

המכתה

לספר הקדוש

לקוטי מוהר"ן

על התורה ומועדי השנה

עם לקוטי התפלות

גליון 213

תזריע-מצורע תשפ"ג

פרקי אבות פרק שני | חדש אייר

לזכר עולם יהודה צדיק

לע"נ הרה"צ חו"פ
רבי אשר יעקב
בהגה"ק רבי רפאל זצוק"ל

נלב"ע כ"ד תמוז תשמ"ט
תנצב"ה

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
רבי אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

האזרה האודת

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לְחִיּוֹרַת בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם תּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּידָא
לְאַתְגְּלִיָּא
לְעִתִּיד-לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800
B48148@gmail.com

פְּרַשְׁתַּת תְּזַרְיַע

"אִשָּׁה פִּי תִזְרִיעַ, וַיִּלְדָּה זָכָר" (ויקרא יב, ב)

אמר רבי שמלאי: בשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה וחיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר כל חיה ועוף. (רש"י: ויקרא רבה יד, א)

א.

(לקוטי-הלכות, ערלה ה, יט)

פִּירֵשׁ רש"י בתחלת פרשת תזריע (ויקרא יב, ב): **"אמר רבי שמלאי: בשם שיצירתו של אדם הוא אחר כל בהמה וחיה ועוף, כך תורתו נתפרשה אחר כל חיה ועוף"** (ויקרא רבה יד, א).

כי יצירתו של אדם היא אחר כל יצירת בהמה וכו' - הוא כדי שיכניע הגפנות, ויזכה לתורה ועבודת-השם באמת. פי אי-אפשר לזכות לתורה ועבודה ותשובה ומעשים-טובים, כל אחד לפי בחינתו מקטן ועד גדול - פיאם על-ידי שבירת הגאות וגפנות-הרוח.

ובשביל-זה נברא האדם באחרונה, כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין לח.): **"שהאדם נברא בסוף, כדי לכנס לסעודה מיד. דבר אחר: שאם תזווח דעתו עליו, יאמרו לו, יתוש קדמך במעשה בראשית"**.

הינו: פי האדם נברא רק בשביל שיעסק בתורה ועבודת-השם כל ימיו, ועל-כן **"נברא באחרונה, כדי שיכנס לסעודה מיד"** - הינו: כדי שיהיה הכל כבר מוכן לפניו, כל מה שצריך לפרנסתו, ולהרחיב דעתו בהם, ולהכיר על-ידם גדלת הבורא-יתברך.

ועל-כן הכל נברא קדם יום הששי, והוא נברא ביום הששי סמוך לשבת אחר שכבר נברא הכל בשבילו והוכן לפניו הכל - **"כדי שיכנס לסעדת שבת מיד"**, ולא יצטרך להמתין ולבלבל דעתו בשום דבר.

רק יזכה לסעדת שבת מיד - שיזכה מיד לעסק בעבודת-השם, שזהו עקר תכלית הסעדה של שבת, שהוא בחינת הסעדה שלעתיד שיזכו הצדיקים. שהיה אדם-הראשון ראוי לזכות אליו מיד, אם היה מקים מצותו יתברך.

וזוהו שאמרו רז"ל שם: **"דבר אחר: שאם תזווח דעתו עליו, אומרים לו, יתוש קדמך וכו'"** - הינו: שאי-אפשר לזכות לסעדה הקדושה הנ"ל, אפלו אם הוא פנוי מכל העסקים ויש לו כל הון דעלמא - פי-אם על-ידי שפלות, שעל-ידי-זה דיקא זוכין לתורה ועבודה כנ"ל.

אבל תכף כשמתגאה ותזווח דעתו עליו, אומרים לו: **"יתוש קדמך"** - פי אז הוא רדוי לפניהם, לפני כל בהמה וחיה ועוף, כמו שאמרו רז"ל (בראשית רבה ח, יב): **"זכה, רודה בהם; לא זכה, נעשה ירוד לפניהם"**.

וכן הוא בכל אדם גם עתה: שיש שהשם-יתברך נותן לאדם עשירות וחפצים הרבה - בהמות ועופות ותבואה ופרות ומלבושים וכו', כאלו הכל נברא בשבילו. ובאמת הוא כן, פי הכל נברא בשבילו, **"כדי**

שִׁיכַנְס לְסַעְדָּהּ וְכוּ' - הִינּוּ: כְּדֵי שִׁיעֶסְק בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְסַעְדָּהּ הַמַּעֲתֶדֶת לְצַדִּיקִים וְכוּ'.

אָבֵל כָּל אֶחָד לְפִי בְּחִינָתוֹ, אִי-אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה, כִּי-אִם עַל-יְדֵי 'שְׁפָלוֹת' בְּאֵמֶת כַּנ"ל. וְתִכְפֹּף בְּשִׂמְתָגָאָה וְדַעְתּוֹ זָחָה עָלָיו - מוֹרִידִין אוֹתוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ: "יִתּוֹשׁ קִדְמוֹ", וְכַנ"ל.

נִמְצָא: שֶׁעִקַר בְּרִיאַת הָאָדָם אַחֵר כָּל בְּהֵמָה וְכוּ' - הוּא בְּשִׁבִיל 'שְׁפָלוֹת', כְּדֵי שִׁיזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְתוֹרָה'.

וְזֶה שְׂרָמְזָה הַתּוֹרָה בְּפִרְשַׁת תְּזַרִיעַ, שֶׁהַזְכִּירָה 'תּוֹרַת הָאָדָם' כְּשֶׁנּוֹלָד, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בְּרִיאַת הָאָדָם', שֶׁנּוֹלָד וְנִבְרָא וְיוֹצֵא אָדָם חָדָשׁ לְעוֹלָם, וְהַזְכִּירָה אוֹתוֹ בְּסוּף אַחֵר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף.

לֹאֵמַר: "כִּשֵׁם שִׁיִּצְרָתוֹ אַחֵר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף" - שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל שִׁיזְכֹּר 'שְׁפָלוֹתוֹ'. "כִּף תּוֹרָתוֹ נִתְפָּרֵשׁ אַחֵר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף" - כִּי הֵם בְּחִינָה אַחַת.

כִּי מָה שֶׁנִּבְרָא בְּסוּף, זֶהוּ בְּעֵצְמוֹ גַּם-כֵּן בְּשִׁבִיל-זֶה, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה לְתוֹרָה, עַל-יְדֵי ה'שְׁפָלוֹת', עַל-יְדֵי שֶׁנִּבְרָא בְּאַחֲרוֹנָה.

וְעַל-כֵּן נִתְפָּרֵשׁ 'תּוֹרָתוֹ' בְּסוּף, כְּמוֹ 'צִירָתוֹ' - כִּי הַכֹּל בְּחִינָה אַחַת, כִּי גַם 'צִירָתוֹ בְּסוּף' הִיָּה בְּשִׁבִיל ה'תּוֹרָה, כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְתוֹרָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי 'עֲנוּה וְשְׁפָלוֹת', שֶׁבְּשִׁבִיל-זֶה נִבְרָא הָאָדָם בְּאַחֲרוֹנָה וְכַנ"ל.

וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמָךְ לָזֶה 'הַלְכוֹת נִגְעִים,' 'שְׁבָאִין עַל גְּסוֹת' (תַּנְחומָא מְצוּרַע ג).

וְזֶה בְּחִינַת מָה שֶׁאָמַר אַדְמוֹר ז"ל (תַּיִי-מוֹהַר"ן צ - מוֹבָא לְהַלְוִן): שְׁפֹרִים הוּא 'תַּקּוּן חֲטָא קַרְח', שֶׁמְרָמָז בְּסוּד הַפְּסוּק (וַיִּקְרָא

מג, מא) "וְאִם מ'פֶּאת פְּנֵיו י'פֶרט ר'אשו" וכו', שֶׁהוּא רֵאשִׁי-תְבוֹת 'פֹּרִים'.

כִּי כָל פְּגַם קַרְח' הִיָּה: 'מַחְלָקַת' שֶׁחֶלַק עַל ה'צַדִּיקֵי-הָאֵמֶת' שֶׁהוּא 'מִשָּׁה', עַל-יְדֵי גְּסוֹת-רוּחוֹ וְגֵאוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בַּמְדַּבֵּר-רַבָּה יח, ב). וְעַל-כֵּן הַתַּקּוּן ב'פֹּרִים' - שֶׁאֵז מַכְנִיעִין קַלְפַת ה'מְרַעְמֶלֶק', שֶׁהוּא ה'גְּאוֹת'.

כִּי פְּסוּק זֶה מְדַבֵּר מְבַחֲנֵת 'נִגְעִים,' ו'נִגְעִים בָּאִים עַל גְּסוֹת הַרוּחַ', כְּמוֹ שֶׁפֶרֶשׁ רַש"י בְּפִרְשַׁת מְצוּרַע עַל פְּסוּק (וַיִּקְרָא יד, ד): "וְעַץ אֶרְזוֹ וְאֵזוֹב וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת" (וְהוּא ב'תַּנְחומָא מְצוּרַע ג) - שֶׁזֶּהוּ בְּחִינַת 'פֹּרִים' - כִּי כָּל בְּחִינַת 'פֹּרִים', הוּא לְהַכְנִיעַ 'קַלְפַת ה'מְרַעְמֶלֶק', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'גְּאוֹת וְגְּסוֹת'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (נִגְעִים פ"א מ"א): "אַרְבַּעַת מְרֵאוֹת נִגְעִים" - כְּנֶגֶד 'אַרְבַּע בְּחִינַת שְׁפָלוֹת' - שֶׁהֵם מַכְנִיעִין וּמְתַקְּנִין בְּחִינַת 'אַרְבַּעַת מְרֵאוֹת נִגְעִים', שְׁבָאִים עַל 'גְּסוֹת'.

כִּי (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן ח"א יד): א) צְרִיף אָדָם לְהַקְטִין אֶת-עֵצְמוֹ לְפָנֵי גְּדוֹלִים מִמֶּנּוּ. ב) וְלְפָנֵי בְּנֵי-אָדָם כְּעַרְפוֹ. ג) וְלְפָנֵי קִטְנִים מִמֶּנּוּ. ד) וְלְפָעֵמִים שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ קָטָן-שֶׁבְּקִטְנִים, וְצְרִיף לְהַקְטִין אֶת-עֵצְמוֹ כְּנֶגֶד מְדַרְגַת עֵצְמוֹ, וַיִּדְמָה בְּעֵינָיו שֶׁהוּא לְמַטָּה מִמְּדַרְגָּתוֹ.

"אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ, וַיִּלְדָּה זָכָר" (וַיִּקְרָא יב, ב)

אִשָּׁה מְזוּרַעַת תַּחֲלָה, יוֹלְדַת זָכָר. אִישׁ מְזוּרֵעַ תַּחֲלָה, יוֹלְדַת נְקֵבָה. שֶׁנֶּאֱמַר: "אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר". (בְּרֻכּוֹת ס. נְדָה כח. לא.)
וְהִי צְרִיף לְאֶתְעָרָא אֶתְעָרוּתָא בְּקַדְמִיתָא מֵאֶתְתָּא, וְרָזָא דְמַלְהָ: "אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ", וּמִיָּד: "וַיִּלְדָּה זָכָר" - 'נוֹקְבָא אֲדַנִּי', 'דְּכַר' יְהוּ"ה. כִּד אַקְדָּיְמַת 'בְּרֵתָא' - שְׁלִיט 'דְּכוּרָא', וְאֶתְעָבִיד יֵאֱהַדוֹנָה י'. (תַּקּוּנֵי-זֵהַר פז.)

צריך להקדים להעלות 'מין-נוקבין' כדי לקבל
אחר-כך ה'מין-דוכרין', בסוד: "אשה פי תזריע
וילדה זכר", ואמר רז"ל: "אשה מזרעת תחלה,
יולדת [זכר]". (שער-הפונות, דרושי נפילת-אפים ב)

ב.

(לקוטי-הלכות, נחלות ג, ג - על-פי לקוטי-
מוהר"ן ח"א לא, 'אית לן בירא בדברא')

אנו צריכין לכסף תמיד להשם-יתברך
בכסופין ולהשתוקקות חזק, ואז גם
השם-יתברך נכסף אלינו.

**ועל-ידי-זה נעשה יחוד בין 'בנסת'
ישראל עם 'קדשא-ברין'
הוא, ונמשכין תולדין נפשות קדושות.**

וכמבאר שם מזה בתורה הנ"ל (ח"א לא):
שהכסופין שאנו נכספין להשם-
יתברך - זה בחינת 'תאובתין דנוקבא' וכו';
והכסופין שחוזרת הקדשה ונכסף אלינו - זה
בחינת 'תיאובתא דדכורא' וכו'; ואחר-כך
נתחברין הנפשות וכו', עין-שם.

כי זה כלל: ש'כלליות-ישראל, וכן
'כלליות-העולמות' - הם בחינת
'נוקבא', בחינת 'מקבל', לגבי ה'משפיע'
וה'מאציל' שהוא הבורא יתברך שמו, שהוא
בחינת 'דכורא' נגדנו - שזהו בחינת היחוד
הנעשה על-ידי כל המצות, שנתחברין
'בנסת-ישראל עם 'דודם, ונכללין בו
יתברך.

**וצריך כל אחד לראות: שהוא יתעורר
תחלה לכסף ולהשתוקק אליו
יתברך - שיהיה 'אתערותא-דלתתא' קדם
'אתערותא-דלעלא'. ואזי נמשך עליו 'חסד
גדול' שהוא 'סטרא-דדכורא', בבחינת (ברכות
ס. נדה כח. לא): "אשה מזרעת תחלה יולדת
זכר".**

(עין בספר 'בעל-שם-טוב' על התורה, פרשת תזריע, אות
א ואות ב; ובהגהות 'מקור-מים-חיים' שם אות א).

**דהינו: כש'בנסת-ישראל' נכספין בתשוקה
גדולה אליו, עד שמולידין נפשות
- אזי השם-יתברך נכסף אליהם, ומשפיע
עליהם 'אור החסד הגדול', שהוא בחינת
'סטרא-דדכורא', פידוע (זהר תזריע מה).**

כי כשאין האדם מתעורר מעצמו להשם-
יתברך, ואזי השם-יתברך נכסף אליו,
כי הוא יתברך חפץ ומשתוקק שישוב אליו,
ואזי 'אתערותא-דלעלא' קדם 'אתערותא-
דלתתא' - אזי ה'נפשות הנולדין, הם
בבחינת 'סטרא-דנוקבא', בחינת "איש
מזריע תחלה יולדת בת" (ברכות ונדה שם).

כי עקר 'מדת-הדין' שהוא בחינת 'סטרא-
דנוקבא', נמשך מתחלת הדין של
בריאת-העולם, שעקר היה על-ידי שהיה
בתחלה בשעת בריאת-העולם - 'אתערותא-
דלעלא' בלא 'אתערותא-דלתתא', פידוע
ומובן בפתבים.

**ו'נפש' הנוקבא, נמשך מבחינת 'אתערותא-
דלעלא' קדם 'אתערותא-דלתתא',
שמשם 'אחיזת הדין' שהוא 'סטרא-דנוקבא'
- אבל אף-על-פי-כן הוא 'נפש קדושה',
מאחר שעל-כל-פנים נתעורר אחר-כך ונכסף
להשם-יתברך.**

**ועקר הפגם לגמרי הוא: כשאין האדם
נתעורר לשוב להשם-יתברך ולכסף
אליו יתברך אפלו כשהשם-יתברך מעוררו
וקוראו בכמה מיני פרוזים והתעוררות, והוא
אינו משגיח על-זה חס-ושלום - זהו 'רשע-
גמור' אשר "בחייו קרוי מת" (ברכות יח) -
מאחר שיש לו 'כסופין רעים', וכרוך אחר
'תאובתין דהאי עלמא, ואינו מתעורר לכסף
ולהשתוקק להשם-יתברך אפלו אחר
'אתערותא-דלעלא, דהינו: מה שהשם-
יתברך מעוררו בכל-עת, פנ"ל.**

אבל מי שעל-כל-פנים נתעורר אחר 'אתערוותא-דלעלא' - שהתחיל להרגיל עצמו בכסופין קדושים, ולהטות מחשבתו שלא תחשב ב'כסופין רעים', רק הוא מרגיל עצמו לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע תמיד להשם-יתברך - אזי הוא גם כן עושה 'נפשות קדושות'. ואף-על-פי שאלו הנפשות הם בבחינת 'סטרא-דנוקבא' - אף-על-פי-כן הם בבחינת 'תקון-הברית'.

[עין באריכות ב'לקוטי-הלכות', קריאת-שמע הלכה ה, אותיות זח-טז-י"א-יב-יג-יד-טו - בענין 'אתערוותא-דלתפא' ו'אתערוותא-דלעלא' - בבחינת (איכה ה, כא): "השיבנו ה' אליה ונשובה", ובחינת (מלאכי ג, ז): "שובו אלי ואשובה אליכם".]

"כימי נדת דותה תטמא" (ויקרא יב, ב)

ג.

(ח"א כב, א-ב-בסוף)

דע: שיש 'חותם', ויש 'חותם בתוך חותם' (עין עבודה-זרה לא, ושלחן-ערוך יורה-דעה סימנים קל-קלא-קלו - ועין עץ-חיים שער לה פ"ג; ושער-הפנות, ליל השענא-רבא).

יש 'חותם הפנימי של הרגלין', בבחינת 'מוכיחי-הדור' שהולכים להוכיח את ישראל, ולהחזירם להשם-יתברך.

וכשהשם-יתברך גוזר 'גזר-דין' בעולם - הוא מתיעץ עמהם, ומגלה להם ה'דין-תורה' שנגזר על הדור, והם מכסים ה'דין-תורה' וחותמין אותו וכו', שלא יהיה נעשה מפני חסו-שלום דין אכזרי. והולכים ומוכיחים הדור, כדי להחזירם למוטב, להמתיק הדין וכו'.

וכשהרע של הדור גובר על ה'חותם-הפנימי של הרגלין, ומקלקל אותו חסו-שלום - אזי נתקלקל 'שלום העולם', ונעשה 'גרושין ומחלקת' בעולם, הפך ה'שלום' - בבחינת (איוב יח, יח): "ומתבל ינדהו" - פי "מ'חותם' נעשה 'נד"ת' (ויקרא יב, ב), פי הם במספר השווה" (עץ-חיים לה, ג).

ויש 'חותם' למעלה מזה ה'חותם' - הינו: 'חותם-החיצון של הידים', בבחינת 'ידים המקבלים מוסר מאלו המוכיחים', בבחינת (איוב לו, ז): "ביד כל אדם יחתום". וה'ידים' זה בבחינת 'אמונה', שנתקבל בה ה'מוסר'.

וזוה ה'חותם-החיצון' צריך שמירה יתרה שלא יתקלקל - הינו: שלא יתקלקל ה'אמונה'. פי אז יוכלו להתקרב ולקלקל ה'חותם-הפנימי'.

וכשנתקלקל חסו-שלום גם ה'חותם-החיצון' של הידים' שהוא ה'אמונה' - נעשה מזה 'כפירות', שהיא הפך האמונה' - ונעשה 'אמונות-כזביות'.

כי עקר ה'עבודה-זרה' - אין לה פח, אלא על-ידי שמקבל מה'ידים' אלו וכו'.

וגם תקונו: הוא רק על-ידי בבחינת הידים' וכו', בבחינת (בראשית לה, ד): "ויתנו אף יעקב, את כל אלקי הנכר אשר בידם".

פי "מ'חותם' נעשה 'נד"ת", בבחינת (ישעיה א, טו): "ידיכם דמים מלאו" - פי "יד' במלואו [יוד דל"ת], הוא מספר 'נד"ת' - הינו: "עבודת-אלילים שמטמאה כנדה" (שבת פב).

וזוה פרוש (בבא-קמא נט:): "אלעזר זעירא הוה סים מסאנא אבמא, אמרו לה: מה

עבדת? אָמַר: קָא מְתַאבְּלִינָא עַל יְרוּשָׁלַיִם –
כִּי הָיָה מְתַאבֵּל עַל יְרוּשָׁלַיִם "קָרְיָה נְאֻמָּנָה"
(ישעיה א, כא-כו). הִינּוּ: עַל 'קְלָקוּל הָאֻמוֹנָה'.

וְעַל-כֵּן סִיּוּם: "מְסַאנָא אַבְמָא" – לְהַזְרוּת:
שְׁנַת־קְלָקֵל 'חֻתְמֵי-הַרְגָלִיךְ', וְנַעֲשֶׂה
מ'חֻתְמֵי' דָם 'נְדִי'ת', כִּי "הָאִי שְׁחַר אָדָם
הוּא" (נְדִי יט.). וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵי 'קְלָקוּל
הָאֻמוֹנָה' – כִּי עֵקֶר הִיא הָאֻמוֹנָה וְכוּ'.

"וּבַיּוֹם הַשְּׁמִינִי יִמּוּל בְּשׂוֹר עֶרְלָתוֹ" (ויקרא יב, ג)
– עֲנִינִי בְּרִית מִלָּה וְיִמְלֵת בְּשׂוֹר הָעֶרְלָה' –

ד.

(ח"א יט, בפסוק)

זֶהוּ 'סוּד פּוֹנֵת הַמִּלָּה': כְּמוֹ שְׂמוּבָא
בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית־רַבָּה יא, ו): "אִיךְ יִבְרָא
הַקָּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא דְבַר הַמְּחַסֵּר תַּקּוּן"!!

אֲדָּהּ הוּא עַל פּוֹנָה זו: שְׁה'לְשׁוֹן־הַקִּדְשׁ',
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תַּקּוּן־הַבְּרִית' הַבָּא
מְלַמְעָלָה, הוּא עֵדִין חֹסֵר תַּקּוּן.

וְעֵקֶר תַּקּוּנוֹ לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם – עַל-יַדֵי
שְׂאֵנוּ מַעְלִין ה'טוֹב־שֶׁבַתְּרַגּוּם',
וּמְשַׁלְּמִין ה'לְשׁוֹן־הַקִּדְשׁ' – כִּי עֵקֶר תַּקּוּן
כָּל הַדְּבָרִים, נְשָׁלֵם לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא.

שְׂאֵה־עַל־פִּי שְׁה'לְשׁוֹן־הַקִּדְשׁ' בָּא
מְלַמְעָלָה – אֲה־עַל־פִּי־כֵן
אֵין לוֹ שְׁלָמוֹת, כִּי־אֵם עַל-יַדֵי 'לְשׁוֹן־תַּרְגּוּם',
בְּחִינַת "עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע" (בְּרֵאשִׁית ב, ט"ז) –
דִּהִינּוּ: עַל-יַדֵי שְׂמִבְרִין ה'טוֹב' שֶׁבַתְּרַגּוּם',
ה'טוֹב' שֶׁבַעֲפִי־הַדַּעַת', שְׁעַל-יַדֵי־זֶה דִּיקָא
נְשָׁלֵם ה'לְשׁוֹן־הַקִּדְשׁ'.

וְזֶהוּ שְׂמִבְאָר שָׁם בְּמִדְרָשׁ הַתְרוּץ: "כָּל
דְּבַר צָרִיךְ תַּקּוּן וְכוּ', אִף הָאָדָם צָרִיךְ
תַּקּוּן" וְכוּ'.

הִינּוּ: שְׁה־שָׁם־יִתְבָּרַךְ בְּרָא כָּל הַבְּרִיאָה
בְּשִׁבִיל הָאָדָם ה'בְּעַל־בְּחִירָה' –
שֶׁהוּא דִיקָא יִתְקַן כָּל הַדְּבָרִים, עַל-יַדֵי בְרוּר
ה'טוֹב שֶׁבַעֲפִי־הַדַּעַת' – שְׁעַל-יַדֵי־זֶה מְשַׁלְּמִים
וּמְתַקְּנִים כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבַעוֹלָם.

וְעַל-כֵּן צָרִיכִין לְתַקּוּן 'תַּקּוּן־הַמִּלָּה',
'תַּקּוּן־הַבְּרִית', בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא
– בְּחִינַת 'שְׁלָמוֹת לְשׁוֹן־הַקִּדְשׁ' עַל-יַדֵי
'תַּרְגּוּם' דִּיקָא.

וְזֶהוּ (יחזקאל א, כז): "חֲשִׁמְ ל". "חֲשִׁמְ ל" –
בְּחִינַת 'מִלָּה' (זֶהר וַיִּקְהַל רג.). ו'מ' ל' –
גִּימְטְרִיא 'שְׁבַעִים', בְּחִינּוֹת (זֶהר שָׁם): "מְדוּרָה
שָׁל שְׁבַעִין כּוֹכְבִין" – שְׁנַת־מִלָּל וְנַחֲתָדָּ
וְנַתְּבַטֵּל עַל-יַדֵי 'מַצּוֹת מִלָּה', שֶׁהוּא בְּחִינַת
'תַּקּוּן־הַבְּרִית'.

ה.

(ח"א כב, ה)

לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר 'עֲזוֹת־הַגּוֹף', הוּא עַל-יַדֵי
'קוֹלוֹת־דְּקָדְשָׁה' (צְעָקָה, אֲנָחָה, קוֹל
שׁוֹפָר, קוֹל זְמֵרָה, קוֹל חֲחֻכִּים הָאֲמַת, קוֹל קִשְׁקוּשׁ
הַמְּטַבְּעוֹת שֶׁל צְדָקָה, וְשָׂר קוֹלוֹת דְּקָדְשָׁה).

וְאִז מְתַקְרַבַת וּמְתַדְבַקַת ה'עֵצִים' –
לְה'בְּשָׂר', הִינּוּ ה'נְשָׁמָה' – לְה'גּוֹף'.
וְהִיא טוֹבָה לְה'נְשָׁמָה' – שְׁלַפְעָמִים
כְּשֶׁנוֹפְלֵת מְמַדְרַגְתָּהּ, תּוֹכֵל לְחַזֵּר לְמַעְלָתָהּ,
עַל-יַדֵי 'תַּעֲנוּגֵי־הַגּוֹף', וְעַל-יַדֵי ה'הָאָרוֹת'
שֶׁהֵאִירָה בּוֹ הַנְּשָׁמָה מִקֶּדֶם.

וְזֶה (בְּרֵאשִׁית יז, כג-כו): "וַיִּמַּל אֶת בְּשׂוֹר
עֶרְלָתָם בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה", "בְּעֵצִים
הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוּל אַבְרָהָם". "הַיּוֹם הַזֶּה" – זֶה

בְּחִינַת 'קוֹל שׁוֹפָר' 'שְׁמִצּוֹתוֹ בַּיּוֹם' (ראש-
השָׁנָה כח: מְגִלָּה כ: - שְׁעַל-יָדוֹ נִמּוֹל וְנִשְׁבָּר
עֶרְלַת בְּשָׂרוֹ, וּמִקְבֵּל אֹר הַעֲצָם).

כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֶהְבֶּה" (משלי י, יב), כִּי שָׁם
שׁוֹרָה אֶהְבֶּה הַקְּדוּשָׁה'.

ח.

(ח"א לט)

ה'עֶרְלָה' הֵם 'שְׁלֹשׁ-קְלֹפוֹת', הַמְּסַבְּבִים
ה'בְּרִית-שְׁלוֹם'. וְכִשְׁמִשְׁבְּרִין אֶת
ה'עֶרְלָה', אָזִי נִתְגַּלָּה 'בְּרִית-שְׁלוֹם'. וְכִשְׁיֵשׁ
שְׁלוֹם לְמִטָּה, יֵשׁ לוֹ שְׁלוֹם לְמַעַלָּה בְּמִרוֹמוֹ.
וְכִשְׁיֵשׁ שְׁלוֹם לְמַעַלָּה, אָזִי נִתְגַּלָּה וְנִתְרַבָּה
שִׁבְעַ גְּדוּל בְּעוֹלָם.

ט.

(ח"א סג)

'סוֹד בּוֹנֵת הַמִּילָּה': כִּי 'בְּרִית' נִקְרָא "אִמָּה"
(שַׁבַּת קח:). וְהוּא בְּחִינַת (מְנַחֵם צח:):
"אִמָּה בַּת שֵׁשׁ טַפָּחִים", שְׁה'בְּרִית' כָּלוּל
מֵהֶם.

וְהוּא בְּחִינַת (ישעיהו ג, ב): "שָׂרְפִים עֹמְדִים
מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ בְּנָפִים שֵׁשׁ בְּנָפִים
לְאֶחָד". "שֵׁשׁ בְּנָפִים" - הֵם בְּחִינַת ה'שִׁשְׁה'
טַפָּחִים הַנִּלְוִים.

וְהֵם נִחְלָקִים לְשֵׁלֶשׁ - הֵינּוּ בְּחִינַת (שם):
"בְּשִׁתִּים יִכְסֶּה פָּנָיו, וּבְשִׁתִּים יִכְסֶּה
רַגְלָיו, וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֶף".

כִּי 'פָּנִים' - הוּא בְּחִינַת (בְּבֵרָא קמ"א לב:):
"וְטַפַּח לוֹ עַל פָּנָיו".

(א) "וּבְשִׁתִּים יִכְסֶּה פָּנָיו" - הוּא בְּחִינַת
'שְׁנֵי טַפָּחִים', בְּחִינַת "מְגַלָּה טַפַּח
וּמִכְסֶּה טַפַּח" הַנֶּאֱמָר ב'בְּרִית' (נְדָרִים כ:).

(ב) "בְּשִׁתִּים יִכְסֶּה רַגְלָיו" - הוּא בְּחִינַת
"וְטַפַּח לוֹ בְּסַנְדְּלוֹ" (בְּבֵרָא קמ"א שם). וְהוּא
גַּם-כֵּן בְּחִינַת 'שְׁנֵי טַפָּחִים' כִּי לְ"מְגַלָּה טַפַּח
וּמִכְסֶּה טַפַּח".

י.

(ח"א לא, ו)

כִּי שֶׁהוּא בְּבְחִינַת 'בְּרִית', אָזִי: "חֶסֶד
מִתְגַּלָּה בְּפִמָּה דְאִמָּה" (זֶהר אֲדָרָא-רַבָּא נְשֵׂא
קמב.), בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים פט, כט): "לְעוֹלָם אֲשַׁמֵּר
לוֹ חֶסְדֵי וּבְרִיתִי נֶאֱמָנֶת לוֹ".

וּבְשִׁבְלֵי-זֶה נִתְּנָה מְדַת חֶסֶד, לְאֲבֵרָהם,
כִּי הוּא הָיָה "רֹאשׁ
לְפִמָּאֵינִים" (עַל-פִּי שִׁירֵי-הַשִּׁירִים רַבָּה ד, כ), וְ"רֹאשׁ
לְנַמּוּלִים" (אֶסְתֵּר-רַבָּה פְּתִיחָתָא י).

יז.

(ח"א לד, ז)

'חֶרְפָּה' - הוּא בְּחִינַת 'עֶרְלָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(בְּרֵאשִׁית לד, יד): "לֹא נוֹכַל לָתֵת אֶת
אֲחוֹתֵנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר לוֹ עֶרְלָה, כִּי חֶרְפָּה הוּא
לָנוּ". וְהוּא בְּחִינַת 'אֶהְבֶּה נְפוּלָה וּשְׁבוּרָה'
וְכוּ, כִּי ה'חֶרְפָּה' הוּא מ'שְׁבִירַת כְּלֵי הַחֶסֶד'.

וּכְשֶׁה'לֵב' מְשַׁקֵּעַ ב'חֶרְפָּה', ב'עֶרְלַת לֵב"
(עַל-פִּי דְבָרִים י, טז): "וּמִלַּתְּם אֶת עֶרְלַת

לְבַבְכֶם", הֵינּוּ: (תְּהִלִּים סט, כא): "חֶרְפָּה שִׁבְרָה
לְבָבִי" - וּמִקְשָׁר ה'לֵב', בְּחִינַת 'זָאוּ' -
לְה'יִוֵּד', הֵינּוּ: לְה'נִקְדָּה', בְּחִינַת 'צַדִּיק',
שֵׁשׁ ה'אֹר ה'אֶהְבֶּה הַקְּדוּשָׁה' שׁוֹרָה, כִּי
אֹר הַחֶסֶד' נִשְׁאָר ב'יִסוּד דְאֶצִּילוֹת', שֶׁהוּא
בְּחִינַת (משלי י, כה): "צַדִּיק יִסוּד עוֹלָם".

אָזִי נִתְבַטַּל ה'אֶהְבֹּת רְעוּת' - הֵינּוּ:
ה'חֶרְפוֹת', הֵינּוּ: "עֶרְלַת לֵב". כִּי
ה'צַדִּיק', יֵאִיר לְה'זָאוּ', בְּחִינַת 'לֵב' -
וְנִתְבַטַּל ה'חֶרְפָּה', הֵינּוּ "עֶרְלַת לֵב" - כִּי "עַל

ג) "ובשתים יעופף" - הוא בחינת (חלין כז):
 "עופות שנבראו מן הרקק", בחינות:
 "טופח על-מנת להטפוח" (ברכות כה: יומא עח.
 גטין טז. עבודה-זרה ס:).

וְכָל הַשְּׂשֵׁה־טְפָחִים, פְּלוּלִים וּמְנַחִים
 בְּבְרִית' - כי הם בחינת: "ששת ימים
 שָׁבָהּ עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ",
 בְּבְחִינַת (תהלים לט, ו): "הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתְּ יָמִי",
 כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (שמות כ, י): שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'
 וְכוּ' וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי".

הינו: שְׂכָל הַשְּׂשֵׁה־יָמִים, בְּחִינַת הַשְּׂשֵׁה־
 טְפָחִים' - הַנִּיחַ כָּלֵם "בַּיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי", שֶׁהוּא שְׂבַת', שֶׁהוּא בְּחִינַת
 'בְּרִית', כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (שם לא, יז): "בְּרִית עוֹלָם
 בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

וזוה (תקוני-זהר פג. על בראשית א, א):
 "בְּרֵאשִׁית, בְּרֵא שֵׁית" - בְּחִינַת שֵׁשֶׁת
 יָמִים, 'שֵׁשֶׁה טְפָחִים' הַנִּל, שְׂכָלֵם מְנַחִים
 וּכְלוּלִים בְּבְרִית'.

וזוה (שם יא. על בראשית א, א): "בְּרֵאשִׁית,
 בְּרִית אֵשׁ" - הַיְנוּ: 'בְּרִית' שְׂכָלוֹל
 מִשְּׂשֵׁה יָמִים, 'שֵׁשֶׁה טְפָחִים', 'שֵׁשׁ כְּנָפִים'.

וזוה: "בְּרִית אֵשׁ" - בְּחִינַת שְׂרָפִים' בְּשֵׁשׁ
 כְּנָפִים, שֶׁהֵן בְּחִינַת 'שֵׁשֶׁה־טְפָחִים'
 כְּנָל.

כִּי גַם 'אֵשׁ' יֵשׁ לָהּ שֵׁשֶׁה כַּחוֹת - הַיְנוּ:
 מַתִּיף וּמְקַפֵּא, מְבַשֵּׁל וְשׂוֹרֵף, מְשַׁחֵד
 וּמְלַבֵּן.

וְכֵן 'עוֹף' יֵשׁ בּוֹ שֵׁשֶׁה כַּחוֹת - כִּי עַל־יְדֵי
 הָעֲפִיפָה, הוּא נֶעְלָם וּמְתַגַּלָּה, קְרוֹב
 וְרַחוּק וְכוּ'.

וה'צדיק' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בְּרִית' - כְּלוּל
 מִבְּחִינַת הַשְּׂשֵׁה־טְפָחִים' הַנִּל,

שְׂנַחֲלָקִים לְשֵׁלֶשׁ בְּחִינּוֹת' שֶׁל 'שְׂתִים שְׂתִים'
 וְכוּ' וְכוּ'.

י
 (ח"א פב)

"סוד הַמִּלָּה, לְשַׁתֵּק עַל הַבְּזִיווֹת" - כִּי
 (תקוני-זהר לו. על יחזקאל א, ד): יֵשׁ 'שֵׁלֶשׁ'
 קְלָפוֹת הַטְּמְאוֹת', וְקְלַפַּת נִגְה' הִיא בֵּין
 הַשְּׂלֶש־קְלָפוֹת' וּבֵין הַקְּדֻשָּׁה, בְּחִינַת
 "חֲשֵׁמ"ל" (יחזקאל שם), כִּי לַפְעָמַיִם נִכְלָלַת
 בְּמ"ל אֲזוּרוֹת' (עץ-חיים לג, ג; מט, א).

וזוהו סוּד 'מִלָּה' - כִּי (תקוני-זהר עח. עץ-חיים
 מט, א): "יֵשׁ 'שֵׁלֶשׁ עוֹרוֹת' שֶׁהֵם 'שֵׁלֶשׁ'
 קְלָפוֹת', וְעוֹר דֶּק רְבִיעִי הוּא בְּחִינַת 'נִגְה'".
 וְכָל הַחֲרָפוֹת' הַבָּאִים לְאָדָם, הֵם מִשְּׂלֶש־
 הַקְּלָפוֹת', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עֲרָלָה'.

ומפני-זה אָמְרוּ אַחֵי דִינָה לְאַנְשֵׁי שְׂכָם
 (בראשית לד, יד): "לֹא נוֹכַל לְתַת
 אֶת אַחֲתָנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר לוֹ עֲרָלָה, כִּי חֲרָפָה
 הִיא לָנוּ"; וְגַם יְהוֹשֻׁעַ אַחֵר מָלְ אֶת יִשְׂרָאֵל
 שְׁנִית, אָמַר (יהושע ה, ט): "הַיּוֹם גָּלוּתִי אֶת
 חֲרַפַּת יִשְׂרָאֵל" - כִּי עַקֵּר הַחֲרָפוֹת' בָּאִים
 מִבְּחִינַת 'עֲרָלָה', בְּחִינַת 'שֵׁלֶש־קְלָפוֹת' הַנִּל.

ועל-ידי שֵׁשׁ־שׁוּמְעֵין חֲרַפְתֶּם וְאִינֶם
 מְשִׁיבִים" (שבת פח: יומא כג. גטין לו:)
 - דוֹחִים הַשְּׂלֶש־קְלָפוֹת', בְּחִינַת 'עֲרָלָה',
 בְּחִינַת 'חֲרָפָה' - וְנִכְלָלִים בְּבְחִינַת 'חֲשֵׁמ"ל',
 עַל־יְדֵי הַשְּׂתִיקָה.

"חש-מל" (תגינה יג. זהר ויקהל רג). "חש" -
 הַיְנוּ: 'שְׂתִיקָה'. וְ"מל" - הוּא
 בְּחִינַת 'מִלָּה' 'בְּטוּלָה־הָעֲרָלָה', 'חֲרָפָה',
 'שֵׁלֶש־הַקְּלָפוֹת' - כִּי הוּא דוֹחָה הַחֲרָפָה,
 עַל־יְדֵי שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לָרִיב וּלְחַרֵּף אֶת חֲבֵרוֹ.
 [נַעֲיָן בְּפָנִים שְׁנֵי סוּגֵי הַשְּׂתִיקָה עַל הַחֲרָפוֹת, בְּחִינַת
 הַשְּׂלֶש־קְלָפוֹת' וּבְחִינַת 'נִגְה'].

יא.

(ח"ב יט)

מִיֵּלָה היא מצוה ראשונה שנצטוו בה
'אברהם אבינו, שהיה "ראש
למאמינים" (על-פי שירי-השירים רבה ד, כ).
ועמלק' שהוא בחינת ה'פילוסופים'
וה'כופרים', בופר בכל המצוות, ומפרש הכל
על שכליות לבד.

וזהו (תנחומא תצא י): "חותך מילות וזורק
כלפי מעלה" - שכופר במצות מילה,
וזורקה כלפי מעלה אל השכל. כי הם
מפרשים הכל רק על 'שכליות' לבד,
וכופרים בעשיות המצוות. אשרי מי שאינו
יודע מהם כלל.

יב.

(לקוטי-הלכות, שחיטה ב, ז)

עקר 'תקון-הברית', הוא בבחינת יום
השמיני, שהוא למעלה מהשבעה
ימים' שהוא בחינת ה'דעת' - שמשם נמשך
עקר 'תקון-הברית', פמובא.

וצריך שיעברו עליו 'שבעה ימים' - כדי
לצאת מן 'פחה-המדמה', 'פח'
הבהמיות, שעקר אחיזתו בבחינת 'שבעת
ימים', על-ידי 'אהבת-הנפולות', פמובא
בדברי רבנו (ח"א נד).

אבל בבחינת "יום השמיני", שהוא בחינת
'מחין' - אין לו אחיזה שם. ואז
נעשה ה'מילה', שהוא 'הכנעת הבהמיות'
ו'תקון-הברית'.

יג.

(לקוטי-הלכות, חל-המועד ד, יא)

אי-אפשר להכניע ה'רע' שהוא ה'ערלה',
מהאדם, עד שיעברו עליו

'שבעה ימים' תחלה - שהם פנגד 'שבעת ימי
בראשית', שכלם נכללין בשבת.

"וביום השמיני" - אז הוא בחינת המשכת
קדשת 'שבעת ימי בראשית',
שהוא בחינת 'קדשת שבת', לימי החל,
שהתחיל "ביום השמיני" ליצירה.

ועל-כן אז דיקא "מלין בשר ערלתו",
ומכניעין ומבדילין מפנו ה'רע'
שהוא ה'ערלה', כדי להמשיך הקדשה על
התינוק הנמול - שעקר הקדשה הוא:
להמשיך 'קדשת העולם-הבא', שהוא
'קדשת שבת' - ל'זה העולם', שהוא בחינת
'ימי המעשה' - ש'זה נעשה "ביום השמיני"
דיקא.

יד.

(לקוטי-הלכות, מילה ג, ד - על-פי לקוטי-
מוהר"ן ח"ב עח, 'בענין הנהגת הפשיטות')

זה בחינת 'מצות מילה' בשמיני - שצריך
לעבר על התינוק שבעה ימי ערלה,
ואחר-כך בשמיני מלין אותו.

כי זהו בחינת מה שארץ-ישראל היתה
תחלה ביד פנעו, ואחר-כך נתנה
לישראל. ומה שהיה העולם מתקיים בתחלה
עשרים-וששה דורות בלא התורה, ואחר-כך
נתנה תורה - כי בהכרח שתקדים הקלפה
לפרי.

ובאמת: גם בעת שליטת הקלפה
הקודמת לפרי, דהינו בימי
ערלה, בעת שארץ-ישראל ביד פנעו
ובעשרים-וששה דורות שלא נתנה תורה -
גם אז מקבלין חיות רק מהשם-יתברך
שמחיה את כלם בחסדו הגדול, שהוא בחינת
'התורה הנעלמת'.

"זאת תורת היולדת" (ויקרא יב, ז)
 עניני 'לדה', 'צעקת היולדת',
 'מקשה לילד', 'קשוי הולדת הנפש'

טו.

(ח"א כא, ז)

לפעמים ה'מחין' ו'השפע-אלקי', בהעלם,
 בבחינת 'עבור' - ואז "יפה
 צעקה לאדם" (ראש-השנה טז, יח), בין בתפלה
 בין בתורה.

כי 'העלם', הינו 'עבור', זה בבחינת (דברים
 לב, יח): "צור ילדה תשי", כמו (מלכים-ב
 יט, ג; ישעיה לז, ג): "וכח אין ללדה" - כמו אשה
 שתשה פחה מלידה, ובשעה שהיא פורעת
 לילד ראמת 'שבעין קלין', כמנין תבות
 שבמזמור "יענה" (תהלים כ), ואז מולדת (זהר
 פנחס רמט:).

ו"ה'שבעין קלין' - הם בחינת (תהלים כט;
 פסחים קיב): "שבעה קולות
 שאמר דוד על המים" (זהר שם), "שכל אחד
 כלול מעשר" (רפנויבחי, שמות כ, א).

וה'צעקה' שאדם צועק בתפלתו ובתורתו
 כשנסתלקין ה'מחין' בבחינת
 'עבור' - אלו ה'צעקות' הם בחינת 'צעקת
 היולדת'.

והקדוש ברוך-הוא שהוא "יודע
 תעלומות" של ה'מחין' איך
 נתעלמו - הוא מאזין 'צעקתנו'. וה'צעקה'
 הוא במקום 'צעקת השכינה', כאלו השכינה
 צועקת, ואז מולדת המחין.

וזה בחינת (במדבר יב, יד): "תכלם שבעת
 ימים". "שבעת ימים" - זה בחינת
 'שבעה קולות' של דוד כנ"ל, שהם 'שבעין-
 קלין' הנ"ל, שצריך לצעק כדי להוציא 'אור-

ועל-ידי-זה עקר קיום-העולם - כי על-
 ידי-זה, אפלו כשאדם חוטא
 ופוגם בברית-קדש, שאזי נמשך חסיושלום
 הערלה דחפאי על ברית, והיה ראוי שחס-
 ושלום יחזר העולם לתהו ובהו - כי עקר
 כלל ויסוד כל התורה פלה הוא 'שמירת
 הברית-קדש' וכו', ועקר 'קיום-העולם' היא
 על-ידי 'תקון-הברית' וכו'.

אך השם-יתברך "חפץ חסד" (מכה ז, יח),
 ועל-כן הקדים הקלפה לפרי, והקדים
 'שבעה ימי ערלה' קדם ה'מילה' - להורות:
 שגם בימי הערלה השם-יתברך נותן חיות
 בחסדו הגדול, שהוא בחינת 'התורה
 הנעלמת'.

ועל-ידי-זה: אפלו כשאדם חוטא חס-
 ושלום ופוגם בברית -
 השם-יתברך מקימו בחסדו, בבחינת 'התורה
 הנעלמת', ומאריך אפו עד שישוב.

ובזה מובן היטב מה שאיתא בזהר-הקדוש
 (ניחי ריט:): "שעל פגם-הברית אין
 מועיל תשובה". ובאמת-לאמתו איתא בכל
 הספרים: "שעל הכל מועיל תשובה" - אך
 על-פי כל דרכי התורה הנגלית, בודאי אין
 מועיל תשובה על פגם טפי המוח.

אבל יש תורה הנעלמת' שהיא בחינת
 'חסד חנם', שזהו החסד סתום ונעלם
 מעין כל - שעל-ידי-זה נתקיים העולם אפלו
 'קדם מתן-תורה', ואפלו בימי ערלה וכו'
 כנ"ל. ועל-ידי ה'חסד הנעלם' הזה, מועיל
 תשובה על הכל (עיין-שם עוד בפנים).

יז.

(ח"א כג, ה)

'שָׂרֵשׁ הַשְּׁפָעוֹת' - מְכַנֶּה בְּשֵׁם 'שְׁלִיא', שֵׁשׁ מְנַח הַזֶּלֶד.

כִּי הַשְּׁלִיא' הוּא בְּחִינַת (איוב ג, י): "דַּלְתֵי בִטְנִי", כִּי "יֵשׁ שְׁנֵי דַלְתוֹת לְאִשָּׁה (בְּכוֹרוֹת מ"ה, ו; וַיִּקְרָא יִרְבֵּה יֵד, ד) - "וְנַעֲשֶׂה מְשֻׁנֵי דַלְתֵינוּ, צוּרַת מ"ם סְתוּמָה, שֵׁשׁ מְנַח הַזֶּלֶד" (שַׁעֲרֵ-הַפְּנוּנוֹת, דְּרוּשֵׁי הָעֵמִידָה ב) - בְּחִינַת "מ"ם יוֹם שֶׁל יְצִירַת הַזֶּלֶד" (נְדָה ל). וְכֵן יֵשׁ לְמַעְלָה "דַּלְתֵי שָׁמַיִם" (תְּהִלִּים עח, כג), שֵׁשׁ מְנַח הַזֶּלֶד הַשְּׁפָעוֹת'.

יח.

(ח"א לו, א)

כָּל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, קֹדֶם שֶׁיֵּשׁ לָהּ הַתְּגַלּוּת בַּתּוֹרָה וְעִבּוּדָה, בְּחִינַת 'לְדָה' - מְנַסִּין וּמְצַרְפִּין אוֹתָהּ בְּגַלּוּת הַתְּאֻזוֹת שֶׁל 'שְׁבַעִים-אֲמוֹת'.

וְאִזִּי הוּא צָרִיף לְצַעֵק לְהַשִּׁיב יְתֵבֶרֶךְ הַרְבֵּה קוֹלוֹת, הַפְּלוּלִים בְּשְׁבַעִים-קוֹלוֹת' - כְּמוֹ הַיּוֹלְדֵת שְׁצוֹעֶקֶת לִפְנֵי הַלְּדָה 'שְׁבַעִים קוֹלוֹת', כְּנֶגֶד 'שְׁבַעִים תְּבוּאוֹת' שֶׁבְּמִזְמוֹר "עֵנֶדְךָ" (תְּהִלִּים כ - זֶהר פִּנְחָס רמט:). עַד שֶׁיִּרְחַם עָלָיו הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ.

יט.

(ח"א ס, ה)

'הַתְּגַלּוּת הַיְרָאָה' - הוּא עַל יְדֵי פְּקִידוֹת-עֲקָרוֹת'. כִּי עַל-יְדֵי 'לְדָה', נִתְגַּלָּה 'יְרָאָה', בְּחִינַת (תְּהִלִּים מ"ח, ז): "רַעְדָה אַחְזָתֶם שֵׁם חֵיל בְּיּוֹלְדָה".

כִּי עַל-יְדֵי הַלְּדָה, יוֹצֵאִין דְּמִים וְגִבּוֹרוֹת, שֶׁהֵן בְּחִינַת 'יְרָאָה'. וּבִפְרָט כְּשֶׁנִּפְקְדָה 'עֲקָרָה', שֶׁהֵיוּ הַדְּמִים וְהַגִּבּוֹרוֹת נֶעְצְרִין כָּל-

הַפְּנִים מֵהָעֵלֶם אֶל הַגְּלוּי. וְהַגְּלוּי זֶה בְּחִינַת 'לְדָה'.

וְאִז אַחַר הַלְּדָה, "דָּם נֶעֱכָר וְנַעֲשֶׂה חֶלֶב" (בְּכוֹרוֹת ו: נְדָה ט). וְזֶה בְּחִינַת "תְּכַלֵּם" - כִּי הַכְּלָמָה, "אֲזַל סוּמְקָא וְאֲתֵי חוּרָא" (בְּבֵא-מְצִיעָא נח:), הֵינּוּ: "דָּם נֶעֱכָר וְנַעֲשֶׂה חֶלֶב".

וְזֶה: "צוּר יִלְדֶךָ תְּשִׁי" - רֵאשֵׁי-תְבוּת שֶׁל: "צִעֲקַתְנוּ יוֹדַע תְּעַלּוֹמוֹת" (תְּפִלַּת אֲנָא בְּכח).

וְזֶה: 'תֵּשׁ-י' - רֵאשֵׁי-תְבוּת שֶׁל: "תְּכַלֵּם שִׁבְעַת יָמִים".

טז.

(ח"א כג, א-בְּסוּף)

צְרִיכִים לְהַתְּנַסּוֹת וּלְהַצְטַרֵף בְּתַאוּת-מְמוּן, קֹדֶם שֶׁזּוֹכִין לְהַרְוִיחַ וּלְהוֹלִיד מְמוּן-דְּקִדְשָׁה, וְלַצַּעֵק וּלְהַתְּפַלֵּל ק"מ קְלוּן לְהַנְצִיל מִתְּאוּת-מְמוּן, וּלְהַתְּגַבֵּר שְׁלֵא לְפּוֹל בְּזָה.

וּבְשִׁבְלֵ-זָה: "קָשִׁים מְזוֹנוֹתָיו כַּפְּלִים בְּיּוֹלְדָה" (פְּסָחִים קיח). - כִּי הַיּוֹלְדֵת צְרִיכָה לְסַבֵּל 'חֶבְלֵי-לְדָה', וְלַצַּעֵק ע' קְלוּן קֹדֶם הַלְּדָה' - וְהָכֵא יֵשׁ 'ק"ם קְלוּן' שֶׁהַשְּׂכִינָה צוֹנַחַת (סְנֵהֲדִין פ"ו מ"ה): "קָלְנִי מִרֵּאשֵׁי, קָלְנִי מְזוֹרְעִי", בְּחִינַת קוֹלוֹת כַּפּוֹלִים.

הֵינּוּ: שְׁנֵי פְּעָמִים עֵי"ן קְלוּן, שְׁצוֹנַחַת הַשְּׂכִינָה עַל הַנוֹפְלִים בְּתַאוּת-מְמוּן, שֶׁהִיא 'עִבּוּדָה-זָרָה' כְּלוּלָה מְכֹל הָעִבּוּדוֹת-זְרוֹת' שֶׁל עֵי"ן אֲמוֹת'.

וּבְשִׁבְלֵ-זָה: 'מְמוּן' עִם הַד' אוֹתִיּוֹת, גִּימַטְרִיא ק"ם.

כָּךְ עַד עֵתָהּ. עַל־כֵּן אַחֲר־כֵּךְ כְּשִׁיּוּצָאִין, נִתְגַּלָּה ה'יִרְאָה' בְּיֹתֵר.

ג.

(ח"א סז, ז)

כְּשָׂא 'כְּבוֹד חֹדֶשׁ לְהָאָדָם, וּמְלַבֵּשׁ בְּתוֹכוֹ 'נֶפֶשׁ־דְּקֹדְשָׁה' - צָרִיךְ לְרֹאוֹת לְהוֹלִיד ה'נֶפֶשׁ' בְּנִקְלָה, בְּלִי 'קִשְׁוִי' הוֹלָדָה'.

כִּי ה'כְּבוֹד' הִיא "אִם כָּל חַי" (בְּרֵאשִׁית ג, כ), וְה'נֶפֶשׁ' מְלַבֶּשֶׁת בָּהּ כְּעֶבֶר בְּמַעֵי אִמּוֹ. וְלַפְעָמַיִם כְּשִׁישׁ חֲסִיּוּשָׁלוֹם בְּחִינַת 'קִשְׁוִי' לִילָד, יְכוּלִין לְהַסְתַּלַּק שְׁנִיָּהֶם חֲסִיּוּשָׁלוֹם, ה'אִם' וְה'וֹלָד', דְּהִינּוּ: ה'כְּבוֹד' וְה'נֶפֶשׁ'. אוֹ לַפְעָמַיִם אֶחָד מֵהֶם, כְּפִי עֲנִין ה'קִשְׁוִי־לִילָד'. וְאַחֲר־כֵּךְ כְּשֶׁנּוֹלַד ה'נֶפֶשׁ', צָרִיךְ לְגַדֵּל אֶת ה'נֶפֶשׁ' וְכו'.

וּשְׁתִּי בְּחִינּוֹת אֵלוֹהַּ ה'הוֹלָדָה' וְה'גְּדוּלָה', נַעֲשִׂין עַל־יְדֵי 'יִרְאָה' וְ'אֶהְבָּה'.

כִּי ה'הוֹלָדָה' - נַעֲשִׂית עַל־יְדֵי ה'יִרְאָה', בְּבְחִינַת (תְּחִלִּים מַח, ז): "רְעָדָה אֲחֻזְתֶּם שָׁם חֵיל בְּיֹלָדָה".

וְאַחַר שְׁנוֹלַד - מְגַדִּילִין אוֹתָהּ עַל־יְדֵי ה'אֶהְבָּה' וְכו'.

וְזָה בְּחִינַת (אִיּוֹב כט, כ): "כְּבוֹדֵי חֹדֶשׁ עִמָּדִי, וְקִשְׁתִּי בְּיָדִי תַחֲלִיף" - הִינּוּ: כְּשֶׁמִּגִּיעַ 'כְּבוֹד חֹדֶשׁ' אֶל הָאָדָם, אֲזִי צָרִיךְ לְהַחֲלִיף וְלְהַעֲבִיר ה'קִשְׁוִי', עַל־יְדֵי בְּחִינַת 'יָדַיִם'. שְׁעַל־יְדֵי ה'יָדַיִם', חוֹלְפֶת וְעוֹבֶרֶת ה'קִשְׁוִי־לִילָד'.

וְזָה בְּחִינַת חֲלוּף שֵׁם אֲקִי"ק שֶׁהוּא שֵׁם בּוֹכ"ו (זֶהר פְּקוּדֵי רִסֵּא), בְּגִימַטְרִיא "יָדָךְ" (דְּבַר־הַיְמִים־א כט, יב), "שְׁעַל־יָדוֹ ה'הוֹלָדָה", כְּיָדוּעַ (פְּרִיעֵץ־חַיִּים, שְׁעַר הַזְּמִירוֹת פ"ה).

וְזָה בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר כח, כו) "וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים", בְּחִינַת 'הוֹלָדָת־הַנֶּפֶשׁ' בְּלִי 'קִשְׁוִי־לִילָד', בְּחִינַת (יְרֵמְיָה ד, לא): "צָרָה כְּמִבְּפִירָה".

נא.

(ח"א קלה)

עַל־יְדֵי שְׁחוֹתְכִין ה'מְלַכּוֹת־דְּקֹדְשָׁה', מִה'אַרְבַּע־מְלַכּוֹת דְּסִטְרָא־אַחֲרָא, בְּשִׁלְש־רַגְלִים, וּמַעֲלִין אוֹתָהּ אֶל 'אוֹר־הַפְּנִים' - עַל־יְדֵי־זָה נִפְתָּח רַחֲמָה שֶׁל ה'מְקַשֶּׁה־לִילָד'.

כְּמוֹבָא בְּ'עֵץ־חַיִּים' (לה, ג - על הַגְּמָרָא ב'בְּכּוֹרוֹת' מַח; וַיִּקְרָא־רַבָּה יֵד, ד): "כְּשֵׁם שִׁישׁ צִירִים וּדְלָתוֹת לְבַיִת, כֵּךְ יֵשׁ צִירִים וּדְלָתוֹת לְאִשָּׁה" - "שְׁמַה־שְּׁתֵי דְלָתִין, נַעֲשֶׂה צוּרַת מ"ם סְתוּמָה, שְׁשֵׁם נוֹצֵר הוֹלָד" - וְצָרִיךְ לְחַתֹּךְ הַמ"ם לְשְׁנֵי דְלָתִין, כְּדֵי שְׁיֵצֵא הוֹלָד'.

וְזָהוּ (שְׁמוּאֵל־א טו, לג): "וַיִּשְׁסַף", חֲתִיבוֹ לְאַרְבַּע" (רש"י) - שְׁחַתְּךָ הַמ"ם לְשְׁנֵי דְלָתִין (עֵין לְקוּטִי־הַלְכוֹת, תְּפִלִּין ה, ל).

[לְקוּטִי־תְּפִלוֹת ח"א ל, בְּסוּפּוֹ: וַיִּרְבוּ בַצְּדָקָה מְאֹד! - כִּי הֶעֱקַר תְּלוּי ב'חֶסֶד', שְׁעַל־יְדֵי־זָה חוֹתְכִין אֶת הַדְּלָת מִהַמ"ם וְכו', כְּמִבְּאֵר בְּתוֹרָה (ח"א ל) הַנ"ל (עֵינּוּ הַחֶסֶד), שְׁעַל־יְדֵי־זָה נִפְתָּח רַחֲמָה שֶׁל הַמְקַשֶּׁה־לִילָד כְּמִבְּאֵר בְּסִפְרָא. עֵינּוּ לְקוּטִי־מִזְהַר"ן ח"א בְּסִימָן ל', וּבְסִימָן קל"ה בְּסוּפּוֹ. וְהִבֵּן. (לְמַעֲשֶׂה לֹא מִזְכֵּר הָעֵינּוּ שֶׁל 'מְקַשֶּׁה־לִילָד' בְּתוֹרָה ח"א ל, רַק בְּח"א קלה בְּסוּפּוֹ שֶׁהוּא הַמְשָׁךְ לְתוֹרָה ח"א ל. עֵינְשָׁם)].

נב.

(ח"א קסט)

בְּשַׁעַת לְדָה, יוֹצֵאִין ה'דָּמִים' מ'רַגְלֵי הָאִשָּׁה, שְׁעַל־יְדֵי־זָה עֶקֶר הַלְּדָה. הִינּוּ: שִׁיּוּצָאִין ה'דִּינִין' מִה'רַגְלִין' - כִּי 'עֲבוּר' הוּא בְּחִינַת 'דִּין', וְלְדָה' הוּא בְּחִינַת 'הַמְתַּקְת־הַדִּין'. וְעַל־כֵּן "נִצְטַנְנִין רַגְלֵיהָ" (סוֹטָה יא:).

נג.

(ח"ב ב,ג-בסוף)

"בשעה שאשה פורעת לילד, ירכותיה מצטננות" (סוטה יא): - ועל-ידי-זה נעשה ה'הולדה'.

כי ה'דמים' עולין למעלה, ואזי נדחק המקום שם, ואזי הם דוחים את ה'ולד' לחוץ, ואחר-כך חוזרים ה'דמים' למקומם - שזה בחינת 'תודה-הלכה', בחינת 'תהלכות' ה'דמים' שחוזרים לילך בסדר.

כי גם ה'הלכה' היא בחינת ה'הולדה', כי ה'תמכי-אורייתא' מחסרים ממונם מעצמם, בחינת "ירכותיה מצטננות", כי "דמים תרתי משמע" (מגלה יד): - ואחר-כך על-ידי 'ממונם', נולד ה'הלכות' בחינת 'חסד', ונתמלא ה'חסרון'.

וזה בחינת (תהלים ק, א): "מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ". "לתוד"ה - אותיות 'תולד"ה. "ה'ריעו לה' כל הארץ" - "ראשי-תבות הלכ"ה" (שער-הפסוקים, תהלים ושמ).

ודע: ש"מזמור לתודה" הוא מסגל ל'מקשה-לילד', לומר אותו - כי "מזמור לתודה", ראשי-תבות 'מ"ל' - בחינת 'שבעין-קלין' שהיולדת צעקת קדם הלדה (זהר פנחס רמט).

ויש במזמור זה קס"ח אותיות - קס"ח הוא 'חסד' בא"ת ב"ש, שעל-ידי ה'חסד' בחינת ה'הלכות', ה'הולדה' בנקל.

ויש מ"ג תבות בזה המזמור - כי 'קשוי' לילד' הוא על-ידי שיש קלפה שהיא אומרת: "גזרו, גם' לי גם' לך לא יהיה" (מלכים-א ג, כו) - כי אינו רוצה שיצא לאויר העולם, ובנגד זה יש מ"ג תבות בזה המזמור. [לקוטי-עצות, בנים ייב: על-ידי 'הלל' והודאה' להשם-יתברך, וכן על-ידי 'למוד' ה'לכות', מפל-שכן

כשזוכין לחדש בהם - באה ה'הולדה' בנקל. וכן על-ידי 'תומכי אורייתא', שמתזיקין בממונם את ה'תלמידי-חכמים' - ה'הולדה' בנקל. גם 'סגלה למקשה-לילד', לעשות חסד הרבה דהינני: להרבות בצדקה וגמילות-חסד].

נד.

(ח"ב ד,ב)

"עקר תולדותיהן של צדיקים מעשים-טובים" (תנחומא נח ב) - נמצא: שהמצוות ומעשים-טובים וכל עבודת-השם, הם בחינת ה'הולדה'.

וקדם ה'הולדה', כמה קלין של אח ואבוי, וכמה חבלים וצירים - יש לה'יולדת' קדם שמולדת ה'הולדה', ובפרט ה'הולדה' ראשונה' של האשה, כמו שכתוב (ירמיה ד, לא): "צרה כמבפירה".

וכן ב'עבודת-השם' - בהכרח שיהיה לו כמה יגיעות, וצריך לצעק כמה קלין של אח ואבוי, וגניחות, ופפילות, והטיות וכו', ובפרט בהתחלה, שאז קשה מאד, כי "כל התחלות קשות" (מכילתא יתרו).

ועל-כן קדם כל מצוה ועבודה - טוב לתן צדקה, כדי להרחיב 'פתיח הקדשה' שצריך לעשות בעבודתו, ולא יהיה קשה וכבד עליו כל-כך לכנס בהם.

ו'צדקה' - היא תמיד ה'תחלה', בבחינת (דברים טו, ח): "פתח תפתח", והיא מרחבת כל הפתחים של הקדשה, שאפלו כשיש פתח והתחלה, הצדקה פותחת יותר ויותר, ומרחבת הפתח יותר.

נה.

(חגי-מזרח"ן רעה)

אמר רבנו ז"ל: "שפעל אצל השם-יתברך - ששפאין לפניו להתפלל על

מִקְשָׁה-לִילֵד, שְׁלֹא יִהְיֶה לָּהּ הַקְּשׁוּי-לִילֵד,
כִּי-אִם עַד אוֹתָהּ הַשְּׁעָה שְׂבָאִין לְפָנָיו, וְתִכְף
שְׂבָאִין לְפָנָיו, תִּלְדַּ מִיָּד!

[שִׁית-שְׂרָפֵי-קֹדֶשׁ ח"ו לג: באומן הָיָה מִפְּרָסָם הַדְּבָר;
שֶׁבְכָל עֵת שֶׁהִיְתָה אֵיזָה מִקְשָׁה-לִילֵד צְרִיכָה יִשׁוּעָה, הִיָּו
בְּאִים קְרוּבֵיהָ לְצִיּוֹן רַבְּנוּ-הַקְּדוֹשׁ, וּמִתְפַּלְלִים שָׁם, וְהִיְתָה
נוֹשַׁעַת תִּכְף וּמִיָּד, וְהִיָּה הַדְּבָר לְגַם מִפְּרָסָם].

כו.

(סִפְר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי מִקְשָׁה-לִילֵד)

[א] סִגְלָה לְמִקְשָׁה-לִילֵד, שֶׁתִּתְּלָה עַל
צְוֹאֲרָה מִפְּתַח שַׁל הַפִּית-עֲלָמִין (בְּנִים ח"ב כג;
סִגְלָה ח"ב ח).

[ב] עַל-יְדֵי הַפְּעַס, אִשָּׁה מִקְשָׁה-לִילֵד,
(פְּעַס מ).

[ג] אִשָּׁה שְׂאוּכָלֶת 'צִנּוֹן' בְּעִבּוּרָהּ, תִּלְדַ
בְּקִשּׁוּי (קְשׁוּי-לִילֵד א).

[ד] אִשָּׁה שֶׁהִיא מִקְשָׁה-לִילֵד, סִגְלָה
שֶׁתִּתֵּן לָּהּ לְשִׁתּוֹת 'מִים' מ'שִׁבְעָה בְּאֲרוֹת'
(קְשׁוּי-לִילֵד ב).

[ה] גַּם בְּנִיָּה לֹא יִהְיֶה עִמָּה בַּבַּיִת (קְשׁוּי-לִילֵד ג).
[ו] גַּם תִּלְחַשׁ לָּהּ בְּאֲזָנָהּ, אוֹתִיּוֹת שַׁל שָׁם
ס"ג (קְשׁוּי-לִילֵד ד).

[ז] גַּם מִטָּתָה לֹא תַעֲמֹד בְּמַעֲרַב וּבְדָרוֹם
(קְשׁוּי-לִילֵד ה).

[ח] גַּם תִּתְּלָה עַל צְוֹאֲרָה, מ'מְרוֹר' הַנְּשָׂאָר
(קְשׁוּי-לִילֵד ו).

[ט] גַּם תִּלְחַשׁ לָּהּ בְּאֲזָנָהּ אוֹתִיּוֹת: פ"א וי"ו
עי"ן ה"א [פּוֹעֵעָה] (קְשׁוּי-לִילֵד ז).

[י] 'תְּפוּחִים', מִסִּגְלִים לְמִקְשָׁה-לִילֵד (סִגְלָה
ח"ב יא).

[יא] סִגְלָה לְמִקְשָׁה-לִילֵד: שֶׁתִּרְחַץ ב'יָוִן
מִלְּפָנֶיהָ וּמֵאֲחוּרֶיהָ; "נִכְנַס יָוִן יֵצֵא סוּד"
(עֲרוּבִין סה. סִנְהֶדְרִין לח.). (סִגְלָה ח"ב יא).

כז.

(עֲלִים-לְתְרוּפָה, א שׁוֹפְטִים תִּקְצַד)

בְּפֶרֶט כִּי תִהְיֶה לְקַל, נִמְצָא בְּאוֹצְרוֹתֵינוּ
סִגְלוֹת יְקָרוֹת, תְּפִלוֹת נוֹרְאוֹת עַל
מִקְשָׁה-לִילֵד' (לְקוּטֵי-תְפִלוֹת ח"א ל; ח"ב ב), הַמָּה
הָיוּ בְּעֶזְרָנוּ, אַחֲרֵי אֲשֶׁר כִּמְעַט אָפַס כְּחָה,
בְּבַחֲיִנַת (מְלָכִים-ב יט, ג): "וְכַח אֵין לְלֹדָה".
ו"צַעֲקַתְנוּ יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת" הַקְּשִׁיבָם, וְיִלְדָה
בְּשָׁלוֹם לְמִזְל-טוֹב בְּעֶזְרַת-הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ.

כח.

(לְקוּטֵי-הַלְכוּוֹת, תְּפִלִּין ה, בַּט-ל-לֹא-לֵב)

הַגְּלוֹת' הוּא בְּחִינַת 'עִבוּר'. וְכִשְׁיוֹצְאִין מִן
הַגְּלוֹת, זֶהוּ בְּחִינַת 'לֹדָה', כְּמוֹ
צְאֻלַת מִצְרַיִם שֶׁנִּקְרְאָת 'לֹדָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(יחֲזַקְאֵל טז, ד): "וּמִזְלוֹדוֹתֶיךָ בְּיוֹם הַוּלְדָת אֲתָךְ"
וְכו'.

וְכֵן בְּגִאֻלָּה אַחֲרוֹנָה כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה סו, ח): "כִּי
חָלָה גַּם יִלְדָה צִיּוֹן אֶת בְּנֵיהָ". וְכְמוֹ
שֶׁכְּתוּב (שָׁם, שָׁם ט): "הֲאֵנִי אֲשַׁבֵּיר וְלֹא אוֹלִיד".

וְעַל-כֵּן בְּסוּף הַגְּלוֹת מִתְגַּבֵּר הַגְּלוֹת בְּיוֹתֵר
- זֶה בְּחִינַת 'קְשׁוּי-הוֹלְדָה' וְכו'.
וְכֵן כָּל הַיְסוּדִים וְהַצְּרוֹת שְׁסוּבָלִים עִכְשָׁיו
בְּסוּף הַגְּלוֹת הָאֲחֵרוֹן הַזֶּה, הֵם בְּחִינַת 'חֻבְלֵי-
לִידָה', כְּמוֹ הָרָה תִּקְרִיב לְלֹדָתָהּ, תִּחִיל תִּזְעַק
בְּחֻבְלֵיהָ" וְכו' (יִשְׁעִיָּה כו, יז).

וְכָל הַתְּגַבְּרוֹת הַבַּעַל-דְּבָר' שֶׁמִּתְגַּבֵּר
עִכְשָׁיו, זֶהוּ בְּחִינַת 'חֻבְלֵי שַׁל מְשִׁיח'
(סִנְהֶדְרִין צח:), בְּחִינַת 'חֻבְלֵי-לֹדָה' - כִּי עִקְר
'קְשׁוּי-הוֹלְדָה' נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת 'עֲמָלֵק', כְּמוֹכֵן
בְּדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל (סִימָן קלח) עַל פְּסוּק (שְׁמוּאֵל-א
טו, לג): "וַיִּשְׁסַף שְׁמוּאֵל אֶת אֲגָג" וְכו'. עֵינ־
שָׁם מָה שֶׁכְּתוּב שָׁם עַל פְּרוּשׁ רַש"י: "חֻתְכוּ
לְאַרְבַּע" וְכו', עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח רַחֲמָה שַׁל
הַמִּקְשָׁה-לִילֵד' וְכו', עֵינ־שָׁם.

כִּי בְּאֵמַת הַכֹּל אֶחָד: כִּי הוֹלֵדַת נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל מִמֶּשׁ, וּלְבַטֵּל הַקְּשׁוּי־הוֹלֵדָה מִמֶּשׁ - הוּא מִמֶּשׁ בְּחִינַת 'יְצִיאַת־מִצְרַיִם', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הוֹלֵדָה' וְכוּ'.

כִּי בְּשַׁעַת 'יְצִיאַת־מִצְרַיִם', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הוֹלֵדָה' - אִזּוֹ נִתְגַּלָּה הָאֱמוּנָה הַקְּדוּשָׁה, בְּחִינַת 'אֱמוּנַת חֲדוּש־הָעוֹלָם', שֶׁזֶה הָעֵקֶר שֶׁנִּתְגַּלָּה אִזּוֹ, עַל־יְדֵי כָּל הָאוֹתוֹת וְהַמּוֹפְתִים נּוֹרְאִים מְאֹד שֶׁעָשָׂה הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ עִמָּנוּ אִזּוֹ וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן פִּרְעָה מְלֶכֶךְ מִצְרַיִם שִׁינִיקְתּוֹ מֵאֲדוּם־עַמְלֶכֶךְ, שֶׁהֵם הַכְּפִירוֹת שֶׁל חֲלָל־הַפְּנוּי, רָצוּ לְעַבֵּב אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוֹת, שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'קְשׁוּי־הוֹלֵדָה' וְכוּ'. וְעֵקֶר הַתְּגָרוֹתֶם הִיָּה עַל גְּדֹל הַתְּגַלּוֹת הָאֱמוּנָה שֶׁגִּלָּה מִשָּׁה אִזּוֹ, שֶׁהוּא 'אֱמוּנַת חֲדוּש־הָעוֹלָם' וְכוּ'.

וְכֵן בְּשַׁעַת הוֹלֵדָה מִמֶּשׁ, כְּשֶׁצָּרִיכִין לְהוֹלִיד נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, וְכָל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל הוּא 'הַתְּגַלּוֹת חֲדָשׁ' וְדַעַת חֲדָשׁ, לְהַפִּיר אֶת מִי שֶׁאִמַּר וְהָיָה הָעוֹלָם וְכוּ'.

הֵינּוּ: שֶׁנּוֹלָד וְנִמְשָׁךְ 'נֶפֶשׁ חֲדָשׁ' בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שִׁכְל חֲדָשׁ' - כְּדֵי לְזַכּוֹת לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּידְעָה וְהַפְּרָה חֲדָשָׁה.

כִּי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר נִתְגַּלָּה אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ בִּידְעָה חֲדָשָׁה וְהַפְּרָה חֲדָשָׁה, כְּפִי הַפְּרוּרִים שֶׁל הַנְּשִׁמוֹת שֶׁנִּתְבָּרְרִים בְּכָל דּוֹר וְכוּ'.

וְעַל־כֵּן בְּכָל עֵת שֶׁבָּא 'נֶפֶשׁ חֲדָשׁ', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'שִׁכְל חֲדָשׁ' וְיִדְעָה חֲדָשָׁה לְהַפִּיר אוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ, לְגַלּוֹת 'אֱמוּנַתוֹ יִתְבָּרַךְ' יוֹתֵר בְּעוֹלָם - אִזּוֹ מִתְגַּרְה בְּזֶה 'זְהַמַּת־עַמְלֶכֶךְ', שֶׁהוּא 'זְהַמַּת־הַנְּחָשׁ'. וְרוּצָה

לְעַבֵּב חִסְיוֹשְׁלוֹם ה'הוֹלֵדָה', שֶׁמִּזֶּה בָּא חִסְיוֹשְׁלוֹם בְּחִינַת 'קְשׁוּי־הוֹלֵדָה'.

כִּי עֵקֶר 'קְשׁוּי־הוֹלֵדָה', הוּא עַל־יְדֵי 'זְהַמַּת־הַנְּחָשׁ', שֶׁהוּא 'חֶטָּא אָדָם הָרָאשׁוֹן', שֶׁאִזּוֹ נִגְזַר (בְּרֵאשִׁית ג, טז): "בְּעַצֵּב תִּלְדֵי בָנִים" וְכוּ'.

וְזֶה שֶׁאִמַּר רַבֵּנוּ ז"ל (ח"ב ב): "שִׁמְזוּמוֹר לְתוֹדָה' (תְּהִלִּים ק), מִסָּגֵל לְמִקְשָׁה לִילְד' לֹאמַר אוֹתוֹ בְּשִׁבְלָה" - כִּי "מְזוּמוֹר לְתוֹדָה" מְדַבֵּר מֵאֱמוּנָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (ש"ס ק, ג): "דַּעוּ כִּי ה' הוּא אֱלֹקִים" וְכוּ'. וּמִסִּיָּם: "וְעַד דּוֹר וְדוֹר אֱמוּנַתוֹ".

כִּי עֵקֶר הָאֱמוּנָה, נִתְחַדְּשָׁה וְנִתְחַזְּקָה מְדוֹר לְדוֹר עַל־יְדֵי 'הַתְּחַדְּשׁוֹת־הַנְּשִׁמוֹת', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'שִׁכְלִים חֲדָשִׁים' בְּהַפְּרַת אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבָּרַךְ - עַל־כֵּן עַל־יְדֵי־זֶה מְבַטְלִין 'קְשׁוּי־הוֹלֵדָה', כִּי עֵקֶר בְּטוּל קְשׁוּי־הוֹלֵדָה, הִיא עַל־יְדֵי אֱמוּנָה'.

וְעַל־כֵּן הָעֵקֶר הוּא תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁנּוֹהֲגִין כָּל יִשְׂרָאֵל לְהַרְבּוֹת בְּתְּפִלָּה בְּשִׁבְלֵי 'מִקְשָׁה־לִילְד'.

כִּי ה'תְּפִלָּה' הִיא בְּחִינַת 'אֱמוּנָה', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִתְבַּטֵּל 'קְשׁוּי־הוֹלֵדָה' שֶׁבָּא מֵעַמְלֶכֶךְ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'כְּפִירוֹת', שֶׁרוּצָה לְמַנַּע חִסְיוֹשְׁלוֹם ה'הוֹלֵדַת נֶפֶשׁ חֲדָשָׁה', שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה יִתְגַּלָּה יוֹתֵר 'אֱמוּנַת חֲדוּש־הָעוֹלָם'.

וְעַל־כֵּן עֲכָשִׁיו בְּסוּף הַגְּלוּת, שֶׁאִזּוֹ מִתְגַּבֵּר הַבַּעַל־דָּבָר בְּיוֹתֵר, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'זְהַמַּת־הַנְּחָשׁ', בְּחִינַת 'קַלְפַת הַמֶּן־עַמְלֶכֶךְ', שֶׁזֶהוּ בְּחִינַת 'חֲבִלֵי מְשִׁיחַ', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'חֲבִלֵי לָדָה' מִמֶּשׁ כַּנֵּ"ל, בְּחִינַת 'קְשׁוּי־הוֹלֵדָה' כַּנֵּ"ל.

הדור, 'גאווה' - שגדלים מאליהם, ומתגאין מעצמן על הדור בחנם, כי לא נתן להם גדלה מן השמים כלל. [עין נחתה שלחן להרב מטשעהרין ז"ל, יורה דעה הלכות גרים, סימן רסח].

"והסגיר הפהן את הנגע" (ויקרא יג, ד)

ל

(ח"ב ד, יב)

על-ידי בחינת 'חסד', בחינת 'פהן' - נסגר 'פי המכה' לגמרי, ונתרפא בשלמות, בבחינת (ויקרא יג, ד): "והסגיר הפהן את הנגע".

(שעל-ידי שהקדוש-ברוך-הוא שופע עלינו חסדו, על-ידי ה'יראה' שנעשה על-ידי 'התגלות-הרצון' - על-ידי-זה זוכין ל'רפואה').

"נגע צרעת" (ויקרא יג, ט)

- עניני נגעים -

לא

(ח"א כא, ו)

"מצרע, דא סגירו דנהורא-עלאה" (זחר תזריע מט: על הפסוק "נגע צרעת". ויקרא יג, ט), הינו: 'אור-הפנים'. ועל-ידי-זה הוא בבחינת 'מת', כי "מצרע חשוב כמת" (נדריים סד:).

לב

(ח"ב פג - רפואת הצרעת)

על-ידי 'תקון-הברית' - נעשה 'בן-חורין'. ואז פושט 'גופו המצרע' שהוא מ'משכא דחויא'. ולובש 'בגדי-שבת', הינו

כי עכשיו ה'חבלי-לדה' ו'קשוי-הולדה', כבדים הרבה יותר מאד מ'קשוי-הולדה' של 'גאלת-מצרים' - מחמת שעכשיו תהיה הגאלה אחרונה, שהיא 'גאלה שלמה' שאין אחריה גלות עוד, שאז יתבטל לגמרי 'זהמת-הנחש' ממש, וכל ישראל ישובו אל השם באמת לעולם, עד שנזפה ל'תחית-המתים', שאז יהיה 'חדושי-העולם' וכו' - ומחמת שרואה שקרוב לבא קצו וסופו, על-כן מתגבר מאד מאד ביותר, כנ"ל.

ועל-כן עקר תקונתנו עכשיו לצאת מה'גלות המר' ה'זה, ולבטל ה'קשוי-הולדה' של ה'גאלה', שמתגבר עכשיו מאד בכלליות ישראל, ובפרטיות אצל כל אחד ואחד שרוצה לכנס בדרך הקדש - עקר תקונתנו הוא על-ידי 'פח הצדיקים' וכו'. (עיר-שם עוד).

"ספחת" (ויקרא יג, ב)

נט

(ח"ב ה, ה)

על-ידי שמעלין 'אמונה הנפולה', נעשין 'גרים'. ומחמת שנעשין מ'לקיטת נפילת האמונה', מזיקין לישראל, בבחינת (קדושין ע:): "קשים גרים לישראל כספחת".

"ספחת" [ויקרא יג, ב] - הינו: 'מפות', בבחינת "מפות המפלאות" (דברים כח, נט), שנעשין על-ידי 'נפילת האמונה'. והם מכניסין 'גאווה' בישראל וכו'.

וזה: "קשים גרים לישראל כספחת" - בבחינת "ספחים" שגדלים מאליהם". הינו: שעל-ידי ה'גרים' - נוטלין 'מנהיגי-

גוף קדוש' מ'צו-עדן' הנקרא 'בשר', בחינת (בראשית ב, כג): "בשר מבשרי".

ועל-שם ה'גוף-הקדוש', נקרא: 'שבת', בבחינת (שמות ד, ז): "והנה שבה בבשרו" - שגופא מ'צרעתו'.

לג.

(ספר-המדות, עניני נגעים)

[א] אשה כשרה - מטהרת הבית מ'צרעת' (טהרה ח"ב א).

[ב] הפועם על עני מכבד, נעשה מ'צורע' (פעם כט).

[ג] על-ידי 'לשון-הרע' - נגעים' באים עליו; ומגדיל עונות עד לשמים; וראוי לסקלו באבן (לשון-הרע יט).

[ד] מי שלהוט אחר 'עבודת אדמה', בא לידי 'צרעת' (ממון ח"ב ב; שכרות ח"ב א).

[ה] המחזיק ב'מחלקת', עובר בלאו; וראוי להצטרע (מריבה צג).

[ו] על-ידי 'תאות-נאוף', בא 'עצירות'; ועל-ידי 'עצירות', בא 'צרעת' (נאוף ח"ב ד).

[ז] לפעמים ה'צרעת' פורח לצדיק, פי מקרוב קרב איזה אדם בתשובה (צדיק קצד).

[ח] ל'צרעת', מזיק 'דברים מלוחים', ורפואתו: "מים חיים" (ויקרא יד, ה). וסימן לדבר (איוב לו, כז): "יגרע נטפי מים" - הינו: 'צרעת' הבא מהתגברות הדם על המים, שבו "יזקו מטר לאדו" (איוב שם - יזקו' לשון 'הזק') (רפואה ח"ב ג).

לד.

(שיח-שרפי-קדש הקדש ח"ג ח)

מוהרנ"ת ז"ל פרש את המשנה (נגעים פ"ב מ"ה): "כל הנגעים אדם רואה,

חוי מנגעי עצמו". ואמר: "כל הנגעים אדם רואה", בתנאי ש"חוי מנגעי עצמו".

דהינו: שרשאי האדם לראות את נגעי חברו ואת חסרונותיו, אך ורק אם מטרתו וכונתו בכך היא, שידע להזהר ולצאת מנגעי עצמו. וזהו: "כל הנגעים אדם רואה, חוי מנגעי עצמו".

[מובא פעין זה - בספר 'תולדות-יעקב-יוסף', פרשת פקודי; 'מאורעניים', פרשת חקת; ועוד - בשם ה'בעל-שם-טוב הקדוש זיע"א].

"ואם פרוח תפרח הצרעת בעור, וכסתה הצרעת את כל עור הנגע וגו'. בלו הפך לבן טהור הוא" (ויקרא יג, יב-יג)

תנינן (נגעים פ"ח מ"ב): "בהרת פגרים באדם, טמא; פרוח בבלו; טהור". מי עשה כן? מי צוה כן? מי גזר כן? לא יחידו של עולם? - חקה חמקתני גזרה גזרתני וכו'. (במדבר-רבה יט, א; תנחומא חקת ג)

לה.

(לקוטי-הלכות, הכשר-בלים ד, נא)

בה'טמאה' יש 'פתחים', פמו שאמר רז"ל (שבת קד). "הבא לטמא פותחין לו", "יש לו פתחים הרבה" (תוספות שם) - פי "את זה לעמת זה עשה אלקים" וכו' (קהלת ז, יד).

ועל-כן (נגעים פ"ח מ"ב): "בהרת פגרים, טמא; פרוח בבלו, טהור".

"בהרת פגרים, טמא" - שאז נמשך 'רוח-הטמאה' דרך 'פתחי-הטמאה'.

אבל "פרוח בבלו, טהור" - מאחר שנתבטל ה'פתח', אין לו פח לטמא, פמו שאין לו פח לעפוש לטמא בנגעים (שם פ"ג מ"א).

ואין טמאה שלא יוכלו למצא גם שם את השם-יתברך, כי "מלכותו בכל משלה" (תהלים קג, יט).

אדרבא: לפעמים בפשטם בדיוטא- התחתונה מאד מאד, והסטרא-אחרא והטמאה מתפשטין עליו מאד, ורוצין לבלעו לגמרי חסוֹשֵׁלוֹם - אז דיקא הוא יתברך מרחם עליו, ושולח לו טהרה וסיוע מלעלא, כדי שיוכל להחיות את-עצמו ולשוב אליו יתברך, או על כל פנים לא יאבד לגמרי וכו'.

וזו מרמז במצוה זאת של 'נגעים': ש"בהרת כגרים, טמא; ופרחה בכלו, טהור" - כי דיקא לפעמים בשבא לתכלית הירידה, אז הוא 'תכלית העליה', ונמשך עליו טהרה ותקון ממקום שנמשך עליו - כי אין חקר לתבונתו יתברך, "ולגדלתו אין חקר" (תהלים קמה, ג), ואי-אפשר להשיג דרכיו יתברך.

וקרח פגם וטעה בכליזה, עד שקצץ בנטיעות - דהינו: שנתן גבול וקץ למצות התורה שהם 'אחדות פשוט' עמו יתברך - על-כן שאל כל אלו הקשיות של הבל.

"ואיש פי ימרט ראשו, קרח הוא טהור הוא. ואם מפאת פניו ימרט ראשו, גבח הוא טהור הוא" (ויקרא יג, מ-מא)

לו.

(חיי-מוהר"ן צ)

"בפורים נודע לי נפלאות". עבודה שלי בפורים ה'יה, לתקן פגם קרח'. ונתגלה לי: שאותיות 'פורים' הם ראשי-

כי 'דיני הטמאה והטהרה' הם "נפלאות תמים דעים" (איוב לו, טז), ואין פח בנגעים לטמא כ-אם את ישראל דיקא שאחוזים בהקדשה, וכשפרחה בהן צרעת, מטמאין. אבל העכו"ם שכלם טמאין, אין מטמאין.

וכן "פרחה בכלו, טהור" - כי עקר ה'טהרה' וה'טמאה' נמשך על האדם, כפי תקון או פגם הפתחים והצנורות וכו'.

לו.

(לקוטי-הלכות, שלוח-הקן ד, יא)

קרח שאל (ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א - על נגעים פ"ח מ"ב): **"בהרת בכגרים, טמא; פרחה בכלו, טהור"**.

כל טעותו, שסבר: שיש גבול. שמי שהוא במדרגה גבה, שוב אין צריך עבודה ותקון ועליה יותר. וכן להפך: שמי שהוא חסוֹשֵׁלוֹם בדיוטא-התחתונה, ונפל לבחינת ה'טמאה' חסוֹשֵׁלוֹם - כבר אבדה תקותו מהשם חסוֹשֵׁלוֹם, ושוב אין לו טהרה.

ובאמת הכל להפך: כי גם מי שהוא במדרגות גבוהות מאד מאד, "גבה מעל גבה" (קהלת ה, ז) - אף-על-פי-כן עדין יש גבוהים עליהם בלי שעור עד אין-סוף וכו'.

וכן להפך: אפלו מי שהוא בדיוטא-התחתונה, בתכלית השפלות והפחיתות, אפלו בהיכלי-דמסאבותא - גם שם אין קץ וגבול לאלקותו יתברך.

וכמו שאין-סוף לאלקותו במעלות עליונות, כי "גבה מעל גבה" וכו' - כמו-כן ממש אין-סוף ותכלית לאלקותו יתברך במדרגות התחתונות, כי אין מקום

מ.

(ספורי מעשיות, מעשה ה, 'מבן-מלך שיהיה מאבנים-טובות' - נתרפא ה'צרעת', ונעשה כלו מ'אבנים-טובות')

פעם-אחת היה ה'בן-מלך' מחתף עצים, ונקף באצבעו, ורצתה ה'בת-מלכה' לכרף אצבעו, וראתה שם 'אבן-טוב', ונתקנאה בו מאד וכו', ושאלה להמכשף: "אם יוכל לעשות פשוף לאדם שיהיה מצרע". אמר: הן. וכו'.

והשליכה ה'פשוף' אל ה'מים', ונעשה ה'בן-מלך' 'מצרע' מאד, והיה לו על חטמו 'צרעת', ועל פניו ועל שאר גופו וכו'.

ובקשו הצדיק וכו'. והודיע להמלך: "שהוא 'פשוף' וכו', ואין תקנה לה'בן-מלך', כ"א שישליכו המכשף שעשה הפשוף, למים" וכו'.

ונתראה ה'בת-מלכה', ורצתה אל המים להוציא הפשוף מן המים וכו', ונפלה אל המים, ונעשה רעש גדול וכו'.

ובא הצדיק ואמר: "שה'בן-מלך' יתרפא". ונתרפא, ונתיבש ה'צרעת', ונפל ונקלף כל העור ממנו, ונעשה מ'אבנים-טובות' כלו, והיה לו כל הסגלות של כל ה'אבנים-טובות'.

– עניני 'לשון-הרע' –
נמצאים בפרשת 'טהרה'

תבות: "ואם מ'פאת פ'ניו י'מרט ראשו 'קרח' הוא" (ויקרא יג, מ-מא), בחינת 'קרח'.

אחר-כך אמר: שלא היה יכול לישן כל אותה הלילה שספר זאת, מחמת שהיה מצטער על שגלה זאת.

ואמר: שנתמתו היתה - כי עדין לא גלה כלל; גם באמת אין פתוב כף בתורה, רק כף פתיב (בפסוק מא): "ואם מפאת פניו ימרט ראשו גבח הוא", רק מקדם פתוב (בפסוק מ): "ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא". והדברים סתומים ונעלמים מאד. (עי' לקוטי-הלכות 'ערלה' ה, יט - מובא לעיל בתחלת הפרשה).

"בדד ישב" (ויקרא יג, מו)

מה נשתנה מצורע שאמרה תורה (ויקרא יג מו): "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"? - הוא הבדיל בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה: "בדד ישב" וגו'. (ערכין טז)

לח.

(ח"א יד, ט)

ה'מצרע' - זה "נרנן מפריד אלופה" (משלי טז, כח), "ומפריד בין איש ואשתו" (ערכין טז), ועל-ידי-זה: "בדד ישב" (ויקרא יג, מו).

לט.

(חיי-מוהר"ן קטו)

כשיצא מ'זלאטיפאליע' בעת שכבר באו להביאו לברסלב, אמר רבנו ז"ל: "עד עכשו היה 'בדד ישב מחוץ למחנה מושבו' (ויקרא יג, מו), עכשו מתחיל וכו'".

ואיני יודע הלשון שאמר יותר, אך הענין הוא: "שעכשו מתחיל השם-יתברך להיטיב" וכו'.

הַפְּטוּת פְּרֻשֵׁת תְּזַרְיַע

[בשאינם מחברים פרשיות תזריע ומצרע -
ובשאינו חל בפרשת החדש]

רצה להאמין שבדבר הקל הזה יהיה לו רפואה! - ואמר [נעמן] (שם פסוק יב): "הלא טוב אמנה ופרפר ונהרות דמשק [מכל מימי ישראל], הלא רחצתי [ארחץ] בהם וטהרתי".

עד אשר אמרו לו עבדיו (שם פסוק יג): "אבי דבר גדול דבר אליה, הלא תעשה, אה כי אמר אליה רחץ וטהר". ואז שמע לעבדיו, ורחץ בירדן שבע פעמים וישב בשרו ויטהר" (שם פסוק יד).

בן אתם: נדמה לכם שצריכין דוקא לומר לרפואתכם דברים כבדים, ואין אתם מאמינים שבדבר קל שאני מצוה לכם לעשות, יהיה לכם רפואה שלמה רפואת-הנפש באמת.

ודבר זה נצרך מאד כמה פעמים - כי לפעמים אדם מונע עצמו מלעשות איזה דבר שבקדשה, מחמת 'כבדות', מחמת רבוי המניעות שמונעים אותו מלעשותו, והוא אינו מתגבר לשברם.

ולפעמים להפך: שהוא נמנע מדבר שבקדשה מעצם 'קלותו', שהדבר הזה קל בעיניו מאד לעשותו, ומחמת-זה אינו מאמין, שחיי נפשו יהיו תלויים בדבר קל כזה.

ובאמת: "צריכין לזהר במצוה קלה ובחמורה" (אבות פ"ב מ"א), ו"ארח

"הלא טוב אמנה ופרפר ונהרות דמשק מכל מימי ישראל, הלא ארחץ בהם וטהרתי, ויפן וילך בחמה. ויגשו עבדיו וידברו אליו, ויאמרו: אבי דבר גדול הנביא דבר אליה, הלא תעשה, ואף כי אמר אליה רחץ וטהר. וירד ויטבל בירדן שבע פעמים, כדבר איש האלקים, וישב בשרו כשור נער קטן ויטהר" (מלכים ב, ה, יב-יג-יד)

א.

(חיי-מוהר"ן תצא-תצב)

בשנת תקס"ו בין פסה לעשור, יצא רבנו ז"ל מהמקוה, ואמר: "שנתגלה לו בעת הזאת מן השמים, איך יתנהגו אנשי-שלומנו בעניני תעניתים כל ימי חייהם, כמה תעניתים צריך כל אחד ואחד מאנשי-שלומנו להתענות בכל שנה ושנה, ואיך ומתי יתענו!"

ואחר הימים טובים, נכנסנו אליו כל אחד ואחד ביחוד, ומסר לכל אחד ואחד צעטל [פתק] מתי יתענה וכו'.

כשנתן הצעטליך הנ"ל - פעם אחת נתן לאחד הצעטל, ואמר לו זה שקבל הצעטל, לרבנו ז"ל: "העולה על דעתנו לא היה כן, כי היינו סבורים, שתצוו לנו להתענות הרבה ימים בשנה, ועכשו אנו רואים שאינם רק ימים מעטים מאד בשנה!"

השיב [רבנו ז"ל]: הלא אלישע אמר לנעמן (מלכים ב, ה, יג): "רחץ וטהר" - ולא

לעשות. והיה מנח עליו כל מיני כבודות, והיו עליו כמה וכמה מניעות, אף-על-פי שהדבר היה דבר פשוט. ואלו לא היה מצוה רבנו ז"ל לעשות אותו הדבר, רק האדם היה רוצה לעשות זאת מעצמו, היה קל עליו מאד לעשות, אבל כשצוה רבנו ז"ל, לעשותו היה כבד מאד.

אבל אף-על-פי-כן, היו אנשים שגלו מקימים דבריו תמיד, פי ידעו מזה שדבריו שהוא מצוה כבד מאד לעשותו, והיו מכריחים עצמם מאד מאד לקיים דבריו דיקא וכו'.

ושמעתי מפיו-הקדוש בפרוש שאמר: "כל מה שאני מצוה לעשות, הוא כבד מאד לעשות וכו'.

וגם עכשו, עדין מנח כל מיני כבודות, ללמד ספריו הקדושים, ויש עליהם כמה מניעות, אפלו מי שזוכה לידע מרבנו ז"ל ורוצה ללמד אותם, יש לו כבודות גדול ומניעות רבות מאד וכו'.

[שיחות-הר"ן קמא: ואמר: אף-על-פי שהוא דבר קל, לומר 'עשרה קפיטל תהלים' - אף-על-פי-כן, גם זה יהיה כבד מאד לקיים. וכן נתקיים עתה וכו'.

חיים פן תפלים" (משלי ה, ו), "ו"כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה" (קהלת ט, י).

כי עקר הסתות ומניעות הבעל-דבר, הוא רק 'מניעות-המח', שלפעמים מכנים במח האדם: 'שכבד עליו מאד לעשות הדבר!' ומחמת-זה רוצה למנעו.

ולפעמים להפך: שמקל עליו ומקטין בעיניו אותו הדבר מאד, עד שאינו עולה על לב האדם, שחיי נפשו תלויים בזה, והכל בדי למנעו חס-ושלום. ולפעמים זאת המניעה, גדולה ביותר ממניעה ממש.

אבל "הולך בתם ילך בטח" (משלי י, ט), ואינו מסתכל על שום מניעה ובלבול שבעולם כלל, ו"כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה".

[שיחות-הר"ן קפה: וכל מה שצוה לעשות, אפלו היה נראה דבר קל ופשוט מאד, היה כבד מאד על האדם

לקוטי תפלות

פרשת תזריע

מפתח התפלות

הקדושות, בלי קשוי הולדה, ולגדלם בלי שום צער גדול בנים' (ח"א סז).

[ה] "זאת תורת הילדת" - ענין 'מקשה לילד' בעבודת השם - שנוצה לתן הרבה צדקה, ולפתח על-ידי-זה כל הפתחים והשערים וקדשה; ונוצה על-ידי-זה להנצל מה'חבלי-לדה' והמניעות שיש על כל דבר בעבודת השם (ח"ב ד).

[ו] "נגע צרעת פי תהיה באדם" - ענין 'מצורע' - שנוצה להנצל מ'צרעת', ולהתלבש בגוף קדוש' מ'גן-עדר' (ח"ב מב).

[א] "זאת תורת הילדת" - תפלה על 'מקשה לילד' (ח"א ל).

[ב] "זאת תורת הילדת" - תפלה על 'מקשה לילד' (ח"ב ב).

[ג] "זאת תורת הילדת" - ענין 'קשוי הולדת המוחין' - שנוצה לעוררם ולהולידם מתעלומתם, על-ידי קול צעקתינו להשם-יתברך, כמו 'צעקת הילדת' (ח"א כא).

[ד] "זאת תורת הילדת" - ענין 'קשוי הולדת הנפש' - שנוצה להוליד ולגדל הנפשות

א [א] לקוטי-תפלות ח"א ל

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ל, 'מישרא דספינא')

"זאת תורת הילדת" (ויקרא יב, ז)

- תפלה על 'מקשה לילד' -

רבנו של עולם, מלא רחמים רבים תמיד, אתה ידעת את צערה ומכאובה, אתה ידעת את לבבה ולבב אביה ואמה, וכל המצטערים בצרתה. ראה עניים ועמלים, והפיטה במכאובם.

יעזרו רחמיך העצומים, רחמיך הגנוזים, על ענייה זאת היושבת

ותמלא רחמים על כל היושבות על המשבר, ותצילם מכל צער ונזק (ובפרט לפלונית בת פלונית וכו').

על המשבר בלב נשבר ונדכא, ופתח לה
שערי הרחמים והחסד והחמלה והחנינה,
פתח לה 'שער ההולדה'.

וברחמיך הרבים, תחתך את ה'מ"ם
סתומה', שהיא כנגד 'מ"ם
יום של יצירת הולד', ששם מלבש הולד.
ובחסדך הגדול תחתך את ה'מ"ם
סתומה' הזאת, ותעשה ממנה שתי
דלתיים.

ועל-ידי-זה תפתח ברחמיך וחסדיך
האמתיים, דלתי בטנה של
הענייה הזאת היושבת על המשבר.

ותהיה בעזרה, שתלד מיד בנקל, בלי
'קשוי-הולדה עוד כלל, ותאמר
למלאך "הרף ידיך", האומר לעולמו די
אמר לצרתה די.

רב חסד ומרבה להטיב, חוס וחסמל
ורחם, כחסדך הגדול עשה עמה,
פתח לה 'דלתי ההולדה', חיש קל
מהרה, בלי שום אחור ועכוב עוד כלל,
פי כבר סבלה מרירות צער ומכאוב
הרבה, עד אשר "כשל כח הסבל".

גומל חסדים טובים, עשה עמנו חסד
חנם, ואל תאחר לדתה עוד כלל,
עזר והצל והושיעה בחסדך, שיפתח לה
'צירי ודלתי בטנה', ברחמים גדולים
תכה ומיד, ותלד מיד בקל, בלי שום צער
ומכאוב עוד כלל, פי אם ברחמים
ובחמלה, בחסד גדול.

ותוציא הולד לשלום לאויר העולם,
לחיים טובים ולשלום ולאורך
ימים ושנים טובים, אמן. (וירבו בצדקה
מאד).

❁ [ב] לקוטי-תפלות ח"ב ב ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב 'ימי הנקה')

"זאת תורת הילדת" (ויקרא יב, ז)

- תפלה על 'מקשה לילד' -

ותחום ותחמל ברחמיך הרבים, על כל
היושבות על המשבר מעמך
בית ישראל, ותצילם מכל צער ונזק,
ותרחם על צערם הקשה והכבד, פאשר
נגלה לפניך אדון כל.

ותחום עליהם, ותעזרם ותושיעם,
בחמלתך הנוראה ובחסדיך
הרבים, שיזכו כלם להוליד בנקל, בלי
שום 'קשוי הולדה' כלל.

מלא רחמים, חמל עליהם, פי אתה
יודע צערם ומכאובם הקשה,
חמל עליהם למענה, והצילם מכל צער
ונזק, ומכל מיני עין רעה, ומכל מיני
קלפות וסטרין אחרנין המעכבים את
ההולדה, ותפצים חסו-ושלום מה
שחפצים.

אנא יהוה ברחמיך הרבים, תצילם
ותשמרם מכל רע, ויזכו כלם
להוליד במהרה בנקל, בלי שום 'קשוי
הולדה' כלל, ותוציא הולד לשלום בלי
פגע.

וַיִּזְכוּ כָּל עַמּוּךְ יִשְׂרָאֵל לְגִדְל בְּנֵיהֶם
 וּבְנוֹתֵיהֶם לְאַרְךְ יָמִים וְשָׁנִים
 לְעַבּוֹדְתְּךָ וּלְיִרְאַתְךָ, וְלֹא תִפְּיֵל אִשָּׁה פְּרִי
 בִטְנָהּ, וַיִּתְּרָבוּ עַמּוּךְ יִשְׂרָאֵל "כַּחֲוֹל הַיָּם
 אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסָּפֵר מֵרֹב".

"מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה, הָרִיעוּ לִיהוָה כָּל
 הָאָרֶץ: עֲבָדוּ אֶת יְהוָה
 בְּשִׂמְחָה, בְּאוֹ לִפְנֵי בְרִנָּה: דַּעוּ כִּי יְהוָה
 הוּא אֱלֹהִים, הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ, עִמּוֹ
 וְצִאֵן מִרְעִיתוֹ: בְּאוֹ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה,
 חֲצֵרוֹתָיו בְּתִהְלָה: הוֹדוּ לוֹ בְּרֹכּוּ שְׁמוֹ, כִּי
 טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ, וְעַד דּוֹר וָדוֹר
 אָמוֹנָתוֹ".

(ותפלה זאת טוב לומר למקשה-לילד, ויאמרו
 אז "מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה" כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, כִּי אִמְרַת
 "מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה" הוּא סִגְלָה גְדוֹלָה לְמִקְשָׁה-
 לִילֵד, שְׂתִזְכֶּה לְהוֹלִיד בְּנָקֵל, אָמֵן).

⊗ [ג] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א כ"א ⊗

(על-פי לקוטי-מזמורין ח"א 'עתיקא טמיר וסתיים')
 "זאת תורת היולדת" (ויקרא יב, ז)

עֲנִין 'קִשּׁוּי הוֹלְדַת הַמּוֹחִין' - שְׂנִיזָכָה לְעוֹרְרִים
 וְלְהוֹלִידִים מִתְעַלּוֹמָתָם, עַל-יְדֵי קוֹל צַעֲקוֹתֵינוּ
 לְהִשָּׁם-יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ 'צַעֲקוֹת הַיּוֹלְדַת'

"קוֹלִי אֵל יְהוָה אֲזַעֵק, קוֹלִי אֵל יְהוָה
 אֶתְחַנֵּן. קוֹלִי אֵל יְהוָה וְאֶצְעָקָה,
 קוֹלִי אֵל יְהוָה וְהֶאֱזִין אֵלַי, מִבֶּטֶן שְׂאוּל
 שׁוֹעֲתִי, שְׁמַעַתְּ קוֹלִי. וַתְּבֹא שׁוֹעֲתִי אֵלַיךָ
 אֵל הַיִּכַּל קִדְשֶׁךָ, קוֹלִי שְׁמַעַתְּ, אֵל תְּעַלֵּם
 אֲזַנְךָ, לְרוֹחֲתִי וּלְשׁוֹעֲתִי. שְׁמַע יְהוָה קוֹלִי

אֶקְרָא, וַחֲנִנִי וְעַנְיִי". שׁוֹעֲתָנוּ קִבֵּל, וּשְׁמַע
 צַעֲקָתָנוּ, יוֹדַע תְּעַלּוֹמוֹת.

רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם, שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹעֵת עִמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. חוּס וַחֲנִנּוּ
 וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְהִיָּה בְּעֶזְרָנוּ, וְהִכֵּן לְבָבָנוּ
 שְׂנִזְעַק וְנִצְעַק אֵלֶיךָ בְּאַמְתָּ, עַד שְׂתַעַנְנוּ,
 נְשׁוּע וְתֹאמַר הַנְּנִי.

וַיְהִי 'קוֹל צַעֲקָתָנוּ', הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד,
 וְלֹא נִתֵּן דְּמֵי לֶךְ, עַד שְׂתַחַנְנוּ,
 וְתֶאֱזִין קוֹלָנוּ, וְתִקְשִׁיב שׁוֹעֲתָנוּ, וְתִרְחַם
 עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ, וְנִזְכָּה לְגַלוֹת וּלְהֵאִיר
 וְלְהוֹלִיד הַמּוֹחִין הַקְּדוּשִׁים, הַנְּעַלְמִים
 עֲכָשָׁיו מֵאֲתָנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ, בְּהַעֲלֵם גְּדוֹל,
 וּבְהַסְתְּרָה גְּדוֹלָה.

עַד אֲשֶׁר בְּעוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ עֵתָה שׁוּם
 דַּעַת לְהַפִּיר אוֹתְךָ, וְלַעֲבֹד אוֹתְךָ
 בְּאַמְתָּ, וְאֵין אָנוּ זוֹכִים לְחַדֵּשׁ דְּבַר בְּתוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, בְּאַמְתָּ-לְאַמְתּוֹ.

קוֹמָה בְּעֶזְרָתָנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, וְתֵן בְּלִבְנוּ
 לְצַעֵק אֵלֶיךָ תָּמִיד, עַד שְׂתִרְחַם
 עָלֵינוּ וְתִשָּׁיב פָּנֶיךָ אֵלֵינוּ וְתִקְרַבְנוּ. אִם
 אָמְנָם יִדְעֵתִי, כִּי לְפִי גִדְל הַתְּרַחֲקוֹתִי
 מִמָּךְ בְּאֲלָפִים וּרְכָבוֹת הַרְחַקוֹת, אֵין כַּחַ
 בְּקוֹל צַעֲקָתִי לְעוֹרֵר וּלְהוֹלִיד תְּעַלּוֹמוֹת
 הַמּוֹחִין'.

וְאִפְלוּ אִם הָיָה לִי כַח לְצַעֵק וְלִזְעַק כָּל
 הַקּוֹלוֹת שֶׁל כָּל בְּרוּאֵי עוֹלָם,
 לֹא יִסְפִּיקוּ לִי, אִפְלוּ מֵה שְׁאֲנֵי צָרֶיךָ
 לְצַעֵק עַל הַתְּרַחֲקוֹת אֶחָד שֶׁל יוֹם אֶחָד.
 וְאֵין שׁוּם קוֹל בְּעוֹלָם שִׁישׁ לוֹ כַח לְהוֹעִיל
 לִי לְפִי גִדְל הַתְּרַחֲקוֹתִי מִמָּךְ "גַּם כִּי
 אֲזַעֵק וְאֲשׁוּע שְׂתֵם תְּפַלְתִּי". מְכַל-שֶׁכֶּן

וְכָל-שָׁכֵן, שְׁעָדִין לֹא הִתְחַלְתִּי לְזַעַק אֶפְלוּ
לְפִי כַחֲדָי.

אָבֵל כָּבֵד הוֹדַעְתָּנוּ: שְׁאַתָּה מָלֵא
רַחֲמִים בְּכָל עֵת וּבְכָל רֵגַע עָלֵינוּ,
וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אַתָּה שׁוֹמֵעַ וּמֵאֲזִין כָּל
הַקּוֹלוֹת שְׁבַעֲוֹלָם מֵעַמְּקֵי עַמְּקִים. כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב: "מִבֶּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי, שָׁמַעְתָּ
קוֹלִי".

עַל-בֶּן תִּמְכַּתִּי יִתְדוּתִי, בְּטוֹבוֹתֶיךָ
וּחֲנִינוֹתֶיךָ הַגְּדוֹלִים, כִּי עַל
רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אָנֹכִי בּוֹטָח, וְעַל חֶסֶדְךָ אָנֹכִי
נִשְׁעָן, וְלִסְלִיחוֹתֶיךָ אָנֹכִי מְקַוֶּה, וְלִישׁוּעָתְךָ
אָנֹכִי מִצְפָּה.

וּבֵאתִי לְפָרֵשׁ כִּפִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, עֲזָרְנִי וְחַנּוּנִי
וְעוֹרֵר אֶת לִבִּי בְּאַמֶּת, שְׁאַזְכֶּה לְהִרְגִישׁ
כְּאֲבִי הַעֲצוּם בְּאַמֶּת, כְּאֲבִי נַפְשִׁי וְרוּחִי
וְנִשְׁמָתִי, וְאַזְכֶּה לְרֵאוֹת וּלְהַבִּין עֲצָם
הַתְּרַחֲקוּתִי מִמֶּךָ.

וּתְזַבְּנִי לְצַעַק אֵלֶיךָ תָּמִיד בְּכָל כַּחֲדָי.
וְאַתָּה תִּמְלֵא רַחֲמִים עָלַי, וְתֵאֲזִין
קוֹלִי הַפָּגוּם, וְתִקְשִׁיב שׁוֹעֵתִי הַמְּקַלְקֶלֶת.
וְתִרְחַם עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ, וְתַעֲזָרְנִי לְתַקֵּן אֶת
קוֹלִי, וְתַעֲלֵנִי מִקּוֹל פָּגוּם, לְקוֹל טוֹב.

וּתְזַבְּנִי לְצַעַק, בֵּין בְּתוֹרָה בֵּין בְּתַפְלָה,
עַד שְׁאַזְכֶּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
לְעוֹרֵר וּלְהוֹלִיד בְּקוֹלִי אֶת תַּעֲלוּמוֹת
הַמַּחֲזִין שְׁנַתְעַלְמוּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ. וּמֵרַב
עוֹנָנוּ הִחַלְשָׁנוּ כְּבִיכּוֹל כַּחַשׁ שֶׁל מַעְלָה, עַד
אֲשֶׁר כְּבִיכּוֹל תֵּשׁ כַּחַשׁ הַשְּׂכִינָה לְהוֹלִיד
הַמַּחֲזִין, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "צוּר יִלְדֶךָ תִּשִּׁי".
"כִּי בָאוּ בָנִים עַד מִשְׁבֵּר, וְכַח אֵין לְלֶדָה".

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא
לְמַעַנְנוּ, עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂכִינְתְּךָ,
וְעֲזָרְנוּ לְצַעַק אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת בְּתוֹרָה וּתַפְלָה,
וַיַּעֲלֵה וַיָּבֵא וַיִּגַּיעַ קוֹלֵנוּ אֵלֶיךָ, וְתִקְבַּל
קוֹל צַעֲקוֹתֵנוּ בְּמִקּוֹם צַעֲקַת הַשְּׂכִינָה, עַד
שְׁנִזְכֶּה לְעוֹרֵר וּלְהוֹלִיד תַּעֲלוּמוֹת הַמַּחֲזִין
הַקְּדוּשִׁים שְׁלָנוּ שְׁנַתְעַלְמוּ מֵאַתָּנוּ.

כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת, וּלְפָנֶיךָ נִגְלוּ
תַּעֲלוּמוֹת הַמַּחֲזִין שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מֵאַתָּנוּ, לְהִיכֵן נִתְעַלְמוּ וְנִסְתָּרוּ מֵאַתָּנוּ.

עֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, לָנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, שְׁנִזְכֶּה כָּל אֶחָד לְעוֹרֵר
עַל-יְדֵי קוֹל צַעֲקוֹתֵנוּ, אֶת הַמַּחֲזִין
הַקְּדוּשִׁים שְׁנַתְעַלְמוּ מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד
לְמִקּוֹם שְׁנַתְעַלְמוּ.

עַד שְׂכַל אֶחָד יִזְכֶּה בְּכָל-פַּעַם, לְהוֹלִיד
וּלְגַלוֹת וּלְהַשִּׁיג מַחֲזִין חֲדָשִׁים,
הַשִּׁיכִים אֵלָיו כִּפִּי שֶׁרֵשׁ נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ
וְנִשְׁמָתוֹ. וְנִזְכֶּה לְהַפִּיר אוֹתְךָ בְּאַמֶּת,
וְלִדְעַת אוֹתְךָ בְּכָל פַּעַם בְּהִבְנָה יְתִירָה,
וְנִזְכֶּה לְגַלוֹת אֱלֻקוֹתֶיךָ בְּעוֹלָם. (וַיֹּאמֶר
"מִזְמוֹר לְדָוִד הֵבִי לִי בָנִי אֵלִים" וְכוּ', עַד גְּמִירָא).

☪ [ד] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א סז ☪
(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סז, 'זיבן ה' אלקים את הצלע')
"זאת תורת הילדת" (ויקרא יב, ז)
ענין 'קשוי הולדת הנפש' - שנזכר להוליד
ולגדל ה'נפשות הקדושות', בלי 'קשוי הולדה',
ולגדלם בלי שום 'צער גדול בנים'

וּבְכֵן תִּרְחַם עָלֵינוּ אֲדוֹן מָלֵא רַחֲמִים,
וְתַעֲזֹר וְתוֹשִׁיעַ לָנוּ עַמְּךָ בֵּית-

☉ [ה] לקוטי-תפלות ח"ב ד ☉

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ד זאת הערבים צויתי לכלכלה)

"זאת תורת הילדת" (ויקרא יב, ז)

ענין 'מקשה לילד' בעבודת-השם - שנוזה לתן הרבה 'צדקה' ולפתח על-ידי-זה כל הפתחים והשערים דקדשה - ונוזה על-ידי-זה להנצל מה'חבלי-לדה' והמניעות שיש על כל דבר בעבודת-השם

ישראל, שנוזה כלנו, להוליד ולגדל את הנפשות הקדושות, הנמשכות לנו בכל עת על-ידי הכבוד-דקדשה.

שנוזה להוליד הנפשות בנקל, בלי 'קשוי הולדה' כלל. ונוזה לגדלם בנחת ובשלום, בלי שום 'צער גדול בנים' כלל.

אנא יהוה, עזרני להתחיל לתן צדקה הרבה באמת כרצונך הטוב. ובזכות מצות צדקה תעזרני ותפתח לי ותרחיב לי, כל הפתחים והשערים דקדשה.

ותשפיע עלינו ברחמיך הרבים וראה ואהבה, ונוזה ליראה ולאהבה את שמך באמת. ועל-ידי-זה תמשיך עלינו 'פח הידים' העליונים הקדושים, "יד החזקה" ו"יד הגדולה".

כי אתה ידעת את לבבי, רבונו של עולם, כמה קשה לי להתחיל שום התחלה בעבודת יהוה באמת, וכל ענין עבודה ועבודה שאני רוצה להתחיל, קשה וכבד עלי מאוד מאד, עד אשר "כשל פח הסבל".

ועל-ידי-זה נוזה להוליד ולגדל את הנפש, בנחת ושלום, בלי שום 'קשוי הולדה', ובלי שום 'צער גדול בנים' כלל.

ותעזור לנו, שיבואו לנו נפשות רבות חדשות דקדשה, על-ידי הכבוד-דקדשה. ונוזה ליראה ואהבה בשלמות. ועל-ידי-זה נוזה להוליד ולגדל את הנפש, בלי שום 'קשוי הולדה', ובלי שום 'צער גדול בנים' כלל.

וכמה וכמה 'חבלי לדה', וכמה וכמה 'גניחות', ו'צעקות', ו'שועות', ו'זעקות', ו'צווחות', בכמה מיני קולות של 'אח ואבוי', וכמה וכמה 'אנחות' מעמקא-דלבא, וכמה וכמה 'כפילות' והטיות' אנו צריכין - קדם שאנו זוכין להתחיל 'איזה התחלה' ב'איזה עבודה'.

ומגדל הכבוד העצום, עדין לא התחלתי לעבדך באמת, "כמו הרה תקריב ללדת, תחיל תזעק בחבליה, כן היינו מפניך יהוה. היינו חלנו כמו ילדנו רוח".

וּכְבָר עָבְרוּ עָלַי יָמִים וְשָׁנִים הִרְבֵּה,
 מִשְׁנוֹתַי הִקְצוּבִים בְּמִסְפַּר תַּחַת
 יָדְךָ, וְעַדִּין לֹא הִתְחַלֵּתִי הַתְּחִלָּה גְמוּרָה
 בְּעִבּוּדְךָ בְּאֵמֶת, "עָבַר קָצִיר כָּלָה קִיץ"
 וְאֲנִי לֹא נוֹשָׁעֲתִי.

אֲבָל עַדִּין אֲנִי מְקוּהָ וּמְצַפָּה וּמְחַפָּה
 וּמִיחָל, בְּכֹל עֵת וּבְכֹל שָׁעָה,
 לִישׁוּעָתְךָ הָאֱמֵתִית, כִּי כָל עוֹד נִשְׁמַתִּי בִּי,
 אֲנִי מְקוּהָ לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה בְּאֵמֶת.

עַל-כֵּן אֲזַעַק וְאֲשׁוּעַ, חֶמֶל עַל עֲנִי
 כְּמוֹנִי, דָּל וְחָלוּשׁ, כּוֹאֵב וְגוֹועַ.
 "כִּי־לָדָה אֶפְעָה", "הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ",
 "כִּי קָצַר הַמְצָע מִהַשְׁתַּרְע". רַבּוֹנוּ שֶׁל
 עוֹלָם, אֲמִץ וְחִזְק רַפְיוֹן יָדֵי, חִזְק יָדַיִם
 רַפּוֹת, וּבְרַכִּים כּוֹשְׁלוֹת תֹּאמְרִי.

זַכַּי בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, שְׁאֵתְחִיל מַעֲתָה
 בְּאֵמֶת 'הַתְּחִלָּה גְמוּרָה', שְׁאֵתְחִיל
 מַעֲתָה לְכַנֵּס בְּעִבּוּדְךָ מִיּוֹם אֶל יוֹם,
 וְלִהְיוֹסִיף בְּכֹל יוֹם וְיוֹם, קִדְשָׁה וְטָהַרְהָ,
 וְחִכְמָה וּבִינָה וְדַעַת אֱמֵתִי. וְכֹל יוֹם וְיוֹם
 יֵאִיר בִּיּוֹתֵר בְּתוֹסְפוֹת אֹרֶךְ, קִדְשָׁה מְרַבָּה
 מִיּוֹם שְׁלִפְנָיו.

וְתַעֲזָרְנִי, לְהִתְחִיל לְתֵן צְדָקָה הִרְבֵּה
 בְּכֹל עֵת, לְעַנְיִים הַגּוֹנִים, כִּי
 'הִתְחַלַּת הַצְּדָקָה' קִשָּׁה וּכְבֻדָּה עָלַי מְאֹד
 בְּיוֹתֵר, וְאִין אֲנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ לְזַכּוֹת לְצְדָקָה
 כְּרִאוּי, לְגַדֵּל רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת בְּלִי שְׁעוֹר
 שִׁישׁ לִי עַל זֶה, כִּי רַחֵק מִמֶּנִּי צְדָקָה.

רַחֵם עָלַי, וּפְתַח לִי כָּל הַפְּתָחִים
 וְהַשְּׁעָרִים שֶׁל הַקִּדְשָׁה, וְעֲזָרְנִי
 לְכַנֵּס בָּהֶם בְּאֵמֶת, חֵישׁ קַל מִהֲרָה.

"פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָקָה, אָבוּא בָּכֶם אוֹדָה
 יְהוָה. זֶה הַשְּׁעָר לַיהוָה, צְדִיקִים
 יָבוּאוּ בּוֹ. פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֹא גּוֹי צְדִיק
 שׁוֹמֵר אֱמוּנִים". פְּתַח לָנוּ שְׁעָר בְּעֵת
 נְעִילַת שְׁעָר, בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִיִּים
 אֲשֶׁר אֵין שׁוֹם שְׁעָר סָגוּר בְּפָנֵיהֶם לְעוֹלָם.

"שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם, וְהִנֵּשְׂאוּ פְתָחֵי
 עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי זֶה
 מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְהוָה עֲזוּז וְגִבּוֹר, יְהוָה גְּבוּר
 מְלַחֲמָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם, וּשְׂאוּ
 פְתָחֵי עוֹלָם, וַיָּבֹא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי הוּא
 זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְהוָה צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ
 הַכְּבוֹד סְלָה".

❁ [ו] ❁ לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"ב מ"ב ❁
 (על-פי לקוטי מוהר"ן ח"ב פג, 'על-ידי תקוון-הברית')
 "נָגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם" (ויקרא יג, ט) -
 עֲנִיָּן מְצוֹרַע - שְׂנֹזְפָה לְהַנְצִיל מ'צָרַעַת',
 וּלְהִתְלַבֵּשׁ ב'גּוֹף קָדוֹשׁ' מ'גֶן-עֵדֶן'

וּבְכֵן תַעֲזָרְנִי בְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים, שְׂאֲזַכָּה
 לְהַפְשִׁיט גּוֹפֵי הַמְצוֹרַע שֶׁהוּא
 מ'מִשְׁכָּא דְחוּיָא', וְלִלְבַשׁ בְּגָדֵי שְׂבֵת,
 דְהֵינּוּ גּוֹף קָדוֹשׁ מ'גֶן-עֵדֶן'.

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת, אֲתָה
 לְבַד יוֹדֵעַ מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ גּוֹפֵי
 הַמְּגִשָּׁם, "הֵן בְּעוֹן חוּלְלָתִי, וּבְחֻטָּא
 יַחֲמַתְנִי אֲמִי. כִּי אָבִי וְאֲמִי עֲזוּבוּנִי, וַיְהוּה
 יֹאסִפְנִי".

וּמִלְבָּד מֵהַ שְׂגוּפֵי עָכוּר וּמְגִשָּׁם
 מִתְחַלַּת הַהוֹלָדָה, נוֹסֵף לָזֶה

הוֹסַפְתִּי זוֹהָמָא וְעִירוֹת עַל עִירוֹת עַל-
יְדֵי מַעֲשֵׂי הָרָעִים וְהַפְּגוּמִים מְאֹד.

וּמַעֲצָם גְּשָׁמִיּוֹת וְעִירֹת הַגּוֹף
הַמְצוֹרֵעַ הַזֶּה, אֵינִי יָכוֹל
לְנַקוֹת עֲצָמֵי מַכְסִילוֹת דַּעְתִּי וְעִירֹת
מַעֲשֵׂי הָרָעִים.

עַד אֲשֶׁר אָנִי הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם-הַזֶּה, נֶע-
וֹנֵד, מְבַלְבֵּל וּמְטָרָף, וְאֲנִי מְחַפֵּשׁ
וּמְבַקֵּשׁ אָנָּה וְאָנָּה, לְמַצֵּא פֶתַח הַצֶּלֶה,
לְבָרַח מִזּוֹהָמַת טְנוּף גּוֹפִי, וּמִתְאַוֵּתִיו
הָרָעִים, וְעַדִּין לֹא נוֹשַׁעְתִּי.

וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהַצִּיל אֶת עֲצָמֵי מִמֶּנִּי
בְּעֲצָמֵי, עַד אֲשֶׁר קָשָׁה וְכָבֵד עָלַי
אֶפְלוּ לְהַתְּפַלֵּל וְלְהַתְּחַנֵּן עַל-זֶה.

אָבִי שְׁבַשְׁמִים, רַחֵם עָלַי, לְמַדְנִי אֵיךְ
לְסַדֵּר תְּחִנָּתִי הַמְרָה לְפָנֶיךָ עֲתָה,
אֵיךְ לְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ הָאֱמִתִּיִּים עָלַי עֲתָה.

בְּאֶפֶן שְׂאֵזְפָה עַל-כָּל-פָּנִים מַעֲתָה,
לְעֹזֵב דְּרָכֵי הָרַע וּמְחַשְׁבוֹתֵי
הַמְּגַנּוֹת וְהַמְּבַלְבְּלוֹת, וְאֶפְשִׁיט אֶת עֲצָמֵי
מַעֲתָה מִ'גּוֹפֵי הַמְצוֹרֵעַ', הַמְּגַשֵּׁם וְהַעֲכוּר
כָּל-כָּךְ.

וְאֶתְחִיל לְטַהֵר וּלְקַדֵּשׁ אֶת-עֲצָמֵי בְּכָל
מִינֵי קִדְשׁוֹת וְטָהָרוֹת, עַד
שְׂאֵזְפָה לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּ'גוֹף קָדוֹשׁ' מִגֵּן-עֵדֶן.

מְרִיָּה דְּעֵלְמָא כְּלָא, רוּפָא חָנָם, רְפָאֲנִי
נָא בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רְפוּאת הַנֶּפֶשׁ
וּרְפוּאת הַגּוֹף, "רְפָאֲנִי יְהוָה וְאַרְפָּא,
הוֹשִׁיעֵנִי וְאוֹשַׁעַה כִּי תַהֲלִתִּי אִתָּה".

רְפָאֲנִי וְאַסְפְּנִי מִצָּרְעָתִי, וּמַהֲרָה לְהַפְּשִׁיט
מֵעָלַי 'גּוֹפֵי הַמְצוֹרֵעַ', וְהַלְבֵּשׁ
אוֹתִי בַחֲסִדֶיךָ 'גּוֹף קָדוֹשׁ' מִגֵּן-עֵדֶן.

וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְרוּמַם מְזִלִּי, וְאַזְכָּה
לְעֹשֶׂר, וּבְבָרְכוּתֶיךָ תְּבָרְכֵנִי,
וְתִשְׁפִיעַ לִי עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל בְּקִדְשָׁה
וּבְטָהָרָה, וְיִתְחַזַּק יִצְרֵי הַטּוֹב, וְתִסִּיר "לֵב
אֶבֶן" מִבְּשָׁרִי, וְתִתֵּן לִי "לֵב בֶּשָׂר",
וְיִתְבַטֵּל הָעֲצָבוֹת וְהַלִּיצָנוֹת הַבָּאִים מִמְרָה-
שְׁחוֹרָה, וְיִתְבַטֵּל מֵאֲתָנּוּ הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת.

לקוטי תפלות על עניני 'ברית מילה' -
נמצאים בפרשת לך-לך

פְּרַשְׁתַּת מְצוֹרֵעַ

"שְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת" (ויקרא יד, ד) – וְעִנִּינִי לְשׁוֹן־הָרֵעַ –

לפי שהנגעים באין על 'לשון־הרע', שהוא מעשה 'פְּטוּוּטֵי דְבָרִים' – לפיכך הזמקו לטהרתו, 'צַפְרִים', טִמְּפִטְטוּן תְּמִיד בְּצַפְצוּף קוֹל.
(רש"י: ערכין טז:)

מה נשתנה 'מצרע' שאמרה תורה (ויקרא יג מו): "בָּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ" – הוא הבדיל בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה: "בָּדָד יֵשֵׁב" וגו'. מה נשתנה 'מצרע' שאמרה תורה (שם יד, ד): "יָבִיא שְׁתֵּי צַפְרִים לְטַהַרְתּוֹ" – אמר הקדוש־ברוך־הוא: "הוא עושה מעשה פטיט לפיכך יביא קרבן פטיט".
(ערכין טז:)

א.

(ח"א ג)

מִי שִׁשּׁוּמַע נְגִינָה מ'מְנַגֵּן רָשָׁע, קָשָׁה לוֹ לְעַבֹּד־תְּהוֹרָא. וְכִשְׁשׁוּמַע מ'מְנַגֵּן בְּשֵׁר וְהַגּוֹן, טוֹב לוֹ.

כי 'קול הנגינה' נמשכת מן ה'צפריים', כדאיתא במדרש (ויקרא־רבה טז, ז): "מִפְּנֵי מָה מְצַרֵּעַ טְהוֹרָתוֹ תְלוּיָהּ בְּשְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת, יָבִיא קַלְנִיָּא וְיַכְפֹּר עַל קַלְנִיָּא" – כי נלקח מחמת קולו, שְׁדַבֵּר לְשׁוֹן־הָרֵעַ.

נִמְצָא: מִי שֶׁהוּא 'בְּשֵׁר' – נִמְשַׁכֵּת ה'נְגִינָה' שְׁלוֹ מִן ה'"שְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת" (ויקרא יד, ד).

וְכַתּוּב בַּזֹּהַר (מצורע נג): "שֶׁה'שְׁתֵּי צַפְרִים' יוֹנְקִים, מֵאֵתֶר דְּנִבְיָאִים יִנְקִין".

וְכִשְׁה'מְנַגֵּן' הוּא רָשָׁע, אַזִּי הוּא לוֹקַח הַנְּגִינָה שְׁלוֹ מ'צַפְרִים אַחֲרוֹת שֶׁבַקְלָפָה.

וְכַתּוּב בַּזֹּהַר (שם): "כִּי הַצַּפְרִים שֶׁבַקְלָפָה יוֹנְקִין מִדְּדֵי הַמַּלְכוּת, וְכַד אֶתְפַּלְג לִילֵיא כְּדִין כְּרוּזָא כְּרוּז (קהלת ט, יב): 'כַּצַּפְרִים הָאֲחוּזוֹת בַּפֶּה, כָּהֶם יוֹקְשִׁים בְּנִי־אָדָם".

וְהַתְקוּן הוּא: שְׁיִלְמַד בְּלִילָה אֶתְוֹרָה שְׁבַע־לִפְּהָ.

וְאִיתָא ב'כְּתַב־הָאֲרִיז"ל' (עץ־חיים מח, ב): "כִּי 'צַפְרִים שֶׁבַקְלָפָה' הֵם 'מַחֲזִין שְׁבַמְלָכוֹת־דְקַלְפָּה', וְה'שְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת' הֵם 'בְּנִין הַמַּלְכוּת־דְקַדְשָׁה".

לְפִיכֵךְ נִשְׁתַּבַּח דָּוִד לְפָנֵי שְׁאוּל (שמואל־א טז, יח): "וַיִּוֹדַע נִגָן" – כִּי ה'נְגִינָה' הִיא 'בְּנִין הַמַּלְכוּת', לְכַךְ רָאוּי הוּא ל'מַלְכוּת' וְכו'.

ב.

(ח"א ד, ח)

עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הָרֵעַ, בָּא 'עֲנִיּוֹת', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (שמות ד, יט): "כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים" – זֶהוּ 'עֲנִיּוֹת'. וְעַל־יְדֵי 'צַדִּיקָה' ל'תְּלַמִּידֵי־חֲכָמִים' – מֵתַקְנִים זֹאת, וְזוֹכִין ל'עֲשִׂירוֹת'.

ג.

(ח"א יא, ז)

"צַפְרָתָא דְהוּי קָאִי עַד קַרְסְלָהּ בְּמִיָּא" (בבא־בבא־רעא עג): "צַפְרָתָא" – זֶה בְּחִינַת ה'דְּבוּר', שֶׁהוּא 'אִמְצָעִי' בֵּין הָאָדָם וּבֵין הַשָּׁמַיִם, כְּמוֹבָא (ויקרא־רבה טז, ז; ערכין טז:)
עַל 'מְצַרֵּעַ' שֶׁצָּרִיךְ לְהַבִּיא "שְׁנֵי צַפְרִים" (ויקרא יד, ד): "יָבִיא פְּטִיטָא וְיַכְפֹּר עַל פְּטִיטָא".

וְזָהוּ: "דְּקָאֵי עַד קַרְסְלָהּ בְּמִיָּא" -
שֶׁהַדְּבֹר' צָרִיךְ לְהַאִיר בְּאָדָם שֶׁהוּא
לְמַטָּה בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָהּ.

"מִיָּא" - הוּא בְּחִינַת הָאָדָם שֶׁנִּתְהַוָּה
מ'מִיִּין-דְּוֹכְרִין' ו'מִיִּין-נֹקְבִין' כִּידוּעַ.
וְהַדְּבֹר', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צַפְרָתָא', קָאֵי
עַד קַרְסְלָהּ, אֵצֶל הָאָדָם שֶׁהוּא
בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָהּ, כִּדִּי לְהַאִיר לוֹ.

ד.

(ח"א יד, ח"ט)

כְּשֵׁישׁ שְׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, אָזִי יָכוֹל
לְהַתְּפַלֵּל וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּה,
זוֹכֶה לְשְׁלוֹם-הַכֶּלְלִי, הֵינּוּ: 'שְׁלֹמֹת-
הָעוֹלָמוֹת' וְכוּ'.

וְזָה (בְּרֵאשִׁית ו, יד) "קִנִּים תַּעֲשֶׂה לְתַבָּה",
אֵיתָא בְּמַדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה לֵא, ט): "מָה
קִנִּים מְטַהְרִין אֶת הַמְּצָרַע, אֵף תַּבְתָּךְ
מְטַהְרֶתְךָ".

ה'מְצָרַע" - זֶה 'נִרְגָן מִפְרִיד אֱלוֹהִי' (מִשְׁלִי
טז, כח), "וּמִפְרִיד בֵּין אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ" (עֲרֵכִין טז:), וְעַל-יְדֵי-זֶה (וַיִּקְרָא יג, מו;
עֲרֵכִין שָׁם): "בְּדַד יֵשֵׁב", וְקִנִּים מְטַהְרִים אוֹתוֹ.
[עֵינָן הַבְּאוּר עַל-זֶה - בְּלִקּוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלוֹחַ-הַקָּן ג].

"אֵף תַּבְתָּךְ" - הֵינּוּ 'תַּבַּת הַתְּפִלָּה' -
מְתַקְנִין הַמַּחְלֻקָּת, וְעוֹשֶׂה שְׁלוֹם-
הַכֶּלְלִי, שְׁלוֹם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

וְזָה: "שְׁמִסְיָמִין ה'תְּפִלָּה, בְּשְׁלוֹם"
(בְּמַדְרַבְרָבָה כֵּא, א).

ה.

(ח"א יד, יב)

יֵשׁ בְּעַלְי לְשׁוֹן-הָרַע וּמַחְלֻקָּת, שֶׁהֵם
בְּחִינַת (מִשְׁלִי טז, כח): "וְנִרְגָן מִפְרִיד
אֱלוֹהִי", כִּי הוֹלְכִין וּמְרַגְלִין וּמְדַבְּרִים דְּכִילּוֹת

וְלְשׁוֹן-הָרַע, וְעוֹשִׂין מְרִיבָה וּמַחְלֻקָּת בֵּין
אָדָם לְחֵבְרוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וְזֶה בְּגִשְׁמִיּוֹת
מִמֶּשׁ.

וְעַל-יְדֵי שְׂזוּכִין לְקָרֵב הָרַחוּקִים לְעִבּוּדַת-
הַשֵּׁם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מֵאִיר 'כְּבוֹדוֹ'
יִתְבָּרַךְ, וְחוֹזֵר וְעוֹלָה לְשָׂרְשׁוֹ הֵינּוּ לְיִרְאָה' -
עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַטְּלִין 'בְּעַלְי לְשׁוֹן-הָרַע
וּרְכִילוֹת' הַנ"ל, וְנִתְרַבָּה ה'שְׁלוֹם' בְּעוֹלָם.

וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְתְּפִלָּה, וְלְשְׁלוֹם-
הַכֶּלְלִי, שְׁלוֹם בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת. וְאָזִי יִתְבַטְּל כָּל ה'מְשָׂא-וּמְתָן' מִן
הָעוֹלָם.

וְכֵן עַל-יְדֵי מִצְוֹת 'הַדְּלָקָת נִרְחַנְפָה'
בְּזִמְנוֹ, נִמְשָׁךְ גַּם-כֵּן בְּחִינָה זֹאת.

ו.

(ח"א יט, ג; לְקוּטֵי-עֲצוֹת, דְּבֹר ג)

עַל-יְדֵי שְׁלֹמֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, דִּהְיִינוּ
'קֹדֶשֶׁת הַדְּבֹר' - שְׁמֵרְבָה לְדַבֵּר
דְּבוּרֵי-תוֹרָה, וְתְּפִלָּה, וְתַחֲנוּנֹת וּבִקְשׁוֹת
וְשִׁיחוֹת בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנּוֹ, וְנִזְהָר מ'דְּבוּרִים
פְּגוּמִים' שֶׁהֵם לְשׁוֹן-הָרַע ו'שְׁקָרִים' וְכוּ' -
עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְתַקּוּן-הַבְּרִית. וְכֵן לְהַפְּדָ:
עַל-יְדֵי 'תַּקּוּן-הַבְּרִית, זוֹכִין לְשְׁלֹמֹת לְשׁוֹן-
הַקֹּדֶשׁ'.

ז.

(ח"א לח, ב-ד-ז)

כְּשֶׁפּוֹגְמִין הַדְּבֹר, אָז עַל-יְדֵי הַפָּגַם,
נַעֲשֶׂה מ'רוּחַ פִּי', רוּחַ סְעָרָה'
וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה
עָשָׂה דְּבָרוֹ" - שְׁעוֹשִׂים וּמְתַקְנִים הַדְּבֹר',
וּמַעֲלִים אוֹתוֹ מִבְּחִינַת 'רוּחַ סְעָרָה'.

ו'רוּחַ-סְעָרָה' הַזֶּה - הוּא מְקַטְרֵג הַגְּדוֹל,
שְׁמֵמָנוּ בָּאִים כָּל
הַקְּטְרוּגִים וְהַנְּסִיווֹת וְכוּ'.

וְכָל הַמְלָשִׁינוֹת וְהָרְעוֹת שְׂדוּבָרִים עַל אָדָם, בָּא מ'רוּחַ סְעָרָה' הַזֶּה, כִּי הוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ו, יג): "קֶץ כָּל בְּשָׂר" - שְׁעוֹשֵׂה 'קֶץ' וְסוּף לְכָל בְּשָׂר'.

וּבְנֵי-אָדָם שֶׁהֵם דָּגִים אֶת כָּל אָדָם לְכַף-חֹבֶה, וְחוֹקְרִים תָּמִיד עַל חוֹבוֹת בְּנֵי אָדָם - הֵם מְבַחֲיֵנֵת "קֶץ כָּל בְּשָׂר", כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (אִיּוֹב כח, ג): "קֶץ שָׁם לַחֲשָׁךְ וּלְכָל תְּכַלִּית הוּא חוֹקֵר" (זֶהָר נח סג. מִקֶּץ קֶצַג. זֶה־רִחֲדָשׁ נח כו.) - שֶׁהוּא חוֹקֵר תָּמִיד לַעֲשׂוֹת תְּכַלִּית וְכַלְיוֹן לְכָל דָּבָר, וּלְעוֹרֵר דִּין וּלְהַלְשִׁין וּלְקַטְרֵג וְכו'.

וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְרְאוֹת, לְאַכְפִּיֵּא סְטָרָא ד"קֶץ כָּל בְּשָׂר", תַּחַת הַדְּבָר שֶׁל הַקִּדְשָׁה וְכו'. וּכְשֶׁהוּא כּוֹפֵף אֶת 'רוּחוֹ סְעָרָה', דְּהֵינּוּ: שֶׁהוּא נוֹטֵל מִמֶּנּוּ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹכוֹ, אַז: "יִקָּם סְעָרָה לְדַמְמָה" (תְּהִלִּים קז, כט).

וְהַתְּקוּן-הַדְּבָר: הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁלוֹמְדִין בְּצַר לְאָדָם, בְּעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת לִילָה, שְׂאֵז שְׁלֻטְנוֹתָא ד"קֶץ כָּל בְּשָׂר" וְכו'.

וּלְכִי הַקִּדְשָׁה שֶׁמְקַדֵּשׁ יְמֵי הַחֵל, בֶּן נִדְחָה זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, "קֶץ כָּל בְּשָׂר", שֶׁהוּא בְּחִינַת 'רוּחַ סְעָרָה', וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָה הַדְּבָר.

נוֹפֵל לְבַהֲמִיּוֹת, וְעַל-כֵּן נִתְגַּבֵּר עָלָיו 'כַּח-הַמְדַמָּה', שֶׁהוּא 'כַּח-הַבְּהֵמִיּוֹת'.

כִּי "מוֹצִיא דְבָהּ הוּא כְּסִיל" (מְשָׁלִי י, יח), וּכְשֶׁהִדְעַת' נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ, נוֹפֵל מ'אַהֲבַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ' ל'אַהֲבַת-הַבְּהֵמִיּוֹת', 'כַּח-הַמְדַמָּה', בְּבַחֲיֵנַת (הוֹשֵׁעַ ד, ו): "נִדְמּוּ עַמִּי מִבְּלֵי הַדְּעַת". "נִדְמּוּ" - הֵינּוּ: 'כַּח-הַמְדַמָּה'.

וְלְקוּטֵי-עֲצוֹת, דְּבָר י: וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְגָּם הַזְּכָרוֹן, וְנוֹפֵל ל'שִׁכְחָה', שֶׁהִיא מִיתַת הַלֵּב, שְׁמַת לְבוֹ בְּקָרְבוֹ, וְאֵינּוּ מְשִׁים עַל לְבוֹ לְזַכֵּר בְּכָל יוֹם בְּעֵלְמָא-דְּאַתִּי, שֶׁשֵּׁם עֵקֶר הַחַיּוֹת לְנִצָּחַ.

וְלְקוּטֵי-עֲצוֹת, בָּנִים ח: וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵין זוֹכָה לְהִנִּיחַ בֶּן זָכָר. (שְׂאִין מִתְקִימִים לוֹ בָּנִים זָכָרִים. לְקוּטֵי-עֲצוֹת, דְּבָר יא).

וְלְקוּטֵי-עֲצוֹת, עֵינַיִם ז: גַּם צָרִיךְ לְשַׁמֵּר ה'עֵינַי' מ'כַּח-הַמְדַמָּה. וְאַפְלוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'רְאִיָּה' יָפָה - יוֹכֵל לְטַעוֹת, עַל-יְדֵי שְׂרוּאָה מְרַחוּק, וְנִדְמָה לוֹ לְהַפִּיךְ מִן הָאֱמֶת. וְכְמוֹ-כֵן הוּא בְּעֵינֵי-הַשִּׁכְלִי - כְּגוֹן: לְפַעְמִים שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁחֲבָרוֹ נוֹטָה מִן הָאֱמֶת, אוֹ שְׁעוֹשֵׂה כְּגִידוֹ שְׁלֵא כְּהִגֵּן וְכו', וּמַחְמַת זֶה יֵשׁ בְּלְבוֹ עָלָיו, וְיוֹכֵל לְהַתְּעוֹרֵר מִחֻלְקַת עַל-יְדֵי-זֶה, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁחֹלַק עָלָיו לְשֵׁם-שְׁמַיִם.

וּבְאֱמַת: הַכֵּל בָּא מְטַעוֹת שֶׁל 'כַּח-הַמְדַמָּה' שֶׁהִטְעָה אוֹתוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ עָלָיו דְּבָרֵי שְׂקָרִים וּבְדוּיִים. עַל-כֵּן צָרִיכִין לָזֶה שְׁמִירָה יִתְרָה, לְשַׁמֵּר עֲצָמוֹ מְאֹד מ'טַעוֹת שֶׁל הַמְדַמָּה. וְזֶה זֹכִינַן עַל-יְדֵי שְׁשׁוּמְרִין עֲצָמוֹ מְאֹד מ'לְשׁוֹן-הָרַע' - מ'לְאָמְרוֹ, וּמְלַקְבְּלוֹ].

וְלְקוּטֵי-עֲצוֹת, תְּלַמּוּד-תּוֹרָה מֵא: יֵשׁ חֲדוּשֵׁי-תּוֹרָה שֶׁבָּאִים עַל יְדֵי הַמְדַמָּה, וְהָרַע' שֶׁבָּהֶם יוֹתֵר מ'ה'טוֹב, וּמְזִיקִים ל'פְּרִנְסָה', וְצָרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל לְהַנְצִיל מֵהֶם. וְהַתְּקוּן לָזֶה: לְשַׁמֵּר עֲצָמוֹ מְאֹד מ'לְשׁוֹן-הָרַע' - מ'לְאָמְרוֹ, וּמְלַקְבְּלוֹ].

ט.

(ח"א נח, י; לְקוּטֵי-עֲצוֹת דְּבָר יב)

כְּשֶׁהִדּוֹר אֵינָם שׁוֹמְרִים פִּיהֶם מ'לְשׁוֹן-הָרַע', וּמְשַׁאֵר דְּבָרִים פְּגוּמִים - עַל-יְדֵי-זֶה נִכְשָׁלִים חֲסִדוֹת-לִילָה 'כְּשִׁרֵי-הַדּוֹר' - ב'גְּאוֹת', וְהוּא בְּחִינַת 'גְּלוּת-הַשְּׂכִינָה'.

ת.

(ח"א נח, ה-ו)

צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מ'כַּח-הַמְדַמָּה' - וְה'כַּח-הַמְדַמָּה' בָּא עַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-הָרַע' - כִּי 'כַּח-הַמְדַמָּה' הוּא 'כַּח-הַבְּהֵמִיּוֹת', כִּי גַם 'בְּהֵמָה' יֵשׁ לָהּ זֶה ה'כַּח-הַמְדַמָּה'. וְה'מוֹצִיא דְבָהּ" (בַּמְדָּבָר יד, לו-לז; מְשָׁלִי י, יח)

י.

(ח"א סג; לקוטי-עצות, דבור יד)

על-ידי 'דבורים רעים', כגון 'לשון-הרע', 'רכילות', 'שקרים', וכו', ושאר דבורים רעים, ובפרט פשמוֹדֵר 'לשון-הרע' על צדיקים וכשרים - על-ידי־זה עושים 'פנפים' לה'נחש', שיוכל לעופף ולהזיק להעולם מאד חסוֹשֶׁלֹם.

הינו: שעל-ידי־זה מתגברת ומתפשטת 'חכמת הפילוסופים והאפיקורסים' בעולם, שהם בחינת 'נחש-הקדמוני' - שמתגברת ומעופפת חכמתם הרעה חסוֹשֶׁלֹם ושלוֹם, ומזיקים מאד מאד להעולם. אבל על-ידי 'דבורים קדושים', עושים 'פנפים' דקדשה'.

יא.

(ח"א קצז)

לשון-הרע של העולם - מזיק ופוגם את העניוּוֹת, שאי-אפשר להצדיקים להיות ענוּוִים.

כי 'פגם לשון-הרע', מפריד בין 'ענוה' ל'חכמה'. ואפלו אם יהיה 'ענו', הוא בלא 'חכמה', שאינה 'ענוה' כלום.

וזה היה מעלת 'משה-רבנו' עליו-השלוֹם - שאפלו 'לשון-הרע' לא הזיק לענוּתוֹתוֹ. וזה שכתוב (במדבר יב, א): "וַתִּדְבֹר וְכוּ' בְּמִשְׁחָה" וכו', שהיה 'פגם לשון-הרע' בעולם, אף-על-פי-כן: "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנוּ מְאֹד" (שם, שם ג) - שלא הזיק לו.

[חיי-מוהר"ן **כד**: באנו אליו סמוך לשבועות תקס"ה, ואמר לנו: שעתה אינו יודע כלל! רק זאת נודע לי בעתים הללו: "שעל-ידי 'לשון-הרע' שבעולם, אין הצדיקים יכולין להיות ענוּוִים" וכו'! כמבאר בסימן קצ"ז. - ויתר מזה אינו יודע, ואמר בפרוש: "כמו שאתה אינך יודע, כך ממש אני איני יודע עכשו כלום" וכו' וכו'].

יב.

(ח"א רז; לקוטי-עצות, דבור כ)

כל ה'דבורים', הם בחינת 'גבורות', וצריך להמתיקם על-ידי 'למוד-התורה' ו'דבורים טובים' שמוֹדֵרִים.

על-כן צריך לשמר ה'דבור' מאד, ולכלי לדבר 'דבורים רעים', ובפרט 'לשון-הרע' חסוֹשֶׁלֹם.

מכל-שכן וכל-שכן שצריך לשמר מאד מאד מלדבר חסוֹשֶׁלֹם על 'צדיק' - כדי שלא יתגברו ה'דינים' חסוֹשֶׁלֹם, ועל-ידי־זה יכולים לגרם שיפול הצדיק-הדור ממדרגתו, או שישתלק חסוֹשֶׁלֹם. ואזי על-ידי 'הסתלקותו' - נשמתו ממתיקת אלו הגבורות הנ"ל.

יג.

(ח"ב כז)

מי שהוא 'פרנס' או 'מנהיג', והוא מנהיג בכשרות ובישר, ורואה ומסתכל להטיל המשאוי של מסים וארנוניות על כל אחד בראוי לו בישר, להכביד על-זה ולהקל על-זה בראוי. על-ידי־זה מבטל הארבע מדות רעות: 'עבודה-זרה', ו'גלוי-ערוות', ו'שפיכות-דמים', ו'לשון-הרע'.

יד.

(שיחות-הר"ן צא)

סגלה ל'התמדה' בלמודו: להזהר לכלי לדבר על שום איש ישראל.

בשיש חסרון באחד מישראל, נמצא שיש חסרון בתורה ששם שרש נשמות ישראל. ועל-ידי־זה אי אפשר לאהב ה'תורה' בשלמות.

אבל בשיזהר מלדבר ולמצא שום 'חסרון' בשום ישראל, נמצא שאין בה'תורה'

שום 'חפרון', אזי בודאי יאהב את התורה מאד, ויתמיד בה מגדל האהבה.

וזהו (תהלים יט, ח): "תורת ה' תמימה" - כשהיא 'תמימה' בלי שום חפרון, דהינו כשנזהרין לבלי לדבר ולבלי למצא שום חפרון בשום ישראל שיהא אות מהתורה, אזי הוא "משיבת נפש" - כי אז דיקא זוכין ל'אהבת התורה', ומרגישין טעם 'מתיקות התורה' ש'משיבה את הנפש.

טו.

(ספורי מעשיות, מעשה יג משבעה בעטלערס - יום החמישי, בעל החטוטרות)

פעם אחת היה שיחה וספור, שהיו אנשים מפארים עצמם בבחינה זו של 'מעט מחזיק את המרבה' וכו'.

ואחד אמר: שה'שתיקה' שלו היא בחינת 'מעט מחזיק את המרבה'.

כי יש עליו 'מקטרגים' הרבה ובעלי לשון-הרע, שמלשינים עליו הרבה מאד. וכל מה שמלשינים ודוברים ומקטרגים עליו בלשון-הרע הרבה - הוא ב'שתיקתו' מתרץ הכל, על-ידי מה שהוא שותק לבד - כי הוא עושה רק איזה 'שתיקה', והוא 'תרוץ' על הכל.

נמצא: ש'שתיקתו' הוא 'מעט מחזיק את המרבה'.

טז.

(ספר-המדות, עניני 'לשון-הרע')

[א] ה'דרכים' - מביאים את האדם ל'לשון-הרע', עבודה-זרה, גלוי-עריזות, ו'שפיכת דמים'. ואלו העברות מפסידין את ה'פרנסה' (דרד"ח"ב ו; קמון ח"ב כב).

[ב] 'הרהורי עבודה-זרה', ו'הרהורי זנות', ו'שפיכת דמים', ו'לשון-הרע' - הם באים על מי שרגיל ב'נדרים'. אבל נתבטלים על-ידי ה'מנהיג' שבעיר המסדר הגבוהות והמסים על כל אחד לפי ערכו שיוכל לסבל (הרהורים ח"ב יב; התנשאות ח"ב ו).

[ג] המספר 'לשון-הרע' - הקדוש-ברוך-הוא אומר לשר של גיהנם: "אני עליו מלמעלה ואתה עליו מלמטה". ותקנתו: יעסק בתורה וישפיל דעתו, גם על-ידי-זה לא יבא לידי 'לשון-הרע' (לשון-הרע א).

[ד] על-ידי 'לשון-הרע' - מגדיל עוונותיו כנגד 'שלוש עברות' (לשון-הרע ב).

[ה] מלתא דמתאמרה באפי מרא או באפי תלתא, לית בה משום לשנא בישא (לשון-הרע ג).

[ו] האי לשנא בישא, אף-על-גב דלקבולי לא מבועי, למיחש מיבעי (לשון-הרע ד).

[ז] מי שדובר רע על ישראל, לסוף שיחלה על פיו (לשון-הרע ה).

[ח] כשאין אהבה בין ישראל, נעשים 'הולכי רכיל'; ועל-ידי 'הולכי רכיל', נעשים 'לצים' (אהבה א; לשון-הרע ו).

[ט] בני-אדם שאוהבים זה את זה, מתר לומר זה לזה מאיזה דבר ששמע מאיזה אדם, גם חברו מתר לקבל דבריו, ואין בו משום 'לשנא בישא' (לשון-הרע ז).

[י] על-ידי 'לשון-הרע' - אין לאדם חשק ללמד, גם מבזה את הצדיק (לשון-הרע ח).

[יא] על-ידי 'אמת' - נצול מ'לשון-הרע' (אמת מג; לשון-הרע ט).

[יב] כִּשְׁשׁוּמֵר אֶת־עֲצָמוֹ מִ'לְשׁוֹן־הָרַע' -
עַל־יְדֵי־זֶה לֹא יִחַרֶשׁ רָעָה עַל חֲבֵרוֹ (לְשׁוֹן־
הָרַע י).

[יג] מִי שֶׁאֵין מְקַבֵּל 'לְשׁוֹן־הָרַע' עַל צַדִּיק -
עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהַמְנוֹת עִם הַצַּדִּיקִים
(לְשׁוֹן־הָרַע יא).

[יד] גַּסּוֹת - מְבִיא אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר בְּגִנּוֹת
בְּנֵי־אָדָם (לְשׁוֹן־הָרַע יב).

[טו] לְשׁוֹן־הָרַע אֵין אוֹמְרוֹ - עַד שְׂכּוּפֵר
בְּעֵקֶר וְחוּטָא בְּשָׂמַיִם וּבְאָרֶץ (לְשׁוֹן־הָרַע יג).

[טז] מִתֵּר לוֹמֵר 'לְשׁוֹן־הָרַע', עַל 'בַּעַל'
הַמַּחֲלֶקֶת' (לְשׁוֹן־הָרַע יד).

[יז] 'מוֹצִיא שֵׁם רָע' עַל חֲבֵרוֹ, אֵין לוֹ
מַחִילָה עוֹלָמִית (לְשׁוֹן־הָרַע טו).

[יח] עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרַע' - אֵין מְקַבֵּל פְּנֵי
הַשְּׂכִינָה (לְשׁוֹן־הָרַע טז).

[יט] הַמְסַפֵּר בְּ'לְשׁוֹן־הָרַע', וְהַמְקַבְּלוֹ -
רְאוּי לְהַשְׁלִיכוֹ לַכְּלָבִים (לְשׁוֹן־הָרַע יז).

[כ] תִּקּוֹן לְ'לְשׁוֹן־הָרַע': 'אִמִּירַת הַקְטָרֶת'
(לְשׁוֹן־הָרַע יח).

[לְקוּטִי־הַלְכוֹת, קִרְיַת־שֹׁמֵר ב: זֶה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל
(עֲרֻכֵין טז): "קְטָרֶת מְכַפֵּר עַל 'לְשׁוֹן־הָרַע' - כִּי עֵקֶר 'פְּגַם
לְשׁוֹן־הָרַע' - שֶׁמוֹצֵא מוֹם בְּיִשְׂרָאֵל וּמְקַטְרֵג עָלָיו, וְעַל־
יְדֵי־זֶה יְכוּל לְהַרְחִיקוֹ מִן הַקְדָּשָׁה. וְעַל־כֵּן הַחֲטָא גָדוֹל
מְאֹד רַחֲמָנָא־לְצַלְן - כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ חָפֵץ חֶסֶד, וְרוֹצֵה
לְקַרֵב אֶפְלוֹ פּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְרַחֵק, כִּי אֲדַרְבָּא: אֲנִי
צָרִיכִין דִּיקָא לְהַכְנִים בְּחִינַת הָעֲצָבוֹת' בְּתוֹךְ הַשְּׂמֻחָה' -
שְׂזָה בְּחִינַת לְקַרֵב דְּיִקָא הַפּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל' בְּתוֹךְ הַקְדָּשָׁה.
וְעַל־כֵּן "קְטָרֶת מְכַפֵּר" - כִּי "קְטָרֶת עִם הַלְבָנָה מְרֻמֵּז: עַל
צְרוּף וְקִרְבַת פּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל" (פְּרִיטוֹת ו:), וְעַל־כֵּן הוּא
מְכַפֵּר עַל 'לְשׁוֹן־הָרַע'.

[כא] עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרַע' - 'נִגְעִים' בָּאִים
עָלָיו, וּמְגַדִּיל עוֹזְנוֹת עַד לְשָׁמַיִם, וְרְאוּי
לְסַקְלוֹ בְּאֶבֶן (לְשׁוֹן־הָרַע יט).

[כב] עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרַע' - נִתְפָּס בְּ'תַפְּסָה'
(לְשׁוֹן־הָרַע ח"ב א; פְּדִיּוֹן־שְׁבוּעִים ח"ב ז).

[כג] עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרַע' - נוֹפְלִים
בְּמַלְחָמָה (מְרִיבָה עט).

[כד] מִי שֶׁאֵין אוֹמֵר 'לְשׁוֹן־הָרַע', הוּא
מְנַצֵּחַ (מְרִיבָה פ).

[כה] אֵין הַגִּשְׁמִים נִעְצָרִין, אֶלָּא עַל מְסַפְּרֵי
לְשׁוֹן־הָרַע' וְכוּ' (מְמוֹן כו).

[כו] מִי שֶׁכָּלֵב נִשְׁדָּ אוֹתוֹ, בְּיָדוּעַ שֶׁקַּבֵּל
'לְשׁוֹן־הָרַע', אוֹ שֶׁסָּפֵר 'לְשׁוֹן־הָרַע' (עֲנָשׁ כו).

[כז] מִתֵּר לְהַתְפַּלֵּל עַל 'בַּעַל לְשׁוֹן־הָרַע':
שְׂיָמוֹת, וְשִׂישְׁתַּבַּח תּוֹרָתוֹ, וְשִׁלָּא יִהְיֶה לוֹ
חֶלֶק לְעוֹלָם־הַבָּא, וְשִׁלָּא יִהְיוּ לוֹ בְּנִים
חֲכָמִים (תַּפְּלָה כו).

יז.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת נְטִיַאת־כַּפִּים ה, יב)
עַל־יְדֵי 'דְּבוּרִים־רָעִים' שֶׁל 'לִיצְנוֹת'
וְרַכִּילוֹת' וְ'לְשׁוֹן־הָרַע' וְדְבָרִים־
בְּטָלִים' וְנִבּוּל־פֶּה, וּבְפָרֵט עַל־יְדֵי 'לִיצְנוֹת'
וְ'לְשׁוֹן־הָרַע' שֶׁמְדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיקִי־הַאֲמֵת
וְאֲנִשְׁיָהִם־הַכְּשָׁרִים - עַל־יְדֵי־זֶה בּוֹדָאֵי
מִתְרַחֲקִים מִהַשְׁלֵשׁ נְקֻדוֹת' הַמְבָאָרִים
בְּתוֹרָה ח"א לד: 'וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכַת
כְּהָנִים".

כִּי כָמוֹ שֶׁהַצַּדִּיקִים וְהַכְּשָׁרִים מְאִירִים
הַנְּקֻדוֹת־טוֹבוֹת בְּיִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי
'דְּבוּרֵיהֶם הַכְּשָׁרִים וְהַטוֹבִים' - כָּמוֹ כֵּן
לְהַפְּךָ: עַל־יְדֵי 'דְּבוּרִים־רָעִים' שֶׁל בְּחִינַת
בְּלָעִם וְסִיעֵתוֹ, מְרַחֲקִים מְאֹד מִהַנְּקֻדָּה'.

יח.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת בְּרַפְת־הַפְּרוֹת ג, י - עַל־פִּי
לְקוּטִי־מוֹהַר"ן ח"א לז, 'דְּרִשׁוּ ה' וְעִזּוּ')
"עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הָרַע נִפְגָּם הַזְּכָרוֹן" (לְקוּטִי־
מוֹהַר"ן ח"א נד) - כִּי הַזְּכָרוֹן הוּא

ה'נֶפֶשׁ, וְעֵקֶר הַתְּגַלּוֹת־הַנֶּפֶשׁ' הוּא עַל־יְדֵי ה'כְּבוֹד'. וְעַל־כֵּן צָרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד לְכַבֵּד אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל מִינֵי כְבוֹד - כְּדֵי שְׂיִתְגַּלֶּה ה'נֶפֶשׁ' וְהַזְכָּרוֹן בְּנ"ל.

וְעַל־כֵּן 'עוֹזֵן לְשׁוֹן־הָרֶע' חֲמוּר מְאֹד - כִּי עַל־יְדֵי שְׂמֻדְבָּר 'לְשׁוֹן־הָרֶע' עַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נִמְצָא: שְׂמֻבְזָה נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל חֲסוֹשׁ־שְׁלוֹם, וְאִז אֵין הַנֶּפֶשׁ יָכוֹל לְהִתְגַּלּוֹת, וְעַל־כֵּן הוּא פּוֹגֵם הַזְכָּרוֹן, שֶׁהוּא ה'נֶפֶשׁ' שְׂמֻתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי ה'כְּבוֹד' דִּיקָא, שֶׁהוּא הַהֲפֹךְ מ'לְשׁוֹן־הָרֶע'.

יט.

(לקוטי־הלכות שבת ז, לב)

"לְשׁוֹן־הָרֶע שְׂקוֹל כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ עֲבֻרוֹת, 'עֲבוּד־הַזָּרָה', 'גְּלוּי־עֲרִיזוֹת' ו'שְׂפִיכוֹת־דָּמִים'" (ערכין טו:), שֶׁהֵם כְּנֶגֶד ה'שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת': 'מִשֶּׁה' 'יְהוֹשֻׁעַ' ו'אַהֲל־מוֹעֵד' - 'נִקְדָּה־הַעֲלִיזוֹנָה' 'נִקְדָּה־הַתַּחְתּוֹנָה' ו'וְאִ"ו שְׁבִתוֹךְ הָאֶלֶף'.

וְהוּא גְדוֹל שְׁבֻכָּלָם - כִּי עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרֶע' מִפְרִיד אֶלּוּף, בְּחִינַת (משלי טז, כח): "וְנִרְגַּן מִפְרִיד" וְכו'. כִּי מִפְרִיד בֵּין 'כָּל־לִישְׂרָאֵל' בְּחִינַת 'נִקְדָּה־הַתַּחְתּוֹנָה', וּבֵין ה'צָדִיק' 'נִקְדָּה־הַעֲלִיזוֹנָה' וְכו'. כִּי עֵקֶר 'לְשׁוֹן־הָרֶע': כְּשֻׂמְדָּבְרִים עַל הַצָּדִיק וְהַנְּלוּיִם אֵלָיו.

וְאֶפְלוּ כְּשֻׂמְדָּבְרִים עַל שׁוּם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל - כְּפִי ה'לְשׁוֹן־הָרֶע', כֵּן מְעוֹרְרִין חֲסוֹשׁ־שְׁלוֹם קְטָרוּג עֲלָיו, לְהַפְרִידוֹ חֲסוֹשׁ־שְׁלוֹם מִה'נִקְדָּה' וְכו'.

וְעַל־כֵּן עֵקֶר הַתְּקוּן: הוּא 'שְׁלוֹם' - שְׂבִשְׂבִיל־זָה צָרִיכִין לְהִיזוֹת כְּמֻדְבָּר, וְלִסְבֹּל 'שְׂפִיכוֹת־דָּמִים', וְיִהְיֶה "מִן הַשּׁוֹמְעִים הַרְפָּתָם וְאֵינָם מְשִׁיבִים" (שבת פח:

יומא כג. גטין לו: - עַד אֲשֶׁר "יִשׁוּבוּ הַמָּה אֵלָינוּ" וְכו' (ירמיה טו, יט).

ג.

(לקוטי־הלכות, רבית ה, טז)

יש שְׂטָעוֹתוֹ דָק, וְיֵשׁ שְׂטָעוֹתוֹ דָק מִן הַדָק מְאֹד, עַד שְׂמֻצָּאָנוּ כְּמָה צָדִיקִים גְּדוֹלִים שְׂטָעוּ לְפַעְמִים בְּאִיזָה דִין וְהִנְהִיגָה, כְּמֻבָּאָר בְּדִבְרֵי רַז"ל הַרְבֵּה. וּבִדְבָרַי כְּוַנְתָם הִיָּתָה רְצוּיָה לְשָׂמִים בְּאֵמֶת, אֲבָל טָעוּ עֲצָמָן לְפַעְמִים.

בְּפֶרֶט בְּעֵינֵין מ'מַחְלֻקָת', כִּי "בְרִית כְּרוּתָה לְלְשׁוֹן־הָרֶע" (מועד־קטן יח. סנהדרין קב.), עַד ש'שְׂאוּל־הַמֶּלֶךְ' שֶׁהִיָּה צָדִיק גְּדוֹל מְאֹד, "כְּכֵן שָׁנָה בְּלֹא חֶטָא" (יומא כב:), וְעַל־יְדֵי רַבּוּי לְשׁוֹן־הָרֶע' טָעָה, עַד "שֶׁהָרַג נָב עִיר הַכְּהֻנִים" וְכו' (שמואל־א כב, יט), וְכִיּוֹצֵא בְזָה הַרְבֵּה.

כִּי בְזָה הָעוֹלָם נִפְלָה ה'אֵמֶת' מְאֹד, עַד ש'אֶפְלוּ' צָדִיקִים גְּדוֹלִים' ו'חֲכָמִים אֲמֵתִיִּים', קָשָׁה לָהֶם לְעִמּוֹד עַל ה'אֵמֶת' לְאֵמֶתוֹ.

נא.

(לקוטי־הלכות, שלוח־הקטן הלכה ה, יח - על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"א סג, 'סוד כְּוַנְתָ הַמִּלָּה', הַמּוּבָא לְעֵיל)

עַל־יְדֵי 'פְּגָם־הַדְּבוּרִים', בְּפֶרֶט עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרֶע', מְכַל־שָׁכֵן כְּשֻׂמְדָּבְרִים 'לְשׁוֹן־הָרֶע' עַל כְּשָׂרִים וְצָדִיקִים־אֲמֵתִיִּים - עַל־יְדֵי־זָה עוֹשִׂים 'כְּנֶפֶס' לְה'נֶחֱשׁ'.

שְׂעַל־יְדֵי־זָה מְתַגַּבֵּר בּוֹ בְּחִינַת 'חֲכָמוֹת שֶׁל שְׂקָר' ו'כְּפִירוֹת', שְׂנַמְשָׁכִים מ'חֲכָמַת יוֹן' שֶׁהוּא זְהֵמַת־הַנְּחָשׁ'.

שְׂעַל־יְדֵי־זָה בָּאִים עֲלָיו 'קִשְׁיוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת שְׂבִלְב' הַרְבֵּה,

מחמת שרוצה לישב ולתרץ הכל, ולידע כל דבר מה שאין שיד לו כלל וכו'.

ועקר התקון: על-ידי דבורים קדושים, שישמור את עצמו מעתה מאד מ'דבורים-רעים', וירבה לדבר דבורים קדושים של תורה ותפלה, ובפרט להרבות בתפלה ותחנונים ושיחה בינו לבין קונו.

ועל-ידי-זה יעשה ויתקן בחינת 'בנפים דקדשה', שהם בחינת (ישעיה נז, ט): "שלום לרחוק ולקרוב" - שעל-ידי-זה מכניעים 'בנפים של הנחש', שהם ההפך מזה.

ובל-זה הוא בחינת 'תקף הגם של חנכה', שעקרו היה להכניע 'מלכות יון הרשעה', שהם 'חכמי האפיקורסים', שעקרם הם 'חכמי יון', 'חכמת יונית' וכו' - וכל כחם היה: על-ידי 'דבורים-רעים', שהם 'לשון-הרע' וכו'.

ועל-כן עקר הכנעתם היה: על-ידי 'דבורים קדושים', שהם בחינת 'בנפים-דקדשה' הנ"ל - שהם בחינת 'תפלה ותחנונים וצעקות וזעקות' שהרבו מתתיהו ובניו הצדיקים שהיו אז, להתפלל ולצעק להשם-יתברך, כמבאר בספרים.

כי עקר הכנעת 'חכמת יון הרשעה', שהוא עקר 'זהמת-הנחש' - הוא על-ידי 'דבורים קדושים של התורה ותפלה', וביותר על-ידי 'תפלה', שעל-ידי-זה נעשים 'בנפים דקדשה', שמכניעים 'בנפים של הנחש' הנ"ל.

נב.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ד, לד)

על-כן קורין באלו הימים (של ימי הספירה - בשנה פשוטה) 'פרשת מצרע', שהוא

'בעל לשון-הרע', "שחמור מכל העונות" (ערכין טז:) - מחמת שאינו מסתפל על הטוב וכו' [וזה כל ענין ימי הספירה, עיר-שם].

וזהו (שלחן-ערוך ארח חיים, תכח, ד): "סגרו [לשון מצורע מסגר] ופסחו".

על-כן שם בפרשה הזאת (של עניני מצורע - בפרשת תזריע) מרמז 'פגם קרח' שחלק על 'משה' - שמסר נפשו על הגרוע שב'ישראל, כמו שכתוב (ויקרא יג, מ): "ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא" (עין בפרשת תזריע בפסוק הזה משיחות-הר"ן). ועקר פגמו היה בענין ה'שערות' [שערות-טובות' הוא ענין 'נקדות-טובות'. עיר-שם].

"מים חיים" (ויקרא יד, ה)

נג.

(ספר-המדות, רפואה ח"ב ג)

ל'צרעת', מזיק 'דברים מלוחים', ורפואתו: "מים חיים" (ויקרא יד, ה). וסימן לדבר (איוב לו, כז): "יגרע נטפי מים" - הינו 'צרעת' הבא מהתגברות הדם על המים, שבו "יזקו מטר לאדו" (איוב שם - יזקו' לשון 'הזק').

"החתים בשרו מזובו" (ויקרא טו, ג)

נד.

(ח"ב ה, וז-ח-יא-יד-טו-בסוף)

על-ידי ה'גאונה' של 'מנהיגי-הדור' - מגבירים 'תאות-נאוף' בעולם, [ועל-ידי-זה בא 'השחתת-זרע' חסו-שלום (לקוטי-עצות

אמר רבי ינאי: שִׁמְעַתִּי שִׁמְקֻלִין בָּהּ, וְשִׁמְעַתִּי שִׁמְחֻמִּירִין בָּהּ. וְכָל הַמְחַמֵּיר בָּהּ עַל-עַצְמוֹ, מְאַרְכִּיבִין לוֹ יָמָיו וְשָׁנוֹתָיו. (בְּרַכּוֹת כב.)
 [רש"י: "שִׁמְקֻלִין בָּהּ" - ב'מִרְחָצוֹת, או ב'נִתְיַנֵּת תִּשְׁעָה-חֳבִין'. "שִׁמְחֻמִּירִין בָּהּ" - ב'אַרְבָּעִים סָאָה'.]

דע: כי מסורת קבלה היא בידינו מחכמי האמת: ש'ארבע-מאות' כתות הטמאה שורות על הטמא, וכדי להעביר אותן הפתות של רוח הטמאה, צריך 'ארבעים סאה מים'. (הסד-לאברהם - מעין ב, נהרנט) גם בענין השגת האדם, אין לה דבר שמועיל כמו הטהרה והטבילה שיהיה האדם טהור בכל-עית. ומורי (האריז"ל) זלה"ה, עם היות שהיה לו חולי השבר שהקור מזיק לו, עם-כִּלְזָה לא היה מונע מלטבול בכל-עית. (עץ-חיים, הקדמת שער-ההקדמות) סוד ה'מקנה' - הוא סוד הוי"ה שהמקנה בו ארבעים סאה, וכן הוי"ה בו ארבע אותיות, כל אות כוללת עשר, והינו סוד (ירמיה יו, יג): "מקנה ישראל ה'", והבן בזה מה שפתוב (יומא פ"ח מ"ט): "מה מקנה מטהר הטמאים, אף הקודש-ברוך-הוא מטהר את ישראל" - דהינו: טהרת נשמותיהם הדבקות בשמו. נמצא: הטובל הוא דבק בהוי"ה ממש לטהר גופו ונפשו, גופו במים ונפשו ברוחניות השם השורה שם, ובזה לא יזיקהו אפילו יהיה המים קרים, כי מאחר שהוא דבק בהוי"ה, אי-אפשר שיבוא לו הזק. (ראשית-חכמה, שער-האהבה, פי"א) ביציאת האדם מה'מקנה' - הרי נתקנו אבריו ונשמתו, והרי הוא 'חדש', ואין ל'חיצונים' חלק בו, וירגיש האדם בעצמו 'רוח חדשה' מניצוץ הנשמה שחזרה אליו. (שם) קבלה בידינו מהבעל-שם-טוב זצ"ל: כי כשצריך למקנה וטובל עצמו פעם-אחת, לא יזיק לו בשום אופן. (משמרת-השלום מאידנאו, הספמת-הבקר סימן ב)

נה.

(ח"א נו, ז)

'שבועות' - הוא 'חסד עליון' ו'רחמים גדולים'. וְזֶה בְּחִינַת הַמְּקוֹה שֶׁל שְׁבֻעוֹת, שֶׁהִיא בְּחִינַת מְקוֹה שֶׁל שְׁעַר-הַחַמְשִׁים, שֶׁהוּא שְׁעַר הָעֲלִיּוֹן מִחַמְשֵׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה' (שְׁעַר-הַפְּנוּת ו'פְּרִיעַץ חיים, חג השבועות), שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁכָל וְדַעַת עֲלִיּוֹן, בְּחִינַת חֶסֶד עֲלִיּוֹן ו'רַחֲמִים גְּדוֹלִים'.

וְזֶה בְּחִינַת מ"ן - בְּחִינַת מְקוֹה שֶׁל שְׁעַר הַגְּיוֹן [מ"ן ראשי-תבות - מ'קוה גיון], שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת גְּדוֹל, כִּי הַמֶּן בְּחִינַת דַּעַת.

בְּחִינַת (ויקרא טו, ג): **"הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ מְזוּבוֹ"**, בְּחִינַת הוֹתֵם דְּסִטְרָא-אַחְרָא [על האדם שלא יוכל לצאת מִפְּנֵה (לקוטי-עצות שם)].

וְעַל-יְדֵי 'חֶרֶב הַגְּאוּה דְקַדְשָׁה', מִתְגַּבְּרִים עַל תְּאוֹת-נְאוּף'.

וְלִהְיֶצֶל מְזָה: הוּא עַל-יְדֵי הַמְּגַנִּים שְׁבִדוֹר, "מְגַנֵּי אֶרֶץ" (תהלים מז, י) - שְׁמֻגְנִים עָלֵינוּ וּמְצִילִין אוֹתָנוּ - כִּי מְכַנְיַעִין ה'חֹתֵם דְּסִטְרָא-אַחְרָא שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַגְּאוּה, וּמְעִלִין לַחֹת הַגּוֹף מִבְּחִינַת (ויקרא טו, ג): **"הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ"** - לְבְּחִינַת הוֹתֵם-דְקַדְשָׁה, בְּחִינַת תְּפִלִּין, מַחִין.

כִּי עַל-יְדֵי שְׁמֻכְנִיעִין תְּאוֹת-נְאוּף, וְאִין יוֹצֵאִין לַחֹת ו'שְׁמֻנוּת' הַגּוֹף לַחוּץ - עַל-יְדֵי-זֶה עוֹלִין ה'לַחֹת' אֶל הַמַּח, וְנַעֲשֶׂה שְׁמָנִים, שְׂזָה עֵקֶר הַמַּחִין.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂין דְּבוּרִים כְּשָׂרִים, לַהֲחִיּוֹת וְלִהְשִׁיב אֶת הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת וְכו'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת "שְׁמִינֵי-עֶצְרַת", שְׂאֵז הַנְּקָבָא עוֹצְרַת הַטְּפָה" (פְּרִיעַץ-חַיִּים, שְׁמִינֵי-עֶצְרַת), וְאִינָה נִשְׁחַתֵּת - שְׁנַתְּתַקֵּן בְּחִינַת: **"הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ".**

[ועקר תקון המח: הוא כפי שבירת תאוה זאת - הינו: כשמתגברין על האדם ה'הרהורים' מאד מאד, והיו יכולין לבוא על-ידי-זֶה ל'מקנה-לילה' (דברים כג, יא) חסד-שלום, בְּחִינַת "הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ". ומתגברים מאד לשבר ולגרש ה'הרהורים, ולהמשיך מ'חשבות-קדושות' - על-ידי-זֶה מעלין מ'החתיים בְּשָׂרוֹ" - לְבְּחִינַת תְּפִלִּין שֶׁהֵם חוֹתֵם-דְקַדְשָׁה' (לקוטי-עצות שם)].

"וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים" (ויקרא טו, יג)
- עֲנִינֵי טְבִילָה בְּמִקְוֵה -

תנאי ו'רחץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים' - במי מקוה. (יומא לא.)

נו.

(ח"א נו, ז)

ה'מקוה' מושיע בכל ה'צרות', כמו שכתוב (ירמיה יד, ח): "מקוה ישראל מושיעו בעת צרה" - כי הוא 'חסד עליון', שמושיע מכל הצרות.

ועל-כן ה'מקוה' מטהר מכל ה'טמאות' ומכל ה'חטאים', כמו שכתוב (יחזקאל לו, כח): "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" וכו'.

נז.

(לקוטי-עצות, עניני 'מקוה' - על-פי ח"א נו הנ"ל)

[א] 'טבילות מקוה' - מביטל ה'פעם', כי על-ידי 'טבילות מקוה', נמשך 'דעת' (פעם ד).

[ב] על-ידי 'טבילת מקוה' - נמשך 'דעת', ומביטל ה'מחלוקות' (מחלקת-ומריבה טז).

[ג] 'טבילת מקוה' - מושיע מכל הצרות חסוֹשֶׁלֹום, ומטהר מכל הטמאות ומכל החטאים, כי 'מקוה' ממשך 'דעת וחסד עליון מאד' (מקוה א).

[ד] על-ידי 'טבילת מקוה' - ה'פרנסה' בנקל, ונתבטל ה'מחלוקת' וה'פעם', וזוכה ל'שלום', ול'רחמנות', ול'דעת גדולה'. וזוכה ל'רפואה', ול'חיים ואריכות-ימים', ול'עזר בני אדם להשם-יתברך' (מקוה ב).

[ה] על-ידי 'טבילת מקוה' - נמשך 'דעת', וזוכין ל'רפואה' (רפואה ד).

נח.

(ח"ב כג)

'מקוה' אינה מזקת כלל, וה'דאקטער' שיאמר 'שמזקת' - אינו ד'דאקטער' כלל. אדרבה: 'טבילת מקוה' טובה מאד ל'בריאות הגוף'.

כי יש 'נקבים קטנים' הרבה בגופו של אדם, והם 'נקבי הזעה', שדרך שם יוצא ה'זעה' מן האדם, והם צריכין לפתח, כי אם נסתמין, יוכל לפל ל'חלשה' חסוֹשֶׁלֹום. ועל-ידי 'טבילה במים' נפתחין 'נקבי הזעה', וזה טוב מאד ל'בריאות הגוף'.

רק שלא יהיו ה'מים', קרים ביותר - כי אז מ'א מטרשי לה'נקבים' הנ"ל. אבל בפשיון המים קרים מאד, אזי הטבילה בהם טובה מאד.

נט.

(שבחי-הר"ן ח"א יט)

ה'יה רגיל מאד בימי קטנותו ובימי ילדותו, לרוץ בכל פעם על קבר ה'פעל-שם-טוב וכו'. וה'יה רגיל לילך לשם ב'לילה'.

ובזמן החרף בעת שה'יה הקרירות גדול מאד, ה'יה הולך לשם ב'לילה, ומשם חזר והלך אל המקוה.

וה'יה שם מקוה חוץ למרחץ, ומקוה אחד בתוך המרחץ, ובחר לו לילך בהמקוה שחוץ למרחץ, בעת הקרירות גדול, וכבר ה'יה קר לו מאד מחמת שבא מהקבר הנ"ל וכו' - אף-על-פי-כן אחר פל'זה ה'יה הולך דוקא לטבל בהמקוה שהיתה עומדת בחוץ, כדי לסגף עצמו. וכל'זה בהצנע ב'לילה.

ושמעת' מאחד שאמר ששמע מפיו הקדוש: שבעת שעשה הנהגות אלו, לא ה'יה כ'אם בן ששה שנים.

וכל-כך ה'יה מצנע בעבודתו מבני-אדם, עד שפעם-אחת הלך למקוה בבקר בחרף, ובא מהטבילה, והפאות היו לחות מהמים. ותמהו עליו העולם: ש'בחרף

והקדמה לתקון-הכללי: ואמר (רבנו ז"ל): שבנימים שאין אומרים תחנון, כגון ביומי דניסן וכיוצא, המובאים בשלחן-ערוך ארחי-תיים (סימן קלא, סעיפים דהה"ד) - צריכין להיות רגיל ביותר בטבילת מקנה.

ואבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל ו: פעם-אחת בראש-הודש, כשהתחילו להתפלל 'הודו' כנהוג - הלך רבנו ז"ל אל רבי נפתלי ואמר לו: "נפתלי מקנה?! - ויען ויאמר: "אלך אחר התפלה!" - אָמר לו רבנו ז"ל: "ראש-הודש דארף מען פריער גיין אין וואסער אריין!" [בראש-הודש צריכים קדם להכנס אל תוך המים!] - ותכף חלץ רבי נפתלי את הטלית והתפלל, והלך אל המקנה.

לג.

(שיחות-ה"ן רצח)

ב'ערב יום-הכפורים' האחרון לפני הסתלקותו הקדוש באומאן - בא לפניו איש אחד מאנשיו שנחלש, וספר לפניו חלשתו. ועמד שם עוד אחד שאמר: "שהולאתו הכבידה בשביל שהלך היום למקנה לטבול!"

ענה רבנו ז"ל: "למה אתם תולים הכבדת החולאת במצוות, טוב וראוי יותר שתתלו בעברות!"

לד.

(חיי-מוהר"ן רלא)

שמעתי מאחד ששמע מרבנו ז"ל: שספר לו מעצם הקדשה שלו בילדותו: שבהיותו ילד קטן, רצה להיות ירא-שמים, והיה חפץ לקבל שבת בקדשה גדולה בראוי, והלך למרחץ, וטבול בזריזות סמוך אחר הצות מיד. ויצא מהטבילה, ובא לביתו ולבש בגדי-שבת, ונכנס לבית-המדרש וכו'. כמדמה שאמר: שהיה אז בן ששה שנים:

[חיי-מוהר"ן קפד; ימי-מוהרנ"ת ח"א ט: דרכו (של רבנו ז"ל) היתה תמיד: לילך למרחץ ביום ששי תכף סמוך אחר מצות. (ענין בלקוטי-מוהר"ן ח"א יט, ה - ענין דהוצאת מים חמין בערב-שבת)].

יהיה האדם חופף ראשו בקרירות כזה' - כי לא עלה על דעתם שהיה במקנה, רק סברו: שחפף ראשו. והיו מחזיקים זאת למעשה נערות' שלו, כי היה מצנע מאד מאד בעבודתו.

ל.

(שיחות-ה"ן קמא)

בתחלה אמר: "שתקון הראשון הוא המקנה, שצריכין לטבול במקנה" [דאם ערשטע איז מקנה!] - ואחר-כך גלה ה'תקון' לומר 'עשרה קפיטל תהלים'!

ופעם-אחת אמר: שצריכין לזהר מאד לטבול באותו היום דיקא שיהיה האדם בלתי טהור. ואפלו אם לא יוכל בבקר, על-כל-פנים יטבול באותו היום, אפלו "לפנות ערב" (דברים כג, יב).

מי שיוכל לילך למקנה ואחר-כך יאמר (התקון-הכללי) בודאי מה טוב. אך אפלו אנום שאי אפשר לו לטבול, כגון 'חולה' או 'בדרך' - אף-על-פי-כן אם יאמר, אשרי לו! כי הם תקון גדול ונורא מאד.

[וב'שיחות שאחרי ספורי-מעשיות': שטוב מאד לטבול תכף ומיד! - נמצא להלן].

לא.

(שיחות-ה"ן קסא)

אחר התענית משבת לשבת, היה הולך ביום ששי לטבול במקנה קר' מאד, ועמד בתוך המקנה בשתי שעות רצופים.

לב.

(שיחות-ה"ן קפה)

צוה לרוב אנשים: שיזהרו לילך למקנה לטבול, בימים שאין אומרים בהם תחנון.

לה.

(תיי-מוהר"ן תעה)

ב'דָרְךָ' צְרִיכִין לְזַהַר בְּטְבִילַת מְקוֹה' - כִּי מְקוֹה' מְסַגֵּל לְהַנְצִיל מ'רוֹצְחִים'.

לו.

(ספּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת, מַעֲשֵׂה י מִבְּעַרְגָּעַר וְעֵנִי)

תִּכְרַף נִבְהַל וְנִזְכַּר מֵה שֶׁעָשָׂה דָבָר כָּזֶה וְכוּ'. וְהִלֵּךְ וְהִטְמִין עֲצָמוֹ בְּתוֹךְ 'בּוֹר' אֶחָד שֶׁל 'מִי גִשְׁמִים' וְכוּ', וְלָקַח ה'בּוֹר' לְעֵדוּת וְכוּ', וְהִלֵּךְ עוֹד וְהִחְבִּיא עִמָּה בְּתוֹךְ מְקוֹה' וְכוּ', וְלָקַחַהּ ה'מְקוֹה' לְעֵדוּת וְכוּ'.

וְכֵן הִחְבִּיא עֲצָמוֹ עִמָּה בְּמְקוֹמוֹת אַחֲרִים כִּיּוֹצֵא בְּאֵלוֹ, דְּהֵינּוּ ב'שְׁבַעַה מְקוֹמוֹת שֶׁל מִים': (א בּוֹר. ב) וּמְקוֹה. (ג) וְאַגְמִים. (ד) וּמַעְיָן. (ה) וְנַחְלִים. (ו) וְנִגְהָרוֹת. (ז) וְיַמִּים. וְכוּ'.

אֲמָרָה הַקְּסָרִית לְבַתָּהּ: תִּדְעִי, שֶׁזֶה ה'בֵּן שֶׁל הַבְּעַרְגָּעַר, הוּא ה'חֶתֶן' שֶׁלָּךְ וְכוּ'. וְסִפְרָה לָּהּ הַמַּעֲשֵׂה הַנִּלְוֵה וְכוּ', וְאִיךְ ה'בְּעַרְגָּעַר' מָסַר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבְלִי, וְהָיָה עִמִּי בְּזֵי מְקוֹמוֹת הַנִּלְוֵה וְכוּ', וְלָקַחְתִּי אוֹתָן הַזֵּי מְקוֹמוֹת לְעֵדוּת וְכוּ'. תִּדְעִי שֶׁהוּא ה'חֶתֶן' שֶׁלָּךְ וְכוּ'.

וְהִלְכָה ה'בַּת' וְשִׁלְחָה כְּתֹב אֶל 'בֶּן הַבְּעַרְגָּעַר' וְכוּ': "שֶׁהִיא מְחֻזְקֶת עֲצָמָה בּוֹ, וְהוּא הֶחֱתָן שֶׁלָּהּ וְכוּ', וְצִיָּרָה כָּל הַמְקוֹמוֹת שֶׁהִחְבִּיאָה אִמָּה עִם אָבִיו, שֶׁהֵם הַזֵּי עֵדוּת: 'בּוֹר וּמְקוֹה'" וְכוּ'.

וְה'רוֹצֵחַ' הִחְבִּיא עֲצָמוֹ עִמָּה ב'בּוֹר שֶׁל מִי-גִשְׁמִים, וְהָיוּ מְנַחִים שָׁם וְכוּ', וְהָיָה מִפְּחִיד אוֹתָהּ, וְכוּ', וְהָיָה אוֹמֵר לָּהּ: "אֲנִי מְסִרְתִּי נַפְשִׁי בְּשִׁבְלֶךָ כְּדִי לְתַפְסֹד" וְכוּ', וְהִחְבִּיא עֲצָמוֹ עִמָּה עוֹד ב'מְקוֹה' וְכוּ' - עַד שֶׁהָיָה מִחְבִּיא עֲצָמוֹ עִמָּה, בְּכָל ה'שְׁבַעַה

מְקוֹמוֹת' שֶׁהִחְבִּיא ה'בְּעַרְגָּעַר' עִם אִמָּה, כִּנְ"ל, שֶׁהֵם הַשְּׁבַעַה עֵדִים הַנִּלְוֵה וְכוּ'.

לז.

(שְׁיַחוֹת שֶׁאַחַר סְפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת)

הַזֵּהִיר לְאַנְשֵׁיוֹ: שֶׁכְּשִׁיכְרָה לָהֶם "מְקוֹה בְּלִתֵּי טְהוֹר" (שְׁמוּאֵל-א כ. כו) חֲסִי וְשָׁלוֹם - יִלְכוּ תִכְרַף-וּמִיד לְמְקוֹה לְטַבֵּל, קִדְּם שְׁמַתְחִיל לְהַעֲשׂוֹת מְזֵה אֵיזָה דָבָר חֲסִי וְשָׁלוֹם - שִׁיקְדִים עֲצָמוֹ וְיִטְבַּל וְיִטְהַר עֲצָמוֹ.

לח.

(הַקְּדָמָה לְתַקוּן-הַכִּלְי)

גַּם כִּלְי זֶה (כְּשִׁכְרָה מְקוֹה חִלְיָה), הַזֵּהִיר (רַבֵּנוּ ז"ל) מְאֹד: "לְהֵיזֵת רָגִיל בְּטְבִילַת מְקוֹה!"

לט.

(סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, עֵנִינִי 'מְקוֹה')

[א] עַל-יְדֵי 'טְבִילַת מְקוֹה' - נִתְבַּטַּל ה'צְרוּת', ו'יִשׁוּעָה' בָּאָה (הַמְּתַקֵּת-דִּין כב).

[ב] עַל-יְדֵי יִשִּׁיבָה ב'מְקוֹה' תַּחַת הַמַּיִם, עַד שֶׁלֹּא יוּכַל לְהַחֲזִיק בְּעֲצָמוֹ ה'רוֹחַ' וְה'נְשִׁימָה' - נִמְתָּק הַדִּין (הַמְּתַקֵּת-דִּין נד).

[ג] ה'מְקוֹה' - מְמַתִּיק הַדִּין (הַמְּתַקֵּת-דִּין פא).

[ד] עַל-יְדֵי 'טְבִילַת מְקוֹה' - מְזַכְרִין 'זְכוּת-אָבוֹת' (זְכוּת-אָבוֹת א).

[ה] ל'יִרְאָה' - תִּלְכֵךְ ל'מְקוֹה' (יִרְאָה לא).

[ו] גַּם 'שׁוּי' [שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂר] טְבִילוֹת' - מְסַגְלִין ל'יִרְאָה' (יִרְאָה לז).

[ז] 'שׁוּי' [שְׁלֹשׁ מֵאוֹת וְעֶשְׂר] טְבִילוֹת' - מְבַטְלִין ה'פְּחָד' (פְּחָד יח).

מ.

(ימי-מוהרנ"ת ח"ב קטו - בעיר אלכסנדריא של מצרים, בנסיעתו לארץ-ישראל)

בבקר השפם עמדתי, והלך עמי בן הבעל-הבית לבית-הכנסת, ושאלתי: "אם יש שם בית הטבילה?!"

ובקשי גדול, עד שהבינו פונתי. והודיעו לי: "שבבית-הכנסת יש שם 'מקוה', אבל שם אין הולכים האנשים לטבל כָּלֵל, אפלו בערב-שבת ובערב יום-טוב!"

ובקשתי מהנער: "שילך אותי למקוה!" - ומלא רצוני, והלך עמי לשם, ועמדה שם אשה אחת שממנה על טבילת נשים, ולא רצתה בתחלה להניח אותי לכנס, והנער טען עמה בשבילי.

אחר-כך נכנסתי, וטבלתי שם. וזה החיה אותי מאד מאד, כי זה יותר משני שבועות שלא זכיתי לטבל במקוה, והיו לי יסורים מזה, על-כן היה לי נחת-רוח מאד, מה שזכיתי עכשו להטהר במקוה.

מא.

(עלים-לתרופה, מכתבי-מוהרנ"ת ד)

הודיע לי חדשות שהוא חושש בעיניו, ואראה להתפלל עליו. ומזה תראו ותבינו: "במה צריכין להתרחק מדאקטורים!"

וכבר הכנתי רוצעפט (מרשם) לשלח לו. וכלל הרוצעפט הוא. א) שלא יקח שום רפואה. ב) שלא יקח שום רפואה וכו' וכו'. גם שילך דוקא למקוה וכו'. השם-יתברך ירחם עליו וישלח לו רפואה שלמה במהרה מן-השמים.

מב.

(בוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן לז; לקוטי-הלכות דפוס יטן, תחלת חלק ארחהיים)

מפי מוהרנ"ת ז"ל: "בגדלת זהירות טבילת מקוה בכל יום תמיד - שעל-ידי-זה תקנתנו חזקה, שיתתקן כל מה שעובר על האדם."

והמעשה שהיה כן היה: בשבת חנכה שנת תר"ה, שני שבועות קדם הסתלקות מוהרנ"ת ז"ל, יצא קול באשמרת-הבקר: כי נפלה התקרה בהפּרָחץ, ואי-אפשר לילך אל המקוה לטבל לכבוד בקר של שבת.

אך אחר-כך פשהאיר היום, נודע: אשר לא כן הדבר, כי נפלה באיזה זווית רחוק מהמקוה. והלך מורנו מוהרנ"ת ז"ל אל המקוה לטבל, וגם כל אנשי העיר הלכו גם-כן לטבל לכבוד בקר של שבת-קדש.

ואז כשבא מן המקוה והכין עצמו לתפלת שחרית ואמר הברכות וכו', עמדנו לפניו, והתחיל להודות להשם: "על אשר זכה לילך לטבל בהמקוה! - והחיה עצמו בזה מאד. ואמר: "שכבר היה מוכן לטבל עצמו בהנהר הנקרא 'בוג' שהולך שם בברסלב, תחת הקרח!"

כי אז בשנה הזאת כבר היה ב'שבת-חנכה' קרירות גדולות, וכבר היה הנהר הנ"ל נקפא ונקרש, ומפיתו אל הנהר היה רחוק קצת. ואף-על פיי-כן אמר: "שכבר היה מוכן לילך ולטבל בהנהר בזריזות!"

ומעצם תנועותיו הקדושות שעשה אז בהתלהבות גדול, היה נראה ברור: "שכבר היה מוכן ומזמן לכך כמו שאמר, לרוץ אל הנהר הנ"ל, ולפשט את בגדיו

בזריזות עצום, ולדלג ולקפץ אל תוך הקרח לטבל!"

ונתן שבה והודיה להשם יתברך: "על אשר היה באפשרות לילך להמקוה, וזכו גם אנשי העיר לטבל לכבוד בקר של שבת-קדש!"

ודבר עוד כמה דבורים: "מהחיות ומהמשיבת-נפש שיש לו מטבילת מקוה' עד למאד. ומי שיהיה חזק בטבילת מקוה' בכל יום תמיד - בודאי יתתקן הכל, יהיה איך שיהיה!"

וענה ואמר: הנה תבת "מקוה", יסבל שני פרושים, א) לשון 'תקוה', כמו שכתוב (ירמיה יז, ג): "מקוה ישראל ה'". ב) לשון "מקוה מים" (בראשית א, י). ושני הפרושים אחד, אך ורק שיהיו נזהרים בטבילת מקוה מים, ועל-ידי-זה יהיה הכל נכון, ויתתקן כל מה שעבר עליו.

עוד אמר: הביטו וראו רמז נפלא על-זה: כי הלא בעזרא' כשנודע לו שנכשלו בנשים נכריות רחמנא-לצלן, צעק מרה על-זה, כמו שכתוב (עזרא ט, ו): "בשתי ונכלמתי להרים פני אליך", ואחר-כך פתיב (שם י, ב): "ויען שכנייה בן יחיאל וכו', ואנחנו מעלנו וכו', ועתה יש מקוה לישראל" - ופרושו: יש 'תקוה' שיתתקן הדבר.

אמר זאת בלשון "מקוה" - רמז להנ"ל: "כי אך ורק שיהיו נזהרים בטבילת מקוה מים, יש תקוה שיתתקן הכל!"

מג.

(פונכי-אור, שיחות-וספורים ב)

מוהרנ"ת ז"ל יצא פעם אחת מטבילתו במים, ונהנה אז מאד מהמים.

ואמר אז לאבי (רבי נחמן מטולטשין ז"ל): שמחמת שהמים נמשכים ממקום עליון לאין ערך ברוחניות, פמוכא מזה בכתבי-האריז"ל, על-כן גם בגשמיות יגיע מהם טובה וענג להאדם.

מד.

(פונכי-אור, חכמה-ובינה יז)

'מקוה' עם הפולל (152) - במספר שמו (נחמ"ן) עם האותיות.

מה.

(באור-הלקוטים ח"א סא)

על אודות ההמתקה והטהרה ב"פלג אלקים מלא מים" (תהלים סה, י - המבאר בלקוטי-מוהר"ן ח"א סה, ה: שיש 'מים' בחינת 'מחלקת', שמטהרין אותו ומביאין אותו לידי 'אמונת-חכמים') - נראה ממסלתו להבין משל ומליצה: שגם בפשיטות, פונתו להרבות בטבילה מקוה מים. ומאלו ה'מים', זוכים ל'מימי התורה' וה'לוחות' המובאים במאמר זה.

וגם יש לבאר עוד על אודות הטבילה במים, שמטהר מכל הטמאות, באשר הרבו לדבר בזה אדמו"ר ומוהרנ"ת זצ"ל - כי היא המכסה וההסתרה מהרודפים הנזפרים במעשה הבערגער (ספורי-מעשיות, מעשה י מבערגער ועני).

ועקר הכרח הטהרה, היא לה'אשה' - שבה נאחזים חילות הקלפות, ומכרחת לברח ולהתחבא מהם ביום השביעי, להטהר ולהנצל מהם.

מו.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב קלח)

פעם נסע רבנו ז"ל בדרך עם רבי יצחק ליב מטעפליק, שהיה בעל-מופת

גָּדוֹל מְאֹד. בְּאֲמֻצֵּה הַנְּסִיעָה אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל:
"שְׁהִיָּה מְאֹד רוֹצֵה לְטָבֵל בַּמְקוֹה!"

בְּשִׁשְׁמֵעַ זאת רבי יצחק לייב, אָמַר לְרַבֵּנוּ:
"אִם רַבֵּנוּ יִרְשֶׁה לִי, אֶעֱשֶׂה לוֹ
מְקוֹה!" - וְנָתַן לוֹ רְשׁוּת! - הֲלֹךְ וְסָמַן עֵגוּל
בְּמַקְלוֹ עַל הָאָרֶץ, וְנִעְשֶׂה 'מְקוֹה'. יָרַד רַבֵּנוּ
ז"ל וְטָבֵל בוֹ. בְּשִׁרְצָה גַם הוּא לָרַדַּת וְלְטָבֵל,
אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ: "אַתָּה לֹא! [דוּ נִישׁט!]

מז.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ב ר)

לְחַתְנַת מְרִים בַּת רַבֵּנוּ ז"ל עִם בֶּן הָרַב
מְוֹאֲלֵטְשִׁיסק ז"ל, בָּאוּ צַדִּיקִים
וְרַבָּנִים מְפָרְסָמִים רַבִּים לָעִיר עִם חֲסִידֵיהֶם
וּמְלוֹוֵיהֶם.

בְּעֶרְבֵי-שַׁבָּת אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרַנ"ת
ז"ל: "שִׁילָךְ לַמְקוֹה לְטָבֵל
לְכַבוֹד שַׁבָּת, אוֹלָם שִׁיזְהַר שְׁלֹא יִחְלְפוּ לוֹ
הַבְּגָדִים מְרֹוב הַלַּחֲץ וְהַדַּחֲק שֶׁבַּמְקוֹה!"

אָבֵל מוֹהֲרַנ"ת הִרְהִיר בְּדַעְתּוֹ: "שֶׁכָּבֵד לֹא
יֵלֵךְ לַמְקוֹה לְטָבוֹל, פִּי טָבֵל כָּבֵד
בַּבֶּקֶר בַּמְקוֹה, וּפְחַד לִילָךְ עוֹד פֶּעַם, שְׁמֵא
יִחְלְפוּ לוֹ הַבְּגָדִים!" - וְאָמַר זֹאת לְרַבֵּנוּ:
"שֶׁכָּבֵד טָבֵל בַּמְקוֹה בַּבֶּקֶר!"

עָנָה לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל: "אֲנִי מֵתַבּוֹן שֶׁפִּעַת תִּלְוָךְ
שׁוֹב לַמְקוֹה! - וְהִזְהַר שְׁלֹא יִחְלְפוּ לָךְ
הַבְּגָדִים".

מח.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ב רלו)

לְפָנַי הִתְקַרְבוּתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶהְרֵן הָרַב
מְבַרְסֵלֵב ז"ל לְרַבֵּנוּ ז"ל, רָאָה אוֹתוֹ
פֶּעַם רַבֵּנוּ ז"ל בַּמְקוֹה, וּכְשִׁיצָא רַבֵּנוּ
מִהַמְקוֹה אָמַר לְאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמוֹ: "הוּא טָבֵל
יָפֵה; כְּשִׁיְהִיָּה מְקָרֵב אֵלַי, הוּא יְטָבֵל יָפֵה

יֹתֵר!" [עַר הָאֵט זִיד שִׁיין גַּעטוֹבֶ'לִט. וְעַן עַר וְעַט זִיין
מְקוֹרֵב צוּ מִיר, וְעַט עַר זִיד שְׁעַנְעֵר טוֹבֶ'לִין!].

מט.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ג קכה)

בְּיָדוּעַ הָיָה מוֹהֲרַנ"ת ז"ל סוֹבֵל מ'חולִי-
מַעִים' בְּשָׁנוֹתָיו הָאַחֲרוֹנוֹת. פֶּעַם
כְּשֶׁהָיָה ב'מְקוֹה חֲמָה', שָׁהָה שָׁם אֵיזָה מְשׁוּךְ
זְמַן, אַחֲר־כֵּן הוֹטֵב לוֹ מִכְּאֲבֵי הַקָּשִׁים,
וּמִשׁוּם כֵּן חֲזַר לְלַכֵּת שָׁם שׁוֹב. אוֹלָם עָתָה
הִתְגַּבְּרוּ עָלָיו כְּאֲבֵי יוֹתֵר.

נִעְנָה וְאָמַר: "בְּפֶעַם רֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁלֹּא
הִתְכַּוְּנֵתִי לְתוֹעֵלַת רְפוּאַתִּי, אֲכֵן
הוֹעִילָה לִי הִרְחֻצָּה. אוֹלָם בְּפֶעַם הַשְּׁנִיָּה
כְּשֶׁכָּבֵד הִרְהִירִי שִׁיִּצְמַח לִי מְזָה רְפוּאַה
לְמַחֲוֹשֵׁי, הִזְקַתִּי עַל יָדָהּ יוֹתֵר".

נ.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ג תקג)

דָּבָר פֶּעַם רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל עִם
כְּמָה מֵאֲנ"ש: מַחְסְרוֹן הַדָּבָר
שֶׁהוֹלְכִים לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל לֹא 'טְבִילַת
מְקוֹה' קִדְּם!

בְּשִׁשְׁמֵעַ זֹאת רַבִּי יִשְׂרָאֵל בֵּהָן, הִתְאַנַּח
וְאָמַר: "כִּי־אֲשֶׁר אֲבִדְתִּי אֲבִדְתִּי"
(אֶסְתֵּר ד', טז) - כִּי הָיָה אָדָם חָלוּשׁ וְלֹא יָכוֹל
הָיָה לְהַקְפִּיד ב'טְבִילַת מְקוֹה הַקָּר', בִּימֹת
הַחֲרָף (וְהוּא עַל-פִּי הַמְּבַאֵר ב'לְקוּטֵי-הַלְכוּת', הַלְכוּת
'בְּכוֹר־בְּהֵמָה-טְהוֹרָה' ד', טז - עִין-שָׁם).

אָמַר לוֹ: "אִם הִנֵּךְ הוֹלָךְ עִם הַהֲלָכָה הַזֹּאת
(הִינֵנו ה'הֲלָכָה' שֶׁב'לְקוּטֵי-הַלְכוּת' הַנ"ל), מִתָּר
לָךְ לְלַכֵּת אַף כֵּן לְצִיּוֹן".

נא.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ד טט)

פֶּעַם הָיָה בְּטְבִירְיָה 'עֲצִירַת-גְּשָׁמִים' קָשָׁה,
עַד שֶׁלֹּא הָיָה מַיִם לְהַחֲלִיף אֶת 'מִי

המקנה, וקבעו רבני העיר: שישגרו את המקנה לטבילת אנשים, וישתמשו בו אך ורק לטבילת נשים.

והנה שם בטבריה היה דר אחד מאנשי זהיר מאד בטבילה, שהיה הולך למקנה פעמים בכל יום, פעם בחצות-לילה ופעם בחצות-היום. וכשבא אז בחצות-היום לטבול במקנה הרהגלו, קנטר אותו הבין ואמר לו: "הלילה כבר לא יהיה לך מקנה, כי כך קבעו רבני העיר!"

נשבר לבו מאד, ונעמד להתפלל, ובכה בכי רב, לרב הצער שהיה לו משמועה רעה זו - עזר השם-יתברך, ועוד באותו יום ירדו גשמים רבים, ובטלו רבני העיר את גזרתם.

נב.

(שיח-שרפי-קדש ח"ד תנח; תלד)

רבי מיכל ב"ר יצחק ב"ר מוהרנ"ת ז"ל, זהיר היה לילה למקנה מדי יום ביומו, ואף בסוף ימיו שארכה לו השנה במקנה זמן רב משך בשתי שעות, כי לא רצה לקבל סיוע מאף אחד.

ביום ששי היה הולך פעמים למקנה, לפני התפלה ולכבוד שבת, ורצו בניו למנע אותו מזה, כי אמרו לו שזה מאד קשה עבורו, פנה אליהם ואמר בבדיחותא: "כובעי אינו מנח לי טוב על הראש ללא טבילתי במקנה!" [דאס 'קאפלי' שטייט מיר נישט גוט אויפן קאפ אן מקנה!].

ואמר פעם בדרך רמז: שסופייתבות (תהלים לד, ט): "רבות רעות צדיק ומבלים יצילנו ה'", הוא מ'ק'ו'ה - פל'ב' מועלת זכות הטבילה במקנה!

נג.

(שיח-שרפי-קדש ח"ה תט)

בעת שהותו של רבי לוי יצחק בענדער ז"ל בקיבליטש, היה זה ביום ט"ו בשבט באמצע החורף הקשה בעת חצות-לילה. רצה ללכת לטבל במקנה, אולם המקנה היתה קרה ביותר, כי נשבר אז תקרת המקנה, ושלג רב היה בפנים, והיה צריך לעמל הרבה לפנות את השלג הרב.

ולרב העבודה הקשה שראה שיש לו בגין כך, הסתפק כבר לגמרי אם ילך לטבל אם לאו, והלך משם, ונכנס בדרבו לבית אבי חמותו רבי יעקב ישעיה ז"ל שלא היה מאנשי-שלומו, והיה זהיר מאד אף הוא באמירת התקון מדי לילה בעת חצות.

וכך בין דבוריו ספר לו רבי ישעיה: שפעם באיזה שנה ב'חדש אלול, שהה בעיר יהודי אחד, והבחין בו רבי יעקב ישעיה: שזהיר הוא מאד בטבילת מקנה, ומצא חן בעיניו, עד שהזמינו להתאכסן בביתו, וספר לו האורח בין דבוריו ספור זה:

הייתי פעם חולה ברגלי מאד מאד, עד שהחלה רגלי לרקב ממש, והיה חשש שכל גופי תרעל ממנה, ונסעתי כל עוד נפשי בי לוינה לאיזה רופא גדול, אמר לי הרופא: "אין שום בררה, אלא תכף-ומיד לכרת את הרגל!"

שאלתי את הרופא: "אולי אפשר להתמהמה עם נתוח זה עד למחרת?! - ענה לי הרופא: "למחרת כבר לא יהיה למי לנתח!"

אף-על-פי-כן התעקשתי, ואמרתי לעצמי: "הנה בעת פשהולכים כבר לכרת לך את הרגל, ותשאר

כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לֹא רַגְלִי לְפָחוֹת לָךְ וּטְבַל בְּמִקְוֵה עִם הַרְגֵּל לִפְנֵי פְרִיַתְתָּהּ! - וּבִכְן הִתְגַּבַּרְתִּי בְּכָל פָּחִי, וְהִלַּכְתִּי לְמִקְוֵה, וּטְבַלְתִּי בּוֹ מִתּוֹךְ יַסּוּרִים קָשִׁים וְנִזְרָאִים!

יִתְבַּר בִּיצְאוֹתֵי מֵהַמִּקְוֵה, הִרְגַּשְׁתִּי הַקֶּלֶה וְשֵׁנוֹי בְּרַגְלִי, הִהַרְגַּשְׁתָּה הִיְתָה חֲזָקָה כָּל־כַּף, עַד שֶׁאִמַּרְתִּי לְעַצְמִי: "אֲנִי לֹא הוֹלֵךְ יוֹתֵר לְרוּפֵא!"

לְמַחֲרַת הִלַּכְתִּי שׁוֹב בַּיַּסּוּרִים קָשִׁים וְנִזְרָאִים לְטְבַל בְּמִקְוֵה, וְאַחַר הַטְּבִילָה שׁוֹב הִרְגַּשְׁתִּי שֵׁנוֹי מִמֶּשׁ. וְכֵן הִלַּכְתִּי כַּמָּה יָמִים לְמִקְוֵה, וּבְכָל יוֹם הִרְגַּשְׁתִּי טוֹב יוֹתֵר, עַד שֶׁנִּרְפָּאתִי לְגַמְרִי. וּמִשׁוּם כֵּן זָהִיר אֲנִי כָּל־כַּף בְּמִקְוֵה!

וּכְשֶׁשָּׁמַע רַבִּי לִוֵּי יִצְחָק ז"ל אֶת הַסְּפֹר - מִיַּד רֵץ לְטְבַל בְּשִׁמְחָה לֹא כָּל שְׂהִיּוֹת!

נד.

(לקוטי־הלכות, נטילת־יָדִים שְׁחֵרִית ב, א)

עַל־יָדֵי שֶׁנִּכְנָסִין לְמִקְוֵה, וְסוֹתְמִין הָעֵינַיִם מ'חִיזוֹ דְהָאֵי עֲלָמָא, וְנִתְעַלְּם וְנִתְכַּפְּסָה שָׁם בְּתוֹךְ 'מִימֵי הַמִּקְוֵה, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מִימֵי הַדְּעוּת, בְּחִינַת 'עֲלָמָא־דְאֵתִי - עַל־יָדֵי־זָה הוּא נִכְלָל בְּתוֹךְ בְּחִינַת הַדְּעוּת, בְּבְחִינַת הַשְּׂגָחָה'.

כִּי סוֹתֵם עֵינָיו מ'חִיזוֹ דְהָאֵי עֲלָמָא - שְׂמִתְגַּבֵּר הַטְּעוֹת שֶׁל 'חֲכַמְת־הַטְּבַע, שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַטְּמָאוֹת, שֶׁעַל־יָדֵי־זָה נִפְגָּמִין הָעֵינַיִם, שֶׁשָּׂרְשָׁם וְחִיּוֹתָם מִבְּחִינַת 'עֵינֵי ה', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'הַשְּׂגָחָה'. וְכִשְׁנוֹפְלִין מֵהַדְּעוּת, וְסוֹבְרִין שֵׁשׁ 'טְבַע' חֲסִי־שְׁלוֹם - זָה בְּחִינַת 'פְּגַם הָעֵינַיִם, וְמִזָּה בָּאִין כָּל הַצָּרוֹת וְכו' כַּנ"ל.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְסַתֵּם אֶת עֵינָיו לְגַמְרֵי מ'חִיזוֹ דְהָאֵי עֲלָמָא, וְלִהְיוֹת מִתְעַלְּם וְנִכְלָל בְּתוֹךְ ה'מִקְוֵה, שֶׁהִיא בְּחִינַת הַדְּעוּת שֶׁל עֲלָמָא־דְאֵתִי, שְׂאֵז יִתְגַּלֶּה הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּעוֹלָם וַיִּתְבַּטַּל הַטְּבַע לְגַמְרֵי.

וְעַל־יָדֵי־זָה מִמִּשְׁיָד 'הַשְּׂגָחָה מִסּוּף הָעוֹלָם, מִבְּחִינַת ה'מִקְוֵה'. וְעַל־יָדֵי־זָה בָּא לוֹ יְשׁוּעָה לְכָל מִה שֶׁצָּרִיךְ, בְּחִינַת (יְרַמְיָה יד, ח): "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל ה' מוֹשִׁיעוֹ בְּעַת צָרָה".

נה.

(לקוטי־הלכות, בְּרִפְת־הַשִּׁחַר ה, מא)

זָה שֶׁנִּטְמָא וְרוּצָה לְהִטְהַר - צָרִיךְ טְבִילָה בְּמִקְוֵה, כִּדִּי לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו קִדְשָׁה וְטָהָרָה מ'מִקְוֵה הָעֲלִיזוֹנָה, שֶׁהוּא ה'מִקְוֵה שֶׁל שְׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא ה'מִקְוֵה שֶׁל שְׁעַר־הַחַמְשִׁים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב ב'כּוֹנְנוֹת־הָאָרֶז' ל' (פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שְׁעַר־הַשְּׁבוּעוֹת א), וּמוֹבָא בְּהַתּוֹרָה "וּבִיּוֹם הַבְּפוּרִים, הַסְּתַרָּה" (ח"א נו), עֵינֵי־שָׁם - כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַטְּהָרָה לְכָל הַטּוֹבָלִים בְּמִקְוֵה לְהִטְהַר מִטְּמֵאוֹתָן.

נו.

(לקוטי־הלכות, נטילת־יָדִים לְסַעֲדָה ד, ד)

בְּשִׁבְלֵי־זָה מִיָּם מִטְהַרִּין מִכָּל הַטְּמָאוֹת, וְאִי־אֶפְשָׁר לְכַנֵּס לְשׁוּם קִדְשָׁה כִּלִּי מִיָּם, כְּגוֹן הַכֹּהֲנִים בְּעִבּוּדָתָם, וְכֵן בְּבִקְרָה בְּקוֹמוֹ, וְכֵן קִדְּם תְּפִלָּה וְתוֹרָה צְרִיכִין לְטְבַל אוֹ לְטַל יָדָיו בְּמִיָּם, וְכֵן כָּל הַטְּמָאִים אֵינָם עוֹלִים מִטְּמֵאוֹתָן כִּי־אֵם עַל־יָדֵי מִיָּם.

כִּי 'מִיָּם' מִרְמָזִים עַל הַדְּעוּת שֶׁל חֲדוּשׁ־הָעוֹלָם, כִּי 'מִיָּם' קִדְּמוֹ לְכָל הַבְּרִיאָה, כִּי "הַתְּחִלַּת הַבְּרִיאָה הָיָה הַמִּיָּם" (יְרוּשְׁלָמִי חֲגִיגָה פ"ב ה"א; רש"י בְּרַאשִׁית א, א).

נמצא: שעקר 'חדושי-העולם' התחילו מן ה'מים', ועל-כן שם עקר שרש ה'דעת של חדושי-העולם, שעל-ידי-זה עקר הטהרה'.

ורק על-ידי-זה נכנסין בעבודת-השם - כי זה עקר 'יסוד האמונה הקדושה': להאמין ב'חדושי-העולם', בחינת (בראשית א, א): "בראשית ברא אלהים" וכו', שהוא 'התחלת התורה', וזה עקר הקדשה והטהרה. **כי** להפך: כל ה'טמאות' נמשכין מ'זהמת-הנחש' שהביא מיתה, שמשם עקר הטמאה. ועקר 'זהמת-הנחש', הוא ה'כפירה' של הפופרים ב'חדושי-העולם' חסוֹשֵׁלֹם.

ועל-כן 'מים' שהם בחינת 'מימי הדעת' הנ"ל, שעל-ידי-זה נמשך 'אמונת חדושי-העולם' - על-ידי-זה כל הטהרות שבעולם, ואי-אפשר לכנס לשום קדשה ועבודה, כ"אם על-ידי מים.

כי כל הקדשות וכל עבודות-השם, תלויים באמונה זו של חדושי-העולם, שזוכין להמשיך על-עצמו על-ידי טהרה במים, על-ידי טבילה או נטילה כפי הדין.

כי על-ידי הטהרה במים - ממשיכים על-עצמו בחינת 'הארת מימי-הדעת' שיתגלה לעתיד, שעל-ידי-זה זוכין ל'אמונת חדושי-העולם', שהוא יסוד התורה והעבודה, כנ"ל.

נז.

(לקוטי-הלכות, ראשי-השנה ו, יד)

על-כן כל הטמאים אינם עולים מטמאתם, כ"אם על-ידי המים שצריכין להתעלים ולהסתתר במימי המקוה, ועל-ידי-זה כל טהרתם - כי כ"ז מרמז על הבקשה והחפוש א"ה'.

כי במה שקלקל יתקן - כי כל הטמאות נמשכין מהסטרא-אחרא, שהוא בחינת תהומות, בחינת (תהלים סט, ג): "טבעתי בין מצולה ואין מעמד באתי במעמקי מים" וכו' - על-כן תקונו על-ידי ה'מקוה מים', שצריך להתעלים שם, ולבטל את-עצמו להשם-יתברך. ואז נעלם בבחינת "בראשית-מאמר-סגונים", ועל-ידי-זה כל טהרתו.

וזה בחינת (איכה ג, נד-נה): "צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי, קראתי שמך ה' מבור תחתי" וכו'.

נח.

(לקוטי-הלכות, דם א, יא)

זה בחינת טבילה במי מקוה, כי 'מימי המקוה' מטהרין מכל הטמאות שהם בחינת 'טמאת מצרים', 'טמאת הדמים רעים', שמשם כל הטמאות.

דחינו: בחינת 'פסופין רעים', שמשם כל הטמאות, על-ידי שהאדם כוסף ומשתוקק חסוֹשֵׁלֹם ל'תאוות-רעות'.

וצריך להכניע את תאוות לבו - להרגיל עצמו לכסף ולהשתוקק תמיד 'פסופין-דקדשה' להשם-יתברך ולעבודתו, וזה עקר הטהרה - כי על-ידי-זה נתהפך מ'דם' ל'מים'. וזה בחינת 'טהרת המקוה' שהוא בחינת 'מימי החסד' שנעשה מ'פסופין-דקדשה', שזה מטהר מכל הטמאות.

נט.

(לקוטי-הלכות, מליחה א, א)

ה'מקוה' הוא תקון גדול מאד לפגם-הברית. כי ה'מקוה' הוא סוד 'התעלמות בתוך המים', כמובא (פריי-עץ-חיים,

שַׁבַּת ג), שְׁזָה בַּחֲנִינָת 'תִּקְוַן-הַבְּרִית', בַּבְּחִינָת "זָרְעוּ שֶׁל יוֹסֵף" (בְּרָכוֹת כ.), שֶׁהֵם בַּבְּחִינָת (שם): "דְּגִים שְׂפִיָּם, שֶׁהַמַּיִם מְכַסֶּה עֲלֵיהֶם, וְאִין עֵינֵי-הָרֶעַ שֶׁל שְׂבָעִים אַמּוֹת שׁוֹלֵט בָּהֶם".

ס.

(לקוטי-הלכות, הכשר-פלים א, א)

על-בן 'מְקוּה' הִיא 'תִּקְוָן גָּדוֹל מְאֹד לַתְּשׁוּבָה' - בִּי מִשֵּׁם 'הַתְּחִלָּת הַתְּשׁוּבָה'.

ועל-בן "תְּחִלָּת הַכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּצֶל הַשְּׂכִינָה, הִיָּה עַל-יַדֵּי 'טְבִילַת מְקוּה'" (פְּרִיטוֹת ט.), וְכֵן בְּזִמְנֵי הַזֶּה, הַתְּחִלָּת כְּנִיסַת הַגֵּר תַּחַת כְּנִפֵּי הַשְּׂכִינָה, הוּא עַל-יַדֵּי טְבִילָה גַם-בֶּן - בִּי מִשֵּׁם הַתְּחִלָּה שֶׁל הַכְּנִיסָה לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ כַּ"ל, בִּי שֵׁם חוֹזְרִין וְנִתְחַדְּשׁוּ, שְׁזָהוּ עַקֵּר בַּחֲנִינָת 'תְּשׁוּבָה'.

סא.

(לקוטי-הלכות, הכשר-פלים ד, יב-יח)

וְזָהוּ בַּחֲנִינָת 'מְקוּה מַיִם', בִּי שֵׁם "רוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" (בְּרֵאשִׁית א, ב), "דָּא רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ" (זֹהַר וַיִּשָּׁב קצב:), שֶׁהוּא תְּכֵלֶת שְׂרָשׁ כָּל הָרוּחֹת וְהַנְּפִשׁוֹת וְהַחַיּוֹת שֶׁל כָּל בְּאֵי עוֹלָם, שֶׁמִּשֵּׁם עַקֵּר הַמְּשַׁכֵּת הַחַיּוֹת-דְּקַדְשָׁה מֵהַפַּח אֶל הַפַּעַל וְכוּ'.

בִּי עַקֵּר 'טְבִילַת הַמְּקוּה' הוּא: כְּדֵי לְחַזֵּר וְלִהְפֹּל בְּשֵׂרֵשׁ כָּל הָרוּחֹת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת "רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שְׂמֵרַחֵף עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - כְּדֵי לְחַזֵּר וְלִהְמַשִּׁיךְ מִשֵּׁם בַּחֲנִינָת הָרוּחַ-חַיִּים דְּקַדְשָׁה'.

וְזָה שְׂפָתוֹב (יִחְזַקְאֵל לו, כה): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים, וְטָהַרְתֶּם מִכָּל

טְמְאוֹתֵיכֶם" וְכוּ' - הֵינּוּ: בַּחֲנִינָת 'מְקוּה מַיִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל', שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת 'מַיִם טְהוֹרִים' הַמְּטַהְרִים מִכָּל הַטְּמְאוֹת וּמִכָּל הַגְּלוּלִים.

על-ידי-זה (שם פְּסוּקִים כו-כז): "וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם, וְהִסְרֹתִי אֶת לֵב הָאֲבֵן מִבְּשָׂרְכֶם וְכוּ', וְאֶת רוּחִי אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם וְעִשִּׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בְּחֻקֵי תִלְכוּ" וְכוּ'.

בִּי עַל-יַדֵּי 'מַיִם טְהוֹרִים', בַּחֲנִינָת 'טְבִילַת מְקוּה שֶׁל יִשְׂרָאֵל' - עַל-יַדֵּי נִמְשָׁךְ בַּחֲנִינָת "רוּחַ חֲדָשָׁה", שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת "פִּי שְׁנַיִם" (דְּבָרִים כא, יז; מְלָכִים-ב ב, ט) - שֶׁמִּמְשִׁיכִין תּוֹסֵפוֹת חַיּוֹת דְּקַדְשָׁה מֵהָרוּחַ-דְּלֵעָלָא, מִבְּחִינָה גְבוּהָ מְאֹד - שֶׁעַל-יַדֵּי נִטְהָרִין מִכָּל הָעוֹנוֹת וּמִכָּל הַטְּמְאוֹת, בִּי זֶה עַקֵּר 'תִּקְוָן הַתְּשׁוּבָה'.

סב.

(לקוטי-הלכות, הכשר-פלים ד, כ)

על-ידי 'טְבִילַת מְקוּה' - מִמְשִׁיכִין בַּחֲנִינָת "פִּי שְׁנַיִם" (דְּבָרִים כא, יז; מְלָכִים-ב ב, ט), שְׁזָהוּ עַקֵּר הַחַיִּים, בַּחֲנִינָת "מְקוּר מַיִם חַיִּים" (יְרֵמְיָה יז, יג) הַנִּמְשָׁכִין מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי הַצְּדִיק-הָאֱמֵת, שֶׁהוּא עַקֵּר הַצְּנוּר, שֶׁעַל-יָדוֹ נִמְשָׁךְ כָּל הַחַיּוֹת-דְּקַדְשָׁה, וְכָל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַשְּׂפָעוֹת שְׂבָעוּלָם, כִּידוּעַ בְּכָל הַסְּפָרִים-הַקְּדוּשִׁים.

סג.

(לקוטי-הלכות, הכשר-פלים ד, כ)

על-ידי 'טְבִילַת מְקוּה' - נוֹפְלִים כָּל הַשְּׂוֹנְאִים, שֶׁהֵם הַמְּוֹנָעִים מִלְּהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפַּעַל דְּקַדְשָׁה.

בִּי עַל-יַדֵּי 'טְבִילַת מְקוּה' - מִבְּטָלִין עֲצֻמָּן בַּבְּחִינָת 'בְּטוּל וּמְסִירַת-נֶפֶשׁ', שְׁזָהוּ עַקֵּר 'שְׁלֵמוֹת רְצוֹן-דְּקַדְשָׁה' וְכוּ'.

כי זה ידוע: שהאדם אינו יכול לחיות בתוך המים, ועל-כן פשהאדם נכנס בלו לתוך המים, הרי הוא מוסר-נפשו ומבטל עצמו לפי שעה.

וזה בחינת תקף החשק והרצון אל הקדשה - כי עקר פונתו בטבילה: "כדי שיזכה להמשיך עליו רוח-דקדשה!" - ועל-ידי תקף הרצון הזה, הוא נכלל בשרש הרוח העליון דקדשה, שהוא בחינת (בראשית א, ב): "רוח אלקים המרחף על פני המים".

ועל-ידי-זה הוא זוכה להוציא משם רוח חדש דקדשה מבח אל הפעל - ואזי ממלא נתבטלים ונופלים כל השונאים והחולקים, שהם המונעים מלהוציא מבח אל הפעל, כי "בשעה קם, זה נופל" (רש"י בראשית כה, כג - על-פי פסחים מב).

וזה שכתוב (ירמיה יז, יג): "מקנה ישראל ה" - על-ידי-זה (שם): "כל עזביה", שהם המונעים והחולקים - "יבשו, וסורי בארץ יפתבו" (שם) - שהסרים מן האמת ועומדים למנע מן האמת, בארץ יפתבו, וכמו שפרש רש"י שם: "אותם שפרים מדברי, שאינם שומעים שליחותי בקברות תחתיות ארץ יפתבו" - כי על-ידי 'מקנה' - מפילים השונאים, שהם המונעים, וכנ"ל.

ועל-כן (לקוטי-מוהר"ן ח"א נו): "מקנה מושיע מכל הצרות, כמו שכתוב (ירמיה יד, ח): 'מקנה ישראל מושיעו בעת צרה'".

כי עקר כל הצרות - הם המניעות שמונעים את האדם מעבודת השם - יתברך באמת, שזה עקר הצרה הגדולה מכל הצרות, כמו שמבאר בהתורה (ח"ב ז) "כי מרחמם ינהגם". והתקון לזה: 'מקנה, כנ"ל וכו'.

ועל-כן 'מקנה' לשון 'תוחלת ותקנה' - כי זה עקר התקנה, שעל-ידי-זה יש לנו פח לסבל היסורים של המונעים, ולהתגבר ברצון-דקדשה, עד שגזכה לשבר בלם וכו' - שזה זוכין על-ידי טבילת מקנה, שנמשך אז על האדם הארה וקדשה מרוחו של משיח'.

שעל-ידי-זה זוכה אחר-כך, להתפלל ולעסק בתורה, ברצון חזק וחשק חדש. וכמו שפירשין על-פירוב בחוש: שנמשך על האדם רוח-חיים וחשק דקדשה על-ידי טבילת מקנה הקדושה'.

ועל-ידי גדל הרצון והחשק, מתגברים לסבל הכל, ולבלי לגטות מן האמת חסו-שלום, רק להתחזק ולהתגבר בהתוחלת והתקנה, שהשם-יתברך לא יעזב את החפצים בהאמת, ויושיעם בודאי למען שמו יתברך, ועל-ידי-זה משברים כל המניעות.

ועל-כן באמת הפליג רבי עקיבא מאד, בשבח מעלת טהרת ישראל על-ידי המקנה הקדושה, כמו שאמרו במשנה סוף יומא (פ"ח מ"ט; פה): "אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים וכו'. ואומר 'מקנה ישראל ה" וכו' - כי מעלת טבילת מקנה, עצומה וגדולה מאד - אשריהם ישראל שזוכין לזה.

וזה שכתב אדמו"ר ז"ל בספר האלק"ף ב"ת (ספר-המדות, המתקת דין נד): "שטוב לישיב במקנה תחת המים, עד שלא יוכל להנשים, ועל-ידי-זה מבטלין דינים" - כי צריכין לבטל עצמו ברצון חזק במסירת-נפש, כדי שיזכה לקבל על-ידי המקנה, רוח חדש דקדשה'.

וְעַל-בֶּן עַל-יְדֵי־זָה מְבַטְלִין דְּיָנִים, שְׁהֵם ה'מְנִיעוֹת' - פִּי עַקֵּר כָּל ה'מְנִיעוֹת' הֵם עַל-יְדֵי דְּיָנִים.

וְעַל-בֶּן מְבַטְלִין אוֹתָם עַל-יְדֵי טְבִילַת מְקוּהָ, בְּפָרֵט כְּשִׁשׁוּהָ בְּנ"ל - שְׁזָהוּ בְּחִינַת רְצוֹן חֲזָק בְּמִסִּירַת-נַפְשׁ, שְׁעַל-יְדֵי־זָה מְשַׁבְּרִין כָּל ה'מְנִיעוֹת', וְזוֹכִין לְהוֹצִיא מִכַּח אֶל הַפֶּעַל.

"וְאִישׁ פִּי תִצָּא מִמֶּנּוּ שִׁכְבַּת זָרַע" (ויקרא טו, טז)

סד.

כָּל עֲנִינֵי טְמֵאת וְתַקוּן קָרִי - נִמְצָאִים בְּפִרְשַׁת 'פִּי תִצָּא', בְּפָסוּק (דְּבָרִים כג, יא): "פִּי יִהְיֶה בָּךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא יִהְיֶה טָהוֹר מְקָרָה לְיִלְהָ".

"שִׁבְעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה" (ויקרא טו, יט) - עֲנִינֵי נִדָּה וְדָם-נִדָּה -

"בְּנִדְתָּה" - כְּמוֹ (אִיּוֹב יח, יח): "וּמִתְבַּל יִנְדְּהוּ", שֶׁהִיא מְנַדָּה מִמַּגַּע כָּל אָדָם. (רש"י)

סה.

(ח"א כב, א)

כְּשִׁהְרַע שֶׁל הַדּוֹר גּוֹבֵר עַל ה'חוֹתָם-הַפְּנִימִי שֶׁל ה'רַגְלִיךְ' - וּמְקַלְקֵל אוֹתוֹ חֶסֶד-וְשָׁלוֹם - אַזִּי נִתְקַלְקֵל שְׁלוֹם הָעוֹלָם, וְנַעֲשֶׂה גְרוּשִׁין וּמַחְלָקֵת בְּעוֹלָם, הַפֶּךְ ה'שְׁלוֹם' - בְּבְחִינַת (אִיּוֹב יח, יח): "וּמִתְבַּל יִנְדְּהוּ" - כִּי "מ'חוֹת"ם נַעֲשֶׂה נִדָּה" (ויקרא יב, ב), כִּי הֵם בְּמִסְפָּר הַשְּׁוֹה" (עַצְחִיִּים לַה, ג).

[יְתֵר הָאֲרִיכוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה תִּזְהַר הַשִּׁיף לַעֲנֵן נִדָּה - נִמְצָא לְעֵיל בְּפִרְשַׁת תּוֹרִיעַ, בְּפָסוּק (ויקרא יב, ב): "כִּימִי נִדְתָּ דוֹתָה תִּטְמָא".]

סו.

(ח"א כג, א-ב)

אֵלוֹ הַנוֹפְלִים בְּתַאֲוַת-מְמוֹן, וְאִינָם מְאֲמִינִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא יִכּוֹל לְפָרֵס בְּסִבָּה קְלָה - נִקְשָׁרִים בְּפָנִים דְּסִטְרָא-אֲחָרָא, "אֲלֻקִּים אֲחֵרִים" (שְׁמוֹת כ, ב), 'חֲשָׁד', 'מִיתָה'.

וְעַלֵּיהֶם נֹאמֵר (יחזקאל ג, יט): "וְזָהַבְתָּ לְנִדָּה" - בְּחִינַת 'עֲבוּדָה-זָרָה', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ (שְׁבַת פב): "מִנִּין לְעֲבוּדָה זָרָה שְׁמֻטָּמָא כְּנִדָּה, שֶׁנֹּאמֵר (ישעיה ל, כב): תִּזְרַם כְּמוֹ דָּוָה".

אֲבָל אֵלוֹ שֶׁשִּׁמְשָׂאם וּמִתְנָם בְּאִמוּנָה - דְּבָקִים בְּאִוְרֵי-הַפָּנִים דְּקַדְשָׁה, 'אֲנַפִּיר-נְהִירִין', 'חַיִּים', 'שְׁמֻחָה'.

וְדַע: שְׁעַל-יְדֵי תַקוּן בְּרִית-קְדֹשׁ - נִצּוֹל מ'פָּנִים דְּסִטְרָא-אֲחָרָא'. עַל-יְדֵי דָם בְּרִית' - נִתְתַּקֵּן דָּם-נִדָּה, 'תַּאֲוַת-מְמוֹן'. כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (זְכַרְיָה ט, יא): "גַּם בְּדָם בְּרִיתְךָ" - עַל יְדֵי בְּרִית' - "שְׁלַחְתִּי אֲסִירֶיךָ מִבוּר" (שָׁם), "בוּר, דָּא טָחוּל" (תַּקוּוּנֵי-זֶהַר פה:), 'מְרָה-שְׁחוּרָה'.

סז.

(ח"א כט, ג-ד-ה-ו)

עַל-יְדֵי שְׂאִינוֹ שׁוֹמֵר אֶת ה'בְּגָדִים', וְנִמְצָא עֲלֵיהֶם 'פְּתָמִים' - עוֹשֶׂה חֶסֶד וְשָׁלוֹם 'פְּרוּד' בֵּין קַדְשָׁא-בְּרִיךְ-הוּא וְשְׁכִינְתֵיהָ. וְאִז שׁוֹלְטַת 'שְׁפָחָה בִישָׂא', 'מְלַכוּת-הַרְשָׁעָה', וְגוֹרֵם דָּם-נִדָּה חֶסֶד וְשָׁלוֹם לְה'שְׁכִינָה'.

וְעַל-יְדֵי-זָה 'פְּרִנְסָתוֹ' בְּטָרַח וּבְכַבְדוֹת.

וְצָרִיךְ לְטַהַר הַשְּׂכִינָה מִנִּדְתָּהּ, בְּחִינַת (בְּכוֹרוֹת ו: נְדָה ט.): "דָּם נֶעְכָּר וְנִעְשָׂה חֶלֶב".

וְהַרְשָׁעִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם - לְפִי ה'לֹא-תַעֲשֶׂה' שְׁעוֹבְרִים, כֵּן גּוֹרְמִין 'דָּם-נְדָה' לְהַשְׂכִּינָה, כִּי כַּמָּה מִיַּי דָּמִים יֵשׁ (נְדָה יט.). עַל-כֵּן צָרִיךְ לְתַקֵּן 'תְּקוּן-הַכֶּלֶל', 'תְּקוּן-הַבְּרִית' - וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְתַּקְּנוּ כָּל ה'לְאוֹיֹן' שֶׁעָבַר.

וְכַל-זְמַן שֶׁלֹּא תִקַּן 'תְּקוּן-הַכֶּלֶל', וַיֵּשׁ 'דָּם-נְדָה' לְהַשְׂכִּינָה - ה'דְּבוּר' אָסוּר, בְּבַחֲיִנַת (תְּהִלִּים לט, ג): "נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה" - שֶׁמֵּאלוֹ ה'דָּמִים', נִעְשָׂה בְּחִינַת 'דוּמְיָה'. כִּי עַקֵּר ה'דְּבוּר' תְּלוּי ב'תְּקוּן-הַבְּרִית', 'תְּקוּן-הַכֶּלֶל' - וְאִזּוֹ ה'דְּבוּר' מִתֵּר, וַיְכוּלִין לִפְתַּח פֶּה בְּדְבוּרִים הַמְּאִירִים בַּתּוֹרָה.

וְכִי שָׁאִינוֹ עוֹשֶׂה 'מִשְׁא-זִמְתָן בְּאִמוּנָה' - הוּא מְעוֹרֵר חֲסִיּוֹשָׁלוֹם 'דָּם-נְדָה' לְהַשְׂכִּינָה, בְּבַחֲיִנַת (יחֲזַקְאֵל ז, יט): "וַיִּזְהַבְּם לְנְדָה". וְזֶה (מְגִלָּה יד): "דָּמִים תִּרְתִּי מִשְׁמַע", הֵינֵנו: 'דָּם-נְדָה' עַל-יְדֵי ה'מְמוֹן'.

וְעַקֵּר תְּקוּנוֹ שֶׁל ה'מִשְׁא-זִמְתָן': "שְׂכֻנוֹתוֹ שִׁירוּיָהּ, כְּדִי שִׁיתָן צְדָקָה!" - וְזֶה הוּא ה'תְּקוּן-הַכֶּלֶל' שֶׁל ה'דָּמִים'.

סח.

(ח"א כט בסוף - הַשְּׂמֵטָה הַשִּׁינָה לְאוֹת ח)

אִשָּׁה שְׂדֵמְיָה מְרִבִּין, וְאִין לָהּ וָסֵת, אִפִּי-עַל-פִּי שֶׁה'יִין' מְזִיק לָהּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הַתְּגַבְרוֹת הַדָּמִים' - עַם-כְּלִי-זָה: רְפוּאָתָהּ עַל-יְדֵי 'יִין' שֶׁהַסֵּתֶכֶל בּוֹ צָדִיק אִמְתִּי - שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיךְ לְבַנוּנִית, לְהַלְבִּין ה'דָּמִים', בְּחִינַת 'דָּם-נְדָה' - וְנִתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי-זֶה.

סט.

(שִׁיחוֹת-הַר"ן רמב)

יֵשׁ כַּח מְמִשׁ בְּה'רְאִיָּה' (שִׁפְחֵה-הָרְאוֹת) שֶׁל 'עֵינַי הִרְעוּ הוֹלֵךְ לְחַבְרוֹ וּמְזִיקוֹ), וְעַל-כֵּן 'נְדָה' כְּשֶׁתְּסַתְּכַל ב'מְרָאָה' - יִמְצָא שָׁם 'רֶשֶׁם דָּם'.

ע.

(סְפָר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'נְדָה')

[א] הַמִּסְתַּכֵּל בְּעַקְבָּהּ שֶׁל אִשָּׁה וּבְאִשְׁתּוֹ נְדָה, הוּי לָהּ בְּנִים שְׂאִינָם מְהַגְנִים (בְּנִים טז).

[ב] כְּשֶׁאִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם שׁוֹפְעֵת דָּם "בְּלֹא עֵת נְדָתָה" (וַיִּקְרָא טו, כה) - בְּיָדוּעַ שְׂאִיזָה 'שְׂנָאָה' נִתְעוֹרֵר עָלָיו (מְרִיבָה צב).

[ג] 'אִשָּׁה נְדָה' דְּפָסְקָה בֵּין תְּרֵי - אִם 'סוּף' נְדָה' הִיא, עוֹשֶׂה 'מְרִיבָה' בֵּינֵיהֶם (מְרִיבָה קח).

[ד] אִשָּׁה שֶׁהִיא 'מְרַבָּה בְּדָמִים' - הִיא 'דְּבָרְנִית'. א) וְאֵל תִּתִּיפָה בְּעֵינֵי בְנֵי-אָדָם. ב) גַּם תִּרְחֹץ אֶת-עַצְמָהּ ב'מִי מְעֵינוֹת'. ג) גַּם אֵל תִּינַע אֶת-עַצְמָהּ הַרְבֵּה. ד) גַּם בְּעֵלָהּ יִזְהַר ב'נְטִילַת-יָדַיִם'. ה) גַּם אֵל תִּכְעַס. ו) גַּם אַחֵר הַטְּבִילָה תִתֵּן 'צְדָקָה'. ז) גַּם בְּעֵלָהּ יִלְמַד 'מִסִּכַּת נְדָה', וְאַחֲרֵכֶּךָ יֹאמַר 'שִׁיר-שְׁלִי'וֹם'. ח) גַּם תִּרְחֹץ אֶת-עַצְמָהּ בְּדְבָרִים הַעוֹלִים מִתּוֹךְ הַמְּצוּדָה מִן הַנְּהָר. ט) גַּם תִּשְׁתֶּה 'חֶלֶב עֵז'. י) גַּם תִּרְחֹץ ב'נוֹצַת עֵזִים'. יא) גַּם תִּעֲשֶׂן אֶת-עַצְמָהּ ב'לְבוּנָה' (נְדָה א).

[ה] אִשָּׁה שֶׁשׁוֹפְעֵת דָּם - תִּכְתֵּב אוֹתִיוֹת 'לֹא אֶחָד', וְתִשָּׂא עָלֶיהָ (נְדָה ב).

[ו] אִשָּׁה שֶׁהִיא 'פְּרוּצָה' - עַל-יְדֵי-זֶה אִין לָהּ 'וָסֵת', וּמְרַבָּה בְּדָמִים (נְדָה ג).

[ז] 'נְדָה' שֶׁרְאָתָהּ דָּם 'דָּרֵךְ מִקְרָה' - הוּא מִחֲמַת 'חֵטָא הָאִישׁ' (נְדָה ד).

[ח] אִשָּׁה שֶׁאִין לָהּ 'וָסֵת', תִּתְעַנֶּה (נְדָה ח"ב א).

[ט] סגלה להחזיר לאשה וסתה, על-ידי
הכנסת-אורחים' (נדה ח"ב ב).

[י] מי שעסקו ומשאדומתנו עם האמות
בעת הגם, או אפלו שלא בעת הגם, אלא
שפרנסתו שמעמיד דברים לעבודה-זרה
שלהם - על-ידי-זיה אשתו שופעת דם תכה
סמוך לטבילתה (נדה ח"ב ג; ממון ח"ב טו).

"ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים,
בלא עת נדתה וגו'" (ויקרא טו, כה)

עא.

(ספר-המדות, מריבה צב)

כשאשתו של אדם שופעת דם "בלא עת
נדתה" (ויקרא טו, כה) - בידוע
שיזיה שגאה נתעורר עליו.

"והזרתם את בני ישראל מטמאתם"
(ויקרא טו, לא)

מכאן אזהרה לבני ישראל: שיפרישו מנשותיהן
סמוך לוסתן. (שבועות יח:)

עב.

(לקוטי-הלכות, נדה ב, זח)

כשמתעוררים דם נדות, שהם זהמת-
הנחש' שנתקלה

תוה": "בעצב תלדי בנים" (בראשית ג, טז), "זה
דם נדות" (ערובין ק:). - אז הזיוג אסור לגמרי.

כי דם נדות נמשכין מ'שבירת-כלים',
ו'שבירת-כלים' הוא בחינת 'שבירת'
ופגם האמונה, שהיא כלל כל הכלים'
שנשברה ונפגמה, עד שנעשו 'כפירות'
ואמונות-פוזביות, שהם בחינת דם נדות'.

ואז כשמתעוררים הדם נדות, הינו:
הכפירות והאמונות-פוזביות, אז
הזיוג אסור - כי אז אסור להמשיך ה'שכל'
לתוך האמונה, כי לא די שלא יתקן את
ה'אמונה' על-ידי-זיה, אדרבא: ה'אמונה'
וה'שכל' יהיו נפגמין ונתקלקלין יותר על-
ידי-זיה בבחינת (ויקרא טו, כד): "ותהי נדתה
עליו".

כי באמת בכל-זמן שממשיכין 'שכל'
ודעת' לתוך האמונה - בזה מחיין
ומחזקין את האמונה, כי עקר חיות
האמונה הוא על-ידי ה'שכל', בידוע.

אבל אי-אפשר להמשיך ה'דעת' לתוך
ה'אמונה', כי-אם בשה'אמונה'
טהורה וקדושה, שאז יש לה פח לקבל 'אור-
הדעת' ולהוליד ולגלות על-ידי-זיה 'הולדות'
והתגלות קדושות'.

אבל תכה כשמתעוררים דם נדות'
בה"אשה יראת ה'" (משלי לא, ל),
שהיא בחינת 'אמונה', דהינו: כשמתחילים
לבלבל את 'אמונתו' חסדו-שלום בקשיות
וכפירות - אזי אסור לו אז להשתדל
להמשיך 'דעת' לתוך האמונה'.

כי אז צריך לישב ב'דד, ולברח מן ה'דעת'
לגמרי - דהינו: שלא ישתמש עם
ה'דעת' כלל, ולא יחבר אז את ה'דעת' עם
ה'אמונה' כלל.

דהינו: שלא ירצה להמשיך ה'דעת',
להבין ולתרוץ 'הקשיות'
והחקירות' והכפירות העולים אל מחו - כי
תכה כשעולים על דעתו 'קשיות' וכפירות'
חסדו-שלום, אזי הוא צריך לסמוך על 'אמונה'
לבד, ולהתחזק ב'אמונה' לבד, בלי שום
הבנת הדעת'.

ה'דעת' לגמרי, וצריכין לסמוך על 'אמונה' לבד.

וזהו (ויקרא טו, לא): "והזרתם את בני ישראל" - "שצריכין לפרש סמוך לוסתה" (שבועות יח:).

כי לא מבעיא בעת נדוּתה צריכין לפרש, אלא אפלו סמוך לוסתה צריכין לפרש. הינו: תקף פשיודעין שיתחילו להעלות אל ה'דעת', איזה 'קשיות' וכפירות', שהם בחינת 'דם נדוּת' - תקף אסור להשתמש עם ה'דעת' כלל, רק לסמוך על 'אמונה' לבד.

והכלל: שאסור להשתמש עם 'דעתו', כִּי־אם בעת שה'אמונה' על מקומה, בעת שה'אמונה' חזקה ונכונה אצלו בתקף גדול, ואין לו שום ספק וקשיא כלל.

אבל תקף פשמתחילין לכנס בו איזה 'קשיות' וחקירות', בחינת 'דם נדוּת' - אז צריך לברח מן ה'שכל' לגמרי, שלא יתגברו ה'כפירות', שהם 'טמאת נדה' וכו'.

כי כשירצה להבין ב'שכל' - אזי יתגברו 'הקשיות' והכפירות', שהם בחינת 'דם נדוּת', על ה'שכל', מבחינת: "ותהי נדוּתה עליו" - ויתבטל ה'שכל' וה'אמונה' לגמרי, ויבוא לידי 'כפירות' גמורות' חסוֹן־שלוֹם.

וזהו בחינת 'אסור' החמור של נדה', שהיא 'אסור' חמור' מאד מאד, כידוע, ומרבה הטמאה מאד, כמו שפתוב בזהר־הקדוש (שמות ג): "תלת אנון דדחין שכינתא מן עלמא" וכו' [שלשה הם שדוחים את השכינה מהעולם], ואחד מהם הוא 'אסור נדה'.

כי 'איש ואשה', הם בחינת 'דעת' ואמונה'. וכשמתעוררין ה'דם נדוּת' חסוֹן־שלוֹם, שהם ה'כפירות', 'זהמת־הנחש' - אז נאמר (ויקרא יח, יט): "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב" וכו' - שלא יתגברו ה'דם נדוּת' חסוֹן־שלוֹם על ה'דעת־הקדוש', ויתבטל ה'דעת' וה'אמונה' לגמרי, ויתגברו הכפירות חסוֹן־שלוֹם, בבחינת: "ותהי נדוּתה עליו", כנ"ל.

כי אז כשמתעוררים ה'דם נדוּת', דהינו ה'כפירות', אז עקר התקון שיהיה פרוד בין ה'דעת' וה'אמונה', ואז צריכין לסלק

לקוטי תפלות

פרשת מצורע

מפתח התפלות

[ו] "הנגעים באים על לשון-הָרַע" - ענין 'לשון-הָרַע' - שְׂנֵזֶבֶה לְשֹׁמֵר פִּינוּ מ'לשון-הָרַע ורכילות', ושָׂאָר דְּבוּרִים פְּגוּמִים; וְשֵׁלָא יִזְיַק לָנוּ 'פְּגַם-הַדְּבוּר' וְה'לשון-הָרַע שֶׁל בְּנֵי הָעוֹלָם (ח"א נח).

[ז] "הנגעים באים על לשון-הָרַע" - ענין 'לשון-הָרַע' - שְׂנֵזֶבֶה לְשֹׁמֵר פִּינוּ מִכָּל מִינֵי דְּבוּרִים רָעִים, מ'לשון-הָרַע ורכילות', ושָׂאָר דְּבוּרִים פְּגוּמִים; וְעַל-יְדֵי-זֶה יִכְנַע וְיִבְטַל כָּל מִינֵי חֲכָמוֹת הָרַעוּת, וְיִתְגַּלֶּה הַחֲכָמָה הָאֱמִתִּיית בְּעוֹלָם (ח"א סג).

[ח] "הנגעים באים על לשון-הָרַע" - ענין 'לשון-הָרַע' - שְׂנֵזֶבֶה לְהַנְצִיל מִדְּבוּרִים רָעִים, וּבְפֶרֶט מ'לשון-הָרַע', שֵׁלָא נִדְבָר שׁוּם דְּבוּר רַע עַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְכַל-שָׂפָן עַל 'צְדִיקֵי-הַדּוֹר'; וְשְׂנֵזֶבֶה לְהַנְצִיל מִלַּחֲפֵט חֶסְרוֹנוֹת בְּשׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל; וְשְׂנֵזֶבֶה לְהַנְצִיל שֵׁלָא לְפָגַם בְּהַדְּבוּרִים הַבָּאִים עַל-יְדֵי ה'גְּבוּרוֹת'; וְשִׂיחָהּ כַּח לְהַצְדִּיקִים לְהַמְתִּיק כָּל אֵלוֹ הַגְּבוּרוֹת הַקְּשׁוּת (ח"א קלד).

[א] "הנגעים באים על לשון-הָרַע" - ענין 'לשון-הָרַע' - שְׂנֵזֶבֶה לְהַנְצִיל מִדְּבוּרֵי 'לשון-הָרַע ורכילות' וְדְּבוּרֵי-בְטָלִים (ח"א ד).

[ב] "הנגעים באים על לשון-הָרַע" - ענין 'לשון-הָרַע' - שְׂנֵזֶבֶה לְהַנְצִיל מִלְשֵׁמַע וּמִלְקַבֵּל, דְּבוּרֵי 'לשון-הָרַע ורכילות' (ח"א כא).

[ג] "הנגעים באים על לשון-הָרַע" - ענין 'לשון-הָרַע' - שְׂנֵזֶבֶה לְמַצָּא זְכוּת בְּכָל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, וְלְהַנְצִיל מ'לשון-הָרַע ורכילות', וּמְשָׂאָר דְּבוּרִים רָעִים; וְלְהַנְצִיל מִלַּחֲקוֹר אַחֲרֵי חוֹבוֹת בְּנֵי-אָדָם; וְלְהַנְצִיל מִכָּל מִינֵי שׁוֹנְאִים וּמִלְשִׁינִים; וְשְׂנֵזֶבֶה לְתַקֵּן 'פְּגַם-הַדְּבוּר' (ח"א לח).

[ד] "הנגעים באים על לשון-הָרַע" - ענין 'לשון-הָרַע' - שְׂנֵזֶבֶה לְהַנְצִיל מ'פְּגַם-הַדְּבוּר', וְלְשִׁמּוֹר פְּתַחֵי פִינוּ (ח"א מח).

[ה] "הנגעים באים על לשון-הָרַע" - ענין 'לשון-הָרַע' - שְׂנֵזֶבֶה לְהַנְצִיל מ'לשון-הָרַע' ו'אֵבֶק לְשׁוֹן-הָרַע', שֵׁלָא לְהוֹצִיא דְבָה עַל שׁוּם בַּר יִשְׂרָאֵל; וְעַל-יְדֵי-זֶה נִזְכָּה לְהַנְצִיל מ'אֲהָבוֹת-הַנְּפוֹלוֹת' (ח"א נד).

[ט] "הַנִּגְעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן-הָרֶעַ" - עֲנִין לְשׁוֹן-הָרֶעַ' - שְׂנֹזֶפֶה לְהַנְצִיל מִלְדָּבָר סָרָה עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלִהְנַצֵּל מ'לְשׁוֹן-הָרֶעַ' ו'אָבִיב לְשׁוֹן-הָרֶעַ'; וְנֹזֶפֶה לְדוֹן הַפֶּל לְכַף-זְכוּת (ח"ב א).

[י] "הַנִּגְעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן-הָרֶעַ" - עֲנִין לְשׁוֹן-הָרֶעַ' - שְׂנֹזֶפֶה עַל-יַדֵּי 'שְׂמִיחָה וְרִקוּדִין', לְתַנּוֹן 'פְּגָם-הַדְּבֹר', בְּפֶרֶט פְּגָם לְשׁוֹן-הָרֶעַ וְרִכִּילוֹת'; וְנֹזֶפֶה לְהַנְצִיל מִלְדָּבָר שׁוֹם דְּבֹר רַע, וּבְפֶרֶט לְשׁוֹן-הָרֶעַ וְרִכִּילוֹת' (ח"ב ב).

[יא] "וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים"; "בְּמִי מִקְוֵה" - עֲנִין 'טְבִילָה בְּמִקְוֵה' - שְׂנֹזֶפֶה לְקַדֵּשׁ עַצְמָנוּ בְּכַל-עֵת עַל-יַדֵּי 'טְבִילַת מִקְוֵה'; וְלִהְמַתִּיק עַל-יַדֵּי-זֶה כֹּל הַדִּינִים שְׂבַעוּלָם, וְכֹל הַגְּזֵרוֹת רְעוֹת; וְשְׂנֹזֶפֶה לְטַבֵּל עַצְמָנוּ ב'חַג הַשְּׂבוּעוֹת', ב'מִקְוֵה הַעֲלִיזוֹנָה שֶׁל שְׂעֵר-הַחֲמִשִּׁים, שֶׁהוּא רַחֲמִים גְּדוּלִים וְדַעַת גְּדוּלָה; וְשְׂנֹזֶפֶה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קֹדֶשֶׁת הַמִּקְוֵה הַזֹּאת שֶׁל 'חַג הַשְּׂבוּעוֹת', בְּכֹל הַשָּׁנָה כְּלָה, וְלִכְנֵס ל'חֲמִשִּׁים שְׂעֵרֵי קֹדֶשֶׁה' (ח"א נו).

[יב] "וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים"; "בְּמִי מִקְוֵה" - עֲנִין 'טְבִילָה בְּמִקְוֵה' - שְׂנֹזֶפֶה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ

'קֹדֶשֶׁת הַשְּׂבֻת-קֹדֶשׁ', עַל-יַדֵּי 'הִרְחִיצָה וְהַטְבִּילָה שֶׁל עֶרֶב שְׂבֻת-קֹדֶשׁ' (ח"א יט).

[יג] "וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים"; "בְּמִי מִקְוֵה" - עֲנִין 'טְבִילָה בְּמִקְוֵה' - שְׂנֹזֶפֶה לְטַהֵר עַצְמָנוּ בְּכֹל יוֹם, עַל-יַדֵּי 'טְבִילַת מִקְוֵה'; וְשְׂנֹזֶפֶה לְיַלֵּךְ ב'מִקְוֵה' בְּכֹל יוֹם קֹדֶם הַתְּפִלָּה; וְשְׂנֹזֶפֶה עַל-יַדֵּי ה'מִקְוֵה', לְהִיּוֹת נְכַלָּל ב'עֲלֵמָא-דְּאֵתִי, וְלִהְמְשִׁיךְ 'מִימֵי-הַדַּעַת' ו'הַשְּׂגָחָה', וְלִהְוִשֵׁעַ עַל-יַדֵּי-זֶה מִכָּל מִינֵי צַעַר וְיִסּוּרִים (תְּפִלוֹת-הַבְּקָר ד).

[יד] "שְׂבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה"; "וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַת טְמֵאָתָה, לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוּתָה" - עֲנִין 'נְדָה' - שְׂנֹזֶפֶה לְהַנְצִיל מִפְּגָם 'טְמֵאֵת נְדָה', שֶׁלֹּא נִכְשַׁל בְּזֶה חֵסֶד-וְשָׁלוֹם; וְשְׂנֹזֶפֶה לְהַנְצִיל מִכָּל מִינֵי 'גְּרוּשִׁין' ו'מַחֲלָקוֹת' (ח"א כב).

[טו] "שְׂבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה" - עֲנִין 'נְדָה' - שְׂנֹזֶפֶה לְתַנּוֹן וְלְזַכֵּךְ כָּל הַדְּמִים, שְׂנִגְרָם עַל-יַדֵּי-זֶה 'דָם נְדָה' לְה'שְׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה' כְּבִיכּוֹל; וְשְׂנֹזֶפֶה לְלַבֵּן וְלְטַהֵר אֶת הַשְּׂכִינָה מִנִּדְתָּה, וְלִהְעֲלוֹתָהּ מִגְּלוּתָהּ, וְלִהְשִׁיבָהּ אֶל דּוּדָהּ; וְשְׂנֹזֶפֶה ל'שְׂמִירַת הַבְּגָדִים', לְהַחֲזִיקוֹן בְּנִקְיּוֹת, שֶׁלֹּא יִמָּצֵא בָּהֶם שׁוֹם פְּתָם (ח"א כט).

שֶׁהֵם 'לְשׁוֹן-הָרֶעַ', ו'דְּבָרִים-בְּטָלִים', ו'גְּאוּה', וְתוֹלְדוֹתֵיהֶם.

וְתַעֲזָרְנוּ בְּרַחֲמֵיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, שְׂיִהְיֶה כָּל דְּבֹרָנוּ לְשִׁמְךָ וְלְעִבּוֹדְתֵיךָ, וְלֹא נִדְבֵר 'דְּבָרִים-בְּטָלִים' לְעוֹלָם, רַק כָּל דְּבֹרָנוּ יִהְיֶה בְּתוֹרָה וְעִבּוֹדָה וִירְאָת-שְׁמִים.

וּבְפָרְט מַחֲטָא וְעוֹן הַגְּדוֹל מְאֹד שֶׁהוּא עוֹן לְשׁוֹן-הָרֶעַ וְרִכִּילוֹת, שֶׁהוּא חָמוּר בְּיוֹתֵר - תַּצִּיל אוֹתִי וְכֹל עַמְּךָ בֵּית

☪ [א] לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת ח"א ד ☪

(עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹתָרֵן ח"א ד, אֲנִכִּי ה' אֶלְקִיךָ)

"הַנִּגְעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן-הָרֶעַ"

(רש"י וְיִקְרָא יד, ד; עֲרִכִין טו: טז. תַּנְחוּמָא מְצוּרַע א; וְיִקְרָא-רַבָּה יח, ד; דְּבָרִים-רַבָּה ו, ח)

- עֲנִין לְשׁוֹן-הָרֶעַ' -

שְׂנֹזֶפֶה לְהַנְצִיל מִדְּבֹרֵי לְשׁוֹן-הָרֶעַ וְרִכִּילוֹת' ו'דְּבָרִים-בְּטָלִים'

וּבְכֵן תִּזְכְּנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הָרַבִּים, לְתַן צְדָקָה לְצַדִּיקֵי-אַמֶּת. לְמַעַן נֹזֶפֶה עַל-יַדֵּי-זֶה, לְהַנְצִיל מַחֲיָה-רַעָה וּמִלְסָטִים -

ישראל, שלא יצא מפי לעולם, שום דבור
רע על שום ישראל שבעולם.

אלהי, נצור לשוני מרע, ושפתי מדבר
מרמה. ותצילני מ'לשון-הרע',
ומ'אבק לשון-הרע', ומ'רכילות',
ומ'אבק רכילות', מעתה ועד עולם.

ותשמרני ותצילני מדבורים רעים, ולא
אפגם את דבור פי לעולם, ולא יצא מפי
שום דבור רע על שום ישראל שבעולם,
ולא אחקר אחר חובות בני-אדם.

רק תעזרני ותטה את לבבי, שאזכה
לחקר תמיד, אחר כל זכות וטוב
שאפשר למצא בכל אחד ואחד מישראל,
אפלו בהגרוע-שבגרועים.

ואזכה להתיגע ולטרח אחר זה, לחתר
למצא איזה זכות, אפלו
בהפחות-שבפחותים. ותהיה עמי תמיד,
ותעזרני שיעלה בידי, שאזכה למצא בהם
תמיד צד זכות וטוב, ואזכה לדון את כל
אדם לכף-זכות תמיד.

ותצילני ברחמיך הרבים, מעון הגדול
והחמור מאד, שהוא עון
'לשון-הרע ורכילות' החמור ביותר,
השקול כנגד שלש העבירות הגדולים
שבתורה, שהם: עבודה-זרה, וגלוי-
עריות, ושפיכות-דמים, ועון לשון-הרע
שקול כנגד כלם.

מרא דעלמא כלא, רחם עלי למענה,
והיה עם פי תמיד בעת דבורי.
וזכני שאשמר פתחי פי, שלא יצא מפי
שום דבור 'לשון-הרע' ו'אבק לשון-
הרע', על שום ישראל שבעולם, ולא
דבור שאינו הגון.

ותצילני מכל מיני דבורים רעים,
מ'לשון-הרע', ומ'רכילות',
ומ'דברים-בטלים', ומ'ליצנות',
ומ'חניפות', ומ'שקרים', ומ'לגלות סוד

☪ [ב] לקוטי-תפלות ח"א כא ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כא, 'עתיקא טמיר וסתיים')

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא
מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה להנצל מלשמע ומלקבל,
דבורי 'לשון-הרע ורכילות'

ותשמרני ותצילני, שלא אשמע
לעולם, ולא יכנס באזני,
שום דבור הפגום. ולא אשמע ולא
אקבל, שום דבור 'לשון-הרע ורכילות'.

☪ [ג] לקוטי-תפלות ח"א לח ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א לח, 'מרפבת פרעה וחילו')

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא
מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה למצא זכות בכל אחד מישראל, ולהנצל
מ'לשון-הרע ורכילות', ומשאר דבורים רעים;
ולהנצל מלחקר אחרי חובות בני-אדם; ולהנצל מכל
מיני שונאים ומלשינים; ושנזכה לתקן 'פגם-הדבור'

ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו
ואלהי אבותינו, שתעזרני

שְׁאִין צְרִיכִים לְגִלוֹת, וּמִנְבוֹל-פֶּה,
וּמִלְגִּלוֹת וְלוֹמַר דְּבַר־תּוֹרָה וּיְרֵאת־שָׁמַיִם
בְּמָקוֹם וּבְזִמָּן שְׁאִין רְאוּי לְאִמְרָם
וּלְגִלוֹתָם, וּמִכָּל מִינֵי דְבוּרִים שְׁאִינָם
טוֹבִים, וּמִכָּל מִינֵי הַכֹּל־פֶּה הַפּוֹגְמִין אֶת
הַדְּבוּר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהוּא רוּחַ פִּיּוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אָבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם, מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב
מְרוֹם, וּמָה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים, כִּי מֵרֵב רִגְלוֹתֵנוּ בְּדְבוּרִים
פְּגוּמִים, אֵין אָנוּ יוֹדְעִים שׁוּם דָּרֶךְ אֵיךְ
לְהִרְחִיק עֲצָמֵנוּ מֵהֶם מֵעַתָּה.

עַל-כֵּן בָּאתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי, שֶׁתְּעַזְרֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ,
וּתְדַרְכֵנִי וּתוֹרֵנִי דָרֶךְ יִשְׂרָאֵל, בְּאִפְן
שֶׁאֲזַכֶּה לְשָׁמַר עֲצָמֵי בְּרַחֲמֶיךָ, שֶׁלֹּא
אֶכְשַׁל בְּשׁוּם דְּבוּר שְׁאִינוּ טוֹב, וְלֹא אוֹמַר
דְּבַר שֶׁלֹּא כְּרִצוֹנְךָ.

וְתַצִּילֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ מִסְטָרָא "דְּקִין כָּל
בְּשָׂר", מִכָּל בְּנֵי-אָדָם הָרָעִים
שֶׁהֵם עֲזִי-פָנִים שֶׁבְּדוֹר, הַחֹקְקִים
וּמַחֲפָשִׁים תְּמִיד אַחַר חוֹבוֹת בְּנֵי אָדָם,
וּמִבְּקָשִׁים תְּמִיד לְמַצֵּא חֵב וּפְגָם בְּכָל
אֶחָד וְאֶחָד.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הַצִּילֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ מֵהֶם
וּמִהֶמוֹנָם, וְאַל תִּשְׁמַע דְּבַר־יָהֳמָה,
וְאַל יַעֲלֶה קְטְרוֹנָם לְפָנֶיךָ כָּלֵל, וְתִסְתַּם
הַפְּרָגוֹד בְּפָנֵי דְבַר־יָהֳמָה הָרָעִים, וְאַל יִכְנָסוּ
דְּבַר־יָהֳמָה בְּאֲזָנֶיךָ כָּלֵל.

כִּי אַתָּה יוֹדַעְתָּ אֶת לְבָבְךָ הָרָע, וְהֵם
עוֹמְדִים עָלֵינוּ בְּכָל-עֵת, וּמִקְטָרְגִים

עָלֵינוּ, וְרוֹצִים לְרַחֲקֵנוּ חֶסֶד-וְשָׁלוֹם
מֵעֲבוֹדָתְךָ בְּאֵמֶת, וּמֵהֶם נִמְשְׁכוּ וּבָאוּ
עָלֵינוּ כָּל הַקְטְרוֹנִים וְהַנְּסִיווֹנוֹת
וְהַכֹּלְבוּלִים, אֲשֶׁר עַל-יָדָם נִתְרַחֲקֵנוּ
מֵעֲבוֹדָתְךָ בְּאֵמֶת.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה
יֹדַעְתָּ אֶת כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלֵינוּ עַד
הַנּוֹה, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֵינוּ בְּכָל-עֵת בְּכָל
יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, כִּי רַבִּים קָמוּ עָלֵינוּ מְאֹד.
"יְהוָה מָה רַבּוּ צָרֵי, רַבִּים קָמוּ עָלַי.
סְבוּנֵי כַמִּים כָּל הַיּוֹם, הַקִּיפּוֹ עָלַי יָחַד".

וְהַאֵמֶת יוֹדַעְתִּי יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי, כִּי "כִּי אָנִי אֲדוֹנֵי
הָעוֹן" וְאָנֹכִי סְבוּתִי בְּנַפְשִׁי כָּל אֵלֶּה, עַל-
יְדֵי שֶׁלֹּא שָׁמַרְתִּי אֶת-עֲצָמֵי, וּפְגַמְתִּי
בְּבְרִית-הַלְשׁוֹן וּבְבְרִית-הַמְעוֹר, אֲשֶׁר עַל-
יְדֵי הַפְּגָמִים הָאֵלֶּה, נִמְשַׁךְ לָהֶם דְּבוּרִים,
שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כַּח לְדַבֵּר וּלְהַלְשִׁין וּלְקַטְרֵג
עָלֵינוּ חֶסֶד-וְשָׁלוֹם.

"מַצִּיל עֲנֵי מַחֲזֵק מִמֶּנּוּ, וְעֲנֵי וְאֲבִיוֹן
מִגּוֹזְלוֹ". הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אוֹיְבֵי
וּמִרוּדְפָי, הַצִּילֵנִי אָבִי שֶׁבְּשָׁמַיִם, הַצִּילֵנִי
נָא גּוֹאֵל חֲזֵק פּוֹדֶה וּמַצִּיל, הַצִּילֵנוּ
וּמִלְטָנוּ וּפְדָנוּ, מִכָּל מִינֵי שׁוֹנְאִים
וּמִלְשִׁינִים וּמִקְטָרְגִים בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת.

חוֹסֶה עָלֵינוּ לְמַעַנְךָ, וְלְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ,
וְלְמַעַן כָּל הַצַּדִּיקִים אֲמֵתִיִּים
אֲשֶׁר אָנוּ חוֹסִים בָּהֶם תְּמִיד.

יִוְדַעַ תְּעַלּוֹמוֹת, רַחֵם רַחֵם, הַצֵּל הַצֵּל,
הוֹשִׁיעֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ "מִמַּחֲרָב מִפִּיָּהֶם

ומיד חזק אביון". ותשפיע עלינו כח וגבורה מאתך בזכות הצדיקי-אמת.

ותעזרנו ותושיענו, שנזכה להכניע ולהשפיל עדי ארץ, כל המתנגדים החולקים על האמת, ונזכה לעקור ולשבר ולבטל, כל המקטרגים והמלשינים על הרחוקים הבאים להתקרב אליך באמת, "החפצים ליראה את שמך".

את-על-פי שאין אנו פדאים להתקרב אליך לפי מעשינו, אף-על-פי-כן "רחמיך רבים יהוה", רחמיך רבים מאד, עשה אתה עמנו מה שתרצה, וכרצונך עשה עמנו, ומי יאמר לך מה תעשה.

אבל מי שם אותם לדין ושופט, לדון אותנו חס-ושלום, ולקטרג עלינו חלילה, מי בקש זאת מידם לרמס על הנרדפים חלילה, "כי אתה אשר הכית רדפו, ואל מכאוב חלליך יספרו. אפלה נא ביד יהוה, כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפלה".

חנני ועזרני, שאזכה לאכפיא הסטרא-אחרא, סטרא "דקץ כל בשר", תחת הדבור של הקדשה. ואזכה להוציא בלעם מפיהם, להוציא מהסטרא-אחרא, כל הדבורים רעים, וכל הדבורים פגומים, שינקו מהם על-ידי פגם הדבור, שפגמתי בו בשוגג ובמזיד באנס וברצון.

ובלם אזכה לתקן ברחמיך הרבים, עד שאזכה להוציא כל הדבורים מן

הסטרא-אחרא, ולהשיכם כלם לשרשם שבקדשה, עד אשר הרשעה כלה כעשן תכלה, ועולתה תקפץ פיה, כי יסכר פי כל דוברי שקר.

ותמלא פיהם חצץ, ותעקם ותעקור את פיהם ולשונם, של כל המקטרגים ומלשינים ודוברים רעות, על עמך ישראל הכשרים החפצים ליראה את שמך באמת.

ותתן בלבם שישובו מדרך הרעה, ויטו לבם באמת אל האמת, ויתגלה האמת בעולם. ויקים מקרא שכתוב: "יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו, וישב אל יהוה וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלח".

"יומם יצוה יהוה חסדו, ובלילה שירה עמי, תפלה לא-ל חיי". ועל-ידי אור החסד בקר דאברהם' שתמשיך עלינו ברחמיך הרבים, על-ידי-זה תזכנו להכניע ולאכפיא סטרא ד"קץ כל בשר", שהוא ה'רוח סערה', תחת הדבור דקדשה. ויקים מקרא שכתוב: "רוח סערה עושה דברו". ויתבטלו מן העולם, מעלינו ומעל גבולנו, כל הדבורים רעים שבועולם.

ונזכה לדבור דקדשה בשלמות, ולתקן פגם-הדבור. ונזכה שיצא הדבור בקדשה מפינו, בשיר ושבח ורנן והלל להשם-יתברך.

ותזכנו מעתה, שלא יצא מפינו שום דבור פגום כלל, רק כל דבורנו

יהיו רק דבורים קדושים, בתורה ותפלה, ותחנות ובקשות ושירות ותשפחות והודאות, לשמך הגדול והקדוש, וביראת-שמים ועבודת השם-יתברך תמיד, באמת ובלב שלם, בקדשה ובטהרה גדולה כרצונך הטוב.

"ימלא פי תהלתך, כל היום תפארתך. תהלת יהוה ידבר פי, ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד. אברכה את יהוה בכל עת, תמיד תהלתו בפי. פי יספר צדקתך, כל היום תשועתך. אודה יהוה מאד בפי, ובתוך רבים אהללנו. כי יעמד לימין אביון, להושיע משופטי נפשו".

☪ [ד] לקוטי-תפלות ח"א מח ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א מח, על אשר מעלתם)

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שינופה להנצל מ'פגם-הדבור', ולשמור פתחי פינו

רבוננו של עולם, "שטחתי אליך כפי, אליך יהוה נפשי אשא", ואיני יודע באיזה דרך באיזה אפן באיזה תחבולה לבקש ולרצות ולפיס אותך, ובפרט מה שפגמתי בפגם הדבור הרבה מאד.

כי לא שמרתי פתחי פי, ודברתי כמה וכמה דבורים פגומים, מיום היותי עד היום הזה, עד אין שעור וערך

ומספר, 'דברים-בטלים', ו'לשון-הרע', ו'רכילות', ו'ליצנות', ו'שקרים', ו'נבול-פה', ושאר 'דברים פגומים' הרבה מאד.

וגם אפלו כל ה'דבורים-דקדשה' שלי, כלם פגומים מאד מאד, עד אשר "חשבת י דרכי", אשר מעולם לא יצא מפי עדין דבור שלם, בלי שום פגם.

ומחמת-זה התגברו עלינו מאד ריב לשונות, אשר רבים קמים עלינו, רבים מאד, "יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד, על יהוה ועל משיחו. שתו בשמים פיהם, ולשונם תהלך בארץ". יצא עתק מפיהם ודוברים סרה על יהוה, ועל צדיקים-אמתיים, ועל כלליות ישראל עמך הקדוש, אשר בהם בחרת.

מריה דעלמא כלא, "שלח ידיך ממרום, פצני והצילני ממים רבים מיד בני נכר, אשר פיהם דבר שוא, וימינם ימין שקר".

מלא רחמים, מרבה להטיב, הפך את לבבי מרע לטוב, הט לבי אליך באמת כרצונך הטוב, עזרני שאזכה לקדש עצמי בכל מיני קדשות, ובפרט בקדשת 'ברית-הלשון' ו'ברית-המעור'. עזרני שלא יצא שום דבר שקר מפי לעולם, ולא שום דבור פגום, ואזכה לשמר פתחי פי.

☪ [ה] לקוטי-תפלות ח"א נד ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נד, זינהי מקץ, זכרון)

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה להנצל מ'לשון-הרע' ו'אבק לשון-הרע', שלא להוציא דבה על שום בר ישראל; ועל-ידי-זה נזכה להנצל מ'אהבות-הנפולות'

ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שתצילני מ'לשון-הרע', ומ'אבק לשון-הרע', ולא אוציא דבה על שום בר ישראל שבעולם, הן על גדולים הן על קטנים, ולא יצא מפיו שום דבור רע על שום ישראל שבעולם.

ותצילני ותשמרני, שלא אפגם את דעתי כלל. ותזכני ל'אהבה דקדשה', ותצילני מ'אהבות-הנפולות', מ'אהבות-רעות'. ותעזרני ותושיעני ותזכני, ותתן לי כח, לשבר את ה'כח-המדמה' שהוא 'כח-הבהמיות', שאזכה מהרה לשבר את כל ה'תאות-הבהמיות מאתי'.

ותושיענו ברחמיך הרבים, ותשמר את פינו מ'לשון-הרע ורכילות', ומכל מיני דבורים פגומים, שלא יצא מתוך פינו שום דבור רע, על שום בר ישראל שבעולם, ולא שום דבור פגום כלל. אלהי נצור לשוני מרע, ושפתי מדבר מרמה. ותהיה בעזרנו, שלא יזיק לנו 'פגם-הדבור' וה'לשון-הרע' של בני העולם, שלא נהיה נלכדים בגאונם על-ידי חטאת פיהם חסו-שלום.

ומעתה תעזר לנו ולכל ישראל, שנהיה נשמרים מ'פגם-הדבור', ונזכה כלנו לקדש את פינו תמיד בקדשה גדולה. ותשמרנו מגאות וגדלות, ותעלה את השכינה מגלותה, אשר ירדה בגלות גדול, על-ידי 'פגם הגאווה' הבא על-ידי עון 'לשון-הרע' חסו-שלום.

רחם עלינו למען שמך, ועזרנו מעתה לתקן כל-זה, ותשמרנו ותצילנו מעתה מעון 'לשון-הרע' החמור מאד, ומכל מיני 'פגם-הדבור', ונזכה לקדש את דבור פינו בכל מיני קדשות.

☪ [ז] לקוטי-תפלות ח"א סג ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סג, סוד פגנת המילה)

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה לשמר פינו מכל מיני דבורים רעים, מ'לשון-הרע ורכילות', ושאר דבורים פגומים; ועל-ידי-זה יפנע ויבטל כל מיני חכמות הרעות, ויתגלה החכמה האמתית בעולם

☪ [ו] לקוטי-תפלות ח"א נח ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נח, תלת נפקין מחד)

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה לשמר פינו מ'לשון-הרע ורכילות', ושאר דבורים פגומים; ושלא יזיק לנו 'פגם-הדבור' וה'לשון-הרע' של בני העולם

וּבְכֵן תִּרְחַם עָלֵינוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ, וְתִזְכְּנוּ
שְׁנִשְׁמַר אֶת פִּינוּ וְלִשְׁוֹנָנוּ, מִכָּל
מִינֵי דְבוּרִים רָעִים שְׁבַעוּלָם.

שְׁלֵא יֵצֵא מִפִּינוּ לְעוֹלָם, שׁוֹם דְּבוּר שֶׁל
'שָׁקֵר', וְ'לִשׁוֹן-הָרַע', וְ'רַכִּילוּת',
'וְ'לִיצְנוּת', וְ'חֲנִיפוּת', וְ'דְבָרִים-בְּטָלִים',
'וְנְבוּל-פֶה', וְלֹא שׁוֹם דְּבוּר הַגּוֹרֵם לְבִישׁ
פָּנֵי חֲבֵרָנוּ, אוֹ לְצַעְרוֹ וְלִקְנָטְרוֹ חֶסֶת-
וְשָׁלוֹם, וְלֹא שׁוֹם 'דְּבוּר פָּגוּם' שְׁבַעוּלָם.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מָלֵא רַחֲמִים, רַחֵם
עָלֵינוּ, וְשִׁמְרָנוּ וְהַצִּילָנוּ מִכָּל
מִינֵי 'דְבוּרִים פָּגוּמִים' שְׁבַעוּלָם.

אֱלֹהֵי, נִצֹר לְשׁוֹנָנוּ מֵרַע, וּשְׁפַתְנוּ מִדְּבַר
מְרָמָה. שִׁיתָה יְהוָה שְׁמֶרְהָ
לְפִינוּ נִצְרָה עַל דַּל שְׁפַתְנוּ.

וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּכְנִיעַ וְתִשְׁבַּר וְתִמְגַּר,
וְתִכְלָה וְתַעְקֹר וְתִבְטֹל, כָּל
מִינֵי חֲכָמוֹת הָרַעוּת שֶׁל הַפִּילוֹסוֹפִים
וְהָאֶפִיקוֹרְסִים, אֲשֶׁר חֲכָמְתָם הָרַעָה מְזַקֶּת
לְהָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד כַּאֲשֶׁר אַתָּה יֹדְעָתָ.
"שְׁנָנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נֶחֱשׁ חֶמֶת עֶכְשׁוֹב,
תַּחַת שְׁפַתֵימוֹ סִלָּה".

וּבְצֵל כְּנַפֶּיךָ תִּסְתִּירָנוּ, וְתִגְבִּיר כַּחַ
הַ'כְּנָפִים-דְּקִדְשָׁה', וְתַעְקֹר וְתִסִּיר
וְתִבְטֹל 'כְּנַפֵּי-הַנְּחָשׁ', שֶׁהֵם הַ'חֲכָמִים
לְהָרַע', הַחֹקְרִים פִּילוֹסוֹפִיָא וְאֶפִיקוֹרְסוֹת.

שְׁלֵא יְהִיָה לָהֶם שׁוֹם כַּח לְעוֹף
בְּחֲכָמְתָם לְמַרְחוֹק, וְלֹא תִתְפַּשֵּׁט
חֲכָמְתָם בְּעוֹלָם, וְגַם לֹא תַעֲוֹפֶף חֲכָמְתָם
בְּעַמֶּק לְתוֹךְ הַמַּח וְהַלֵּב, וְגַם לֹא תַעֲוֹפֶף
חֲכָמְתָם בְּעַצְמוֹן, שְׁלֵא יוֹכְלוּ לְעוֹף
בְּחֲכָמְתָם לְחֻקֵּי עֲמוּקוֹת.

רַק תִּמְעַט וְתִחְלִישׁ חֲכָמְתָם בְּכָל
הַבְּחִינוֹת, עַד שֶׁתִּתְבַּטֵּל חֲכָמְתָם
הָרַעָה לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם.

וְתִתְנַגֵּלָה חֲכָמָה הָאֲמִתִּית שֶׁל 'חֲכָמֵי-
הָאֲמֵת' בְּעוֹלָם, עַד אֲשֶׁר
יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם, כִּי "אַתָּה הוּא
יְהוָה הָאֱלֹהִים לְבַדְךָ עֲלִיוֹן לְכָל מַמְלָכוֹת
הָאָרֶץ", "אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת
הָאָרֶץ, אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם".
וְתִהְיֶה לְכָל הָעַמִּים "שִׁפָּה בְרוּרָה לְקִרָא
כָּלֵם בְּשֵׁם יְהוָה לְעַבְדוֹ שְׁכֵם אֶחָד".

⊗ [ח] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א קלד ⊗

(על-פי לקוטי-מוזוהר"ן ח"א רז, 'כָּל הַדְּבוּרִים')

"הַנְּגַעִים בָּאִים עַל לִשׁוֹן-הָרַע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא
מצורע א; ויקרא יד, ד; דברים יד, ח)

- עֲנִין לִשׁוֹן-הָרַע -

שְׁנִזְפָּה לְהַנְצִיל מִדְּבוּרִים רָעִים, וּבְפָרֵט מִ'לִּשׁוֹן-
הָרַע', שְׁלֵא נִדְבַר שׁוֹם דְּבוּר רַע עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל,
וְכַל-שֵׁפֶן עַל 'צְדִיקֵי-הַדּוֹר'; וְשְׁנִזְפָּה לְהַנְצִיל
מִ'מַּחְלָקֶת'; וְשְׁנִזְפָּה לְהַנְצִיל מִלַּחֲפֵט חֲסְרוֹנוֹת
בְּשׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל; וְשְׁנִזְפָּה לְהַנְצִיל שְׁלֵא לִפְגַּם
בְּהַדְּבוּרִים הַבָּאִים עַל-יְדֵי הַגְּבוּרוֹת; וְשִׁיחִיָּה כַּח
לְהַצְדִּיקִים לְהַמְתִּיק כָּל אֵלוֹ הַגְּבוּרוֹת הַקְּטוֹת

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַב חֶסֶד וְאֲמֵת, רַחֵם
עָלֵי, וְשִׁמְרָנִי וְהַצִּילָנִי מִ'דְּבוּרִים
רָעִים', וּבְפָרֵט מִ'לִּשׁוֹן-הָרַע', שְׁלֵא אֲדַבֵּר
שׁוֹם דְּבוּר רַע, עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל
שְׁבַעוּלָם, אֲפֹלוּ עַל הַקְּטָן-שְׁבַקְטָנִים
וְהַפְּחוֹת-שְׁבַפְחוֹתִים.

מִכָּל-שֵׁפֶן וְכַל-שֵׁפֶן עַל צְדִיקֵי וְחַסִּידֵי
הַדּוֹר הָעוֹסְקִים בְּעַבְדוֹתֶיךָ,

רחם עלי, ושמרני והצילני, שלא יצא
מפי שום דבור נגד כבודם חס־ושלום,
בין בפניהם, בין שלא בפניהם.

אלהי, נצור לשוני מרע ושפתי מדבר
מרמה, ולמקללי נפשי תדם,
ונפשי כעפר לכל תהיה. מרא דעלמא
כלא, רחם עלי, ואל תשחיתני, הצילני
מריב ומחלקת. חוסה על נפשי ושמרני
שלא אטעה את עצמי לומר שהוא מצוה
לדבר על אלו האנשים, כי איני חפץ
במצות כאלו, לא הן ולא שכרן.

חום וחמל על נפשנו ורוחנו
ונשמותינו, והצל אותנו ואת כל
ישראל, מ'לשון־הרע' ו'מחלקת', ובפרט
בענין המחלקת השכיח עכשיו בין
גדולי־הדור ואנשיהם, וקטגוריא בין
התלמידי־חכמים ואנשיהם.

רחם עלינו בעל הרחמים, בעת צרה
הזאת, ושמרנו והצילנו, מכל
מיני דבורים רעים ופגומים. "שיתה יהוה
שמרה לפי נצרה על דל שפתי. אל תט
לבי לדבר רע", שלא אחפש ואבקש,
למצא חס ושלום פגם וחסרון בעבודת
הכשרים, ולא בשום בר ישראל.

ותשמר אותנו ואת כל ישראל, בפרט
כל גדולי־הדור, בעת שאין
בנו כח חס־ושלום להמתיק הגבורות
הבאות אלינו, שעל־כל־פנים נשמר
נפשותינו מאד מאד, לבלי לדבר סרה על
שום בר ישראל, מכל שפן שלא לדבר חס־
ושלום על צדיקי־הדור והנלוים אליהם.

ותתן כח לצדיקי־הדור האמתים,
שימתיקו כל הגבורות הקשות
שבעולם, ויעשו מהם "תורת חסד",
ללמד בתורתם לאחרים, להודיע לבני
האדם גבורותיהם, וכבוד הדר מלכותה.

רבנו של עולם, יודע תעלומות, אתה
לבד יודע כל מה שנעשה בענין
זה, וכמה נפשות שקעו בזה, שהגיע
אליהם גבורות קשות רחמנא־ליצלן, ולא
היה בהם כח להמתיקם. ועל־ידי־זה
נכשלו ונפלו, ודברו סרה על התורה ועל
הצדיקים.

ועל־ידי־זה גרמו שנסתלקו כמה
צדיקים קדושים ונוראים,
עד אשר נשארנו "פיתומים ואין אב",
"פתרן בראש החר, וכנס על הגבעה".
ואין מי יעמד בעדנו, על מי יש לנו
להשען, על אבינו שבשמים.

רחם עלי ועל כל ישראל, ושמרנו
והצילנו, שלא נפגם כלל בהדבור
הבא על־ידי הגבורות, שלא יתגברו
הגבורות חס־ושלום, להחמיץ לבבנו
לדבר סרה על שום אחד מישראל.

וביותר תשמר את גדולי־הדור
וחשובים, אשר אליהם
מגיעים הגבורות קשות היוצאים לעולם
לפעמים. ושמרם והצילם ברחמיהם
וחסדיהם הרבים, שלא יפגמו בהגבורות
הקשות כלל, שלא יתגברו הגבורות
עליהם, להביא אותם חס־ושלום, לדבר
עתק על צדיקי־הדור ואנשיהם רחמנא־
ליצלן.

רק תשפיע עליהם ועלינו, כח, מגדולי
בחירי צדיקיך הנוראים, ותעזר
ותושיע ותגן עליהם, ועלינו, ועל כל
ישראל.

ותתן לנו כח, להמתיק כל הגבורות
שבעולם, הבאים על כל אחד
ואחד, ואפלו הגבורות הקשות הבאים
לגדולי-הדור, כלם נזפה להמתיק
בהמתקות גמורות, להפכם לחסדים
גמורים, על-ידי דבורי תורה ותפלה
ויראת-שמים באמת, שתזכנו לדבר בהם
תמיד יומם ולילה.

ואחד, אפלו בתכלית הדיוטא התחתונה,
בתכלית הגריעות והפחיתות, ולהכריע
הכל לכף-זכות תמיד.

❁ [י] לקוטי-תפלות ח"ב מ ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב פא, 'פשאדם משמח את-עצמו')

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא
מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזפה על-ידי 'שמחה ורקודין' - לתקן 'פגם-הדבור',
בפרט פגם 'לשון-הרע ורכילות'; ונזפה להנצל מלדבר
שום דבור רע, ובפרט 'לשון-הרע ורכילות'

ואזכה על-ידי השמחה והרקודין,
לתקן 'פגם הדבור הרע', מה
שפגמתי לפניך מעודי עד היום הזה,
בדבורים רעים הרבה, בפרט פגם
'דבורים רעים' של 'לשון-הרע ורכילות'.
הכל אזכה להעלות ולתקן בשלמות, על-
ידי 'שמחה ורקודין דקדשה'.

ותשמרני ותצילני מעתה, מלדבר שום
'דבור רע', ובפרט מ'לשון-
הרע ורכילות'. ואזכה לקדש את דבורי,
בקדשה גדולה, בתכלית השלמות.

❁ [יא] לקוטי-תפלות ח"א נו ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, 'וביום הבפורים')

"ורחץ בשרו במים" (ויקרא טו, יג)

"במי מקוה" (יומא לא.)

- ענין 'טבילה במקוה' -

שנזפה לקדש עצמנו בכל-ענת על-ידי 'טבילת
מקוה', ולהמתיק על-ידי-זזה כל הדינים שבעולם,

❁ [ט] לקוטי-תפלות ח"ב א ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, 'תקעו אמונה')

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא
מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזפה להנצל מלדבר סרה על שום בר ישראל,
ולהנצל מ'לשון-הרע' ו'אבק לשון-הרע';
ונזפה לדון הכל לכף-זכות

ותרחם עלינו, ותשמרנו ותצילנו
תמיד, שלא נדבר סרה חס-
ושלום, על שום בר ישראל שבעולם.
ותצילנו ברחמיה מ'לשון-הרע', ו'אבק
לשון-הרע', ולא נתחיל לדון שום בר
ישראל לחובה חס-ושלום.

רק נזפה לדון את הכל לכף-זכות תמיד,
ולהכריח עצמנו בכל כחותינו, עד
שנזפה למצא זכות וחסד וטוב, לכל אחד

וְכָל הַגְּזֵרוֹת רְעוּת; וְשִׁנּוּכָה לְטַבֵּל עֲצָמֵנוּ בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, בְּמִקְוֵה הָעֲלִינָה שֶׁל שְׁעַר־הַחַמְשִׁים, שֶׁהוּא רַחֲמִים גְּדוֹלִים וְדַעַת גְּדוֹל; וְשִׁנּוּכָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשֵׁי הַמִּקְוֵה הַזֹּאת שֶׁל חַג הַשְּׁבוּעוֹת, בְּכָל הַשָּׁנָה כְּלָה, וְלַכֵּן לְחַמְשִׁים שְׁעָרֵי קִדְשָׁה

וְעֲזָרָנוּ וְזַפְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, שִׁנּוּכָה לְטַהֵר וְלִקְדָּשׁ עֲצָמֵנוּ בְּכָל עֵת, עַל־יְדֵי 'טְבִילַת מִקְוֵה'.

וְנִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ טְהָרָה וְקִדְשָׁה גְדוֹלָה, עַל־יְדֵי 'טְבִילַת הַמִּקְוֵה', לְטַהֵר עֲצָמֵנוּ מִכָּל הַטְּמְאוֹת, מִכָּל הַחַטָּאִים וְהָעוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים, שֶׁחַטָּאֵנוּ וְשָׁעוּיֵנוּ וְשִׁפְשָׁעֵנוּ לְפָנֶיךָ, מִנְּעוּרֵינוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשָׁה גְדוֹלָה עַל־יְדֵי הַמִּקְוֵה הַקְּדוֹשָׁה. וְתִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ עַל־יְדֵי־זֶה דַּעַת גְּדוֹל וְרַחֲמִים רַבִּים.

וְתִתֵּן לָנוּ כַח, וְתַעְזָרָנוּ שִׁנּוּכָה לְהַמְתִּיק עַל־יְדֵי 'טְבִילַת הַמִּקְוֵה', כָּל הַדִּינִים שֶׁבְּעוֹלָם, מֵעָלֵינוּ, וּמֵעַל זֵרְעֵנוּ, וּמֵעַל כָּל עַמּוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְלִבְטַל כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַגְּזֵרוֹת רְעוּת עַל־יְדֵי־זֶה.

וְתוֹשִׁיעַ לָנוּ תָּמִיד, עַל־יְדֵי 'טְבִילַת הַמִּקְוֵה' הַקְּדוֹשָׁה וְהַנּוֹרָאָה מְאֹד. וַיְקִים מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה, מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה".

וְתִזְכְּנוּ לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ, קִדְשֵׁי הַמִּקְוֵה שֶׁל חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא זְמַן מִתֵּן תּוֹרַתְנוּ, שָׂאז נִתְקַרְבוּ יִשְׂרָאֵל אֵלֶיךָ, וְזָכוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה עַל־יְדֵי 'טְבִילַת הַמִּקְוֵה'.

וְנִזְכָּה כְּלָנוּ בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, לְטַבֵּל עֲצָמֵנוּ בַּמִּקְוֵה הָעֲלִינָה, בַּמִּקְוֵה

שֶׁל שְׁעַר הַחַמְשִׁים שֶׁל הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהוּא רַחֲמִים גְּדוֹלִים וְרַבִּים, וְחֶסֶד עֲלִיוֹן, וְדַעַת גְּדוֹל מְאֹד.

וְתַעְזָרָנוּ, שִׁנּוּכָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשֵׁי הַמִּקְוֵה הַזֹּאת, בְּכָל הַשָּׁנָה כְּלָה. וְנִזְכָּה לְטַהֵר וְלִקְדָּשׁ עֲצָמֵנוּ תָּמִיד, וְלַצָּאת מִהֲרָה מִחַמְשִׁים שְׁעָרֵי טְמֵאָה, וְלַכֵּן בְּתוֹךְ הַחַמְשִׁים שְׁעָרֵי קִדְשָׁה. וַיְקִים בְּנוּ מִהֲרָה מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "וְזָרְקֵתִי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים, וְטָהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם, וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהֵר אֶתְכֶם."

⊙ [יב] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א יט ⊙

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יט, 'תפלה לחבוקוק')

"וְרַחֵץ בְּשֵׁרוֹ בְּמֵי־מִים" (ויקרא טו, יג)

"בְּמֵי מִקְוֵה" (יומא לא.)

- עֲנִיֵן 'טְבִילָה בַּמִּקְוֵה' -

שִׁנּוּכָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשֵׁי הַשְּׁכָת־קִדְשֵׁי, עַל־יְדֵי 'הֲרַחֵצָה וְהַטְבִּילָה שֶׁל עָרֵב שְׁכָת־קִדְשֵׁי'

וְנִזְכָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרַבִּים, שְׁיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ קִדְשֵׁי שְׁכָת־קִדְשֵׁי, עַל־יְדֵי רַחֲמֵיךָ חַמִּיִן וְהַטְבִּילָה שֶׁל עָרֵב שְׁכָת־קִדְשֵׁי. וְתִהְיֶה בְּעֲזָרֵי, שֶׁלֹּא אֲבַטֵּל לְעוֹלָם, הֲרַחֵצָה וְהַטְבִּילָה שֶׁל עָרֵב שְׁכָת־

וּבְשֵׁם שְׂאֲנֵי רוּחֲךָ וְטוֹבֵל עֲצָמֵי בְּעוֹלָם־הַזֶּה, כֵּן תִּטְהַר וְתִקְדָּשׁ אֶת גּוּפֵי וְנַפְשֵׁי וְרוּחֵי וְנִשְׁמֹתֵי, בְּקִדְשֵׁיךָ הָעֲלִינָה.

⊗ [יג] תפלות-הבְּקָר ד ⊗

(על-פי לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים-שחרית ב; הבגויה
על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א רג, 'דע שְׁפָל מיני צער')

"וְרַחֵץ בַּשֶּׁרֶף בַּמַּיִם" (ויקרא טו, יג)

"בְּמֵי מְקוּהָ" (יומא לא.)

- עֲנִין טְבִילָה בַּמְקוּהָ -

שְׁנֹזְפָה לְטַהַר עֲצָמָנוּ בְּכָל יוֹם, עַל-יְדֵי טְבִילַת
מְקוּהָ; וְשְׁנֹזְפָה לִילָךְ בַּמְקוּהָ בְּכָל יוֹם קֹדֶם הַתְּפִלָּה;
וְשְׁנֹזְפָה עַל-יְדֵי הַמְקוּהָ, לְהִיּוֹת נִכְלָל בְּעֵלְמָא-
דְּאִתִּי, וְלַהֲמַשִּׁיךְ מִימֵי-הַדַּעַת וְהַשְּׁגָחָה, וְלַהֲוִשְׁעַ
עַל-יְדֵי-זֶה מִכָּל מִינֵי צַעַר וְיִסּוּרִים

וּבְכֵן תַּעֲזֹרְנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, שְׁאֲזַכֶּה
לְטַהַר אֶת-עֲצָמַי בְּכָל יוֹם, עַל-יְדֵי
טְבִילַת מְקוּהָ. וְתִתֵּן לִי כַח, שְׁאוּכַל
לִילָךְ בְּכָל יוֹם וְיוֹם קֹדֶם הַתְּפִלָּה, לְטַהַר
אֶת-עֲצָמַי בַּמְקוּהָ.

וְעַל-יְדֵי שְׁאֲכַנְס לַמְקוּהָ, אֲזַכֶּה לְסַתֵּם
עֵינַי מִחִיזוֹ דְּהָאֵי עֲלָמָא
לְגַמְרִי. וְאֶתְעַלֵּם וְאֶתְכַסֶּה בְּתוֹךְ מִימֵי
הַמְקוּהָ בְּקִדּוּשָׁה וּבְטַהָרָה, וְלַהֲיִיּוֹת נִכְלָל
בְּקִדּוּשַׁת עֲלָמָא-דְּאִתִּי. וְלַהֲמַשִּׁיךְ מִימֵי
הַדַּעַת וְהַשְּׁגָחָה, עָלַי, וְעַל זַרְעֵי, וְעַל כָּל
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְעַל-יְדֵי-זֶה אֲזַכֶּה
לְהוֹשִׁיעַ, מִכָּל מִינֵי צַעַר וְיִסּוּרִים, וְלַהֲטַהַר
מִכָּל מִינֵי טְמָאוֹת.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלַי וְהוֹשִׁיעֵנִי,
אִיךְ לְהַתְּפַלֵּל אֵלֶיךָ עַל-כָּל-זֶה,
כִּי אַתָּה "מְקוּהָ יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ בַּעַת
צָרָה".

עֲזֹרְנִי שְׁנֹזְפָה לְדַבֵּק אֶת-עֲצָמָנוּ אֵלֶיךָ,
וְאַתָּה תְּטַהַרְנִי מִכָּל הַטְּמָאוֹת,
וּמִכָּל הַצָּרוֹת תוֹשִׁיעֵנִי, וְתַחַנְנֵנִי דַעָה בִּינָה
וְהַשְּׁכַל בְּהַשְּׁגָחָתְךָ הַשְּׁלֵמָה, וְאִין שׁוּם
דְּרַךְ-הַטְּבַע.

כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת, וְאַתָּה יוֹדֵעַ
הָאִיךְ וּבְאִיזָה הַמְּקוּם נִתְעַלְמוּ
הַמוֹחִין שְׁלָנוּ, וְאִין לָנוּ שׁוּם דַּעַת אֲמַתִּי.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּבְּרוּ עָלֵינוּ הַצָּרוֹת
וְהַיִּסּוּרִים, כַּאֲשֶׁר אַתָּה
יוֹדֵעַ צָרוֹת נַפְשִׁי, וְכָל-זֶה מַחֲמַת שְׁנַפְלָתִי
וּפְגַמְתִּי בְּהַדַּעַת-הָאֲמַת, וְנִדְמָה לִי חֶסֶ-
וְשָׁלוֹם שֵׁישׁ דְּרַךְ-הַטְּבַע.

עַל-כֵּן רַחֵם עָלַי, וְתֵן לִי דַעַת אֲמַתִּי
וְשָׁכַל קוּדֶשׁ, שְׁאֲזַכֶּה לְסַתֵּם
עֵינַי מִחִיזוֹ דְּהָאֵי עֲלָמָא, וּבְפָרֵט עַל-יְדֵי
טְבִילַת מְקוּהָ בְּכָל יוֹם, וְלַקְשֹׁר אֶת-
עֲצָמַי אֵלֶיךָ וְלַתּוֹרְתְךָ הַקְּדוּשָׁה וְלְצַדִּיקֶיךָ
הָאֲמַתִּים בְּאֲמַת.

עַד שְׁיִתְבַּטְּלוּ כָּל הַדִּינִין וְהַצָּרוֹת אֲשֶׁר
עוֹבְרִים עָלַי עַל-יְדֵי חֲטָאֵי וּפְשָׁעֵי
הַמְּרַבִּים, אֲשֶׁר הֵם טְמֻטְמוּ אֶת דַּעַתִּי
וְשָׁכְלִי, וְעַל-יְדֵי-זֶה אָנִי מְרַגֵּישׁ מְאֹד
הַיִּסּוּרִים וְצָרוֹת נַפְשִׁי, אֲשֶׁר אִין בִּי עוֹד
כַּח לְסוּבְלָם.

רַחֵם עָלַי בְּמִתְנַת-חֲנּוּם, וְהַמְשִׁךְ עָלַי
הַשְּׁגָחָה מִעֲלָמָא-דְּאִתִּי, וְתַבְטַל
כָּל הַדִּינִין וְהַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, כִּי "שְׁבַעָה
בְּרַעוֹת נַפְשִׁי, וְחַיִּי לְשִׁאוֹל הִגִּיעוּ".

וְאִין שׁוּם תְּקִנָּה רַק לְצַעַק אֵלֶיךָ וְלְדַבֵּק
אֶת-עֲצָמַי בְּךָ, וּבְתוֹרְתְךָ הַקְּדוּשָׁה,
וּבְהַצַּדִּיקֵי-אֲמַת, אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָנוּ כָּל-זֶה:
שְׁעַל-יְדֵי שְׁמַבְטְלִין אֶת-עֲצָמָנוּ אֵלֶיךָ,
וְעַל-יְדֵי טְבִילַת מְקוּהָ - מִמְּשִׁיכִין
הַדַּעַת, וְזוֹכִין לְבַטֵּל כָּל הַדִּינִין וְהַצָּרוֹת,
עַד שְׁזוֹכִין שְׁתַּעֲשֶׂה עִמָּנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת

שלא כדרך הטבע, רק על-ידי השגחה שלמה.

ותעשה קץ וסוף מכל העכו"ם המצרים לנו ולכל ישראל, ותעקרום ותשברם ותבטלם מן העולם, ותתנהג העולם על-ידי השגחתך לבד, כמו שיהיה לעתיד אם-ירצה-השם.

וזבני שנזכה להתפלל בקדשה אחר 'טבילת המקוה' בכל יום, ולהמשיך על-ידי התפלה שלנו, השגחתך הטובה, שתעשה עמנו נפלאות גדולות על-ידי התפלה.

ותרחם עלינו, ותטהר עמך ישראל, ותשמרנו ותצילנו תמיד מפגם טמאת נדה חסוּשָׁלוֹם.

ותבדיל ותפריש אותנו וכל עמך בית ישראל מפגם טמאה זו לגמרי, שלא יארע לנו, ולא יזדמן לנו, שום מכשול ופגם חסוּשָׁלוֹם, מפגם עון נדה חסוּשָׁלוֹם, רק נזכה להיות קדושים וטהורים תמיד.

☪ [טו] לקוטי-תפלות ח"א כט ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כט, 'האי גברא דבעי איתתא')

"שבעת ימים תהיה בנדתה" (ויקרא טו, יט)

- ענין 'נדה' -

שנזכה לתקן ולזכך כל הדמים, שנגרם על-ידי-זה 'דם נדה' לה'שכינה הקדושה' כביכול; ושנזכה ללבן ולטהר את השכינה מנדתה, ולהעלותה מגלותה, ולהשיבה אל דודה; ושנזכה ל'שמירת הבגדים', להחזיקן בנקיות, שלא ימצא בהם שום פתם

☪ [יד] לקוטי-תפלות ח"א כב ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כב, 'חותם בתוך חותם')

"שבעת ימים תהיה בנדתה" (ויקרא טו, יט)

"ואל אשה בנדת טמאתה, לא תקרב

לגלות ערותה" (ויקרא יח, יט)

- ענין 'נדה' -

שנזכה להנצל מפגם 'טמאת נדה', שלא נפטר בזה חסוּשָׁלוֹם; ושנזכה להנצל מפל מיני 'גרושין' ו'מחלקת'

ואזכה לתקן ולזכך כל הדמים של כל השס"ה גידי, ותעביר ותבטל ותסיר מכל הדמים שלי, כל מיני פגמים ועכירות ולכלוכים, שהטלתי בהם על-ידי הפגמים שפגמתי בשס"ה לאוין שבתורה.

ותקבץ נדחי ישראל, ותבטל ברחמיך הרבים כל מיני גרוש ומחלקת מן העולם, שלא יגרשו עמך בית ישראל ממקומם לעולם.

וברחמיך הרבים, תסיר ותבטל כל מיני פגמים, שגרמתי להשכינה כביכול, על-ידי תגברת הדמים הרעים שהתגברו על-ידי עונותי המרבים, עד אשר גרמתי להשכינה כביכול, בחינת 'דם נדות', הרבה מאד.

ובל אותן שפבר נתגרשו ונדחו ממקומם, מעמך בית ישראל, בכלל ובפרט, כלם תחזירם ותשיבם למקומם בשלום. ותשים שלום בעולם, ותבטל כל מיני מחלקת מן העולם.

ועד אשר בעונותי ירדה השכינה בגלות גדול מאד, וגרמתי בעונותי הרבים אפרשותא בין קודשא בריך הוא ושכינתיה. "היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח", כמו שכתוב: "חטא חטאה ירושלים, על פן לנדה היתה".

ואזכה להרים ולעורר את הדעת דקדשה, ולהמשיך לבנונית דקדשה מהדעת הקדוש, לתקן פגם כל הדמים של כל השס"ה גידין, שהם כנגד שס"ה לאוין שבתורה.

ותזכני לתקן פגם כל הכתמים של הבגדים שלא שמרתי אותם עד הנה, ותמחל ותסלח לי על כל הפגמים האלה, ותעזרני מעתה ותשמרני ותצילני, מכל חטא ועון ומכשול.

ותעזרני מעתה לשמר את הבגדים והלבושים שלי, לכבדן ולהחזיקן בנקיות, ותזכני שלא ימצא על כל בגדי ולבושי, שום פתם, ושום לכוף ורוב כלל.

ותגן בעדי, ותשמרני אותי ואת בגדי תמיד, ויהיו גופי ונפשי ובגדי

ולבושי, כלם נקיים וטהורים וקדושים תמיד, מעתה ועד עולם.

ותמשיך ברחמיך מים חיים ממקור החיים, ויהיה נמשך באר מים חיים ונוזלים מן לבנון, מן לבונא דמוחא קדישא, ושם תטהר את השכינה מנדתה, ותעלה אותה מגלותה, ותשיב אל דודה באהבה ואחזה וריעות.

וברחמיך הרבים תמשיך ותזרק עלינו מים טהורים האלה, ותטהר אותנו ואת בגדינו מכל טמאותינו, ותקים בנו מקרא שכתוב: "וזרקתי עליכם מים טהורים, וטהרתם מכל טמאותיכם, ומכל גולותיכם אטהר אתכם".

ותלבין חטאינו כשלג וכצמר, כמו שכתוב: "לכו נא ונוכחה יאמר יהוה, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ולבינו, אם יאדימו כתולע כצמר יהיו". ונזכה לקים מקרא שכתוב: "בכל עת יהיו בגדיך לבנים, ושמן על ראשך אל יחסר".

פְּרָקֵי אָבוֹת - פְּרָק שֵׁנִי

"רבי אומר: איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה, ותפארת לו מן האדם" (משנה א)

א.

(ח"א כא, ח)

כְּשֶׁאָדָם לומד תורה ואין מבין בה שום חדוש - זה מחמת שהמחין והשכל של התורה והלמוד הזה, הן בבחינת 'עבור'.

וְזֶה נקרא בשם 'יעקב', פי 'יעקב' זה בחינת 'עבור', בחינת (הושע יב, ד): "בבטן עקב את אחיו".

ומי שתורתו בלא הבנה בה שום חדוש - אין לדרש אותה לרבים.

כי התורה הזאת - אף-על-פי שהקדושי-ברוך הוא מתענג בה, בבחינת (שיר-השירים ב, ד): "ודגלו עלי אהבה" - "אל תקרי 'ודגלו', אלא 'ולגלוגו'" (שיר-השירים-רבה ב, טו) - אבל אין לדרש אותה כמו שהיא לרבים.

כי אין לדרש אלא 'דברים המבררים', כמאמר (שבת קמה: - על משלי ז, ד): "אמר להכמה אחתי את" - "אם ברור לך הדבר באחותך שהיא אסורה לך, אמר, ואם לאו, אל תאמרה".

וְזֶהוּ (תהלים קלה, ד): "פי יעקב בחר לו יה" - כשהיא בבחינת 'יעקב', בבחינת 'עבור', 'בלא מחין' - זאת הלמוד בחר לו הקדוש-ברוך-הוא, בבחינת: "ודגלו עלי אהבה"; ואין לדרש אותה לרבים.

אבל (שם): "ישראל לסגלתו" - 'ישראל', אותיות 'ל"י רא"ש' (שער הפסוקים פרשת ויצא; 'עץ הדעת טוב' פרשת תולדות; ועוד), הינו: 'התגלות-המחין'. "לסגלתו" - זאת התורה, יכול לדרש אותה לרבים.

וְזֶה בחינת 'ישראל' - בבחינת (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בך אתפאר". "בך" דיקא - שיתמשך 'עטרת תפארת' (ישעיה סב, ג; משלי ד, ט; טז, לא), הינו: ה'מקיפין'. "בך" - בתוך ה'פנימיות'.

ב.

(ח"א נח, ה)

עקר קיומו של ה'דעת' - על-ידי האבות, שהם: 'חסד', 'גבורה', 'תפארת'.

'חסד' - הינו בחינת 'אברהם', הינו: שצריך ללמד חכמתו לאחרים, ולקרובם תחת פני-השכינה וכו'.

'גבורה' - זה בחינת "שמקדים יראת חטאו להכמתו" (אבות פ"ג מ"ט).

'תפארת' - זהו שמדקדק איך להוציא חכמתו, שלא יהיו נבזים, בבחינת (קהלת י, יב): "דברי פי חכם חן".

"והוי זהיר במצוה קלה בבהמורה, שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות" (משנה א)

ג.

(ח"ב פו)

אמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין עד:): "בשעת-שמד, אפלו אערקתא דמסאני יהרג ואל יעבר".

נמצא: שאף שבאמת אין ראוי שיהרג על-זה, אך מחמת שהוא 'שעת-שמד', והם מתגברים ורוצים דיקא להעבירו על דת, ולהביאו לכפירות, חסוֹשֶׁלֶם - על-כן הוא מקרח למסור נפשו אפלו על "דבר קל".

וכמו שב'שעת-השמד' שהיא 'קלקול-אמונה' לגמרי, צריכין אפלו למסור נפשם ממש אפלו על "דבר קל" - כמו-כן פשיש 'קטנות ופגם באמונה', צריכין לפעמים לעשות 'עבודות קשות' (עין בפנים).

ד.

(חיי-מוהר"ן תצא-תצב)

בשנת תקס"ו בין כסה לעשור, יצא רבנו ז"ל מהמקוה, ואמר: "שנתגלה לו בעת הזאת מן-השמים, איך יתנהגו אנשי-שלומו בעניני תעניתים כל ימי חייהם, כמה תעניתים צריך כל אחד ואחד מאנשי-שלומו להתענות בכל שנה ושנה, ואיך ומתי יתענו!"

ואחר הימים טובים, נכנסנו אליו כל אחד ואחד ביחוד, ומסר לכל אחד ואחד צעטל [פחק] מתי יתענה וכו'.

בשנתן הצעטליך הנ"ל - פעם אחת נתן לאחד הצעטל, ואמר לו זה שקבל הצעטל, לרבנו ז"ל: "העולה על דעתנו לא

היה כף, כי היינו סבורים, שתצוו לנו להתענות הרבה ימים בשנה, ועכשו אנו רואים שאינם רק ימים מעטים מאד בשנה!"

השיב [רבנו ז"ל]: הלא אלישע אמר לנעמן (מלכים-ב ה, יג): "רחץ וטהר" - ולא רצה להאמין שבדבר הקל הזה יהיה לו רפואה! - ואמר [נעמן] (שם פסוק יב): "הלא טוב אמנה ופרפר ונהרות דמשק [מכל מימי ישראל], הלא רחצתי [ארסץ] בהם וטהרתי".

עד אשר אמרו לו עבדיו (שם פסוק יג): "אבי דבר גדול דבר אליך, הלא תעשה, אף כי אמר אליך רחץ וטהר". ואז שמע לעבדיו, ורחץ בירדן שבע פעמים "וישב בשרו ויטהר" (שם פסוק יד).

בן אתם: נדמה לכם שצריכין דוקא לומר לרפואתכם 'דברים כבדים', ואין אתם מאמינים שב'דבר קל' שאני מצוה לכם לעשות, יהיה לכם רפואה-שלמה רפואת-הנפש באמת.

ודבר זה נצרך מאד פמה פעמים - כי לפעמים אדם מונע עצמו מלעשות איזה דבר-שבקדשה, מחמת 'כבדות', מחמת רבוי המניעות שמונעים אותו מלעשותו, והוא אינו מתגבר לשברם.

ולפעמים להפך: שהוא נמנע מדבר שבקדשה מעצם 'קלותו', שהדבר הזה 'קל בעיניו' מאד לעשותו, ומחמת-זה אינו מאמין, שחיי נפשו יהיו תלויים ב'דבר קל כזה.

ובאמת: "צריכין לזהר במצוה קלה בבהמורה" (אבות פ"ב מ"א), ו"ארח חיים פן תפלו" (משלי ה, ו), ו"כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה" (קהלת ט, י).

כי עקר הסתות ומניעות הבעל־דבר, הוא רק 'מניעות־המח', שלפעמים מכנים במח האדם: 'שכבד עליו מאד לעשות הדבר!' ומחמת־זה רוצה למנעו.

ולפעמים להפך: שמקל עליו ומקטין בעיניו אותו הדבר מאד, עד שאינו עולה על לב האדם, שחיי נפשו תלויים בזה, והכל כדי למנעו חס־ושלום. ולפעמים זאת המניעה, גדולה ביותר ומניעה ממש.

אבל "הולך בתם ילך בטח" (משלי י, ט), ואינו מסתכל על שום מניעה ובלבול שבעולם כלל, ו"כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה".

[שיח־שופי־קדש ח"ו רלב: אמרו אנשי־שלומנו: כמו שהזהירונו רז"ל ואמרו (אבות פ"ב מ"א): "והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרך של מצות" - כן סובב הדבר גם בעניני רבנו ז"ל, שצריך להיות זהיר וזריז לקיים כל צנאותיו הקדושות, כי "אין אתה יודע מתן שכרך", ואיננו משיגים גדל עמקות עצותיו, השייכים ליתקון־הנפש של כל אחד ואחד בכל זמן, אף בעצה הנראית כקלה ופשוטה. (עין שיחות־הר"ן קפה: וכל מה שצוה לעשות, אפלו היה נראה דבר קל ופשוט מאד, היה כבד מאד על האדם לעשות. והיה מנח עליו כל מיני כבודות)].

כי עקר שלמות המצוה: הוא רק כשזוכה לעשתה בפעל, ואז הוא בחינת 'בריאת־העולם' ממש, שמקיים עולם מלא. וכן להפך בעברה חס־ושלום.

וזוה בחינת (אבות פ"ב מ"א): "הסתכל בשלשה דברים, ואי אתה בא לידי עברה". "לידי עברה" דיקא - כי עקר ה'עברה' נעשה על־ידי בחינות ה'ידיים'.

ובתחלה: ה'עברה' בכה, שחושב לעשותה חס־ושלום. ואחר־כך כשמוציאה מבח אל הפעל ועושה אותה - אזי הוא 'רשע גמור' וחשוב כמת.

כי כל העולם לא נברא רק על־ידי בחינה זאת, שיצאה הבריאה מבח אל הפעל על־ידו יתברך, ועל־כן בכל עברה פוגמין בכלליות העולמות, ובכלליות השמות הקדושים רחמנא־לצלן.

ואין תקנה: כי אם בתשובה שמתחרטים על העברה ועוזבים אותה, על־ידי־זה נתתקן הנ"ל, וחוזר ומוציא תקון כל העולמות מבח אל הפעל.

כי עקר התשובה: היא 'חרטה' שמתחרט על העברה, בחינות (נדרים כב:): "פתח חרטה", בחינת 'התפתחות הידיים' הנ"ל.

"הסתכל בשלשה דברים, ואי אתה בא לידי עברה"
(משנה א)

ה.
(ח"א סו, ב)

כל המצוות והעברות, עקרון על־ידי שמוציאין מבח אל הפעל, בחינת 'התפתחות הידיים', בחינת 'בח ופעל', כי יש בהם גם־כן שלש בחינות, מקום וציור וזמן'.

"יפה תלמוד־תורה עם דרך־אריך, שיגיעת שניהם משפחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון" (משנה ב)

ו.

(ח"א קיב)

"ועל מטתי שתהא נתונה בין צפון לדרום" (ברכות ה:). כי "הרוצה

לְהַחֲכִים יְדֵרִים, לְהַעֲשִׂיר יַעֲפִין" (בבא-בבא
 כה:), "וּבְכַל-דָּבָר טוֹב ה'מִמְצָע", בְּיָדוֹעַ
 (רמב"ם, יְדֵעוֹת פ"א ה"ד), כִּי "טוֹב תּוֹרָה עִם
 דָּרֶךְ-אֲרֶץ" (אבות פ"ב מ"ב) - הֵינּוּ 'חֲכָמָה'
 וְעִשְׂרוֹת'.

וְהֵינּוּ: "בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם" - שְׁתֵּהָא
 ה'תַּפְּלָה' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מִטָּתוֹ' -
 'מִמְצָע' בֵּין שְׁנֵיהֶם, בֵּין 'חֲכָמָה' וְעִשְׂרֵי'.

ז.

(תניי-מוהר"ן מו)

וְהַתְּחִיל לְדַבֵּר עִם חֲתָנּוֹ וְאָמַר לוֹ:
 "שְׁמַעְתִּי שְׁלֹמֹדֶת הַיּוֹם!" -
 וְהַתְּחִיל לְהוֹכִיחוֹ בְּאַהֲבָה: "שִׂיחִזִּיק
 בְּלִמּוּדוֹ!"

וְאָמַר לוֹ: "הֲלֹא טוֹב וַיָּפֶה כְּשִׁלּוּמֵידִים
 תַּחֲלָה, וְאַחֲרֵי-כֵן הוֹלְכִים לְשׁוּק
 לְסָחֵר" וְכוּ'!

וְאַחֲרֵי-כֵן עָנָה וְאָמַר: "הֲלֹא גַם אֲנֹכִי
 לוֹמֵד גַּם-כֵּן, וְהַלְמוּד שְׁלִי הוּא
 חֲדוּשׁ" וְכוּ'.

ח.

(ספר-המדות 'ממון' ה)

"גְּדוּלָה מְלֹאכָה - שֶׁהַזְּהִיר עָלֶיהָ
 הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיַּעֲשֶׂה אִיזָה
 מְלֹאכָה".

ט.

(לקוטי-הלכות, משא-ומתן ב)

"אַחַר שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית-הַכֶּנֶסֶת, יֵלֵךְ לְבֵית-
 הַמְּדַרְשׁ וְכוּ' לְלַמֵּד" (שִׁלְחַן-עֲרוּדָה,
 ארחת-חיים קנה, א).

וְזָה כָּבֵד מְבֹאֵר לְעֵיל (קריאת-התורה א): "כִּי
 צָרִיךְ לְלַמֵּד אַחֲרֵי הַתַּפְּלָה כְּדֵי לְקַנּוֹת
 חַיִּים" וְכוּ'.

"וְאַחֲרֵי-כֵן יֵלֵךְ אֶל הַמְּשֹׁא-וּמְתָן, כִּי
 (אבות פ"ב מ"ב): 'כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין
 עִמָּה מְלֹאכָה, סוֹפָה בְּטָלָה וְגוֹרֶדֶת עִוְוִי';
 וַיִּזְהַר שֶׁלֹּא יִזְכִּיר שֵׁם-שָׁמַיִם לְבִטּוּלָה וְכוּ'"
 (שִׁלְחַן-עֲרוּדָה, ארחת-חיים קנה, א).

כִּי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'מְשֹׁא-וּמְתָן' אַחֲרֵי
 ה'לְמוּד' - כְּדֵי לָתֵת 'נִיחָא לְהַמְחִין',
 שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְתִינְגְעִין, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ בְּפִרוּשׁ
 (בְּסִימָן לה): 'שֶׁמְשֹׁא-וּמְתָן' הוּא בְּחִינַת 'שְׁנָה',
 שֶׁהִיא 'נִיחָא לְהַמְחִין'.

כִּי צָרִיךְ לָתֵת דוֹקָא 'נִיחָא לְהַמְחִין'
 כְּשֶׁמְתִינְגְעִין, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּחִינַת
 'רְבוּי-אֹר', גוֹרֵם שְׁבִירַת-כָּלִים'.

כִּי כְּשֶׁחוֹשֵׁב הַרְבֵּה בְּשִׁכְלוֹ, וְאֵינּוּ נוֹתֵן לָהֶם
 נִיחָא, אֲזִי אֵין ה'מַח' שֶׁהוּא 'כָּלִי-
 הַשִּׁכְל', יְכוּל לְקַבֵּל רַב 'אוֹר-הַשִּׁכְל'. וְאֲזִי
 נִתְקַלְקַל 'מַחוּ' לְגַמְרֵי, וְיְכוּל לְצֵאת מ'שִׁכְלוֹ'.

וְזָה בְּחִינַת (אבות שם): "כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין כּוּי,
 סוֹפָה בְּטָלָה" - כִּי בֹא לְבְּחִינַת 'בְּטוּל',
 כִּי אֵין ה'כָּלִים' יְכוּלִים לְקַבֵּל רַב 'עֶסְק'-
 הַתּוֹרָה. וְה'רְבוּי-אֹר', גוֹרֵם 'שְׁבִירַת-כָּלִים'.
 וְאֲזִי יוֹצֵא ה'שִׁכְל' מִן ה'צְמָצוּם', וְאֲזִי נִתְבַּטַּל
 לְגַמְרֵי.

וְאֲזִי נִתְקַלְקַל וְנוֹפֵל 'מַחוּ' לְגַמְרֵי - כִּי עֶקֶר
 'קִיּוּם-הַמְּחִין', כְּשֶׁיְכוּלִין לְקַבֵּל
 ה'שִׁכְל' וְלְצַמְצָמוֹ בְּתוֹכוֹ.

וְזָהוּ (שם): "סוֹפָה בְּטָלָה, וְגוֹרֶדֶת עִוְוִי" -
 כִּי כְּשֶׁה'שִׁכְל' נִסְתַּלַּק לְבְּחִינַת
 'בְּטוּל', מִחֲמַת 'שְׁבִירַת-הַכָּלִי', עַל-יְדֵי רְבוּי-
 אֹר', אֲזִי מְזָה נִתְהַוֶּה ה'קַלְפוֹת', כְּמוֹבֵא (עץ-
 חיים יא, ה).

וְזָהוּ: "וְגוֹרֶדֶת עִוְוִי" - וְכַנְרָאָה בְּחוּשׁ: כִּי
 כְּשֶׁהַמַּח נִתְיַגַע מְאֹד, וְאֵינּוּ נוֹתֵן לוֹ

שום נִיחָא, אַזי יוכל לְהַתְעַבֵּר וּלְהַתְקַלְקֵל לְגַמְרֵי. וְעַל-יְדֵי הַבְּלָבוּל־הַדַּעַת, יְכוּל חַס-וְשָׁלוֹם לְגַרֵר עֲוֹן עַל-יְדֵי-זֶה.

וְזֶה שֶׁהִזְהִירוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל עַל הַמְשָׁא-וּמַתָּן: "שִׁיזְהַר שְׁלֹא יִזְכִּיר שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטְלָהּ", כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּשִׁלְחֵן-עֲרוּד' אֲסוּר זֶה אֲצֵל הַמְשָׁא-וּמַתָּן (אֲרַחֲחִיִּים שָׁם).

כִּי 'אֲסוּר הַזְכָּרַת שֵׁם-שָׁמַיִם לְבַטְלָהּ, הוּא גַם כֵּן בַּחֲנִינָה זו. כִּי כְּשֶׁמְזַכְּרִין 'שֵׁם-שָׁמַיִם, נִמְצָא שְׁקוּרִין אוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ כְּבִיכּוּל, שֶׁהוּא 'חֵי-חַיִּים, וְכְמוֹ שֶׁמְבַאֵר שָׁם.

עַל-כֵּן אֵין לְהַזְכִּיר 'שֵׁם-שָׁמַיִם, כִּי אִם בַּתּוֹרָה וּתְפִלָּה - שְׁאֵז יֵשׁ בָּלִים וּמִדּוֹת לְקַבֵּל הַחַיִּים וְכוּ'.

אָבֵל כְּשֶׁמְזַכְּרִין 'שֵׁם-שָׁמַיִם לְבַטְלָהּ, בְּלֹא תּוֹרָה וּתְפִלָּה - אַזִּי הִיא בַּחֲנִינָת 'רַבּוּי־הַשָּׁמֶן גּוֹרֵם לְכַבּוּי־הַנֶּר. וְעַל-כֵּן חֲמוּר יוֹתֵר 'הַזְכָּרַת שֵׁם-שָׁמַיִם לְבַטְלָהּ מִבְּרַכָּה לְבַטְלָהּ.

וְזֶה בַּחֲנִינָת "שֵׁם שָׁמַיִם לְבַטְלָהּ" - בַּחֲנִינָת "סוּפָה בְּטִלָּה" הַנ"ל, שֶׁגּוֹרֵם 'בְּטוּל' הַנ"ל, הֵינּוּ 'קַלְקוּל־הַבָּלִים, כַּנ"ל.

(לְקוּטֵי־הַלְכוּת, שַׁבָּת ג, ד - עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹהַר"ן ח"ב ז, 'כִּי מִרְחַמֵּם יִנְהַגֵּם')

בַּבְּחִינָה זו צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת 'מְשָׂא-וּמַתָּן וְל"ט מְלָאכּוֹת' - לְהָרִים יָדָיו לַהֲשֵׁם, וּלְשַׁעֲבֵד כָּל מַחְשַׁבְתּוֹ וְדַבּוּרוֹ וְעַשְׂוֵיתוֹ לַהֲשֵׁם יִתְבָּרֵךְ.

לְהֶאֱמִין בְּאֱמוּנָה־שְׁלֵמָה: "שְׂאִין הָאָדָם עוֹשֶׂה כָּלֵל, רַק שְׂאֵנוּ מְחִיבִים לַעֲשׂוֹת אֵיזָה עֶסֶק בְּמְשָׂא-וּמַתָּן וּמְלָאכָה, מִחַמַּת שֶׁכֵּן רְצוּנוֹ!" - כִּי יֵשׁ בְּזֶה סוּדוֹת

וְכוֹנוֹת גְּדוּלוֹת בְּכָל עֲנִינֵי מְשָׂא-וּמַתָּן וּמְלָאכּוֹת.

וְכֵמוֹ שֶׁיֵּשׁ כְּוִנוֹת וְסוּדוֹת בְּכָל הַמְצוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה - כְּמוֹ-כֵּן יֵשׁ סוּדוֹת נוֹרָאוֹת וְנִפְלְאוֹת בְּכָל הַל"ט מְלָאכּוֹת, כִּי מְבַרְרִין בְּרוּרִים וְנִיצוּצוֹת־הַקְּדוּשִׁים עַל-יְדֵי הַמְשָׂא-וּמַתָּן וּמְלָאכּוֹת, כְּפִדּוּעַ.

וּבְשִׁבְלֵי-זֶה לְבַד צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת מְעַט 'מְשָׂא-וּמַתָּן' אוֹ אֵיזָה מְלָאכָה, כִּי כֵּן צוּה הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ שְׂאֲמָרוֹ רַז"ל (אֲבוֹת פ"ב מ"ב): "טוֹב תּוֹרָה עִם דְּרֵךְ אֲרָץ".

אָבֵל בְּאֵמַת: אֵין הָאָדָם עוֹשֶׂה כָּלֵל, וְאֵין הַפְּרִנְסָה נִמְשַׁכֵּת עַל-יְדֵי 'עַשְׂוֵית הַגִּשְׁמִיּוֹת' כָּלֵל - כִּי אִם אֲדַרְבָּא: עֶקֶר הַפְּרִנְסָה וְהַבְּרַכָּה נִמְשַׁכֵּת, עַל-יְדֵי 'בְּטוּל הַל"ט מְלָאכּוֹת', דְּהֵינּוּ: עַל-יְדֵי 'הָאֲרַת־הַרְצוּן', שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת 'שַׁבָּת', "דְּמַנָּה מִתְבָּרְכִין כָּל שְׂתֵא יוֹמִין" (זֶהֱרַ וְתִרְוּ פַת).

"הוּוּ זְהִירִין בְּרִשׁוּת, שְׂאִין מְקוּרְבִין לוֹ לְאָדָם אֶלָּא לְצַרְךָ עֲצָמָן. נִרְאִין כְּאוֹהֲבִין בְּשַׁעַת הַנְּאָתָן, וְאֵין עוֹמְדִין לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת דְּחִקוּ" (מְשֻׁבָּה ג)

יא

(ח"א כה, ד)

עֶקֶר הַגְּדֻלָּה וְהַפְּאָר, הוּא 'הַתְגַּלוּת־הַגְּנִינִין. וְגִנּוּנֵי-עֶלְאִין' הַמְּלַבְּשִׁים בְּכֶסֶף וְזָהָב, אֵין מְאִירִין אֶלָּא כְּשֶׁבָּאִים לְאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי, כִּי שָׁם מְקוּמָם, וְנִכְלָלִים זֶה בְּזֶה, וּמִתְנַהֲרִין, בַּבְּחִינָת (ישעיה מט, ג): "יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בָּךְ אֶתְפָּאֵר". וְאֵזִי הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ־הוּא מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר בָּהֶם.

אבל כל זמן שהכסף וזהב אצל העכו"ם - נעלמים אורם ואינם מאירין, כי אין שם מקומם.

ובשביל-זה העכו"ם תאבין לממון ישראל, אף-על-פי שיש להם כסף וזהב הרבה, כי עקר הפאר והחן לא נתגלה אלא אצל ישראל.

ובשביל-זה נקראים רשעים, כמו (אבות פ"ב מ"ג): "היו זהירים ברשות" - כי הם רשעים ועניים, כי אין להם הנאה מממונם כאלו הם עניים, ותאבין לממון של ישראל, כי על ממון ישראל שורה הפאר והחן.

אבל תכף-וזמיד כשהעכו"ם מקבל ממון ישראל - נתעלם החן והפאר בתוך הממון. ובשביל-זה בכל-פעם תובע ממון אחר מישראל, ושוכח הממון שפבר קבל - כי נתעלם החן כשפא ליד העכו"ם. וזהו (שם): "שאין מקרבין אלא בשעת הנתיח".

ועל-ידי 'צדקה' שנותן מממונו - נתתקן כל ממונו, ונתגלין ה'צוננין' ומאירין, ונעשה כל ממונו בבחינת (חגי ב, ח): "לי הכסף ולי הזהב".

"בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך" (משנה ד)

יב.

(ח"א לד, ד)

קדם 'מתן-תורה' היה ה'ממשלה' ביד השם-יתברך, ואחר 'מתן-תורה' נתן ה'ממשלה' ליד כל ישראל, כל אחד לפי בחינתו.

כי 'אותיות התורה' הם התלבשות רצונו של 'השם-יתברך', כי רצונו: שהמצוות יהיו כד. למשל: 'מצות תפלין', היה רצונו שיהיה ב'ארבע-פרשיות' ו'בתים של עזר', ולא של 'כסף'. נמצא: ש'רצונו' מלבש בכל התורה.

ועכשו שהתורה מסורה בידינו - גם ה'רצון' של השם-יתברך מסורה בידינו, שאנו מושלין בבניכול להיות רצונו כפי רצוננו. וזה בחינת (תהלים קיד, ב): "ישראל ממשלותיו".

וזהו שדרשו רז"ל (ירושלמי ראש-השנה פ"א - על תהלים מ, ו): "רבות עשית אתה ה' אלקי" - קדם מתן-תורה; ואחר מתן-תורה - "נפלאותיה ומחשבותיה אלינו" - הינו שהכל בידינו.

יג.

(ח"א קעט)

בנגד כל מיני 'מחלקת' בגשמיות וברוחניות, שאינו יכול להתפלל או לעשות מה שצריך בעבודת-השם, שעומדים וחולקים עליו ורוצים לבטל דעתו ורצונו מה שרוצה לעשות - על-זה צריך 'תענית'.

כי בחינת ה'מחלקת' - הוא רצון אחר, שעומדים עליו לבטל רצונו.

ו'סגלת התענית' איתא בזהר (אחרי סח): "לאכנעא

לאדבקא רעותא דלבא לקדשא-בריך-הוא" - שעל-ידי ה'תענית', נכנע ונחלש הלב, ונתבטל כל הרצונות האחרים שלו מפני רצון הקדוש-ברוך-הוא.

ועל-כן על-ידי-זה, נתבטל ה'מחלקת', שהוא בחינת: "רצונות אחרים

"אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו"
(משנה ד)

טז.

(ח"א קלו)

בְּשֵׁישׁ 'מחלקת' על אדם, צריך לחקור
למצא זכות בחברו בפה שחולק
עליו, כדי לדונו לכף־זכות.

כי המחלקת לא ימנע משני פנים.

(א) מחמת שחבירו גדול ממנו, וחולק עליו
על שלא הגיע למדרגתו. ואזי צריך
להשתדל: שיגיע הוא גם־כן למדרגת חברו,
כדי שיהיו שניהם שווים.

(ב) מחמת שהוא גדול מחברו, וחברו
מתקנא בו שלא הגיע למדרגתו. ועל־
כן צריך לדונו לכף־זכות, ובזה הוא מעלה
חברו לכף־זכות. ואז הם במקום אחד,
במדרגה אחת, ואזי לא יהיה מחלקת, כי
בדבר אחד אין שיך מחלקת.

וזהו (אבות פ"ב מ"ד): "אל תדין את חברך
עד שתגיע למקומו" - הינו:
שתשתדל שתהיה עמו במקום אחד,
במדרגה אחת. ואזי בודאי לא יהיה
'מחלקת'.

יז.

(ח"ב א, יד)

בְּשֵׂאדָם יושב לדבר בחברו - זה בחינת
ראש־השנה, 'יומא דדינא',
שיושב ודן את חברו.

וצריך לזהר מזה מאד, ולהסתכל על־
עצמו היטב: אם הוא ראוי לזה
לשפט את חברו, כי רק הוא יתברך לבדו
ראוי לשפט את האדם, כמו שאמרו חז"ל

שלא פרצונו, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב
מ"ד): "בטל רצונה מפני רצונו, כדי שיבטל
רצון אחרים מפני רצונה". ועל־ידי
ה'תענית', כבר נתבטל רצונו מפני רצון
השם־יתברך פנ"ל - על־כן נתבטל רצון
אחרים מפני רצונו, ונתבטל ה'מחלקת',
ונעשה 'שלום'.

יח.

(ח"ב ה, טו)

צְרִיכִין להתגלגל בכל מיני דפוש וטיט,
בשביל עבודת־השם ומצוותיו
יתברך. ולא דוקא 'מצוה' ממש, אלא כל
דבר שיש בו רצון השם־יתברך נקרא
'מצוה'.

כי יש 'תרי"ג מצוות', ויש להם 'ענפים'
רבים. וכל דבר שיש בו רצון השם־
יתברך, שעושים בו נחת לאביו שבשמים,
הוא בחינת 'מצוה'. וצריך לגלגל עצמו בכל
מיני דפוש וטיט, כדי לעשות איזה רצון
ונחת להשם־יתברך.

טו.

(ח"ב לז)

הַכֹּלֵל: שעקר התכלית, הוא רק לעבד
ולילך בדרכי־השם לשמו יתברך,
כדי לזכות להפיר אותו יתברך, ולדעת אותו
יתברך, שזהו עקר התכלית. וזהו רצונו
יתברך: "שאנחנו נפיר אותו יתברך".

ואין ראוי לאדם שיהיה לו פונה אחרת
בעבודתו יתברך - **פי"אם למלאות**
רצונו יתברך, שאמר ונעשה רצונו.

(אבות פ"ב מ"ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו".

ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חברו - כי אם השם יתברך "שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו" (בראשית דברה סח, ט), וכל אחד ואחד יש לו מקום אצלו.

ועל-כן הוא לבדו יכול לדון את האדם - כי הוא בעל הרחמים, והוא יודע מקום כל אחד ואחד, כי כל המקומות הם אצלו יתברך.

ועל-כן הוא יתברך יכול לעשות ראש-השנה' שהוא 'יום-הדין', כי הוא מקיים: "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו".

בי-אם אינו 'למדן' - אמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "ולא עם-הארץ חסיד".

ו'למדן' בלבד, בודאי אינו כלום - כי אפשר להיות 'למדן' ורשע גמור, ו"לא זכה נעשה לו סם-מות" (יומא עב:).

'צדיק' נקרא - על-ידי שמירת הברית-קדש'. ו'למדן' - על-ידי אסור-והתר'.

ג.

(ספר-המדות, בית ח"א ח)

אם עם-הארץ חסיד - אל תדור בשכונתו.

"לא הביטן למד" (משנה ה)

נא.

(ח"א ל, ח)

ה'צדיקים' הם בחינת 'משיח', שאילו באין כל התפלות להעלותן, והוא מורח ומרגיש בהתפלות, כל אחד ואחד כפי מה שהוא, ויודע איזה תפלה באה מהפשרים ואיזו מהאחרים.

ועל-ידי-יזה יודע להוכיחם, כי על-ידי העזות והתורה של כל אחד ואחד, יודע אם תפלתו היתה כהוגן או לאו.

כי יש שני מיני עזות:

א) 'עזות-דקדשה' - שאי-אפשר לקבל את התורה כי אם על-ידי-יזה, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "לא הביטן למד", וכמו שאמרו (ביצה כה:): "נתנה תורה לישראל, מפני שעזין ה'".

ית.

(ח"א ט, ג)

אי-אפשר להתפלל, רק בשלומד תורה, כי "לא עם-הארץ חסיד" (אבות פ"ב מ"ה), וכתיב (משלי כח, ט): "מסיר אזנו משמע תורה, גם תפלתו תועבה".

יט.

(ח"א לא, ה-בסוף)

'ברית-עלאה' - הוא שמירת הברית-קדש'. ו'ברית-תפאה' - הוא שמירת אסור-והתר'.

וצריך להיות לו אלו שני בחינות 'ברית', הינו: שיהא 'צדיק' ו'למדן', 'למדן' בתורה, ו'חסיד' במעשים-טובים.

(ב) 'עזות דסטרא-אחרא' - שמשם באין תורות אחרות, בחינת 'פסילים', כי "כל מי שיש בו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני" (נדרים כ).

בחינת מיתה, הפך "אור פני מלך חיים" (משלי טו, טז).

נג.

(שיחות-הר"ן שח)

כל העשירים והגבירים הגדולים מודים: "שה'עולם-הזה' מלא יגונות ויסורים!" - כי דאגותיהם ויסוריהם רבות מאד מאד, בכל-פעם ובכל-יום ובכל-שעה, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "**מרבּה נכסים מרבּה דאגה**".

ובפי ה'תורה' שמקבל בפי ה'עזות', כן זוכה ל'תפלה' - כי גם התפלה היא על-ידי 'עזות-דקדשה', שצריכין להעז פניו כנגדו יתברך, ולבקש ממנו על כל מה שצריך, ואפלו לעשות 'פלאות' עמו וכו'.

"מרבּה נכסים מרבּה דאגה" (משנה ז)

נב.

(ח"א כג, בסוף)

אלו המשקעים בממון, כל מה שיש לו עשירות יותר, יש לו דאגות ועצבות ומרה-שחורה ודאגות ביותר, כי הממון שלו הוא מבחינת עצבות ומרה-שחורה.

ואה-על-פי שההמון-עם העניים אינם מבינים זאת, ונדמה להם: "שאם היה להם 'עשירות', לא היה להם 'דאגות'!" - אבל באמת הם טועים הרבה בזה, וכנראה בחוש, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל. והעניים והבעלי-בתים, יש להם גם-כן בודאי דאגות הרבה וכנזפר-לעיל.

וזהו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "**מרבּה נכסים מרבּה דאגה**" - כי בודאי הוא מרבּה דאגה ועצבות על-ידי רבוי הנכסים והעשירות, כי הנכסים שלו הם בעצמן בחינת 'עצבות'.

על-כן אין מקום לברח מ'יסורי עולם-הזה' המלא מכאובות וסורים מיסורים שונים.

ועל-כן הממון והעשירות, מקצר ומכלה ימיו וחיייו של האדם, כי אין דבר שמפסיד החיות כמו הדאגה והעצבות, בידוע ל'חכמי-הרופאים'.

הן בענין 'פרנסה', הן בענין צער ויסורים מאשתו ובניו, ולהנשים נדמה שיש להם מבעליהם יסורים.

ועל-כן הוא מפסיד ומכלה חיייו - כי הוא מקשר בפנים דסטרא-אחרא, "אלקים אחרים" (שמות כ, ב), חשך, שהוא

והן בענין יסורים ומכאובים ממש, שנמצאים הרבה סובלי חלאים ומכות מפלאות רחמנא-לצלן בעולם.

הן על כל אלה וכיוצא בהם - אין מקום לברח מפלגה, כיוצא אל ה'תורה' וכו'.

"מְרַבֵּה יְשִׁיבָה, מְרַבֵּה חֲכָמָה" (משנה ז)
 - ענין 'ישיבה' -

כד.

(ח"ב ה, טו)

על-ידי קבוץ התלמידים אצל הרב - על-ידייזה נתקבץ ונתלקט חלקי-האמונה.

ועל-בן נקרא למוד הרב עם התלמידים: 'ישיבה' - על-שם קבוץ חלקי-האמונה, שהוא בחינת (שמות טז, לה): "ארץ נושבת", בחינת (תהלים לז, ג): "שכן ארץ ורעה אמונה".

כי הרב הוא משגיח על חלקי-האמונה של כל אחד ואחד, לקבצם ולהעלותם, בבחינת (שם קא, ו): "עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי". "לשבת עמדי" - בחינת 'ישיבה', בחינת: "ארץ נושבת", וכנ"ל.

ועל-בן הגרים שנעשין על-ידי קבוצי-האמונה (עי'שם אות ד) - הם נקראים על-שם 'ישיבה', כמו שכתוב (במדבר כד, כא): "וירא את הקיני, ויאמר איתן מושבך".

וזהו: "איתן" [בהפוך אתונו] תני"א דמסיע לך" [ועלה אתמר איתן מושבך] (תקוני-סוהר מד. זהר פנחס רלח. תצא רעט.), כי למוד הישיבה הוא מסיע לגרים, כי הם נתגדלו על-ידי בחינת הישיבה.

כי על-ידי רבי עם תלמידים שהוא בחינת 'ישיבה' - על-ידייזה נעשין גרים, על-ידי שנתקבצין ונתלקטין חלקי-האמונה.

ועל-ידי הישיבה של הרב עם התלמידים - נתתקן חותם-דקדשה, שהוא הפך הגאולה, כנ"ל.

כה.

(ימי-שמואל ח"ב - רבי שמואל הורוביץ ז"ל)

והעקר אמרתי: "תפתב זאת לדור אחרון ועם נברא יהלל יה" (תהלים קב, יט) - עתיד להבראות דור, שיהיה 'ישיבה-גדולה' בארץ-הקדש דוקא, שילמדו תורות רבנו וכו', ולעשות כל עבודתם והנהגתם בקדש ובחול, על-פי הפנימיות מתורות רבנו ומוהרנ"ת וכו'.

"מְרַבֵּה צְדָקָה מְרַבֵּה שְׁלוֹם" (משנה ז)

כו.

(ח"א נז, ז)

לבטל ולהכניע האויבים די ה'צום, או אכילת-שבת, לבד. אבל לרוב השלום, צריך גם להרבות ב'צדקה', כמאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מְרַבֵּה צְדָקָה מְרַבֵּה שְׁלוֹם".

כז.

(ח"א קעט)

בנגד כל מיני 'מחלקת' בגשמיות וברוחניות, שאינו יכול להתפלל, או לעשות מה שצריך בעבודת-השם - צריך 'תענית'.

וזה שאמר חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מְרַבֵּה צְדָקָה מְרַבֵּה שְׁלוֹם". 'צדקה' הוא בחינת 'תענית'. פי עקר ה'תענית' הוא 'צדקה', כמאמר חז"ל (ברכות ו:): "אגרא דתעניתא צדקתא".

כי בחינת ה'מחלקת' הוא, שעומדים עליו לבטל רצונו, וסגלת התענית איתא בזהר (אחרי סח): "לאכנעא לבא, לאדבקא

רעותא דלבא לקדשא-ברי-הוא" - שנכנע הלב, ונתבטל הרצונות האחרים שלו מפני רצון-השם. ועל-כן על-ידי-זה נתבטל ה'מחלקת' ונעשה 'שלום'.

"קנה לו דברי-תורה, קנה לו חיי העולם-הבא" (משנה ז)

נח.

(אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבי נחמן טולטשינער ז"ל יב)

אחרי שיחה ארבה של מוהרנ"ת ז"ל עם אנשי-שלומנו אודות התכלית, אמר המסקנא: "די וועלט איז נישט, און מען קען זי נישט בעקומען! תורה ועבודה איז יא און מען קען דאס יא בעקומען!"

[העולם-זה הוא לא, ואי-אפשר לקבלו. תורה ועבודה זה בן, ואפשר בן לקבלו].

ורבי נחמן טולטשינער ז"ל שמע אז זאת בהיותו נער, ונתפעל מזאת המסקנא - עד שאצלו נעשה מסקנא: 'להיות תמיד דבוק ומקרב למוהרנ"ת ז"ל'.

"איזוהי דרך ישראל שידבק בה האדם, רבי אליעזר אומר: עין טובה. איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם, רבי אליעזר אומר: עין רעה" (משנה ט)
- עניני 'עין-הרע' -

נט.

(ח"א נד, ד)

כדי לשמר זכרון עלמא-דאתי, צריך לשמר עצמו שלא לפל לבחינת רע-עין, בחינת 'מיתת הלב'.

כי עקר הזכרון תולה ב'עין', בבחינת (שמות יג, ט): "ולזכרון בין עיניך", כי ה'שכחה' בא על-ידי רע-עין, 'מיתת הלב', בבחינת (תהלים לא, יג): "נשכחתי כמת מלב".

ו'אבשלום' שהיה עינו רעה במלכות אביו, נאמר בו 'מיתת הלב' (שמואל-ב, יח, יד). ועל-כן לא הניח 'בן זכר', כי פגם ב'זכרון' על-ידי רע-עין.

ומי שרואה שנופל לרע-עין, אם אינו מרגיש שיוכל לעמד בזה להנצל ממנו, צריך לברח ממנו. אבל מי שיכול לתקן, צריך לתקן.

וצריך לראות מהות הרע-עין, כדי לידע השרש שצריך לתקן, כי יש פמה בחינות רע-עין.

וכשנופל לרע-עין של 'התנשאות', שעינו צרה ב'התנשאות' של חברו, צריך להכניע ב'שרש ההתנשאות', ב'שרש המלכות', בחינת 'משיח'. והוא בחינת 'טוב-עין', בבחינת (שמואל-א טז, יב): "יפה עינים וטוב ראי", הנאמר ב'דוד' שהוא 'משיח'.

ל.

(ח"א נה, ג)

הרשעים ממשיכים בחינת רע-עין על שונאיהם, והאדם נצול מזה על-ידי למוד זכות שלמד על הרשע. כי גם הקדוש-ברוך-הוא מלמד זכות על הרשע, בשביל להציל את הצדיק מרע-עין של הרשע.

לא.

(ח"א נה, בסוף)

בופלין [בפסוקי־דזמרה] הפסוק (תהלים קג, ו) **"כל הנשמה, כמזבא בפונות (פרי-עצמים, שער הזמירות פ"ה; עין בית-יוסף ארחימים סימן נה).** **"בכל נשימה ונשימה צריך להלל את השם"** (בראשית־רבה יד, ט).

על-ידי 'עין-הרע' נכפל הנשימה, בנראה בחוש: פשיש לאדם 'עין-הרע', אזי מגהק ופוחח פיו לקבל נשימה בפולה. וכשהנשימה בפולה, גם ההלל צריך לכפל כנ"ל. ובפרט שצריך להלל ולהודות להשם שהציל אותו מ'עין-הרע' הזאת, והוא רואה "בהפרת רשעים" (תהלים לז, לד).

[אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל סז: אחד ספר לפני רבנו ז"ל שסים 'מסכת נדה, ושאל אותו רבנו ז"ל": "אם כן אמרו לי: מפני מה פשיש לאדם עין-הרע הוא מגהק בפיו? (גענעצן). ובסמוך אמר תורה נ"ה הנ"ל, ושם מרמז הענין הנ"ל, ושיד לזה גם ענין הגיהוק שבטמאת הנדה].

לב.

(שיחות-הר"ן רמב)

ענין 'עין-הרע' הוא: כי יש כח ממש בה'ראיה, כי 'כח הראות' הולך לחברו ומזיקו בפשינו רעה, כי הוא 'כח ממשי' שהולך ופוגע בהדבר הנראה.

וסגלה ל'עין-הרע': סנפיר של דג' לעשן בו. וסימן: 'סנפיר' בגימטריא 'ר"ע עי"ן'. וביותר מסגל: סנפיר של מן דגים שקורין אותו 'שלעיין' - 'ש"ל-עי"ן' - "לשון נופל על לשון" (בראשית־רבה לא, ח).

נסח-אחר: לתלות ה'סנפיר' הנ"ל, על האדם או תינוק שמרגל שיהיה לו לפעמים עין-הרע, וינצל.

'עין-הרע' נמשך מה"ארבע מאות איש שהלכו עם עשו להלחם עם יעקב" (בראשית לב, ז), "להטיל עין-רעה חס-ושלום במחנה של יעקב" (מגיד-מישרים, פרשת וישלח).

ו'סנפיר' הוא מספר 'ארבע-מאות' (עמק-המלך ה, נז; י, ח; יד, לד; מגלה-עמקות, פרשת קדשים), שהוא מספר 'ר"ע-עי"ן' במכון, כנגד הארבע-מאות איש של עשו. ועל-כך 'סנפיר' מציל מזה.

"רבי שמעון אומר: הרואה את הנולד" (משנה ט)

לג.

(ח"א יח, ו-ח)

"איזהו הכם הרואה את הנולד" (אבות פ"ב מ"ט), שהוא ה'סוף' וה'תכלית' - שיוכל אדם להשיג ה'תכלית' בכל דבר, שהוא 'עלמא-דאתי'.

לד.

(בוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ג יג)

בעת ששלח מוהרנ"ת ז"ל להדפיס את ספרו 'לקוטי-הלכות' - ענה ואמר:

"מזה שאינו חושב על תכליתו האחרון מה יהיה בסופו פשיהיה שוכב על הארץ וכו' - מזה אינו מדבר כלל, כי זה הוא דומה לבהמה ממש!"

רק מי שחושב היטב מה יהיה בסופו, ולבו חושק וכוסף מאד לעבודת השם-יתברך, ובודאי נעשה עמו מה שנעשה, כי ההתגברות גדול מאד כידוע לנו

לו.

(שיחות-הר"ן קיב)

איתא: "אם התורה היתה נכתבת בסדר, היו יודעין כל ענש־ושכר של כל 'לא־תעשה ועשה'".

הנה: יש עברה שענשה של עברה ההיא, שיהא 'בעל־חוב' תמיד! ואפלו יעשה כל טעדיקי דאפשר, לא יועיל כלל, ויהיה 'בעל־חוב' תמיד.

ולפעמים גורם העברה, שמפיל גם אחרים להיותם 'בעל־חובות'. ולזה יש עת שנעשו כמה 'בעל־חובות' בעולם - זהו מחמת העברה הנ"ל שנתגברה בעולם חס־ושלום.

ועצה לזה: לשוב בתשובה בכלליות, ולהתחנן לפני השם־יתברך: "להצילו מעברה זו!" ולהתחרט בכלליות על עברה זו.

ועת לשוב על־זה: הוא כשהוא ב'מחין־דגדלות', אזי טוב להתחרט ולבקש מאת הבורא־יתברך על זה, ולשוב בתשובה.

פי 'מחין־דקטנות' הוא בחינת 'בעל־חוב'. **פי** אמרו רז"ל (קדושין מט:): "עשרה קבין שנה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים". שנה' הוא בחינת 'מחין־דקטנות', 'עבדים' בחינת (משלי כב, ז): "עבד לזה לאיש מלוה".

ולזה כשהוא ב'מחין־דגדלות', אזי העת לשוב על־זה, ולבטל הענש של 'בעל־חוב', בחינת 'מחין־דקטנות'.

לז.

(שיחות-הר"ן קנב)

שמעתי בשמו שאמר: שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת־השם,

- בשביל זה האיש חברתי את ספרי, כי אותו יחזקו דברי ואותו יאמצו!"

שאר עניני 'הסתכלות על התכלית' - נמצאים בפרק שלישי, משנה א: "ולאן אתה הולך"

"איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי שמעון אומר: הלזה ואינו משלם. אחד הלזה מן האדם, פלזה מן המקום־ברוך־הוא, שנאמר (תהלים לז, כא): 'לזה רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן'" (משנה ט) - עניני 'הלואות וחובות' -

לה.

(ח"א כג, ה-בסוף)

עבודה־זרה' היא 'חובה' (רש"י בראשית יד, טו). שמכרעת הכל לכף־חובה, וכל המתדבקין בה הם 'בעל־חובות'.

כמו שאנו רואים בחוש: שזה המשא תלוי בצואר בני־אדם, שאין מסתפקין בממונם. ולווין ממון מאחרים, ונדמה להם שמשתפרין שכר הרבה, ואחר־כך מתים 'בעל־חובות'.

ואם אינם מתים 'בעל־חובות', הם בחייהם 'בעל־חובות', ומטריחים עצמם בטרחות גדולות, ומסכנים עצמם בסכנת דרכים, בשביל שכר מעט, בשביל לשלם חוב אביהם, חוב עבודה־זרה. פי "מצוה לקיים דברי המת" (תענית כא. כתבות ע. גיטין יד:) - וזה הדבר להם כמו 'צנאה' מאביהם: שישלמו חובותיו'.

כָּבֵד הָיָה אִישׁ נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל, כְּמוֹ כֹּל הַנוֹסְעִים וּמְטַלְטְלִים עִצְמָם בְּשִׁבִיל הַפְּרִנְסָה כְּנֶהְיָה עִבְשׁוֹ.

וְהַכּוֹנֵה: כִּי אָמַר זֹאת לְעֵינַי הִנֵּהגַת הַבַּיִת בַּפְּרִנְסָה וּמְלַבּוֹשִׁים וּשְׂאֵר צְרִיכֵי הַבַּיִת, שְׂעַל-פִּי-רֵב חֶסֶד לְאָדָם הַרְבֵּה. כְּגוֹן: לָזֶה חֶסֶד 'מְלַבּוֹשׁ פְּשׁוּט', וַיֵּשׁ שְׂחָסֵר לָהֶם 'מְלַבּוֹשִׁים חֲשׂוּבִים' אוֹ 'דִּירָה' וְכוּ'. שְׂצָרִיכִין לְהַמְתִּין לִישׁוּעַת-הַשֵּׁם, וְ"לִבְלִי לְדַחֵק אֶת הַשְּׂעָה" (ערוֹבִין יג) לְמַלְאוֹת הַחֶסֶד וְהַחֶסֶד תִּכְפֹּף וּמִיד. רַק צְרִיכִין לְהַמְתִּין עַד יִרְחַם הַשֵּׁם.

וְאָמַר עַל-עִצְמוֹ עֵינַי הִנֵּ"ל: שְׂאֵם לֹא הָיָה מְמַתִּין, כְּגוֹן בְּשִׁהְיָה חֶסֶד לוֹ אֵיזָה דְבָר, אִם הָיָה דוֹחֵק אֶת הַשְּׂעָה שִׁיְהִיָּה דוֹקָא תִּכְפֹּף, הָיָה צְרִיךְ לְלוֹוֹת לְעִצְמוֹ וּלְהִיּוֹת 'בְּעַל-חֹב', עַד שִׁהְיָה מְכָרָח לְהִיּוֹת נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל. כְּמוֹ שְׂאֵנוּ יוֹדְעִים עֵינַי הַנוֹסְעִים, שֶׁהֵם מְכָרְחִים תָּמִיד לְפַעַע עַל הַמְּדִינָה, מִחַמַּת שֶׁהֵם תָּמִיד 'בְּעַל־חֹבוֹת'.

וְעֵינַי זֶה צְרִיכִים לִידַע מְאֹד - וְצְרִיכִין לְלַמֵּד עִצְמוֹ לְהַרְגִּיל עִצְמוֹ בְּזֶה מְאֹד, כִּי לְכָל אָדָם חֶסֶד הַרְבֵּה, אֲפֹלוּ בְּעַל־בָּתִּים וְעַשְׂרִים גְּדוֹלִים, מְכַל־שֶׁכֶן 'מְקַבְּלִים', אֲפֹלוּ הַחֲשׂוּבִים וְהַגְּדוֹלִים. וְצְרִיךְ לָזֶה לְהַסְתַּפֵּק בְּמַעוּט, וּלְהִנְהִיג בֵּיתוֹ כְּפִי הַשְּׂעָה וְהַזְמַן.

וְאִם נִדְמָה לוֹ שְׂצָרִיךְ 'מְלַבּוֹשׁ', אוֹ לְאִשְׁתּוֹ וּבְנָיו - אֲהַעֲלֶפִי שְׂמֵכְרָח לוֹ, אֵל יְדַחֵק הַשְּׂעָה לְלוֹוֹת וּלְהַקִּיף וּלְהִיּוֹת 'בְּעַל-חֹב', אִךְ יִמְתִּין עַד שְׂיָבוֹא עִתּוֹ. וְטוֹב לְסַבֵּל דַּחֵק אֲפֹלוּ בְּמַזּוֹנוֹת, וְכַל־שֶׁכֶן בְּמְלַבּוֹשִׁים וְדִירוֹת וְכוּ', וְלֹא לְהִיּוֹת 'בְּעַל־חֹב'.

וּמוֹטָב שִׁיְהִיָּה 'בְּעַל־חֹב' לְעִצְמוֹ, אוֹ לְבָנָיו בֵּיתוֹ בְּ'מְלַבּוֹשִׁים', מְלַחֵיּוֹת

'בְּעַל־חֹב' לְהַחְנֹנִי אוֹ לְאַחֲרִים. כִּי בְּכָל עֵינַי פְּרִנְסָה צְרִיכִין לְהַמְתִּין עַד שְׂיָבוֹא עִתּוֹ כְּנֶ"ל, כְּמוֹ שְׂכַתּוֹב (תְּהִלִּים קמ"ח, טו): "עֵינַי כָּל אֶלְיָךְ יִשְׁבְּרוּ, וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעִתּוֹ".

לח.

(סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, עֵינַי הַלְוֹאוֹת וְחֹבוֹת)

[א] מִי שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲשָׂיו בְּמַהֲרָה בְּלִי יִשׁוּב־הַדַּעַת, נַעֲשֶׂה 'בְּעַל־חֹב' (מִמּוֹן עז).

[ב] מִי שֶׁצְרִיךְ לְלוֹוֹת מְאַחֲרִים, הוּא דוֹמָה לְבַהֲמָה (מִמּוֹן ח"ב יט).

[ג] עַל־יְדֵי נְאוּף, נַעֲשֶׂה 'בְּעַל־חֹב' (נְאוּף לו).

[ד] מִי שֶׁשׂוֹמֵעַ 'תּוֹכַחָה', וְאִינוֹ נִתְקַבֵּל אֲצֵלוֹ, יִדַּע שִׁיִּצְטָרֵךְ לְלוֹוֹת אֲצֵל אַחֲרִים. וְסִימָן לְדָבָר: "בְּדַבְּרִים לֹא יוֹסֵר עֶבֶד" (מְשָׁלִי כט, יט), "לָזֶה לְאִישׁ מְלוֹה" (שָׁם כב, ז) (תּוֹכַחָה ח"ב ג).

[ה] מִי שֶׁרוֹצֵה לְשׁוּב, יִזְהַר מְלַחֵיּוֹת 'בְּעַל-חֹב' (תְּשׁוּבָה מו).

"שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיַּתְתֶּךָ" (מְשָׁנָה י)

לט.

(שִׁיחֻת-הַר"ן רפח)

פַּעַם-אַחַת אָמַר לְאִישׁ אֶחָד בְּזוֹ-הַלְשׁוֹן: "שׁוּב יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיַּתְתֶּךָ" (אָבוֹת פ"ב מ"י; שְׂבַת קנג), וְדַחֵק וּמְשָׂף תִּבֵּת "יוֹם אֶחָד".

וּכְוִנָּתוֹ הָיָה: לְעֵינַי מַה שֶׁמְפִּיל אֶת הָאָדָם מַה שֶׁקָּדַם לוֹ וּמַה שֶׁלְאַחֲרָיו. דְּהֵינּוּ: שֶׁלְפַעְמִים מִתְעוֹרֵר קָצַת לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, אֲבָל קָדַם וְאַחֲרֵכֶּךָ הָיָה מַה שֶׁהָיָה

מב.

(שיח-טרפיק-קדש ח"ד סה)

היו מבארים בדברי רבנו בספר-המדות
(תשובה מז): "מי שרוצה לשוב יזהר
מלהיות בעל חוב!"

כי אדם שמאמין במאמרם ז"ל שאמרו
(אבות פ"ב מ"י): "שוב יום אחד לפני
מתתד", ודרשו רז"ל (אבות-דרבין נתן פט"ו):
"יעשה תשובה היום, שמא ימות למחר"
- איך הולך ולוזה מעזות מאנשים, כי פן
ואולי ימות באמת למחר, ומי הוא זה
שיפרע חובתיו.

עין עוד ב'פרק-שלישי' במשנה א:
"ולאן אתה הולך"

"וכל דבריהם נגחלי אש" (משנה י)

מג.

(ח"א כ, א"ב)

דע: שיש נשמה בעולם, שעל-ידיה נתגלה
באורי ופרושי התורה וכו', וכל
'מפרשי התורה' מקבלין מזאת הנשמה.

וזאת הנשמה, כל דבריה "נגחלי אש" -
כי אי-אפשר לקבל ולשאב מימי
התורה, אלא מי שדבריו "נגחלי אש",
בבחינת (ירמיה כג, כט): "הלוא כה דברי פאש".

וכשהנשמה הזאת נופלת מבחינת:
"הלוא כה דברי פאש",
ואין דבריה "נגחלי-אש", ודבריה נצטננין
- אזי נסתלקת.

ואזי נסתלק 'באורי-התורה' הנמשכת על-
ידיה, וכל 'מפרשי-התורה' אין יכולין
להשיג שום באור התורה וכו'.

כפי מה שעובר על כל אחד לפי בחינתו.
ומחמת זה נופלים רבים מעבודתם בידוע.

ועל-זה אמר רבנו ז"ל להאיש הנ"ל, וגער
עליו ואמר: "שוב יום אחד לפני
מיתתך" - כלומר: שאפלו אם לא תזכה כל
ימי חיך קדם שתמות, כי אם לשוב להשם-
יתברך יום אחד בלבד, גם זה טוב מאד ויקר
מכל הון.

כי "מה יתרון לאדם מכל עמלו" (קהלת א,
ג), ולא ישאר לו מכל יגיעתו כל ימי
חיו, כי אם זה היום ששב להשם.

מ.

(עלים-לתרופה, ד' דברים תקצ"א)

כל דבור ודבור של תורה ותפלה
ושיחה וכו' - הכל הוא הצלחת
הנפש לנצח, הצלחה נפלאה שאין לה
שעור, "עין לא ראתה" וכו' (ישעיה סד, ג).

ותקיים בכל-פעם (אבות פ"ב מ"י): "שוב יום
אחד לפני מיתתך", כמזו
ששמעת פרושו משמו ז"ל (שיחות-הר"ן רפח -
המובא לעיל).

מא.

(עלים-לתרופה, מכתב הסתלקות מוהרנ"ת)

מוהרנ"ת ז"ל אמר בשבת לפני
הסתלקותו בשנגנס לשלש-
סעדות לומר תורה, בהתחלת דבורו:

"אה-על-פי שזה חרפה לומר, כי כל
'בעל-דרשן' אומר זה - אף-
על-פני-כן צריך לומר: איר זאלט וויסן, אז
מ'זועט זיין א' מת', און א' ג'וסס', און
מ'זועט מוזן ליגן מיט די פיס צום טיר!"
[תדעו: שיגיעו להיות 'מת' וג'וסס', ויהיו מכרחים לשכב
כשהרגלים מול הדלת] - ואמר זה במזרא גדול!

"יהי ממזן חברה, חביב עליך כשליך. והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך יהיו לשם-שמים" (משנה יב)

מה.

(לקוטי-הלכות, פקדון וארבעה-שומרים ה, יד - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סא, 'חדי רבי שמעון')

וזוה (אבות פ"ב מ"ב): **"יהי ממזן חברה, חביב עליך כשליך. והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך יהיו לשם-שמים"**.

"יהי ממזן חברה חביב עליך כשליך" - זוה בחינת 'אהבה וכלליות-הנפשות' - שיאהב כל אחד את חברו בנפשו, לקיים בשלמות מצות "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח) - **"שהוא כלל גדול בתורה"** (רש"י שם; בראשית-רבה כד, ז; ספרא קדושים ד; ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד).

ועקר האזהרה של 'אהבת-החברים', הוא ביותר בענין ה'ממזן', כי שם עקר הקנאה והשנאה, פידוע לכל.

ועל-כן מצות-עשה "ואהבת לרעך כמוך", נסמך אחרי האזהרות שהזהיר בכמה לאוין: **"לבלי לגע בממזן חברו"**, רק אדרבא: לזהר לסייעו ולחיותו, כמו שכתוב שם בפרשת קדושים (ויקרא שם, יא-יג-יח): **"לא תגנבו, ולא תבכשו וכו', לא תעשק, ולא תגזל וכו', לא תקם, ולא תטר וכו'."**

הינו: לגמל חסד עם חברו, ולעבר על מדותיו נגדו. שאף-על-פי שחברו לא השאיל לו - יעבר על מדותיו, וישאיל לו בלי הטחת-דברים, **"שלא יאמר לו: איני כמותך וכו'"** (יומא כג. ספרא קדושים ד).

ומי שרוצה להמשיך 'באורייתורה' - צריך מתחלה להמשיך לעצמו דבורים חמים **"כגחלי-אש"**. וה'דבור' נמשך מ'לב-העליון', בחינת (תהלים עג, כו): **"צור לבבי"**.

וצריך לשפך שיחו בתפלה לפני השם-יתברך, ועל-ידי תפלתו נכמרו רחמי השם-יתברך עליו, ונפתח 'לב-העליון', כי עקר ה'רחמים' הוא ב'לב'.

ונשפע מ'לב-העליון' דבורים, ועל-ידי ה'דבור' ממשיך 'באורייתורה' גם-כן משם וכו'. וה'לב' נכמר ב'רחמים', ומשפיע דבורים חמים, בבחינת (שם לט, ד): **"חם לבי בקרבי, בהגיגי תבער אש, דברתי בלשוני"**.

ובשביל-זה צריך כל אחד מ'מפרשי-התורה', קדם שמתחיל לבאר איזה באור, צריך לו מתחלה לשפך תפלתו לפני השם-יתברך, כדי לעורר 'לב-העליון', להשפיע עליו דבורים **"כגחלי-אש"**, ואחר-כך יתחיל לבאר.

"רבי יהושע אומר: עין הרע וכו', מוציאין את האדם מן העולם" (משנה יא)

מד.

(עניני עין-הרע)

נמצאים לעיל במשנה ט: **"רבי אליעזר אומר: עין רעה"**.

הוא בחינת 'שכחת והסתלקות התורה' חס-
ושלום.

ועתה מחבר היטב: "יהי ממון חברך
חביב עליך בשלך" - דהינו:
'אהבה וכלליות נפשות ישראל יחד, על-
ידייה דיקא: "והתקן עצמך ללמד תורה"
- כי על-ידייה עקר התקון של הנפש ללמד
תורה, כי על-ידייה יכולין לכלל ב'שכל-
הכולל' וכו', שזה עקר התקון: להמשיך
על-עצמו 'קדשת-התורה', כי שם 'שרש-
התורה' וכו', כנ"ל.

וזהו: "שאינה ירשה לך" - "לך" דיקא,
הינו: 'לך בעצמך', בשאתה חולק
עצמך חסו-שלום, מהנפשות הנכללים
ב'שכל-הכולל' - אזי 'אין התורה ירשה לך'
בודאי, כי התורה ירשה רק ל"קהלת יעקב"
בהתאספם יחד באהבה ושלום כנ"ל, ולא
'לך לבדך' בשאתה חולק עצמך על-ידי
'קנאה ושאנה' שבאה על-ידי ה'ממון',
כנ"ל.

וזהו שפיים: "וכל מעשיך יהיו לשם-
שמים". "שמים" - זה בחינת
'שכל-הכולל' הנ"ל שגבה מאד, בחינת
(ישעיה נה, ט): "כי גבהו שמים מארץ" וכו'.

הינו: שכל מה שאתה עושה, יהיה
שתזכה להכלל ב'שכל-הכולל'
הנ"ל, שהוא בחינת 'קדשי-קדשים', בחינת
'שרש-התורה', ששם נמתק ונתתקן הכל,
כמו שמבאר שם בהתורה.

וזה (אבות פ"ד מ"ד): "שתברוך יקימוה
בידך, ואל בינתך אל תשען" - כי
עקר 'קיום-התורה' הוא על-ידייה, שעל-
ידייה נכללין יחד וכו' כנ"ל, "וכמו שהזהיר

ואחר-כך מסיים על כלייה: "ואהבת
לרעה כמוד" - כי עקר קיום
האהבה בין ישראל הוא: בשאין מקפידין
ואין מקנאין זה על זה בממונם.

וזהו בחינת קשר וחבור המשנה הנ"ל:
"יהי ממון חברך, חביב עליך
בשלך" - זה בחינת 'אהבה וכלליות-
הנפשות' כנ"ל, שעל-ידייה הם נכללין
ב'הכמה-עלאה', שהוא 'שכל-הכולל', שזה
עקר 'שלמות-התורה'.

וזה: "והתקן עצמך ללמד תורה, שאינה
ירשה לך" - וקשה לכאורה: הלא
מבאר בפסוק שהתורה ירשה לנו, כמו
שכתוב (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה
מורשה" וכו'?

אך על-פי הנ"ל, מתרץ היטב - כי עקר
'שלמות-התורה', הוא בששהתורה
נכללת בשרשה, בבחינת 'שכל-הכולל',
'קדשי-קדשים' - וזה תלוי ב'אהבה בין
ישראל'.

וזהו: "תורה צוה לנו משה, מורשה
קהלת יעקב", "קהלת יעקב" דיקא
- דהינו: בשישראל נקהלין ונקבצין יחד
באהבה ואחדות ביניהם, שאז הם נכללין
ב'שרש-התורה' כנ"ל, אז התורה ירשה לנו,
כי אז דיקא יכולין להמשיך על-עצמו
'קדשת-התורה'.

וכמו שמבאר שם בפירוש (פסוק ה): "ויהי
בישרון מלך, בהתאסף ראשי עם,
יחד" וכו'. ופרש רש"י שם: "בהתאספם יחד
באגדה אחת ושלום ביניהם" וכו'.

אבל בשאין 'שלום' חסו-שלום, ויש
'מחלקת' - אזי כפי ה'מחלקת', כן

הַאֲרִיזׁ לֵאמֹר עַל אֶהְבֵּת־הַחֲבֵרִים׃ (שער-הגלגולים, הקדמה לח).

וְאֵל בִּינְתָךְ אֵל תִּשְׁעֵן׃ - כִּי טוֹבִים הַשָּׁנִים מִן הָאֶחָד, שָׁאֵם יִפְלוּ, הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ׃ וְכוּ׳ (קהלת ד, ט״ו), שִׁיחַ נֹאמֵר לְעִנְיָן קִיּוּם־הַתּוֹרָה, כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַשׁׁי שָׁם - כִּי אֵינָהּ יִרְשָׁה לָךְ בְּעֶצְמָךְ, כִּי אִם עַל־יְדֵי הַכְּלִיּוֹת וְהַשְּׁלוֹם, כְּנ״ל.

”הוֹי זֶהִיר בְּקִרְיַאת־שְׁמַע וּבַתְּפִלָּה” (משנה יג)

מו.

(ח״י מוהר״ן תפז)

רַבֵּנוּ זׁל אָמַר: ״הַצְדִּיקִים שׁוֹגִים בְּזֶה בְּמָה שֶׁמֵּאַחֲרֵים זְמַן תְּפִלָּה״!

מז.

(פונקבי אור, אנשי מוהר״ן ח״ב יז)

דְּבָרוּ פְּעַם־אַחַת לִפְנֵי מוֹהֲרַנְׁת, מְעַנְיָן הַפְּרָצָה בְּמִדִּינַת אֲשַׁכְּנֵז לְגִלְחַת הַזָּקֵן וְהַפְּאוֹת. אָמַר לוֹ הָרַב וְכוּ׳: ״אֵיךְ עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם עַל חֲמִשָּׁה לְאוּיִן״! וְהַשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרַנְׁת זׁל: ״הֲלֹא אֵיךְ עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם זְמַן קִרְיַאת־שְׁמַע״?

״וּכְשֶׁאַתָּה מֵתְּפַלֵּל, אֵל תַּעֲשׂ תְּפִלָּתְךָ קֹבֵעַ, אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים״ (משנה יג)

מח.

(ח״ב ח, ב-ג)

״עֵקֶר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים״ (אבות פ״ב מ״ג), וְעֵקֶר הַרַחֲמִים תְּלוּי בְּדַעַת.

וּכְשֶׁהִסְטֵרָא־אֶחָד יוֹנְקַת מִהֲרַחֲמָנוּת, מִפְּגַם־הַדַּעַת, הֵינּוּ: דַּעַת דְּסֵטְרָא־אֶחָד שׁוֹנֵק עַל־יְדֵי נְפִילַת הַדַּעַת־דְּקִדְשָׁה, בְּבַחֲיַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): ״וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם״ - אִזּוֹ נִפְגַּם הֲרַחֲמָנוּת, וְנַעֲשֶׂה כַּעַם וְאֶכְזָרִיּוֹת. וְעַל־יְדֵי־זֶה נִקְטָן הַדַּעַת.

וְאִזּוֹ מִתְגַּבֵּר ׳תְּאוֹת־נְאוּף׳ חֵס וְשְׁלוֹם - כִּי יֵשׁ שְׁלֵשָׁה מַחֲיָן בְּאָדָם, וְכָל אֶחָד הוּא מְחַצָּה פְּרוּסָה בְּפָנָי זֹאת הַתְּאוּה. וּמֵאֵלּוּ הַשְּׁלֵשָׁה מַחֲיָן נִמְשָׁךְ שְׁלֵשָׁה מִיָּנֵי רַחֲמָנוּת וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בַּיּוֹם - כִּי כָּל תְּפִלָּה הוּא בְּחִינַת מַח מִיָּחַד מִהַשְּׁלֵשָׁה מַחֲיָן, בְּחִינַת שְׁלֵשָׁה מִיָּנֵי רַחֲמָנוּת הַתְּלוּיִים בַּמַּח, כִּי ״עֵקֶר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים״ כְּנ״ל. וְעַל־כֵּן בְּשֶׁהַדַּעַת נִפְגַּם, מִזֶּה בָּא חֵס־וְשְׁלוֹם תְּאוֹת־נְאוּף כְּנ״ל.

וְאִזּוֹ אֵי־אֶפְשָׁר לְהַתְּפַלֵּל בְּבַחֲיַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים, וְאִזּוֹ הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיַת דִּין (שֶׁמְכַרַח לְהַתְּפַלֵּל מִצַּד הַדִּין וְאֵינָהּ רַחֲמִים וְתַחֲנוּגִים וְחַפֵּץ לְפַטֵּר הַתְּפִלָּה מֵעֲלוֹ). וְאִזּוֹ הַסְטֵרָא־אֶחָד יוֹנְקַת מִהַתְּפִלָּה, וּבּוֹלְעַת אוֹתָהּ.

וְאִזּוֹ צְרִיכִים בְּעַל־בַּח׳ גְּדוֹל שְׁיוּכַל לְהַתְּפַלֵּל תְּפִלָּה בְּבַחֲיַת דִּין, לַעֲשׂוֹת ״פְּלִילוֹת עִם קוֹנּוֹ״ (סְנֵהֲדִין מִד פב:), בְּחִינַת ׳מִטָּה עִז׳.

וְהַסְטֵרָא־אֶחָד רוֹצֵה לְבָלַע גַּם הַתְּפִלָּה הַזֹּאת - אֵךְ הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית־הַבְּלִיעָה שְׁלֵה, וּמְכַרַחַת עַל־יְדֵי־זֶה לְהַקִּיא כָּל מָה שֶׁבָּלְעָה, כָּל הַקְּדָשׁוֹת שֶׁל הַדַּעַת וְהֲרַחֲמָנוּת וְהַתְּפִלוֹת שֶׁבָּלַע, בְּבַחֲיַת (אִיּוֹב כ, טז): ״חִיל בָּלַע וַיִּקְאֶנּוּ״.

וְלֹא דִּי שְׁהוּא מְקִיא וּמוֹצִיא כָּל הַקְּדוּשָׁה שְׁבֹלַע, אַף גַּם מְכַרְח לְהַקְיָא וּלְהוֹצִיא עֲצָמוֹת הַחַיִּים שְׁלוֹ מִמָּשׁ, מְקַרְבוֹ וּמִבְטָנוּ, בְּבַחֲיַנַּת (שם): "מִבְטָנוּ יִרְשָׁנוּ אֵל". - וְזֶהוּ בְּחִינַת גְּרִים שְׁמִתְגִּירִין, שְׁהִיו תַּחֲלָה מֵעֲצָמוֹת הַסְטֵרָא-אַחֲרָא מִמָּשׁ, וְעַכְשָׁו חוֹזְרִין אֶל הַקְּדוּשָׁה.

דְּסֵטְרָא-אַחֲרָא הֵבֵא מַחֲמַת 'תְּאֵוֹת-מְמוֹן' (שְׁנִקְשָׁרִים בְּפָנִים דְּסֵטְרָא-אַחֲרָא, אֲנִפִּיד-תְּשׁוּכִין, מְרַה שְׁחוּרָה, אֱלָקִים אַחֲרִים, חֲשָׁד וכו'), שְׁאִין מְאֲמִין בְּהַקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא, שְׁהוּא הֵזֵן וּמְפָרְנֵס, וְהוּא חוֹשֵׁב: "כַּחֲזִי וְעֵצֶם יָדֵי עֲשֵׂה לִי אֵת הַחֵיל הַזֶּה" (דְּבָרִים ת, יז). וְזֶה: "עֲצָמָךְ" - לְשׁוֹן 'עֵצֶם יָדֵי'.

מ.ט.

(ח"א קצו)

אָסוּר לְאָדָם לְעַמֵּד עֲצָמוֹ עַל שׁוּם דְּבַר, הֵינּוּ לְהַתְעַקֵּשׁ בְּתַפְלָתוֹ שְׁהַקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ דְּוָקָא אֵת בְּקַשְׁתּוֹ, כִּי זֶה הוּא כְּמוֹ לֹקַח דְּבַר בְּחֻזְקָה בְּגִזְלָה, רַק צְרִיךְ לְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנֵי הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן יָתֵן, וְאִם לֹא לֹא.

נ.א.

(חגיגות מוה"ר"ן תרה)

אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל: "אִפְלוּ אִם אֵינוּ אִישׁ כָּשֶׁר, אַף-עַל-פִּי-כֵן טוֹב לוֹ מְאֹד מֵהַ שְׁמִתְקַרֵּב עֲצָמוֹ לְהַצְדִּיק.

וְעַל-זֶה הִזְהִיר הַתַּנָּא (אבות פ"ב מ"ג): "וְאֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמָךְ" - שְׁאִפְלוּ אִם הוּא רָשָׁע חֲסִידוֹשְׁלוֹם, לֹא יִהְיֶה רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמוֹ - רַק הוּא גַם הוּא יִשְׁתַּדֵּל לְהַתְקַרֵּב לְהַצְדִּיק, כְּדִי שִׁיְהִיָּה לוֹ אֵיזָה אַחֲרִית וְתִקְוָה עַל-כָּל-פָּנִים.

וְזֶה (אבות פ"ב מ"ג): "וּכְשֵׁאתָה מִתְפַּלֵּל, אֵל תַּעֲשֶׂה תְּפִלָּתְךָ קִבַּע אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים". "אֵל תַּעֲשֶׂה תְּפִלָּתְךָ קִבַּע" - מְלִשׁוֹן 'גִּזְלָה', כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (משלי כב, כג): "וְקִבַּע אֵת קִבְעֵיהֶם נַפְשׁ".

נ.ב.

(חגיגות מוה"ר"ן הש"מטות)

עַל אֶחָד שְׁחָלָה וְהָיָה נֹעֵצָר, אָמַר: "אֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמָךְ" [פאר זיך] (אבות פ"ב מ"ג).

הֵינּוּ: שְׁכָל מַה שְׁהוּא מְבַקֵּשׁ, הֵן 'פְּרִנְסָה' או 'בְּנִים' או 'שָׂר צְרָכִים' - אָסוּר לְהַתְעַקֵּשׁ בְּתַפְלָתוֹ: "שְׁדוּקָא יַעֲשֶׂה הַקְדוּשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא אֵת תְּפִלָּתוֹ!" - כִּי זֶה הוּא 'תְּפִלַּת קִבַּע', שְׁלֹקַח הַדְּבַר בְּחֻזְקָה בְּגִזְלָה. רַק יִתְפַּלֵּל "רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים".

"הוֹי שְׁקוּד לְלַמֵּד תּוֹרָה" (משנה יד)

"וְאֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמָךְ" (משנה יג)

נ.ג.

(שיחות מוה"ר"ן יז)

הוֹכִיחַ אֶחָד עַל הַתְמַדַּת הַלְמוּד, וְאָמַר לוֹ: "מַדּוּעַ לֹא תִלְמַד? מַה תְּפַסִּיד בְּזֶה? הֲלֹא תִקְבֵּל עוֹלָם הֵבֵא עַל הַלְמוּד!"
וְאִין-צְרִיךְ-לִזְמַר כְּשֶׁהַתּוֹרָה מְרָאָה אַהֲבָה לְאֶחָד, אִזְ אִין

נ.

(ח"א כג, א)

"וְאֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמָךְ" (אבות פ"ב מ"ג). "בְּפָנֵי" - זֶהוּ בְּחִינַת 'פָּנִים

רוצה כָּל עוֹלָם-הַבָּא, רק את התורה בעצמה. והלא גם השם-יתברך לומד (עבודה-זרה ג: - שלש שעות עוסק בתורה).

ובדורות הלכו בעוונותינו הרבים נפל למוֹד התורה מאד. - והגדולים בדורות שלפנינו, לא היו יודעים שום פונות, והיו יכולים לעשות מופתים רק על-ידי 'למוד התורה-הקדושה'.

נד.

(שיחות-ה"ר"ן עו)

וְדַרְבּוֹ [של רבנו ז"ל] הִיָּה תְּמִיד: שְׁהִיָּה לֹמֵד הַרְבֵּה הַרְבֵּה כָּל יָמָיו עַד הַסּוּף, אִפְלוּ בַּעַת הַחֹלְאָת הַכְּבֵד שְׁהִיָּה לוֹ בְּסוּף.

וְאֵה-עַל-פִּי שְׁהִיָּה עָלָיו 'טַרְחָא-דְצַבּוּרָא' שְׁהִיָּה עוֹסֵק הַרְבֵּה עִמָּנוּ וְעַם כָּל אַנְשָׁיו לְקַרְבָּם לְעַבֹּד־תְּהִשֵּׁם, וְלִתֵּן לָנוּ עֲצוֹת בְּכָל עֲסָקֵינוּ וְכוּ', וְכוּ', וְגַם מַחוּ הִיָּה מְשׁוּטֵט תְּמִיד בְּהַשְׁגוֹת גְּבוּהוֹת וְנוֹרְאוֹת תְּמִיד וְכוּ' וְכוּ' - אֵה-עַל-פִּי-כֵן הִיָּה עוֹסֵק בְּלִמּוּד-הַתּוֹרָה בְּפִשְׁיטוֹת הַרְבֵּה בְּכָל יוֹם וְיוֹם. וְלֹא הִיָּה טְרוּד כָּלֵל, רַק תְּמִיד הִיָּה בִּישׁוּב־הַדַּעַת.

וּבַעֲנִין זֶה הִיָּה חֲדוּשׁ נִפְלָא, וְאִי-אֶפְשֵׁר לְסַפֵּר מְזָה כָּלֵל. וּמַחֲמַת זֶה הִיָּה לוֹ פְּנָאֵי עַל כָּל דְּבַר. וְתְּמִיד הִיָּה לִמּוּדוֹ בְּמַהֲירוֹת גְּדוֹל מְאֹד וְכוּ' וְכוּ'.

וְסִפֵּר עִמָּנוּ הַרְבֵּה בַּעֲנִין זֶה: שְׁטוּב לְלַמֵּד בְּמַהֲירוֹת וְלִבְלִי לְדַקְדַּק הַרְבֵּה בְּלִמּוּדוֹ. רַק לְלַמֵּד בְּפִשְׁיטוֹת בְּזַרְיִזוֹת. וְלִבְלִי לְבַלְבֵּל דַּעְתּוֹ הַרְבֵּה בְּשַׁעַת לִמּוּדוֹ מַעֲנִין לְעִנְיָן, רַק יִרְאֶה לְהִבִּין הַדְּבַר בְּפִשְׁיטוֹת בְּמִקּוּמוֹ.

וְאִם לְפַעְמִים אֵינּוּ יָכוֹל לְהִבִּין דְּבַר אֶחָד - אַל יַעֲמַד הַרְבֵּה שֶׁם וַיִּנִּיחַ אוֹתוֹ הָעִנְיָן

וְלִלְמַד יוֹתֵר לְהִלְךְ. וְעַל-פִּי הָרַב יִדַּע אַחֲר־כֵּן מִמִּילָא מַה שְּׁלֹא הָיָה מִבֵּין בְּתַחֲלָה, בְּשִׁילְמַד כְּסֵדֵר בְּזַרְיִזוֹת לְהִלְךְ יוֹתֵר.

וְאָמַר: שְׂאִין צְרִיכִין בְּלִמּוּד רַק הָאֲמִירָה לְבַד, לֹאמַר הַדְּבָרִים כְּסֵדֵר, וּמִמִּילָא יָבִין.

וְלֹא יִבְלַבֵּל דַּעְתּוֹ בְּתַחֲלַת לִמּוּדוֹ שְׂיִרְצָה לְהִבִּין תְּכַף, וּמַחֲמַת-זֶה יִקְשֶׁה לוֹ הַרְבֵּה תְּכַף וְלֹא יָבִין כָּלֵל. רַק יִכְנִיס מַחוּ בְּהַלְמוּד וַיֹּאמֶר כְּסֵדֵר בְּזַרְיִזוֹת וּמִמִּילָא יָבִין. וְאִם לֹא יָבִין תְּכַף - יָבִין אַחֲר־כֵּן.

וְאִם יִשְׂאָרוּ אֵיזָה דְּבָרִים שְׂאֵה-עַל-פִּי-כֵן לֹא יוֹכֵל לְעַמֵּד עַל פּוֹנְתּוֹ - מַה בְּכַף? - כִּי מַעֲלַת רַבּוּי הַלְמוּד עוֹלָה עַל הַכָּל.

וּכְמוֹ שְׂאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (שַׁבָּת סג.): "לְגַמּוּר וְהִדָּר לְסַפֵּר, וְאֵה-עַל-גַּב דִּלָּא יִדַּע מַה קָּאָמַר, שְׂנַאָמַר (תַּהֲלִים קיט, כ): 'גְּרָסָה נִפְשִׁי לְתַאֲבָה'" וְכוּ'.

כִּי עַל-יַדֵּי רַבּוּי הַלְמוּד שְׂיִלְמַד בְּמַהֲירוֹת וַיִּזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה - עַל-יַדֵּי-זֶה יִזְכֶּה לְעַבֵּר כְּמָה פְּעָמִים אֵלוֹ הַסְּפָרִים שְׂלֹמַד, לְגַמְרָם וְלַחֲזֹר לְהַתְחִיל וּלְגַמְרָם פַּעַם אַחֵר פַּעַם.

וְעַל-יַדֵּי-זֶה מִמִּילָא יָבִין בְּפַעַם הַשְּׁנִי וְהַשְּׁלִישִׁי כָּל מַה שְּׁלֹא הִיָּה מִבֵּין בְּתַחֲלָה, כָּל מַה שְׂאֶפְשֵׁר לְהִבִּין וְלַעֲמַד עַל דְּבָרֵיהֶם.

וּבַאֲמַת הוּא דְרָךְ עֲצָה טוֹבָה מְאֹד בַּעֲנִין הַלְמוּד - כִּי עַל-יַדֵּי-זֶה יָכוֹלִים לְזַכּוֹת לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד לְגַמְרָם כְּמָה וְכְמָה סְפָרִים, וְגַם יִזְכֶּה לְהִבִּין הַדְּבָרִים יוֹתֵר - מֵאֲשֶׁר הִיָּה לֹמֵד בְּדַקְדוּק גְּדוֹל, כִּי זֶה מְבַלְבֵּל מְאֹד מִן הַלְמוּד.

וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם פָּסְקוּ מִלְמוּדָם לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי רַבּוּי הַדְּקֻדּוּקִים שְׁלָהֶם. וּמְאוּמָה לֹא נִשְׁאָר בְּיָדָם.

אָבֵל כִּשְׂרָגִיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת כִּנְ"ל בְּלֵי דְקֻדּוּקִים הַרְבֵּה - הַתּוֹרָה תִּתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, וַיִּזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד, גָּמְרָא וּפּוֹסְקִים כָּלָם, וְתַנְיָךְ וּמְדַרְשֵׁים וְסַפְרֵי הַזֵּהָר וּקְבָלָהּ וּשְׁאָר סְפָרִים כָּלָם.

וּכְבָר מְבֹאָר (שיחות-ה"ר"ן כח) שִׁיחָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל: "שְׂטוֹב לְאָדָם שִׁיעֵבֵר בַּחַיֵּיו בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה!" וְכוּ'.

נה.

(שיחות-ה"ר"ן צא)

סִגְלָה לְהַתְמַדָּה, שִׁיזְכָּה לְהִיּוֹת מִתְמַיֵּד בְּלְמוּדוֹ: הוּא לְהַזְהֵר לְבָלֵי לְדַבֵּר עַל שׁוֹם אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי!

נו.

(פונקבי-אור, שיחות-וספורים יב)

רַבֵּנוּ ז"ל עוֹרֵר אִישׁ אֶחָד בְּרַ אֲוִרְיָן עַל הַתְּמַדָּת הַלְמוּד, בְּזֶה-הַלְשׁוֹן: "שִׁפְתֶיךָ לֹא תִשְׁבַּתְנָה, הַתּוֹרָה תִּרְוַה אוֹתְךָ, הַתּוֹרָה תִּחַזַּק אוֹתְךָ, הַתּוֹרָה מַעֲשֶׂרֶת"

[די ליפן זאלן דיר נישט צו שטיין, די תורה וועט דיר קוויקן, די תורה וועט דיר שטארקן, די תורה מאכט רייך].

"וְדַע מַה שֶׁתִּשָּׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס" (משנה יד)

נד.

(ח"א סב, ב-בסוף)

מַה שֶׁהִגְבִּיל הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ לְשַׁכַּל הָאֲנוּשִׁי שִׁיּוּכַל לְהִבִּין, מִצָּוָה גְּדוּלָּה לְחַדֵּד

הַשַּׁכַּל לְהִבִּין עַל בְּרִיו, וְעַל-זֶה נֶאֱמַר (אבות פ"ב מ"ד): "וְדַע מַה שֶׁתִּשָּׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס".

כִּי יֵשׁ חֲלוּק בֵּין הַקְּשִׁיּוֹת. כִּי יֵשׁ קְשִׁיָּא שִׁיּוּכַל לְהִבִּין תְּרוּץ, עַל זֶה נֶאֱמַר: "וְדַע מַה" וְכוּ'. וַיֵּשׁ קְשִׁיָּא שְׂאִינוּ בְּאֶפְשָׁרֵי לְשַׁכַּל הָאֲנוּשִׁי לְהִבִּין תְּרוּץ, אָסוּר לְאָדָם לְעֵין בְּהֵם וְכוּ', רַק לְהַעֲמִיד עַל אֲמוּנָה.

וְאֶפְלוּ הַקְּשִׁיּוֹת שִׁישׁ עֲלֵיהֶם 'תְּשׁוּבָה' - לְפַעֲמִים נִסְתָּמוּ 'שְׁבִילֵי הַשַּׁכַּל', וְנִזְרְקָה בּוֹ 'אֶפִיקוֹרוֹסוֹת', וַאֲיֵנוּ יוֹדְעֵי מַה לְהִשָּׁיב עַל הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת שְׁבַלְבוּ, שִׁישׁ מִחֲלָקַת בְּלָבוֹ בֵּין שְׁנֵי יִצְרִין. כִּי הַיְדִיעָה הִיא מִה'יִצְרָה-טוֹב שְׁבַלְבוּ, וְהַסְתַּרְתִּי-הַיְדִיעָה הִיא מִה'יִצְרָה-רָע שְׁבַלְבוּ.

וְהַתְּקוּן לָזֶה: לְמוּד הַפּוֹסְקִים הַלְכוּת פְּסוּקוֹת. וְאִזּוּ נִתְקַשֵּׁר לְהַשְׁלוֹם-שְׁבַקְדָּשָׁה, וּמִתְקַן הַמְּחַלְקַת-שְׁבַקְדָּשָׁה, וְנִתְבַּטַּל 'מְחַלְקַת הַיִּצְרָה-רָע' שְׁבַלְבוּ, וְנִפְתַּח לּוֹ 'שְׁעָרֵי-הַשַּׁכַּל', שִׁישׁ עַל לְהִשָּׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס. וְכָל זְמַן שְׂאִינוּ זוֹכָה, צְרִיךְ לְסַמֵּךְ רַק עַל אֲמוּנָה.

וְזֶה אוֹתִיּוֹת 'שְׁלוֹם' נוֹטְרִיקוֹן: "וְדַע מַה שֶׁתִּשָּׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס" - כִּי עַל-יְדֵי הַשְׁלוֹם, יוֹדְעֵי לְהִשָּׁיב עַל אֶפִיקוֹרוֹסוֹת שְׁבַלְבוּ.

וְגַם עַל-יְדֵי הַשְׁלוֹם שִׁישׁ בֵּין אֶחָד לְחֵבְרוֹ, נִתְבַּטַּלִּין הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת. וְעַל-יְדֵי הַמְּחַלְקַת בְּאִין 'פְּפִירוֹת' - מֵאַחַר שְׂאִינֵם בְּאִים וּמִתּוֹעֲדִים יַחַד לְדַבֵּר אֶחָד עִם חֵבְרוֹ לְהַפְכּוֹ לְדַעְתּוֹ.

וְאֶפְלוּ יְבוֹאוּ יַחַד וַיְדַבְּרוּ זֶה עִם זֶה, לֹא יֵשׁוּב מִדַּעְתּוֹ, מִחֲמַת הַנִּצְחוֹן שֶׁל הַמְּחַלְקַת. אָבֵל כִּשְׂיֵשׁ שְׁלוֹם - בְּוֹדָאֵי יִתְבַּטַּל הָעֲבוּדָה-הַזָּרָה וְהָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת - עַל-יְדֵי

שִׁידְבְּרוּ וַיִּשְׁבּוּ זֶה עִם זֶה מִדְּעוֹתָיו הֲרָעוֹת
וְהַכְּפִירוֹת, וּבּוֹדָאֵי יְבוֹאוּ לְאַמוּנָה־שְׁלָמָה
וַיִּשְׁרַח עַל־יַדֵּי הַשָּׁלוֹם.

נח.
(ח"א סד, ב)
יש שני מיני 'אפיקורסות': (א)
'אפיקורסות' שפא מחכמות-חיצוניות,
וְעָלְיוּ נְאָמַר (אבות פ"ב מ"ד): **"וְדַע מַה
שֶׁתְּשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס"** - כִּי הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת'
הַזֹּאת יש עליה תשובה, כִּי בָּא מ'חכמות-
חיצוניות' שפאים מבחינות 'שבירת-כלים'.
וְכִי שְׁנוּפֵל לְאֶפִיקוֹרוֹסוֹת' הַזֹּאת, אֲפֹשֶׁר לוֹ
לְמַצָּא הַצָּלָה לְצֵאת מִשָּׁם, כִּי יוּכַל
לְמַצָּא שָׁם הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ אִם יִבְקָשׁוּהוּ
וַיִּדְרֹשׁוּהוּ שָׁם.

כִּי מֵאַחַר שֶׁבָּאִים מִשְׁבִּירַת־כָּלִים - יש שם
כְּמָה נִיצוּצוֹת הַקִּדְשָׁה וְאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּשְׁבְּרוּ
וְנִפְּלוּ לְשָׁם, וַיֵּשׁ שָׁם חַיּוֹת אֱלֹקוֹת.

וְעַל־כֵּן הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת' הַזֹּאת יש עליה
תְּשׁוּבָה, וְעָלְיוּ נְאָמַר: **"וְדַע מַה
שֶׁתְּשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס"**.

(ב) הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת' שֶׁבָּא מ'חלל-הפנוי'.
שְׂאִי־אֲפֹשֶׁר לְיֹשֵׁב הַקִּשְׁיוֹת הַבָּאִים
מִשָּׁם, הֵינּוּ לְמַצָּא שָׁם הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין
שָׁם אֱלֹקוֹת' כְּבִיכּוֹל, כִּי אֵלּוּ הִיָּה מוֹצֵא שָׁם
הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, אִם־כֵּן לֹא הִיָּה 'פְּנוּי', וְהִיָּה
הַכֵּל 'אֵין־סוּף'.

וְעַל הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת' הַזֹּאת, נְאָמַר (משלי ב,
יט): **"כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוֹן"**.

רק יִשְׂרָאֵל עַל־יַדֵּי אֲמוּנָה, עוֹבְרִים עַל כָּל
הַחֲכָמוֹת, וְאֲפֹלוּ עַל הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת'
הַזֹּאת - כִּי מְאֻמִּינִים בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּלִי שׁוּם
חֲקִירָה וְחֲכָמָה, רק בְּאֲמוּנָה־שְׁלָמָה'.

וְעַל־כֵּן נִקְרָאִים "עֲבָרִיִּים" (שמות ג, יח; ועוד)
- שְׁעוֹבְרִים' בְּאֲמוּנָתָם עַל כָּל
הַחֲכָמוֹת.

וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי מְזִה הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת הַשְּׁנִיָּת,
בּוֹדָאֵי צָרִיךְ לְזָהֵר יוֹתֵר וַיּוֹתֵר
לְבָרַח וּלְהַפְלֹט מִשָּׁם, לְבָלִי לְעֵין וּלְהַבִּיט
בְּדַבְרֵיהֶם כָּלֵל, כִּי חֲסוּזְשָׁלוֹם בּוֹדָאֵי יִשְׁקַע
שָׁם.

נט.

(חיי-מוהר"ן תיח)

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר בְּזֵה־הַלְשׁוֹן: **"א דַּע מַה
שֶׁתְּשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס"** (אבות פ"ב מ"ד) -
בֵּין אֵיךְ!" [אֵנִי הוּא הַדַּע מַה שֶׁתְּשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס].
וְעוֹד שֶׁמַּעֲתִי שֶׁאָמַר עַל עַנְיָן הַנ"ל: **"אֲנִי
וְאֲנָשִׁי!"**

**"לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה
בן-חורין לבטל ממנה"** (משנה טז)

ס.

(ח"א נד, ג)

'תורה', הוּא בְּחִינַת 'הַסְתַּפְּקוֹת', כִּי הִיא
בְּחִינַת "עֵץ הַחַיִּים" (בראשית ב, ט),
'דִּמְזוֹן לְכָלֵּא בֵּיהָ" (דניאל ד, ט"ח; זֵהר בְּרֵאשִׁית
כו.), שֵׁשׁ לְכָל אֶחָד דֵּי סְפוּקוֹ מִמֶּנָּה.

וְגַם בְּלִמּוּד־הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ יש בְּחִינַת
'הַסְתַּפְּקוֹת', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (אבות
פ"ב מט"ז): **"לֹא עָלֶיךָ הַמְּלָאכָה לְגַמּוֹר"**.

וְאֲפֹלוּ הַהֲמוֹן שְׂאִינָם יוֹכֵלִים לְלַמֵּד,
מְקַיְמִין 'עֶסֶק הַתּוֹרָה' ב'קְרִיאַת־
שְׁמַע', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (מנחות צט:).

[לְקוּטֵי־עֲצוֹת, תְּלִמּוּד־תּוֹרָה מ: לְפַעְמִים מְבַלְבֵּל אֶת
הָאָדָם מִה שְׂרוּצָה לְלַמֵּד יוֹתֵר מְדִי, כִּי רוּאָה שֵׁשׁ תְּרַבֵּה

ללמוד, ורוצה ללמד כל התורה על רגל אחת, ומחמת זה מתבלבל מאד. ולפעמים מתבטל על-ידי-זה ואינו לומד כלל, על-כן צריך גם בתורה בחינת 'הסתפקות'.

סא.

(שיחות-הר"ן כז)

אֱהֵ-עַל-פִּי שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת זָרִיז גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם, לְהִזְדַּרֵּז מְאֹד בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם, כִּי עֶקֶר הוּא הַעֲשִׂיָּה, לְלַמֵּד הַרְבֵּה וּלְעֲשׂוֹת מִצְוֹת הַרְבֵּה וּלְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן הַרְבֵּה לְשִׁפּוֹךְ לְבוֹ לְפָנָיו יְתִבְרַךְ, וּכְיוֹצֵא בְּזֶה שָׂאֵר עֲנִינֵי עִבּוּדֵי-הַשֵּׁם.

אֱהֵ-עַל-פִּי-כֵן - אֵל תְּהִי נִבְהָל בְּשִׂאתָהּ רוּאָה בְּסִפְרִים-קְדוּשִׁים' עֲנִינֵי עִבּוּדוֹת הַרְבֵּה. אֵל תְּהִי נִבְהָל מִפְּנֵי זֶה לֵאמֹר: "מְתִי אוֹכֵל לֶקְיָם אַחַת מִהֵנָּה מִכָּל הָעֲנִינִים הַלְלוּ, מִכָּל-שִׁבְן בָּלָם!" - כִּי צָרִיךְ לְבַל יִהְיֶה מְבַהֵל לְחֹטֵף הַכֹּל בְּבֵת-אַחַת, רַק לִילֵךְ בְּנַחַת, בְּהַדְרָגָה מְעַט מְעַט.

וְלֹא שִׂיחָא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל שְׂרוּצָה לְקַיָּם וּלְחֹטֵף הַכֹּל בְּבֵת אַחַת, וּמִחֲמַת זֶה נִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֵׁישׁ בְּשִׂרְפָה חֶסֶת-וְשָׁלוֹם, שְׂמִיחַת הַבְּהִלָּה חוֹטְפִין מַה שְּׂאִין צָרִיכִין. רַק צָרִיךְ לְנַהֵג בְּהַדְרָגָה בְּנַחַת מְעַט מְעַט.

וְאִם לְפַעְמִים אֵין הָאָדָם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּלֵל בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם, מַה לַעֲשׂוֹת? "אֲנִס רַחֲמָנָא פְּטִירָה" [הָאֲנוּס, הַשֵּׁם פּוֹטֵר אוֹתוֹ] [נְדָרִים כז. בְּבִא-קָמָא כח: עִבּוּדֵי-זָרָה נד.].

סב.

(שיחות-הר"ן עו)

יְכוּלִין לְהִיּוֹת 'אִישׁ כָּשֶׁר' אֲפִילוּ אֵינוּ יָכוֹל לְלַמֵּד כָּלֵל, וְאֲפִילוּ 'צָדִיק' יְכוּלִין לְהִיּוֹת אֱהֵ-עַל-פִּי שְׂאִינוּ לְמַדָּן כָּלֵל.

רַק 'בַּעַל הַשָּׂגָה' אֵין יְכוּלִין לְהִיּוֹת כִּי-אִם כָּשֶׁהוּא 'לְמַדָּן' בְּגַמְרָא פְּרוּשׁ רִש"י וְתוֹסְפוֹת. אָבֵל 'אִישׁ כָּשֶׁר' וְ'צָדִיק גָּמוּר' יְכוּלִין לְזַבּוֹת, אֲפִילוּ מִי שֶׁהוּא 'אִישׁ פְּשוּט' לְגַמְרֵי - "וְלֹא עָלֶיךָ הַמְּלֶאכֶה לְגַמְרֵי, וְאִי אַתָּה בֶן חוּרִין לְהַבְטִיל מִמֶּנָּה" (אָבוֹת פ"ב מט"ז).

סג.

(שיחות-הר"ן שח)

שְׂמַעְתִּי מִמֶּנּוּ ז"ל בְּפִמְה־פְּעָמִים: "אֵין מַה לַעֲשׂוֹת" [מִזְהָא גְאָרְנִישֵׁט צו טָאן].
וְכֵן מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי חז"ל (מִנְחֹת צט): "תָּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל, דְּבֵרֵי תוֹרָה לֹא יִהְיֶה עָלֶיךָ חוֹבָה, וְאִי אַתָּה רִשְׁאֵי לְפִטְרֵי עֲצֻמָּה מִהֵן!" - וְהוּא 'עֲצָה נִפְלְאָה' לְמִי שֶׁמְבִינָה מְעַט.

סד.

(חֵי-מוֹהַר"ן תל)

אֵין דְּרָכּוֹ לַיַּעֲזֵר אֶת הָאָדָם וּלְגַזֵּר עָלָיו בְּדוּקָא: "שִׁיעֵשָׁה דוּקָא כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצִיָּה!" - רַק הוּא מֵיַעֲצוֹ בְּדָרְךָ עֲצָה טוֹבָה: "אִם יַעֲשֶׂה יַעֲשֶׂה, וְאִם לֹא לֹא!"

אֱהֵ-עַל-פִּי שְׂרָצוֹנוֹ שִׁיעֵשָׁה כָּה, אֱהֵ-עַל-פִּי-כֵן אֵין דְּרָכּוֹ לְדַחֵק עַל שׁוֹם דְּבַר שִׂיחָה דוּקָא כָּה, אֲלֵא אִם יִהְיֶה יִהְיֶה וְאִם לֹא לֹא וְכוּ'. וַיֵּשׁ לִי כְּמַה טְעָמִים עַל-זֶה וְכוּ' וְכוּ'.

סה.

(חֵי-מוֹהַר"ן תלא)

וְאֲפִילוּ בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם צָרִיכִין לְפַעְמִים זֹאת, לְבַלִּי לְהַכְרִיחַ עֲצֻמוֹ יוֹתֵר מִדִּי.

אֱהֵ-עַל-פִּי שְׂבִאָמַת צָרִיכִין לְהִיּוֹת זָרִיז גָּדוֹל מְאֹד לְקַדֵּשׁ עֲצֻמוֹ

פְּרָאוּי, וְלִזְכוּת לַעֲבוֹדַת־הַשֵּׁם בְּשִׁלְמוֹת
בְּמַהִירוֹת גְּדוֹל, וְאִסּוּר לְהַנִּיחַ מִיּוֹם לְחֻבְרוֹ
כָּלֵל, כִּי אֵין הָעוֹלָם עוֹמֵד כָּלֵל אֶפְלוּ כְּהֶרֶף־
עֵין.

וְעַל־כֵּן כָּל מַה שְּׁיִכּוֹלִין לְהַתְּגַבֵּר לַעֲשׂוֹת
אֵיזָה דְבַר בְּעֲבוֹדַת־הַשֵּׁם, צְרִיכִין
לַעֲשׂוֹתוֹ מִיַּד דִּיקָא, בְּלִי אַחוּר וְעֹבֹב כָּלֵל,
אֶפְלוּ רָגַע אַחַת.

כִּי מִי יוֹדַע בְּמָה מְנִיעוֹת וְעֹבֹבִים
וְהִרְהוּרִים (נִסְחָא־חַר: וְנִסְכְּסוּכִים) יִהְיֶה לוֹ
בְּשַׁעַה הָאַחֶרֶת - כִּי אֵין לְהָאָדָם בְּעוֹלָמוֹ כִּי־
אִם אוֹתָהּ הַשַּׁעַה וְאוֹתָהּ הַרְגַע בְּלִבָּד.

אֶהְיֶה־עַל־פִּי־כֵן - לַפְּעָמִים כְּשֶׁרוֹאִין
שְׂמַתְגַּבְּרִין וּמְכַרְיַחִין
עֲצָמוֹ לְאֵיזָה דְבַר וְאֵינוֹ עוֹלָה בִּידוֹ, צְרִיכִין
לַפְּעָמִים לְהַמְתִּין וְלִבְלִי לַפֵּל בְּדַעְתּוֹ מִזָּה,
וְלִבְלִי לִבְלַבֵּל דַּעְתּוֹ כָּלֵל בְּמָה שְׂאֵינוֹ זוֹכֵה
לְאוֹתוֹ הַדְּבַר. וְיִמְתִּין קֶצֶת עַד שְׂיִבּוֹא עֵתוֹ
וְכוֹ' וְכוֹ'.

סו.

(חֲנִי־מוֹהַר"ן תִּלְה)

כְּשֶׁהַכְּנִים אוֹתִי בְּהַתְּמַדַּת הַלְמוּד, וְצוּה
עָלַי וְקָבַע לִי שְׁעוּרִים גְּדוֹלִים
בְּכָל יוֹם וְכוֹ', וְאִזְ נִמְשַׁךְ גָּמַר הַלְמוּד שֶׁל
הָאַרְבָּעָה שְׁלַח־עֶרְוֹךְ עוֹד אֵיזָה שָׁנִים, וְהָיָה
לִי צַעַר מִזָּה.

עָנָה וְאָמַר: הֲלֹא זֶה הַדְּבַר הוּא רַק אֶצְלָנוּ,
שְׂאֵנוּ רוֹצִים לְגַמֵּר הַכָּל בְּזִרְיוֹת, אֲבָל
אֶצֶל הָעוֹלָם, יְכוֹלִים לַעֲבֹר שְׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע
שָׁנִים לְהִבָּל וְלָרִיק וְכוֹ'

וְכוֹנְנָתוֹ הַקְּדוּשָׁה הָיָה עֲנָן הַנִּי"ל: שְׂאֵי־
אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשַּׁעַה בְּשׁוּם
דְּבַר. אֶהְיֶה־פִי שְׂרָצוֹנוֹ מְאֹד לְגַמֵּר מִיַּד, אֶהְיֶה־

עַל־פִּי־כֵן אִם רוֹאִין שְׂאֵי אֶפְשָׁר, וְהַבְּלִבּוֹלִים
מִתְּגַבְּרִין בִּיּוֹתָהּ, חָלִילָה לְהַתְּבַלְבֵּל מִזָּה. רַק
יַעֲשֶׂה בְּמַתִּינוּת מַה שְּׂיִוְכַל, וַיִּצְפֶּה וַיַּחֲפֶה
לִישׁוּעַת־הַשֵּׁם עַד שְׂיִגְמַר וְכוֹ'.

כִּי הַחֲפִץ בְּאַמְתּוֹ: יִבִּין מִזָּה עֲצוֹת
וְהַתְּחַזְּקוֹת לַעֲבוֹדַת־הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ:
לְהִיּוֹת זְרִיז מְאֹד בְּכָל דְבַר הַנוֹגֵעַ לַעֲבוֹדַת־
הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ, וְאֶהְיֶה־עַל־פִּי־כֵן לֹא יִהְיֶה דוֹחֵק
אֶת הַשַּׁעַה. מְכַל־שֶׁכֶן שְׁלֹא יִתְבַלְבֵּל לְגַמְרֵי
חִסּוֹן־שְׁלוֹם מַחֲמַת זֶה, וַיִּאֲרִיךְ אִפּוֹ לְהַמְתִּין
וְלְהַמְתִּין וְלְהַמְתִּין, "עַד יִשְׁקִיף וַיִּרָא ה'
מְשָׁמַיִם" (אֵיכָה ג, נ). (עֵינ־שֵׁם עוֹד בְּפָנִים אוֹתִיוֹת תִּלְ-
תִּלְה).

סז.

(יִמִּי־הַתְּלֹאוֹת בְּסוּפּוֹ)

סִפֵּר מוֹהַר־נ"ת ז"ל: שְׂקָדָם שְׁנַת־קַרְבָּתִי
לְרַבְּנֵנוּ ז"ל, כְּמַעֲט הָיִיתִי רְחוּק
מִלְמוּד, בְּשִׁבִיל שְׂרָצוֹנִי הָיָה לְהִיּוֹת בֵּין
הַמַּתְמִידִים.

וְכִיּוֹן כְּשֶׁבָאתִי לְבֵית־הַמְּדַרְשׁ וְנִזְדַּמְּנָן לִי
אִיזוֹ מְנִיעָה וְלֹא הָיִיתִי יְכוֹל תִּיכַף
לְלַמֵּד, לְמַדְתִּי מְעַט, וְעוֹד אֵיזָה מְנִיעָה.

כְּשֶׁרָאִיתִי זֹאת פְּעָמִים וְשָׁלַשׁ, כְּבָר
הַתִּיאֲשַׁתִּי מִיּוֹם זֶה, וְהַתְּמַדָּה
יִתְחַיֵּל מִיּוֹם שְׁנִי, וְכֵן אֶרַע לִי בִּיּוֹם שְׁנִי
בְּאוֹפְנִים אַחֲרַיִם, וְכֵן בִּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי - עַד
שְׂנַפְּלָתִי לִיאֹוֶשׁ, וְנַעֲשִׂיתִי 'בְּטֶלְךָ גְּמוּר'.

כְּשֶׁנִּתְקַרְבָּתִי אָמַנְם לְרַבְּנֵנוּ ז"ל, וְאָמַר לִי
אוֹדוֹת זֶה: "אֲבִי־סַעֲלַע אִיז
אֵיזְ גּוֹיט" [מַעֲט זֶה גַם טוֹב] - אַחֲרֵי־כֵן כְּשֶׁבָאתִי
לְבֵית־הַמְּדַרְשׁ וְרָאִיתִי שְׂאֵינִי יְכוֹל לְלַמֵּד
הַרְבֵּה כִּי אִם מְעַט - וְנִזְכַּרְתִּי בְּדַבְּרֵי רַבְּנֵנוּ ז"ל:

"אביסעלע איז אויף גוט" [מעט זע גם טוב] -
 ובכך למדתי מעט.

אחר-כך אמרתי: "אלמד עוד מעט!" -
 ולמדתי עוד מעט, ומעט מעט
 נעשיתי מתמיד'.

וגם זאת הועיל לי הרבה, מה שהודיע
 רבנו ז"ל: שבעת הלמוד אין
 לעמוד על דבר קשה עד לתרץ ולישב הדבר

בשעה זו דוקא! - לבד שבטלים מחמת זה
 זמן רב, עוד לפעמים נמאס כל הלמוד.

ובכן: אין לעמד הרבה, רק לסמן
 שבמקום זה צריך עיון, ותורה עניה
 במקום זו ועשירה במקום אחר, וגם
 הבקיות בלמוד הרבה, יתישב הדבר מאליו
 בלי יגיעה ברגע אחת.

חדש אייר

יבול הארץ' - ואזי יש פח לכל הרפואות.

ועל-כן אותיות 'אייר', ראשי-תבות (שם ה' יא): "אִיבִי יִשׁוּבוּ יִבְשׁוּ רִגְעַ" (מגלה-עמקות אופן קכא; דר-גידיו מאמר ז) - **כי אזי הם כל הרפואות' שהם בחינת 'שלום', בחינת: "ארץ נתנה יבולה".**

ב.

(ח"א רעז)

(לקוטי-הלכות, בית-הפנסת ד, ו)

בשביל-זה "התחיל 'שלמה המלך' עליו-השלום, לבנות יסוד בית-המקדש בחדש אייר" (מלכים-א ו, א), שכל החדש הזה, הוא פלו ב'ימי הספירה', ועל-ידי ה'ספירה' מתקנין ה'דמים' וזוכין ל'שלום'.

ועל-כן אז התחיל 'בנין בית-המקדש', שמשם 'קדשת הבית-הפנסת ובית-המדרש', שכל קדשתם הוא בבחינת 'שלום'. ובשביל זה נקרא ה'בית-המקדש' "ספת שלם" - כי עקר קדשתו, בבחינת 'שלום'.

א.

(ח"א רעז)

כל הרפואות באין מן הארץ, ועל-כן בעת שהארץ נותנת יבולה שנותנת פח בכל האילנות והצמחים, בזמן החניטה ב'חדש-אייר' - אזי יש פח יותר בכל הרפואות, כי אז נותנת הארץ בהם פח.

אבל בזמן אחר - אפלו אם יקחו אותן הרפואות בעצמן, אין להם זה הכח.

ועל-כן לוקחין רפואות ב'חדש-אייר', שהוא 'מיא' [חדש הלועזי].

ועקר הוא 'ארץ-ישראל' - כי כל הארצות מקבלין מ'תמצית ארץ-ישראל'. ו'ארץ-ישראל', לפעמים נקראת 'ארץ-פנעו', ולפעמים נקראת 'ארץ' סתם.

הינו: פשיש 'מחלקת' - נקראת 'ארץ-פנעו'.

אבל פשיש 'שלום' - היא נקראת 'ארץ' סתם.

ואזי היא בחינת (תהלים סז, ז): "ארץ נתנה יבולה" - שנותנת פחותיה לכל

לקוטי תפלות

חדש אייר

ובפֿרט ב'חדש אייר', הוא 'ירח זיו', שבו פֿורחים וְחוֹנְטִים כָּל יְבוּל הָאָרֶץ.

רַחֵם עָלֵינוּ, שְׁלֵא נִצְטָרֵךְ לַעֲסֵק חֶסֶד וְשָׁלוֹם עִם שׁוֹם דְּאִקְטוֹרִים וְרוֹפְאִים שְׁבַעוּלָם. רַק תְּבָרֵךְ אֶת כָּל יְבוּל הָאָרֶץ, וְתִשְׁפִיעַ בָּהֶם כַּח לְרִפְאוֹת כָּל תַּחְלוּאֵי וּמְכַאוּבֵי עַמְךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל.

וְתַעֲלֶה מִהֲרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל תַּחְלוּאֵינוּ וּלְכָל מְכַאוּבֵינוּ וּלְכָל מַפּוֹתֵינוּ (ובפֿרט וכו'), כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אַתָּה.

וְאִין לָנוּ שׁוֹם סְמִיכָה עַל שׁוֹם רְפוּאָה שֶׁל הַרוֹפְאִים וְהַדְּאִקְטוֹרִים, כִּי אִם עָלֶיךָ לְבַד, בּוֹרֵא רְפוּאוֹת. רְפְאֵינוּ ה' וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה כִּי תִהְלָתְנוּ אַתָּה.

☪ [א] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א קז ☪

(על־פי לקוטי־מוֹהַר"ן ח"א רעז, 'צדיק בתָּמֵד יִפְרֹחַ')

וְתַזְבְּנֵי לְהַמְשִׁיךְ עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל קִדְשֵׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְתִבְטַל אַחִיזַת הַמַּחֲלָקֶת מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְלֹא תִהְיֶה נִקְרֵאת בְּשֵׁם 'אֶרֶץ כְּנַעַן', רַק בְּשֵׁם 'אֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה', 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'.

וְתַמְשִׁיךְ שְׁפַע טוֹבָה וּבִרְכָה גְדוּלָה מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לְכָל הָאֲרָצוֹת, וְתִבְרַךְ אֶת יְבוּל הָאָרֶץ וְאֶת כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה, וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׁכַתוֹב: "אֶרֶץ נְתֻנָה יְבוּלָהּ, יְבָרְכֵנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ".

וּבִרְחֻמֶיךָ הַרְבִּים, תִּתֵּן כַּח בְּכָל יְבוּל הָאָרֶץ, לְרִפְאוֹת אֶת כָּל תַּחְלוּאֵי וּמְכַאוּבֵי עַמְךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל.

